

Udskriftsdato: søndag den 11. januar 2026

VEJ nr 9568 af 30/06/2018 (Gældende)

Vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljø- og Fødevaremin.,
Miljøstyrelsen, j.nr. MST-2020-40831

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 1393 af 21/06/2021

Vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Indhold

Forord

1. Bekendtgørelsens anvendelsesområde

1.1 Bekendtgørelsens anvendelsesområde

1.2 Anvendelse af bekendtgørelsen på eksisterende spildevandsanlæg

2. Definitioner

2.1 Bekendtgørelsens begreber

2.1.1 Spildevand

2.1.2 Husspildevand

2.1.3 Tag- og overfladevand

2.1.4 Humane affaldsprodukter

2.1.5 Personækvivalent (PE)

2.1.6 Samletank

2.1.7 Spildevandsanlæg

2.1.8 Forholdet til vandløbsloven

2.1.9 Kapacitet

2.1.10 Spildevandsforsyningsselskab

2.1.11 Fælles spildevandsanlæg

2.1.12 Oversvømmelseskort

2.1.13 Den bedste tilgængelige teknik (BAT)

2.1.14 Spildevandskomiteen

3. Spildevandsplaner

3.1 Baggrund

3.2 Miljøbeskyttelseslovens krav til spildevandsplanlægningen

3.2.1 Forholdet til kommune- og vandområdeplan mv.

3.2.2 Eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg mv.

3.2.3 Områder hvor tilslutningspligt kan ophæves

- 3.2.4 Områder, hvor direkte tilslutning til spildevandsanlæg tillades
- 3.2.5 Eksisterende og planlagte projekter vedr. tag- og overfladevand
- 3.2.6 Spildevandsplanlægning for det åbne land (områder med nedsivning)
- 3.2.7 Spredt bebyggelse omfattet af rensekrav
- 3.2.8 Øvrig bortskaffelse af spildevand i kommunen
- 3.2.9. Udledning til vandområde
- 3.2.10 Udpegning af ejendomme (afgivelse af areal eller pålæggelse af servitut)
- 3.2.11 Forventet gennemførelse
- 3.2.12 Spildevandsplanens overensstemmelse med anden kommunal planlægning

4. Behandling af forslag til og vedtagelse af spildevandsplan

- 4.1 Baggrund
- 4.2 Den offentlige høring
- 4.3 Kommunalbestyrelsens vedtagelse af planforslaget
- 4.4 Spildevandsplanens retsvirkning
 - 4.4.1 Forsyningspligt
- 4.5 Forholdet mellem kommunalbestyrelse og spildevandsforsyningsselskab
 - 4.5.1. Årlig drøftelse om forsyningsforholdene
- 4.6 Klageadgang

5. Kommunalbestyrelsens registrering af oplysning til brug for ejendomshandler

- 5.1. Baggrund
- 5. 2. Indberetning af oplysninger i PlansystemDK
- 5.3 Indberetning af oplysninger i Bygnings- og Boligregisteret (BBR)

6. Klimatilpasning

- 6.1 Baggrund og historik
- 6.2 Definition af oversvømmelseskort
- 6.3 Formålet med oversvømmelseskort
- 6.4 Krav til de udleverede kort

7. Tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg

- 7.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser
- 7.2 Tilslutningsret- og pligt

7.3 Myndighedskompetence for tilslutningstilladelser

7.3.1 Tilslutning til spildevandsanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab

7.3.2 Tilslutning til spildevandsanlæg, der ikke er ejet af et spildevandsforsyningsselskab

7.4 Meddelelse af tilslutningstilladelse

7.4.1 Tilslutning af almindeligt husspildevand fra boliger til kloak

7.4.2 Miljøvurdering af tilslutning af spildevand

7.4.3 Oplysninger i ansøgning om tilslutning

7.4.4 Tilslutningstilladelser vedr. industrispildevand

7.4.5 Ændring af tilslutningstilladelse for industrispildevand

7.4.6 Forhold til kapacitet af renseanlæg og opland

7.4.7 Fastsættelse af vilkår i tilslutningstilladelsen

7.4.8 Relation til lov om miljø og genteknologi

7.5 Ændring af tilslutningstilladelser

7.5.1 Ændringer af vilkår i tilslutningstilladelse

7.5.2 Ændringer af fysiske forhold ved spildevandssystemer

7.6 Relation til byggeloven

7.7 Klageadgang

8. Ophævelse af tilslutningsretten og -pligten

8.1 Baggrund

8.2 Ejendomme der kan udtræde af et spildevandsforsyningsselskab

8.3 Betingelser for udtræden

8.3.1 Forhold til kommunalbestyrelsens spildevandsplan

8.3.2 Overensstemmelse med spildevandsplanen

8.3.3 Aftale mellem kommunalbestyrelsen og grundejeren

8.3.4 Hensyn til spildevandsforsyningsselskabets økonomi

8.3.5 Tekniske hensyn for spildevandsforsyningsselskabet

8.4 Tilladelse til alternativ bortskaffelse

8.4.1 Hensyn til overfladevandområde og grundvandsforekomster

8.4.2 Hensyn til indsatsbekendtgørelsen

8.5 Klageadgang

9. Udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet

9.1 Miljøbeskyttelseslovens og bekendtgørelsens generelle bestemmelser

9.1.1 Myndighedskompetence for udledningstilladelser

9.2 Ansøgningsprocedure

9.2.1 Generelt

9.2.2 Listevirksomheder

9.3 Myndighedskompetence

9.3.1 Meddelelse af tilslutningstilladelse til spildevandsforsyningsselskabets udledning

9.4 Udledning fra godkendelsespligtige virksomheder

9.5 Bestemmelser i udledningstilladelser

9.5.1 Vilkår for udledning

9.5.2 Prøveudtagning og analysemetoder

9.5.3 Kontrol med udledning

9.6 Nedsivningsanlæg tæt på vandløb, søer og havet

9.7 Fastsættelse af et anlægs kapacitet

9.8 Tilsyn og håndhævelse

9.9 Ændring af udledningstilladelser for spredt bebyggelse

9.9.1 Ændring af vilkår i virksomheders udledningstilladelse som følge af BAT-konklusioner

9.9.2 Ændring af vilkår for egenkontrol for virksomheders udledningstilladelser i øvrigt

9.10 Klageadgang

10. Særligt om udledning fra og kontrol med renseanlæg der er ejet af spildevandsforsyningsselskab

10.1 Fastsættelse af anlægskapacitet

10.2.1 Kontrolmetode for udledninger

10.2.2 Mindste antal afløbsprøver

10.3 Administrative bestemmelser

11. Begrænsning af udledning af kvælstof og fosfor i forbindelse med større industrielle virksomheders udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet

11.1 Definitioner

11.2 Virksomhederne

11.3 Omfang af rensekravene, herunder nedbringelsen af udledningen

11.4 Afløbskontrol

11.5 Retsbeskyttelse

12. Forbud mod tilførsel af visse stoffer direkte til grundvandet

12.1 Forbuddet i lovens § 19

12.2 Dispensation

12.3 Klageadgang

13. Anvendelseskrav til bundfældningstanke

13.1 Kapitlets anvendelsesområde

13.2 Myndighedens vilkår i afgørelser

13.3 Dispensation

13.4 Krav til bundfældningstanke

14. Spildevandsbortskaffelse fra spredt bebyggelse

14.1 Baggrund

14.2 Definition på spredt bebyggelse

14.3 Udlederkrav i udledningstilladelse eller påbud

14.4 Spildevandsløsninger, der opfylder de fire rensklasser

14.5 Minirensesanlæg

14.5.1 Standarder for minirensesanlæg

14.5.2 CE-mærket

14.5.3 Krav til udledning fra minirensesanlæg

14.5.4. Dokumentation i ansøgningen

14.5.5 Serviceordning for minirensesanlæg

14.5.6 Opmærksomhedspunkter for kommunalbestyrelsen

14.5.7 Tilsyn med egenkontrol

14.6 Forudsætninger for påbud om forbedret spildevandsrensning

14.6.1 De konkrete dokumentationskrav ved påbud

14.7 Hjelpeordning ved påbud om forbedret spildevandsrensning, tilslutning til kloak

14.7.1 Anvendelsesområde

14.7.2 Kriterier for adgang til hjelpeordningen

14.7.3 Kommunalbestyrelsens pligter

14.7.4 Afgørelse om adgang til hjælpeordningen

14.8 Klageadgang mv.

15. Afledning af spildevand til jorden (nedsivning)

15.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

15.2 Ansøgningsprocedure

15.3 Tilladelser til nedsivning af husspildevand mv.

15.3.1 Generelt

15.3.2 Nedsættelse af afstandskrav til vandindvindingsanlæg

15.3.3 Vejledende afstandskrav

15.4 Tilladelse til nedsivning af tag- og overfladevand fra befæstede arealer

15.4.1 Karakter og mængde af tag- og overfladevand

15.4.2 Udformning af nedsivningsanlægget

15.4.3 Meddelelse til tilladelse til spildevand, der afviger fra almindeligt husholdningsspildevand

15.4.4 Afstandskrav i øvrigt

15.4.5 Hensyn til kommunal planlægning for området

15.4.6 Beskyttelse af vandindvindinger og grundvandsressourcer

15.4.7 Udformning af anlæg til nedsivning af klorholdigt spildevand

15.5 Nedsivning hvor afstandskrav til grundvandspejl ikke er opfyldt

15.6 Etablering af nedsivningsanlæg

15.7 Ændring eller tilbagekaldelse af nedsivningstilladelser

15.8 Administrative procedurer ved påbud om nedsivning

15.9 Ansvar ved tilladelse eller påbud om nedsivning

15.10 Klageadgang mv.

16. Udledning og udsprøjtning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi

16.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

16.2 Anvendelsesområde

16.2.1 Afgrænsning til anden lovgivning

16.2.2 Anvendelse af affaldsprodukter fra alternative toiletformer

16.3 Ansøgningsprocedure efter spildevandsbekendtgørelsen

16.4 Tilladelse til udsprøjtning og udledning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi

16.4.1 Evt. udtalelse fra Sundhedsstyrelsen

16.4.2 Beskyttelse af grundvand og overfladevand

16.4.3 Hensyn til sundhedsfare og gener for omboende

16.4.4 Hensyn til kommuneplanlægning for området

16.4.5 Kontrakt om udledning/udsprøjtning

16.5 Tilsyn og håndhævelse

16.6 Ændring eller tilbagekaldelse af tilladelse

16.7 Tvivl om spildevandets har jordbrugsmæssige værdi

16.8 Klageadgang

17. Etablering af samletanke for spildevand og lukkedepileanlæg - opsamling, tømning og transport

17.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

17.2 Kommunalbestyrelsens kompetence

17.2.1 Krav til samletankens kvalitet

17.2.2 Samletankens placering og størrelse

17.2.3 Sundhedsrisici og gener for omboende

17.2.4 Afstand til vandindvindingsanlæg

17.2.5 Tømning og bortskaffelse

17.2.6 Afgrænsning til anden lovgivning

17.2.7 Tømning og bortskaffelse

17.3 Ikke-nedgravede samletanke

17.3.1 Tømning og bortskaffelse

17.4 Etablering og tømning af samletanke for affaldsprodukterne fra alternative toiletsystemer

17.5 Afløbsfrie bassinanlæg (pileanlæg)

17.5.1 Anvendelsesområde

17.5.2 Kommunalbestyrelsens vilkår i afgørelser

17.5.3 Krav

17.5.4 Klageadgang

17.5.5 Midlertidig udledningstilladelse

17.6 Tilsyn og håndhævelse

17.7 Ændring eller tilbagekaldelse af tilladelser

18. Tømningsordninger for bundfældningstanke og samletanke m.v.

18.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

18.2 Tømningsordning for samletanke mv.

18.2.1 Generelt om samletanke

18.2.2 Samletanke mv. omfattet af kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet

18.3 Tømningsordning for bundfældningstanke

18.3.1 Generelt om bundfældningstanke

18.4 Tømningshyppighed for bundfældningstanke

18.4.1 Ejendomme omfattet af tømningsordning for bundfældningstanke

18.4.2 Bundfældningstanke omfattet af kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet

18.5 Tømningsordning for øvrige udskillere, herunder sandfang

18.5.1 Tømningsordning for fedtudskillere og sandfang

18.5.2 Tømning af olie- benzinudskillere

18.6 Tømningshyppighed

18.6.1 Generelt

18.7 Klageadgang

19. Fælles bestemmelser

19.1 Byg og Miljø

19.1.1 Anvendelse af Byg og Miljø

19.1.2 Samtidighed i sagsbehandlingen

19.2 Register over tilladelser

19.3. Indberetning af egenkontrolldata (PULS)

19.4 Generelt om vilkår for spildevandstilladelser

19.4.1 Tidsbegrænsning af tilladelser

19.4.2 Bestemmelser om tilsyn og kontrol

19.5 Tinglysning

20. Straf

20.1 Straf for overtrædelse af spildevandsbekendtgørelsen

20.2 Straf for overtrædelse af kommunale forskrifter

20.3 Strafansvar for juridiske personer m.v.

21. Miljøbeskyttelseslovens administrative bestemmelser

21.1 Klage og søgsmål

21.1.1 Klageadgang

22. Tilsyn og håndhævelse

22.1 Tilsyn

22.2 Håndhævelse

23. Oversigt over love, bekendtgørelser, vejledninger, og udvalgte domme og klagenævnsafgørelser

23.1 Vejledninger mv.

23.2 Love

23.3 Bekendtgørelser

23.4 Domsregister

23.5 Afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet (og tidligere Miljøklagenævnet)

Forord

Denne vejledning beskriver med udgangspunkt i spildevandsbekendtgørelsen, se <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194212>

bekendtgørelse nr. 1469 af 12. december 2017, kaldet spildevandsbekendtgørelsen, og kapitel 3 og 4 i miljøbeskyttelsesloven den samlede regulering og den gældende praksis på spildevandsområdet.

Vejledningen er alene retningsgivende for fortolkningen af lovgivningen, idet lov og bekendtgørelse naturligvis har forrang ved tvivl om gældende ret. Den endelige fortolkning af reglerne og afgørelse af enkeltsager ligger hos domstolene og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Vejledningen henvender sig først og fremmest til kommunerne, men også andre interessenter, organisationer, rådgivere, borgere mv. vil kunne have interesse for dens indhold.

Det er Miljøstyrelsens hensigt, at denne vejledning, der lægges på www.retsinfo.dk og på www.mst.dk vil blive opdateret, når der kommer nye regler af betydning på spildevandsområdet, således at der opnås en dynamisk vejledning, som til enhver tid kan udgøre et vigtigt opslagsværk for især kommunerne i forbindelse med sagsbehandling på området.

Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 966 af 23. juni 2016 med senere ændringer, danner grundlag for administrationen af spildevandsområdet. Lovens kapitel 3 omhandler beskyttelse af jord og

grundvand, mens lovens kapitel 4 omhandler beskyttelse af overfladevand. Med spildevandsbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler for især kommunernes administration på spildevandsområdet.

De seneste ændringer af spildevandsbekendtgørelsen skal dels ses som en generel revision af bekendtgørelsen, dels som en implementering af vandsektorforliget af 29. april 2015, der blev udmøntet pr. 1. marts 2016. Som i den tidligere spildevandsbekendtgørelse indeholder den nye bekendtgørelse bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 91/271 om rensning af byspildevand (byspildevandsdirektivet) med senere ændringer (Kommissionens direktiv 98/15/EF) og Rådets direktiv nr. 80/68 om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer.

Denne vejlednings systematik og opbygning er bestemt af spildevandsbekendtgørelsen, således at hver enkelt bestemmelse i bekendtgørelsen er nævnt og beskrevet i det kapitel i vejledningen, der svarer til bekendtgørelsen. Dvs. at der f.eks. i vejledningens kapitel 1 er beskrevet de regler, der fremgår af bekendtgørelsens kapitel 1, ligesom de enkelte kapitlers overskrifter svarer til bekendtgørelsens kapitelinddeling. Det gælder dog ikke kapitel 21 og 22, der omhandler generelle bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven med særlig relevans for spildevandsområdet. Med henblik på at give et samlet overblik over spildevandsområdet er det således fundet hensigtsmæssigt også at beskrive enkelte emner, som ikke fremgår af bekendtgørelsen, f.eks. den lovfæstede forsyningspligt i 4.4.1. Hvis et emne er fundet relevant at nævne flere steder i vejledningen, er der henvist til det kapitel, hvor den mest udførlige beskrivelse af emnet fremgår for at undgå unødige gentagelser.

Det er hensigten, at der efterfølgende vil ske en opdatering af denne vejledning, idet et nyt kapitel, der supplerer kapitel 9, om udledning af visse forurenende stoffer vil blive indsat. Det pågældende kapitel vil således beskrive reglerne i bekendtgørelse nr. 1433 af

21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder.

Denne vejledning kan læses fortløbende som en samlet fremstilling af reglerne på spildevandsområdet, men da mange læsere nok oftere vil anvende vejledningen som opslagsværk, indeholder vejledningen en indholdsfortegnelse, stikordsregister og underoverskrifter i venstre margin, som samlet skulle lette overblikket, når et specifikt emne hurtigt ønskes belyst. Hertil kommer, at den elektroniske udgave af vejledningen, som lægges på Miljøstyrelsens hjemmeside, er søgbar, ligesom de indsatte links kan anvendes direkte.

Når der i vejledningen henvises til loven, menes miljøbeskyttelsesloven, med mindre andet fremgår. Ligeledes henvises til spildevandsbekendtgørelsen, når der er angivet en bestemt §, med mindre andet fremgår. Som udgangspunkt anvendes betegnelsen ”spildevandsforsyningsselskab”, jf. vandsektorlovens § 2, stk. 1, og kun undtagelsesvis som ”selskab”, hvilket alene skyldes formuleringshensyn.

På spildevandsområdet er der andre vejledninger (udgivet af Miljøstyrelsen og andre styrelser) og tekniske standarder mv. om specifikke emner, der supplerer denne vejledning, og undervejs i teksten er indsat links til disse. En oversigt fremgår af bilag til denne vejledning. Der er endvidere henvist til en række love og bekendtgørelser (nævnt i den rækkefølge de optræder i vejledningen), som kan være relevante i forbindelse med myndighedernes sagsbehandling på spildevandsområdet, men da disse bekendtgørelser formodes hurtigere at være forældet, er der ikke indsat links. En oversigt fremgår som bilag.

Vejledningen erstatter Miljøstyrelsens vejledning fra 1999 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 samt Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings vejledning nr. 9735 af 14. juli 2016 om minirensaanlæg efter ophævelse af typegodkendelsesordningen.

1. Bekendtgørelsens anvendelsesområde

1.1 Bekendtgørelsens anvendelsesområde

I § 1 fastsættes anvendelsesområdet for bekendtgørelsen. Reglerne finder således anvendelse på alle spildevandsanlæg, dvs. både anlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, og ikke er ejet af et sådant selskab, f.eks. private. Tidligere skelnedes mellem offentlige og private spildevandsanlæg, men denne sondring fremgår efter selskabsudskillelsen, som senest skulle ske pr. 1. januar 2010, ikke længere af lovgivningen.

Bekendtgørelsen finder også anvendelse i forhold til forbud mod tilførsel af stoffer direkte til grundvandet. Den del af bekendtgørelsen er en implementering af Rådsdirektiv 80/68/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer (grundvandsdirektivet), jf. i øvrig vejledningens kapitel 12. Bekendtgørelsen implementerer endvidere dele af en række andre EU-direktiver, herunder især Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EU's byspildevandsdirektiv), jf. i øvrigt vejledningens kapitel 10.

Bekendtgørelsen omfatter ikke regler om tilladelse til udledning og udsprøjtning af spildevand med jordbrugsmæssig værdi, jf. bekendtgørelsens § 3. Regler herom fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen), jf. i øvrigt Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 1, 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål. Se

<http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2010/aug/anvendelse-af-affald-til-jordbrugsformaal/>

1.2 Anvendelse af bekendtgørelsen på eksisterende spildevandsanlæg

Når et eksisterende spildevandsanlæg eller forholdene, der har indflydelse på anlægget, ændres væsentligt, herunder at anlægget flyttes eller omlægges, kræves en fornyet spildevandstilladelse efter bekendtgørelsens § 2. Det samme gælder, hvis mængden eller sammensætningen af det spildevand, der tilledes anlægget eller udledes derfra forøges eller ændres væsentligt. Afgørelsen af, om en ændring af et spildevandsanlæg kræver fornyet tilladelse, afhænger af tilladelsesmyndighedens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde. Tilladelser, der ikke har været taget i brug, bortfalder dog efter 3 år, jf. lovens § 78 a.

Ændringer af et spildevandsanlæg med afledning til et nedsivningsanlæg for husspildevand, der kan medføre en større belastning på anlægget, f.eks. ændring af en ejendoms afløbsinstallationer ved etablering af f.eks. et ekstra badeværelse, vil kunne medføre, at der skal søges om ny nedsivningstilladelse. Det vil især være tilfældet, hvis der er tale om et ældre siveanlæg med lille bundfældningstank. Ved vurderingen af, om fornyet tilladelse er nødvendig, skal både ses på belastningen af spildevandsanlægget med organisk stof og den hydrauliske spidsbelastning. En omlægning af installationer, hvor der ikke ændres ved antallet af installationer, vil normalt ikke betyde, at der skal søges om ny nedsivningstilladelse.

Mindre ændringer af et renseanlæg, hvor der sker ombygninger af anlægget, f.eks. etablering af nye tanke, ændret beluftningsudstyr mv., vil ikke i sig selv medføre, at der skal søges om ny udledningstilladelse. Derimod vil kapacitetsændringer, herunder forøget hydraulisk belastning, være en væsentlig ændring, som medfører, at anlæggets ejer skal søge tilladelsesmyndigheden om ny udledningstilladelse.

2. Definitioner

2.1 Bekendtgørelsens begreber

I bekendtgørelsens § 4 fremgår definitionerne på en række begreber, der anvendes i loven og i bekendtgørelsen.

2.1.1 Spildevand

Begrebet spildevand defineres i bekendtgørelsens § 4, stk. 1, og omfatter i princippet alt vand, der afledes fra beboelse, institutioner, virksomheder, bebyggelse i øvrigt, herunder jernbanearealer, og fra befæstede arealer. Begrebet omfatter dermed husspildevand fra private husstande, sanitært spildevand fra virksomheder og produktionsrelateret spildevand som f.eks. kølevand, filterskyllevand og spildevand opstået ved rengøring af maskiner og produktionsudstyr (industrispildevand). Regnvand fra tagarealer er også omfattet af definitionen på spildevand, uanset om det afledes via tagrende eller blot løber direkte af, f.eks. på et ubefæstet areal, jf. § 4, stk. 3, og kapitel 2.1.3.

Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse for vand fra industrielle processer, hvis det hverken afledes, tilledes, nedsives eller udledes, men blot opbevares eller transporteres fra et sted til et andet, idet vandet således ikke anses for spildevand.

Begrebet ”befæstede arealer” fremgår af bekendtgørelsens § 4, stk. 3, men er ikke direkte defineret. Ved begrebet forstås arealer, som på grund af anvendelse til f.eks. veje, bebyggelser m.m. er helt eller delvis uigennemtrængelige for vand. Efter omstændighederne kan dette også omfatte visse grus- og græsarealer, herunder golfbaner, hvis der foregår aktiviteter, der kan forurene det afstrømmende vand, og hvis spildevandet opsamles og afledes, fordi det ikke naturligt nedsives.

Drænvand fra kunstgræsbaner, der opsamles og afledes nedsivet, kan være forurennet med miljøfremmede stoffer fra banerne og vil i givet fald være omfattet af definitionen på spildevand. Se i øvrigt kapitel 7.4.4. om sagsbehandling ved ansøgninger om tilslutning til renseanlæg og kapitel 15.3.1 om nedsivning.

Vand fra omfangsdræn ved kloakerede bygninger betragtes almindeligvis også som spildevand, ligesom drænvand fra kirkegårde almindeligvis betragtes som spildevand. Perkolat (regnvand) fra affaldsdeponier betragtes ligeledes som spildevand. Andre typer drænvand falder dog normalt ikke ind under definitionen; f. eks. er almindeligt drænvand omfattet af definitionen af vandløb i vandløbsloven, jf. kapitel 2.1.8. Hvis kommunalbestyrelsen konkret vurderer, at drænvandet – på grund af dets sammensætning og inden for kloakoplandet – er hensigtsmæssigt at sidestille med tag- og overfladevand og dermed omfattes af den generelle definition på spildevand, så kan drænvandet afledes, f.eks. til en regnvandsledning, jf. kapitel 2.1.3.

Oppumpet grundvand anses som udgangspunkt ikke som spildevand, hvis det ikke er forurennet. Hvis oppumpet grundvand vurderes som spildevand, f.eks. vand fra renpumning og grundvandsboringer samt

ved udsyring heraf, kan kommunalbestyrelsen stille vilkår til håndteringen heraf i en udledningstilladelse i form af maks. flow, iltning, bundfældning mv. Hvis der er konstateret en forurening af grundvandet, eller der er begrundet mistanke om forurening af grundvandet i forbindelse med oppumpningen, defineres det oppumpede grundvand som spildevand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i flere sager behandlet spørgsmålet om forurenede grundvand, jf. således Miljøankenævnets afgørelse af 12. januar 1988, j.nr. 25021- 100/1987 og afgørelse af 12. juli 2000, j.nr. 12-14.

Se <https://www2.mst.dk/NMKN/afgfradec97/12014.html>

I NMK-42-00390, se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20140627-000i?highlight=nmk-42-0039>, udtalte nævnet: ”At grundvand efter nævnets vurdering ikke er omfattet af reglerne om udledning af spildevand, og afledning af grundvand fra borer til vandløb kræver derfor ikke en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28. Udledning af forurenende stoffer, der ikke er omfattet af definitionen på spildevand, er derimod omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 27, hvorefter der er forbud imod udledning af forurenende stoffer til vandløb, medmindre Naturstyrelsen har givet tilladelse hertil, jf. miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 3.”

Afgørelsen blev berigtiget den 3. juli 2015, hvorefter det blev præciseret, at nævnet havde lagt til grund, at der i sagen var tale om ikke-forurenede grundvand, og at sagens faktiske omstændigheder ikke var at ligestille med forholdene i de tidligere sager. Af berigtigelsen fremgik således, at ikke-forurenede grundvand ikke er omfattet af reglerne om udledning af spildevand, og afledning af grundvandet fra boringen derfor ikke krævede en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28.

Kommunalbestyrelsen er efter lovens § 28 ikke afskåret fra at meddele tilladelse til afledning af vand, der ikke umiddelbart er omfattet af definitionen på spildevand. Vandet kan sidestilles med spildevand, hvis det har en sammensætning, der ikke afviger væsentligt fra sammensætningen af vand, der direkte er omfattet af definitionen på spildevand.

Hvis oppumpet grundvand således vurderes at have et indhold af stoffer, der kan forurene ved udledning til et vandområde – selvom der er tale om naturligt forekommende stoffer som jern – vil det efter Miljøstyrelsens generelle opfattelse kunne sidestilles med spildevand med den konsekvens, at kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse, evt. på vilkår, efter lovens § 28, stk. 3.

Vand fra afværgepumpninger kan sidestilles med spildevand, forudsat at der ikke er tale om koncentrerede mængder af et eller flere forurenende stoffer (f.eks. ufortyndet olie) eller om en bevidst fortynding heraf med henblik på at gøre det muligt at udlede det som spildevand, men om stoffer, der er havnet i grundvandet ved diffus tilførsel. Hvis afværge vandet således er meget forurenede, kan det være nødvendigt at opsamle vandet eller foretage lokal rensning i stedet og derefter udlede det rensede afværge vand som spildevand. Det kan f.eks. være tilfældet ved oppumpning af afværge vand på en forurenede grund.

Kommunalbestyrelsen må for sådanne typer af vand forholde sig konkret til en ansøgning og stille de nødvendige vilkår, herunder om rensesforanstaltninger og udledningssted, hvis der meddeles tilladelse til udledning.

Vand fra grundvandssænkninger i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, jf. vandforsyningslovens kapitel 5, er som udgangspunkt ikke omfattet af definitionen på spildevand. Kommunalbestyrelsen kan dog i det konkrete tilfælde sidestille det med spildevand, hvis det vurderes, at det er forurenet. Udledning af vand fra grundvandssænkninger kan være omfattet af okkerloven afhængig af de lokale geologiske forhold.

Vand fra ajle, gylle, ensilagesaft, vaskevand fra stalde og møddingvand er som udgangspunkt ikke omfattet af definitionen på spildevand. Vand herfra er omfattet af lovens § 27, hvorefter der gælder et generelt forbud imod, at stoffer, der kan forurene vandet, tilføres vandløb, søer eller havet.

Bekendtgørelsens kapitel 11 omfatter større industrielle virksomheders udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet.

I praksis anvendes også flere begreber som ”industrispildevand” og ”processpildevand” uden dog at være defineret i bekendtgørelsen. ”Procesvand” fremgår dog af § 38, hvor begrebet må anses at henvise til visse særlige former for spildevand, f.eks. mælkerumsspildevand. Industrispildevand, der generelt anvendes som begreb i vejledningen, stammer fra industriel produktion af f.eks. levnedsmidler,

medicin, galvanopunktur, garverier, kemisk industri, trævareproduktion, olieindustri, rejektvand fra affaldsbehandling, røggasrensning mm. Industrispildevand har i modsætning til husspildevand en meget forskelligartet sammensætning og mængder af forurenende stoffer.

Hvor spildevand fra produktion af levnedsmidler primært indeholder organisk stof og næringsstoffer, er det i den kemiske industri andre forurenende stoffer som tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Se i øvrigt Miljøstyrelsens vejledning nr. 11, 2002, om tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg, se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2006/87-7052-055-0/pdf/87-7052-055-0.pdf>

Der gælder særlige betalingsregler for særligt forurenende spildevand, jf. bekendtgørelse nr. 1375 af 30. november 2015 om særbidrag for særligt forurenet spildevand. Efter denne bekendtgørelses § 2, stk. 3, er fastsat definitioner på særligt forurenet spildevand på grundlag af nærmere bestemte indholdsstoffer opgjort som COD, total-kvælstof og total fosfor eller som spildevand, der overskrider forureningsindholdet i forhold til de grænseværdier eller tilsvarende, der er fastsat af spildevandsforsyningsselskabet, jf. denne bekendtgørelses § 2, stk. 4. Bekendtgørelsen hører under Energistyrelsen.

2.1.2 Husspildevand

Husspildevand er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 2, spildevand fra husholdninger, herunder afløb fra vandskylende toiletter. Sanitært spildevand fra virksomheder, dvs. afløb fra baderum, toiletter og køkkener, falder også ind under denne definition. Især tidligere anvendtes almindeligvis begreberne ”sort” spildevand og ”gråt” spildevand, og denne skelnen er fastholdt i vejledningen, selvom den ikke fremgår af bekendtgørelsen. Ved sort spildevand forstås alene spildevand fra vandskylende toiletter, mens der ved gråt spildevand henvises til spildevand fra bad, køkken, vask og øvrigt sanitært spildevand, der ikke er sort spildevand.

2.1.3 Tag- og overfladevand

Tag- og overfladevand er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 3, regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer, herunder jernbaner, og dermed omfattet af definitionen på spildevand, jf. kapitel 2.1.1. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvandet i forbindelse med afstrømning på veje, parkeringspladser mv. eller have en væsentlig anden sammensætning.

Kommunalbestyrelsen er efter lovens § 28 ikke afskåret fra at meddele tilladelse til afledning af vand, der ikke umiddelbart er omfattet af definitionen på tag- og overfladevand og dermed spildevand. Vandet kan således sidestilles med spildevand, hvis det har en sammensætning, der ikke afviger væsentligt fra sammensætningen af vand, der direkte er omfattet af definitionen på tag- og overfladevand.

Vand afledt fra vaskepladser, oplagspladser og lignende falder ikke ind under definitionen på ubelastet tag- og overfladevand, idet vandet tilføres andre stoffer end ved afstrømning på veje og parkeringspladser, men er omfattet af den generelle definition på spildevand. Det gælder også for regnvand fra oplagspladser for emner, der indeholder tungmetaller eller andre miljøfremmede stoffer, som skal håndteres som spildevand.

2.1.4 Humane affaldsprodukter

I bekendtgørelsens § 4, stk. 4, er humane affaldsprodukter defineret som urin og fæces. De humane affaldsprodukter afledes fra sanitære installationer, hvor der ikke tilføres vand eller kun tilføres meget lidt vand. Det kan være i forbindelse med kemikalietoiletter, multitoiletter eller urinseparerende toiletter, dvs. installationer hvor urin og fæces samles i en beholder, eller hvor der sker separat opsamling af urin og/eller fæces. Der henvises i øvrigt til kapitel 16.2.2 om alternative toiletformer.

2.1.5 Personækvivalent (PE)

En personækvivalent (forkortet PE) er en måleenhed, som refererer til den mængde spildevand, som en voksen person bidrager med pr. tidsenhed (i forhold til f.eks. et spildevandsanlæg). Efter § 4, stk. 5, forstås ved 1 PE 21,9 kg organisk stof pr. år målt som biokemisk iltforbrug (BI5), 4,4 kg total kvælstof pr. år eller 1,0 kg total fosfor pr. år.

Nedenstående tabel viser definitionen af 1 PE omregnet til teoretiske koncentrationer under anvendelse af det gennemsnitlige vandforbrug i 2013 på 39,4 m³/år/PE, hvilket svarer til et gennemsnitligt døgnforbrug på 108 liter pr. PE. Parametrene i tabellen er defineret således:

- Vandmængden refererer til det gennemsnitlige vandforbrug i 2013
- BI5 eller BOD5: Biologisk iltforbrug ved 20° C i 5 døgn
- COD: Kemisk iltforbrug
- Total-N: Total kvælstof
- $\text{NH}_3 + \text{NH}_4\text{-N} = 0,7 \times \text{total-N}$
- Total-P: Total fosfor

Tabel 2.1.5

Parameter	Total	Teoretisk koncentration	Typiske værdier*)
Vandmængde	39,4 m ³ /år/PE	-	-
BI ₅	21,9 kg/år/PE	556 mg/l	250 (100-350) mg/l
COD	45 kg/år/PE	1142 mg/l	530 (210-740) mg/l
Total-N	4,4 kg/år/PE	112 mg/l	50 (20-80) mg/l
NH ₃ +NH ₄ -N	3 kg/år/PE	78 mg/l	30(8-30) mg/l
Total-P	1 kg/år/PE	25 mg/l	16(6-23) mg/l

*)Spildevandsrensning – biologisk og kemisk, Mogens Henze et al.

Vandforbruget kan variere meget fra lokalitet til lokalitet. Omregningstabellen skal derfor ses som et eksempel baseret på et landsgennemsnit i et tilfældigt år. I afløbssystemer sker der generelt indsivning, så de målte koncentrationer i tilløbet til renseanlæg er generelt lavere. Derfor er der vist værdier, som typisk måles i tilløb til renseanlæg.

Typisk vurderes et anlægs kapacitet i forhold til belastningen med organisk stof, men især i forbindelse med anlæg med krav om næringsstoffer kan belastningen vurderes i forhold til belastningen med henholdsvis kvælstof og fosfor. Målinger i tilløb til renseanlæg > 30 PE har de seneste år vist en faldende tendens for især indhold af fosfor, hvilket hænger sammen med udfasningen af fosfor i vaske- og opvaskemidler.

I relation til den afgrænsning af myndighedskompetencen for udledninger af spildevand, der fremgår af lovens § 28, må spildevandet endvidere ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt forekommer i husspildevand eller have en væsentlig anden sammensætning. Tilsvarende gælder for nedsivning af spildevand efter bekendtgørelsens § 37, stk.1. En spildevandsafledning, hvor spildevandet indeholder andre stoffer, end hvad der normalt forekommer i husspildevand (f.eks. industrispildevand) eller har en væsentlig anden sammensætning, er således ikke sammenlignelig med en afledning af husspildevand, uanset om alle tre parametre ligger under niveauet svarende til 30 PE. Forhøjet temperatur, f.eks. på kølevand, medfører ligeledes, at spildevandet ikke er sammenligneligt med husspildevand.

Ved vurdering af, hvilken kapacitet angivet i PE, jf. kapitel 2.1.9, en spildevandsafledning svarer til, kan der ikke ske en udjævning af stofmængden. F.eks. kan et stofindhold, der er angivet i f.eks. kg/døgn, ikke udjævnes over et år, selvom der i det pågældende tilfælde kun sker afledning et vist antal dage om året. Det gælder f.eks. campingpladser, forsamlingshuse mv., der kun benyttes i korte perioder af gangen. For virksomheder med sæson og ugevariationer i belastningen er det også maks. belastningen i f.eks. kg/døgn, der skal benyttes.

For regnbetingede udløb, der ikke indeholder ret store mængder organisk stof, giver det ikke mening at angive den godkendte kapacitet udregnet som PE. Derimod kan det tilknyttede befæstede areal, angivet som det reducerede areal, tilknyttet til et udløb bruges som godkendt kapacitet, hvilket skal fremgå af udledningstilladelsen. For kølevandsudledninger og andre industriudledninger uden indhold af NPO-stoffer kan det være den årligt udledte vandmængde, der er angivet som den godkendte kapacitet.

I lovens § 28, stk. 2, er opgørelsen i PE afgørende for myndighedskompetencen. Det er således Miljø- og Fødevareministeren, som giver tilladelse til udledning af spildevand fra listevirksomheder, godkendt efter lovens § 40, hvis kapaciteten er over 30 PE, mens det for mindre anlæg er den enkelte kommunalbestyrelse, som giver tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet, jf. lovens § 28, stk. 2.

Ligeledes er opgørelsen i PE i bekendtgørelsen afgørende for, hvilke regler der finder anvendelse i nærmere bestemte situationer. Således fremgår 30 PE i følgende bestemmelser i bekendtgørelsen:

- § 14, stk. 1, nr. 1-2, vedr. påklage til anden administrativ myndighed i sager om tilslutning til spildevandsanlæg
- § 18, stk. 1-2, vedr. påklage til anden administrativ myndighed i ansøgninger om udledning til vandløb, søer eller havet
- § 23, stk. 1, vedr. egenkontrol fra renseanlæg der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab
- § 31 vedr. spildevandsbortskaffelse fra spredt bebyggelse
- § 37, stk. 1, vedr. tilladelse til nedsivning
- § 42, stk. 2, nr. 1, vedr. påklage til anden administrativ myndighed i sager om ansøgning om nedsivning af spildevand.

2.1.6 Samletank

Ved samletanke til spildevand forstås efter bekendtgørelsens § 4, stk. 6, tætte beholdere, der enten er typegodkendt eller kan godkendes til opbevaring af spildevand af tilladelsesmyndigheden, jf. § 47.

2.1.7 Spildevandsanlæg

Spildevandsanlæg omfatter efter bekendtgørelsens § 4, stk. 7, såvel åbne som lukkede ledninger og andre anlæg, der tjener til afledning og/eller behandling af spildevand, før det udledes til vandløb, søer eller havet, afledes til jorden eller bortskaffes på anden måde. Der skal således ikke nødvendigvis ske både en afledning og en behandling i et spildevandsanlæg. Hvis der foregår en behandling af spildevandet på spildevandsanlægget, kaldes det almindeligvis et renseanlæg.

Afgrænsningen mellem spildevandsanlæg og vandløb afhænger af udledningspunktet, hvilket normalt vil fremgå af udledningstilladelsen. Hvis det ikke er tilfældet, må tilladelsesmyndigheden fastsætte dette. Et spildevandsanlæg skal i øvrigt fremgå af kommunalbestyrelsens spildevandsplan, jf. lovens § 32 og bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 2.

Kommunalbestyrelsen kan i spildevandsplanen optage en del af en vandløbsstrækning som et spildevandsanlæg, hvis det opfylder definitionen herpå, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 7. Et anlæg, der tillægges status som et spildevandsanlæg, er ikke længere omfattet af vandløbslovens bestemmelser, men af miljøbeskyttelseslovens bestemmelser om spildevand. I kommunalbestyrelsens vurdering af, om et vandløb skal optages i spildevandsplanen, indgår normalt en vurdering af vandløbets naturmæssige værdi eller mangel på samme og af vandkvaliteten (mængden og arten af spildevand).

2.1.8 Forholdet til vandløbsloven

Vandløb er efter vandløbslovens § 8 klassificeret som offentlige eller private vandløb. Klassifikationen er bestemmende for, om det er kommunalbestyrelsen eller de private bredejere, der har ansvaret for at vedligeholde vandløbet. Som nævnt ovenfor udgår et vandløb efter fast administrativ praksis af vandløbslovens regi, hvis et vandløb optages i spildevandsplanen som et spildevandsanlæg, og det er herefter omfattet af miljøbeskyttelsesloven.

Som nævnt i kapitel 2.1.1 anses drænvand generelt ikke for at være spildevand og bør derfor som udgangspunkt ikke ledes til spildevandsledninger, bortset fra omfangsdræn ved bygninger. Der findes dog mange kloakopland, hvor drænvand i henhold til f.eks. tidligere landvæsenskommissionskendelser er tilsluttet kloakker. Det vil særligt være steder, hvor der reelt ikke har været andre nærliggende muligheder for tilslutning af dræn eller hvor der er kloakeret vandløb. Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at optage et vandløb i spildevandsplanen, vil det være i overensstemmelse med god forvaltningsskik, at evt. eksisterende drænrettigheder bliver afviklet. Det kan f.eks. ske ved, at den eksisterende lovlige drænledning afkobles ved gennemførelse af en reguleringssag efter vandløbslovens § 17 samtidig med anlæg af et nyt vandløb/dræn efter vandløbslovens § 21. Det kan ikke udelukkes, at kommunalbestyrelsen pådrager sig et erstatningsansvar, hvis det ikke sker.

2.1.9 Kapacitet

Ved et spildevandsanlægs kapacitet eller godkendte kapacitet forstås efter bekendtgørelsens § 4, stk. 8, den spildevandsmængde med indhold af forurenende stoffer angivet i personækvivalenter (PE), der som følge af en spildevandstilladelse, omfattet af miljøbeskyttelseslovens kapitel 3, 4, eller 5, kan afledes fra en eller flere ejendomme inden for et fastlagt opland til anlægget. Ved meddelelse af udledningstilladelse til et spildevandsanlæg skal kommunalbestyrelsen fastsætte anlæggets godkendte kapacitet angivet i PE, jf. bekendtgørelsens § 20, og dermed fastlægge en afgrænsning af oplandet til anlægget.

Den godkendte kapacitet er ikke nødvendigvis den kapacitet, anlægget er dimensioneret til, men en administrativt fastsat størrelse, der kan være forskellig fra anlæggets fysiske kapacitet. Anlægget skal være dimensioneret, så det er i stand til at behandle den godkendte spildevandsmængde.

2.1.10 Spildevandsforsyningsselskab

Senest pr. 1. januar 2010 skulle de kommunale vand- og spildevandsforsyninger være udskilt fra den kommunale forvaltning og benævnes derefter som et spildevandsforsyningsselskab. Herved forstås et selskab, som er omfattet af § 2 stk. 1, i vandsektorloven, og som udøver spildevandsforsyningsaktiviteter, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 9. Omfattet af vandsektorloven er således spildevandsforsyningsselskaber, der helt eller delvis, direkte eller indirekte er ejet af en kommune og forsyner eller har til formål at behandle eller transportere spildevand fra mindst ti ejendomme, jf. vandsektorlovens § 2, stk. 1, nr. 1. "Spildevandsforsyningsaktivitet" er defineret i vandsektorlovens § 2, stk. 6, nr. 4, som transport, behandling eller afledning af spildevand mod betaling.

2.1.11 Fælles spildevandsanlæg

Et spildevandsanlæg kan være fælles, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 2, men er ikke nærmere defineret i bekendtgørelsen. I praksis er et anlæg at betragte som fælles, hvis mere end en ejendom er tilsluttet.

Det fremgår ikke direkte af definitionen på et spildevandsanlæg, i hvilke tilfælde spildevandsforsynings-selskabet har ansvaret for et anlægs vedligeholdelse og drift, men fælles spildevandsanlæg, herunder om det er ejet af et selskab eller er privat, skal fremgå af spildevandsplanen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 2. Definitionen må derfor sammenholdes med afgrænsningen af kloakoplande i spildevandsplanen og øvrige oplysninger om, hvilke anlæg spildevandsforsyningsselskabet (og tidligere kommunalbestyrelsen i sin egenskab af kloakforsyning) har etableret, drevet og vedligeholdt, når det vurderes, hvem der har ansvaret.

Der er efter lovens § 28, stk. 4, tilslutningspligt for ejendomme, når spildevandsforsyningsselskabet har ført stikledning frem til den enkelte ejendoms grundgrænse, jf. i øvrigt kapitel 7.2. Det kan i praksis også ske ved at føre stikledning frem til områdeafgrænsningen for et privat spildevandsanlæg, som derefter tilsluttes selskabets spildevandsanlæg.

I et kloakopland må en spildevandsledning, der går ind over en ejendom for at betjene en anden ejendom, som udgangspunkt antages at være ejet af spildevandsforsyningsselskabet, medmindre andet er tinglyst på ejendommen eller direkte fremgår af særskilte dokumenter (aftaler, landvæsenkommisionskendelser mv.), idet selskabet ellers ikke har opfyldt sin forsyningspligt, jf. i øvrigt kapitel 4.4.1. Det betyder, at selskabet skal stå for ledningens vedligeholdelse og drift.

Ved etablering af en ledning på en privat ejendom, der har til formål at forsyne en anden eller flere andre bagvedliggende ejendomme, skal spildevandsforsyningsselskabet have tilladelse til etablering af spildevandsanlægget fra den grundejer, hvor ledningen skal lægges. Hvis ikke en sådan aftale kan opnås, må kommunalbestyrelsen ekspropriere i fornødent omfang, jf. lovens § 58. Alternativt må spildevandsforsyningsselskabet føre en ny stikledning frem til grundgrænsen for den eller de bagvedliggende ejendomme, og kommunalbestyrelsen må efterfølgende påbyde en ændret tilslutning efter lovens § 30.

2.1.12 Oversvømmelseskort

Et oversvømmelseskort er et kort, der angiver områder, hvor der er sandsynlighed for oversvømmelse som følge af kapacitetsproblemer i et nærmere angivet spildevandsanlægs separate regnvandsudledninger og fællesledninger på arealer, der normalt ikke er dækket af vand, jf. § 4, stk. 10, jf. i øvrigt kapitel 6.3.

2.1.13 Den bedste tilgængelige teknik (BAT)

I lovens § 3 fastlægges et almindeligt princip om den bedste tilgængelige teknik, hvilket almindeligvis omtales som BAT, der er en forkortelse for "Best Available Technology". Princippet har betydning ved lovens administration, hvorefter der skal lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg og de bedst muligt forureningsbekæmpende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges særligt vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af renere teknologi. Krav om anvendelse af BAT skal ikke fastsættes som krav om anvendelse af en nærmere bestemt teknik, men som krav svarende til det forureningsniveau, som det har vist sig muligt at opnå ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik. I princippet er det virksomhedens valg, hvordan den vil opfylde kravet.

Ved bedømmelsen af omfanget og arten af foranstaltninger til forebyggelse og imødegåelse af forurening skal der, jf. § 3, stk. 2, nr. 1 og 2, lægges vægt på:

1. De ydre omgivers beskaffenhed og forureningens sandsynlige virkning på disse
2. Det samlede kredsløb, som stoffer og materialer gennemløber, med henblik på at begrænse spild af ressourcer mest muligt

Ifølge bemærkningerne til loven dækker BAT over den mest avancerede teknologi for en bestemt sektor, herunder den måde hvorpå anlægget konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned. Teknologien skal dog være teknisk og økonomisk gennemførlig for den relevante sektor og skal sikre et så højt beskyttelsesniveau som muligt. Der må i praksis foretages en indbyrdes vurdering af prioriteringen af miljøhensyn, princippet om forureningsbegrænsning og om proportionalitet. Lovens strategi, der bygger på forureningsbegrænsning, prioriterer forebyggelse højest. Forurening skal først og fremmest forebygges ved anvendelse af renere teknologi, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg. Den forurening, der ikke kan forebygges, skal begrænses mest muligt ved anvendelse af den bedst mulige renseteknologi. Loven bygger således på nøjagtig samme tankegang som IPPC-direktivet, og direktivets begreb »bedste tilgængelige teknik« er således synonymt med lovens begreb »mindst forurenende teknologi « og er omfattet af reglerne i lovens kapitel 5, jf. i øvrigt Miljøstyrelsens vejledning for miljøgodkendelse af listevirksomheder, se <http://miljogodkendelsesvejledningen.dk/>. Der henvises i øvrigt til forarbejderne om BAT mv., se <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=89315>.

Normalt betragtes mekanisk-biologisk kemisk rensning af spildevandet som BAT ved udledning fra større rensesanlæg, dvs. ikke fra mindre rensesanlæg i spredt bebyggelse, men yderligere efterpolering af spildevandet kan være nødvendigt, hvor det modtagende vandområde er særligt følsomt, eller hvor målopfyldelse i henhold til den pågældende vandområdeplan er betinget af dette.

For så vidt angår virksomheder, der er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, er disse omfattet af reglerne om BAT i direktivet om industrielle emissioner (IE- direktivet), jf. nærmere kapitel 9.9.1. Se i øvrigt; <http://mst.dk/affald-jord/jordforurening/ied-jordforurening/ie-direktivet/>

Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevareklagenævnet) har i flere nyere sager taget stilling til BAT i forhold til spildevand og rensesanlæg. I afgørelsen NMK-10-10- 00423 om tilladelse til udledning af vejvand til et vandløb fastlagde nævnet BAT vedr. vejafvanding. Afgørelsen NMK-10-00590 omfattede god dimensioneringspraksis for regnvandsbassiner i en sag om tilladelse til udledning af overfladevand til vandløbet, hvor nævnet bemærkede, at vådvolumen i regnvandsbassinet ifølge den nyeste forskning om våde regnvandsbassiner i Danmark bør dimensioneres til at udgøre ca. 200-300 m³ pr. reduceret hektar og med en permanent vanddybde på 1-1,5 m, for at bassinet kan opnå den ønskede renseseffekt.

I en række afgørelser om dimensioneringen af vådbassiner henviser Natur- og Miljøklagenævnet i øvrigt til ”Faktablad om dimensionering af våde regnvandsbassiner”, se http://separatvand.dk/download/Faktablad_V%C3%A5de%20bassiner_3.pdf

Naturstyrelsen har i et brev til Vejdirektoratet af 26. oktober 2011 udtalt, at der kan stilles funktionskrav til regnbetingede udløb i tilfælde, hvor forureningskilden er diffus (dvs. stammer fra flere eller spredte kilder) jf. http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2018/06/978-87-93710-38-2_NST.pdf

Det betyder, at det ikke er muligt at foretage en regulering i form af et krav om overholdelse af et koncentrationskrav, men at det er mere hensigtsmæssigt at stille et funktionskrav til udformningen af afløb til regnvandssystemet baseret på BAT.

2.1.14 Spildevandskomiteen

Bekendtgørelsen indeholder ikke bestemmelser om Spildevandskomiteen, men den er relevant at nævne, fordi der er tale om et sagkyndigt organ, der siden 1944 har spillet en væsentlig rolle for afløbs- og spildevandsteknikkens udvikling i Danmark. Komiteen, der er baseret på frivillige kræfter i Ingeniørforeningen Danmark (IDA), publicerer løbende resultaterne af forsknings- og udviklingsopgaver i skrifter og rapporter. Skrifterne har været en afgørende forudsætning for udformning og udvikling af den faglige praksis inden for spildevandsområdet, herunder vedr. klimatilpasning, ved at fastsætte faglige (vejledende) standarder på området. Tilladelsesmyndigheden må dog i hvert enkelt tilfælde foretage en konkret vurdering af forholdene, idet standarderne ikke er bindende.

Spildevandskomiteen varetager opgaver vedrørende god ingeniørmæssig praksis for projektering, udførelse og drift af kloakanlæg og renseanlæg, herunder tilpasning af teknikken til fremtidige rensningskrav, se i øvrigt

<https://universe.ida.dk/netvaerk/energi-miljoe-og-global-development/spildevandskomiteen/spildevandskomiteen/>

I praksis kan Spildevandskomiteens standarder også få betydning, hvis en kommunalbestyrelse i sin spildevandsplan ikke har fastsat særlige funktionskrav til ledningsnet mv., idet spildevandsforsyningsselskabet normalt baserer drift og teknisk dimensionering på standarderne.

3. Spildevandsplaner

En spildevandsplan skal udarbejdes af kommunalbestyrelsen for at give en samlet oversigt over den eksisterende og planlagte spildevandshåndtering i den pågældende kommune. Først og fremmest udgør spildevandsplanen grundlaget for tilslutninger af eksisterende og nye ejendomme til spildevandsanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab, og er dermed hjemmel for de afgørelser, kommunalbestyrelsen træffer på spildevandsområdet. Hertil kommer, at den enkelte kommune typisk har et administrationsgrundlag, som indeholder retningslinjer for sagsbehandlingen på området. Samtidig giver spildevandsplanen kommunens nuværende og kommende borgere samt virksomheder mulighed for at kunne få et generelt overblik over den aktuelle situation og påtænkte planer for de enkelte områder i kommunen på kortere og længere sigt.

3.1 Baggrund

Med den første miljøbeskyttelseslovs vedtagelse i 1973 blev kommunerne forpligtet til at udarbejde en samlet plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen, dvs. en spildevandsplan, til forskel fra de tidligere landvæsenskommisionskendelser for deloplande i kommunerne. Spildevandsplanerne indeholdt bl.a. en plan for den fremtidige spildevandsafledning og rensning i kommunen og skulle indeholde opgørelser af udledningerne af spildevand og tag- og overfladevand i kommunen.

Udledningstilladelser blev efter miljøbeskyttelseslovens vedtagelse givet efter lovens § 18, som nu fremgår af lovens § 28, idet udledningstilladelser generelt meddeles af kommunerne.

Før 1973 skulle man have tilladelse til spildevandsudledninger efter vandløbsloven. I det omfang tilladelser ikke er revideret siden, er det stadig tilladelser fra før 1973, der er gældende.

Alle kommuner har i dag vedtaget en spildevandsplan. Med strukturreformen, hvor der pr. 1. januar 2007 skete en større sammenlægning af kommunerne, er der i dag 98 kommuner, som har vedtaget en spildevandsplan, hvoraf nogle er resultatet af en eller flere sammenskrivninger af tidligere planer. Spildevandsplanen skal løbende ajourføres i forhold til oplandsgrænser og forventet gennemførelse, enten ved en generel revision af den eksisterende spildevandsplan eller tillæg til den eksisterende spildevandsplan. En spildevandsplan kan ikke træde i stedet for en konkret afgørelse, men den kan indeholde kommunens retningslinjer for, hvordan den træffer konkrete afgørelser, og den kan dermed fungere som et administrationsgrundlag. Om spildevandsplanens retsvirkning i øvrigt henvises til kapitel 4.4. En spildevandsplan dækker kun den enkelte kommune, men da et spildevandsforsyningsselskab kan dække flere kommuners kloakoplande, er det i disse tilfælde hensigtsmæssigt, at de omfattede kommunalbestyrelser koordinerer udarbejdelsen af de enkelte spildevandsplaner.

Som opfølgning på et politisk forlig om en ny og forbedret vandsektor af 29. april 2015 blev bl.a. vandsektorloven og miljøbeskyttelsesloven, herunder spildevandsbekendtgørelsen, revideret. Revisionen af lovene betød en skarpere præcisering af ansvarsfordelingen mellem kommunalbestyrelserne og spildevandsforsyningsselskaberne, jf. nærmere kapitel 4.4. For at sikre den tilsigtede adskillelse mellem kommunalbestyrelsernes planlægningsopgave og selskabernes driftsrolle omfatter spildevandsplanerne ikke længere spørgsmål af driftsmæssig karakter, investeringsplaner eller oplysninger om f.eks. kloakkernes tilstand mv., herunder renoverings- og tidsfølgeplan. I stedet bør spildevandsplanen kun omfatte planer for forsyning af områder i kommunen, herunder kommunale retningslinjer for myndighedsudøvelse. Spildevandsforsyningsselskaberne bestemmer således inden for rammerne af spildevandsplanen, hvordan den nærmere opfyldes.

Desuden blev reglerne om spildevandsplanens indhold samlet i spildevandsbekendtgørelsens kapitel 3, og reglerne herom blev i den forbindelse også indholdsmæssigt revideret.

3.2 Miljøbeskyttelseslovens krav til spildevandsplanlægningen

Efter lovens § 32 udarbejder kommunalbestyrelsen en plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen, hvor kloakeringsområder for de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, omfattet af vandsektorloven, fastlægges. En ny spildevandsplan kan helt eller delvist udarbejdes i samarbejde med andre kommuner og må ikke stride mod vandområdeplanen, jf. miljømålsloven, og kommuneplanen, jf. bestemmelsens stk. 2.

En spildevandsplan kan være omfattet af reglen om miljøvurdering af planer og programmer. Tilsvarende kan konkrete projekter i forbindelse med håndtering af spildevand være omfattet af reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter. Begge dele fremgår af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Se <http://mst.dk/natur-vand/planlaegning/miljoevurdering-og-vvm/>

Kravene til det nærmere indhold af spildevandsplanen fremgår af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1 -11, dvs. indeholde følgende oplysninger og fornødne kortbilag:

- 1) Hvordan spildevandsplanen forholder sig til kommune- og vandområdeplanen, samt til den økonomiske planlægning og til vandløbenes fysiske tilstand.
- 2) De eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg og renseforanstaltninger i kommunen, herunder afgrænsning af de enkelte kloakoplande, kloakeringsområder samt i hvilket omfang den enkelte ejendom

er tilsluttet, jf. § 16, stk. 3, med angivelse af, om anlægget er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, eller ikke er ejet af et sådant selskab.

3) Områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at ophæve tilslutningsretten og -pligten helt eller delvis.

4) Områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at give en ejendom tilladelse til direkte tilslutning til spildevandsforsyningsselskabet.

5) De eksisterende og planlagte projekter til håndtering af tag- og overfladevand, som spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, vil betale for efter reglerne i bekendtgørelse om spildevandsforsyningsselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter. Projekter til håndtering af tag- og overfladevand kan tidligst omfattes af spildevandsplanen eller tillæg hertil, når der foreligger aftale mellem projektejer og spildevandsforsyningsselskab, jf. § 9 i bekendtgørelse om spildevandsforsyningsselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand.

6) Eksisterende områder uden for kloakeringsområder, hvor der afledes til nedsivningsanlæg, og planlagte områder uden for kloakeringsområder, hvor der skal ske afledning til nedsivningsanlæg.

7) Eksisterende områder uden for kloakeringsområder, hvor der sker rensning svarende til et bestemt renseniveau, og planlagte områder uden for kloakeringsområder, hvor der skal ske rensning svarende til et bestemt renseniveau.

8) Hvordan spildevandet i øvrigt bortskaffes i kommunalbestyrelsen, f.eks. ved udsprøjtning.

9) Hvilket vandområde spildevandet fra de enkelte oplande udledes eller ønskes udledt til, udløbenes placering og de forventede udledte mængder af spildevand.

10) Hvilke ejendomme, der forventes at skulle afgive areal eller få pålagt servitut ved gennemførelse af projekter i overensstemmelse med spildevandsplanen.

11) Om forventet gennemførelse i de enkelte kloakeringsområder mv. For planlagte områder udpeget i henhold til § 5, stk. 1, nr. 6, skal kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen endvidere sandsynliggøre, at der kan ske nedsivning i de udpegede områder, herunder at geologiske og hydrogeologiske forhold ikke taler herimod, og at nedsivning i de udpegede områder ikke strider mod reglerne i bekendtgørelsens § 37, jf. stk. 2

Før det anføres i et spildevandsplanforslag, at der etableres et fælles spildevandsanlæg, der ikke er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, skal de berørte bolig- og grundejere oprette et spildevandslav, der varetager anlæggets etablering, drift og vedligeholdelse.

Hvis det ikke sker på det tidspunkt, har kommunalbestyrelsen ikke efterfølgende hjemmel til at kræve et spildevandslav oprettet. Udkast til lavets vedtægter skal foreligge samtidig med planforslagets offentliggørelse. De endelige vedtægter tinglyses på de berørte ejendomme, når det fælles spildevandsanlæg er

optaget i spildevandsplanen, jf. § 5, stk. 3. Hvis tinglysning mod forventning ikke sker, kan kommunalbestyrelsen gøre de berøre opmærksomme på forpligtelsen i § 5, stk. 3, med henblik på, at tinglysningen foretages. Bestemmelsen kan ikke anvendes til, at kommunalbestyrelsen ensidigt tvinger et givent områdes eksisterende ejendomme ind i et fælles anlæg, der ikke er ejet af et spildevandsforsyningsselskab.

Kommunalbestyrelsen skal ajourføre planen for bortskaffelse af spildevand i kommunen, herunder ajourføre oplandsgrænser og oplysninger om forventet gennemførelse i de enkelte kloakeringsområder mv., når der sker ændringer i forudsætningerne herfor, jf. stk.

3.2.1 Forholdet til kommune- og vandområdeplan mv.

I det følgende gennemgås bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1-11.

Ad 1) Spildevandsplanen skal være i overensstemmelse med kommuneplanen, hvoraf den samlede rammeplan for arealanvendelsen i kommunen fremgår. Det vil i praksis betyde, at spildevandsplanen skal understøtte de udpegede byområder i kommuneplanen, hvor kommunalbestyrelsen påtænker spildevandsforsyning ved kloakering. Det skal også sikres, at der er overensstemmelse med de enkelte lokalplaner i det omfang, der i disse er bestemmelser, som vedrører eller indvirker på spildevandsafledningen. Forholdet til den kommunale klimatilpasningsplan er ikke nævnt i 1), men denne udgør en vigtig del af kommuneplanen og er en vigtig del af grundlaget for spildevandsplanen, jf. i øvrigt kapitel 6 om klimatilpasning.

Spildevandsplanen skal også forholde sig til vandområdeplanen, hvor der er fastsat mål for kvaliteten af vandområderne. Nye eller ændrede udledninger vil skulle vurderes i forhold til disse mål. Desuden er der i vandområdeplanerne fastsat indsatser med henblik på at opnå mål for vandområderne.

Kommunalbestyrelsen sikrer, at udledninger af spildevand, herunder tag- og overfladevand til vandløb, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet eller gener for dyre- og plantelivet, dvs. at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de angivne forudsætninger i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb skulle respekteres. Hvis der i vandløbsregulativet er angivet vilkår for maksimale tilledninger fra enkelte delområder, vil disse vilkår skulle afspejles i spildevandsplanen. Kan vilkårene ikke imødekommes, må der enten ske en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må indledes en vandløbsreguleringssag som forudsætning for en forøget tilledning af spildevand eller ske en ændring af regulativet. Om forholdet til vandløbsloven henvises til kapitel 2.1.8.

Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet, eller regulativet ikke angiver vilkår for maksimale tilledninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning, eller om der med de nuværende udledninger ikke er risiko for en øget overbelastning. Den endelige vurdering af udledningers indflydelse på vandløbenes fysiske tilstand vil skulle ske ved, at kommunalbestyrelsen meddeler/skærper udledningstilladelser for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand. Der henvises i øvrigt til kapitel 9 om forbud mod udledninger til vandløb, søer eller havet.

Spildevandsplanen skal endvidere forholde sig til den økonomiske planlægning i kommunen. Det er ikke i bekendtgørelsen nærmere beskrevet, hvad der mere præcist ligger i dette krav. Det afgørende er, at det fremgår af planen, at der er foretaget en overordnet vurdering af de økonomiske konsekvenser af planens

gennemførelse, således at kommunalstyrelsen har et fyldestgørende beslutningsgrundlag, når planen vedtages. Det er dog den enkelte kommunalbestyrelse, der bestemmer det konkrete detaljeringsniveau med hensyn til de økonomiske konsekvenser. Det er dog Miljøstyrelsens vurdering, at det er vigtigt, at der bevares en fornuftig balance mellem kommunens overordnede planlægningsrolle og spildevandsforsyningsselskabets driftsmæssige rolle. Selskabet bør bevare et vist økonomisk råderum til at tilpasse driften til den aktuelle og eventuelt varierende situation, samtidig med at selskabet opfylder sin forsyningspligt i henhold til spildevandsplanen. Uanset detaljeringsniveauet vil skitseringen af de økonomiske konsekvenser i spildevandsplanen under alle omstændigheder ikke være bindende for selskabet.

3.2.2 Eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg mv.

Ad 2) Kommunalbestyrelsen skal i spildevandsplanen angive eksisterende og planlagte fælles spildevandsanlæg og renseforanstaltninger i kommunen, herunder afgrænsning af de enkelte kloakoplande, kloakeringsområder og i hvilket omfang den enkelte ejendom er tilsluttet med angivelse af, om anlægget er ejet af et spildevandsforsyningsselskab.

Endvidere er det hensigtsmæssigt, at den maksimale belastning fra de pågældende bolig- og virksomhedsoplande fremgår, også af hensyn til opfyldelse af forsyningspligten, jf. i øvrigt kapitel 4.4.1. I praksis er der ikke den store forskel mellem begreberne ”kloakoplande”, ”kloakeringsområder” samt ”forsyningsområder”, der nærmest bruges i flæng, og bekendtgørelsens formuleringer må følgelig anses for historisk betinget.

Det skal på kortbilag tydeligt angives, hvilke ejendomme der er beliggende indenfor oplandsgrænsen. De pågældende ejendomme indenfor oplandsgrænsen til et spildevandsanlæg, omfattet af vandsektorloven, har såvel pligt som ret til at aflede spildevand til anlægget, når der er ført stikledning frem til grundgrænsen, jf. i øvrigt kapitel 7.2.

Som egnede digitale kort anbefales et oversigtskort, hvor de enkelte matrikler kan ses, og som også indeholder oversigt over de enkelte kloakoplande og hovedledningernes placering. Det skal for spildevandsanlæg angives, om anlægget er privat eller ejet af et spildevandsforsyningsselskab, omfattet af vandsektorloven. Det gælder dog ikke almindelige interne private ledningsanlæg mv. på privat grund. I tilfælde af tvivl om ejerskab til kloakanlæg må selskabet og de pågældende mulige ejere i fællesskab udrede ejerforholdene ved f.eks. at undersøge tinglyste deklarationer.

Med hensyn til ejerskab af spildevandsanlæg og -ledninger, både de eksisterende og planlagte, vil udgangspunktet for en spildevandsplan være, at sådanne anlæg og ledninger, på nær stikledninger mv. på privat grund, er ejede af spildevandsforsyningsselskabet. Se dog kapitel 4.4.1 om forsyningspligten. Det er derfor vigtigt, at sådanne afvigelser fremgår udtrykkeligt i spildevandsplanen. Ved en senere tilslutning af en ejendom, jf. lovens § 28, stk. 4, vil spildevandsforsyningsselskabets forsyningsforpligtelse være afgrænset som anført i spildevandsplanen. F.eks. kan det for nykloakerede ejendomme være angivet, at tagvand skal nedsives ved privat foranstaltning på grunden. Spildevandsforsyningsselskabet skal i det tilfælde kun føre en separat spildevandsledning til ejendommens skel for tilslutning af husspildevand m.m.

Fremgår det ikke særskilt, at tag- og overfladevand skal bortskaffes ved grundejerens egen foranstaltning, vil spildevandsforsyningsselskabet som udgangspunkt både skulle bortskaffe spildevand og tag- og overfladevand, jf. dog kapitel 3.2.3. Endvidere skal det angives, hvilke anlæg der ejes af spildevandsfor-

syningsselskabet, omfattet af vandsektorloven, og hvilke der er privatejet, jf. bekendtgørelsens § 5, stk.1, nr. 2. Der skal ske afgrænsning af de enkelte kloakeringsområder, hvilket bør ske på et tydeligt kortbilag.

3.2.3 Områder hvor tilslutningspligt kan ophæves

Ad 3) Spildevandsplanen skal også indeholde oplysninger om områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at ophæve tilslutningsretten- og pligten helt eller delvist. Dette gælder for ejendomme, hvor spildevandet er tilsluttet spildevandsforsyningsselskabets ledningsnet, og hvor hele eller dele af spildevandet ønskes koblet fra dette ledningsnet. Om ophævelse af tilslutningsretten henvises til kapitel 8.

Kommunalbestyrelsen kan ikke tvinge tilsluttede ejendomme til at frakoble hele eller dele af spildevandet fra spildevandsforsyningsselskabets ledningsnet, idet kommunalbestyrelsen og grundejeren skal være enige om, at ejendommen skal udtræde for hele eller dele af spildevandet, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 2, og jf. kapitel 8.

Udtræden af spildevandsforsyningsselskabet for tag- og overfladevand vil typisk være en følge af, at der etableres lokal regnvandsafledning, f.eks. til faskine. Det vil kunne ske på et større antal ejendomme, helt eller delvist, og kræver derfor en organiseret proces for udtræden. For industrispildevand vil der derimod konkret skulle tages stilling til hver enkelt sag. Spildevandsplanen skal opdateres, og tilladelse til alternativ bortskaffelse

skal foreligge, før udtræden kan accepteres af kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen skal i spildevandsplanen udpege de områder, hvor den er indstillet på at ophæve tilslutningsretten- og pligten for tag- og overfladevand. Det kan være relevant i tilfælde, hvor håndteringen af tag- og overfladevand - efter en samlet vurdering

- med miljømæssig og økonomisk fordel kan overlades til de enkelte grundejere. Om baggrunden for reglerne henvises til forarbejderne, se <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/199612K00128>

For at spildevandsforsyningsselskabet ikke fastlåses planlægningsmæssigt, kan kommunalbestyrelsen lade udpegningen af områder følge af et tidsbegrænset tilbud om udtræden (og evt. tilbagebetaling af tilslutningsbidrag). Med et sådant tilbud om f.eks. udtræden for tag- og overfladevand har spildevandsforsyningsselskabet en bedre mulighed for at planlægge de fremtidige investeringer i etablering og dimensionering af bassiner i oplandet.

I det følgende gennemgås proceduren for udtræden af spildevandsforsyningsselskabet for tag- og overfladevand og for processpildevand:

1. Udpegning af områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at ophæve tilslutningsret- og pligt (typisk tag- og overfladevand)
2. Grundejerne tager inden en given tidsfrist (f.eks. 1 år) stilling til, om man er indstillet på at ophæve tilslutningen som angivet i spildevandsplanen (f.eks. ved selv at etablere en faskine)
3. Spildevandsplanens oplandsopgørelser korrigeres for overfladevand, der er frakoblet.

De korrigerede oplandsopgørelser efter punkt 3 udløser ikke krav om en revision af spildevandsplanen, men ændringerne indarbejdes ved næste revision af spildevandsplanen.

Denne proces, der er særligt møntet på Lokal Afledning af Regnvand, kaldes en LAR- løsning, hvor grundejere selv etablerer faskiner, regnbede eller andre former for nedsivning af tag- og overfladevand på egen grund i stedet for at aflede til kloak. Det kan være et individuelt eller fælles privat projekt. Herved kan risikoen for overløb reduceres og evt. også behovet for bassinvolumen, ligesom den hydrauliske belastning på renseanlægget samtidig reduceres. Derudover kan lokal håndtering af regnvand medvirke til en øget grundvandsdannelse, hvis regnvandet nedsives. I de senere år er i øvrigt også opstået forskellige former for genanvendelse af regnvand, f.eks. Lokal Udnyttelse af Regnvand (LUR).

For at kunne udtræde for tilslutning af processpildevand skal følgende betingelser opfyldes:

- Spildevandsplanen revideres for den konkrete virksomhed, herunder skal belastningsopgørelser til renseanlæg revideres
- Der skal opnås de nødvendige alternative tilladelser til bortskaffelse af processpildevandet.

Med hensyn til processpildevand er det vigtigt, at kommunalbestyrelsen har sikret sig virksomhedens accept af udtræden, før den ledige kapacitet af det kommunale spildevandsanlæg planlægges disponeret til anden side.

Hvis der ønskes gentilslutning af spildevand/overfladevand fra en ejendom, der er udtrådt af spildevandsforsyningsselskabet, vil dette skulle ske på lige vilkår med nye tilslutninger. Dvs. at ejendommen som udgangspunkt ingen ret har til en sådan gentilslutning, og det forudsætter en ændring af spildevandsplanen. Spørgsmålet om genindtræden må afgøres med udgangspunkt i den pågældende spildevandsplan og det generelle indhold af forsyningspligten i lovens § 32 b, jf. i øvrigt kapitel 4.4, ligesom spildevandsforsyningsselskabet bør inddrages efter behov.

3.2.4 Områder, hvor direkte tilslutning til spildevandsanlæg tillades

Ad 4) Spildevandsplanen skal indeholde oplysninger om områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at give en ejendom tilladelse til direkte tilslutning til spildevandsforsyningsselskabets renseanlæg, jf. betalingslovens § 2 a, stk. 3, (også kaldet justeret betalingsprincip):

”Kommunalbestyrelsen kan give tilladelse til, at en ejendom alene betaler for brugen af et spildevandsrenseforsyningsselskabs spildevandsrenseanlæg. Tilladelsen kan alene gives under forudsætning af, at ejendommen for egen regning finansierer og vedligeholder en transportledning til spildevandsrenseanlægget.”

Angivelsen i spildevandsplanen udgør ikke en afgørelse om direkte tilslutning til renseanlæg, idet denne afgørelse træffes særskilt efter betalingsloven, men det er en nødvendig forudsætning for at kunne træffe den konkrete afgørelse. For nærmere vejledning om direkte tilslutning henvises til Energistyrelsen, der er ressortmyndighed for betalingsloven.

Ved direkte tilslutning af en privat ledning fra en listevirksomhed til et spildevandsforsyningsselskabs renseanlæg har Miljøstyrelsen i en konkret sag truffet afgørelse om, at en sådan type ledning ikke er

omfattet af miljøgodkendelsen. I disse tilfælde træffer kommunalbestyrelsen afgørelse efter lovens § 28, stk. 3.

3.2.5 Eksisterende og planlagte projekter vedr. tag- og overfladevand

Ad 5) Spildevandsplanen skal indeholde oplysninger om eksisterende og planlagte medfinansieringsprojekter til håndtering af tag- og overfladevand. I sådanne projekter indgår spildevandsforsyningsselskabet kontrakt med en privat part, som kan være kommunen, om i fællesskab at drive et anlæg, ejet af den private part, hvis det afhjælper selskabets forsyningspligt for tag- og overfladevand. Medfinansieringsprojekter til håndtering af tag- og overfladevand kan tidligst omfattes af spildevandsplanen eller tillæg hertil, når der foreligger aftale mellem projekter og spildevandsforsyningsselskab, jf. § 9 i medfinansieringsbekendtgørelsen. Hvis kommunalbestyrelsen har ønske om et bestemt serviceniveau, skal det fremgå af spildevandsplanen.

Oplysninger om medfinansieringsprojekter i spildevandsplanen kan ikke gøre det ud for konkrete afgørelser, der i øvrigt måtte være nødvendige for at realisere det pågældende projekt. Det kan f.eks. være tilladelse til afkobling af tag- og overfladevand, tilladelse til udledning af tag- og overfladevand eller lignende. Andre forudsætninger kan også være nødvendige at angive andetsteds i spildevandsplanen, f.eks. ændring af kloakeringsprincip for et område fra fælleskloak til separatkloak. Hvis et medfinansieringsanlæg ophører med at fungere som et sådant, skal det ikke længere fremgå af spildevandsplanen. Det udløser ikke i sig selv et krav om revision af spildevandsplanen, men kan indgå i den førstkommande ændring af planen.

For nærmere vejledning om medfinansieringsprojekter henvises til Energistyrelsen, der er ressortmyndighed for bekendtgørelse nr. 159 af 20. februar 2016 om spildevandsforsyningsselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand (medfinansieringsbekendtgørelsen).

3.2.6 Spildevandsplanlægning for det åbne land (områder med nedsivning)

Ad 6) For eksisterende områder udenfor kloakeringsområder, hvor der afledes til nedsivningsanlæg og planlagte områder udenfor kloakeringsområder, hvor der sker afledning til nedsivningsanlæg skal spildevandsplanen indeholde de fornødne kortbilag, jf. bekendtgørelsen § 5, stk. 1, nr. 6. Det skal fremgå tydeligt, da oplysningerne skal medvirke til at give overblik over afledningen i det åbne land og til vurdering af belastningen fra ikke-kloakerede ejendomme på vandløb, søer og kystvande.

Det skal fremgå, hvor kommunalbestyrelsen planlægger at påbyde nedsivning for enkeltejendomme, dvs. normalt for husspildevand. I sidste ende vil det afhænge af en konkret vurdering efter bekendtgørelsens § 15, om der kan nedsives på den enkelte grund. Det bør i spildevandsplanen anføres, hvilket renseniveau (renseklasse) der er nødvendig, hvis det viser sig, at der ikke kan ske nedsivning på den enkelte grund.

I bekendtgørelsens § 5, stk. 6, er det angivet, at kommunalbestyrelsen for de områder, der er udpeget til nedsivning i spildevandsplanen, skal sandsynliggøre, at der kan ske nedsivning i de udpegede områder. Dvs. at geologiske eller hydrogeologiske forhold ikke strider imod, og at nedsivning i de udpegede områder ikke strider mod reglerne i bekendtgørelsens § 37. Det fremgår ikke nærmere af bekendtgørelsen, hvordan det skal ske, da det er meget varierende fra område til område, hvad behovet er for at sandsynliggøre nedsivning.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at hvis den overordnede udpegning af områder til nedsivning ikke er tilstrækkelig nøjagtig, og kommunalbestyrelsen ikke har en relativ sikker viden om, at der kan nedsives i de udpegede områder, kan det blive problematisk senere at påbyde nedsivning direkte efter lovens § 30, stk. 5. Udpegningen bør derfor kun anvendes ud fra dokumentation svarende til, hvad der kræves ved et påbud om nedsivning.

Kommunalbestyrelsen gennemfører en undersøgelse, der kan sandsynliggøre, at der er mulighed for nedsivning, herunder sandsynliggør en given placering på grundene.

Undersøgelsen bør tage udgangspunkt i betingelserne i § 37, stk. 1. Endvidere bør kommunalbestyrelsen have sandsynliggjort en given placering på grunden, der respekterer kravene i bekendtgørelsens § 37, herunder stk. 1, nr. 10.

Det bør allerede i planlægningsfasen overvejes at vurdere vandforsyning og spildevandsafledning under et. I visse tilfælde kan det f.eks. ud fra en samlet afvejning være hensigtsmæssigt at undersøge, om enkeltejendomme med egne vandindvindinger kan tilsluttes fælles vandforsyning. Hermed opnås en mulighed for, at der kan etableres nedsivningsanlæg på de enkelte ejendomme.

3.2.7 Spredt bebyggelse omfattet af rensekrav

Ad 7) Spildevandsplanen skal indeholde oplysninger om eksisterende områder udenfor kloakeringsområder, hvor der sker rensning svarende til et bestemt rensningsniveau og planlagte områder i samme områder, hvor der skal ske rensning svarende til et bestemt rensniveau.

Kravet om et bestemt rensniveau gælder i forhold til de 4 renseklasser, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 3 og denne vejlednings kapitel 14.4. De udpegede områder bør fremgå af tydelige kortbilag. Spildevandsplanens udpegning af områder er en del af grundlaget for senere påbud om forbedret rensning efter lovens § 30. Ved ansøgning om nye udledninger skal de fastsatte rensniveauer, der gælder for områderne, som minimum respekteres.

Hvis der i forbindelse med udarbejdelsen af spildevandsplanen er foretaget en kortlægning af udledningerne i disse områder, vil det være tilstrækkelig dokumentation for senere påbud, jf. lovens § 30, jf. i øvrigt kapitel 14.6.1. Hvis plangrundlaget er i orden, er det ved senere meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning ikke nødvendigt at foretage en konkret vurdering af hver enkelt ejendoms belastning af det modtagende vandområde.

Se i øvrigt Miljøstyrelsens betænkning nr. 3, 1996, om spildevandsafledningen i det åbne land, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1996/87-7810-687-7/pdf/87-7810-687-7.pdf>

3.2.8 Øvrig bortskaffelse af spildevand i kommunen

Ad 8). Efter bekendtgørelsens § 5, stk.1, nr. 8, skal der for områder, der ligger udenfor kloakopland, og som ikke er omfattet af de udpegede områder i bekendtgørelsens § 5,

stk. 6, angives, hvordan spildevandet bortskaffes. Det kan være udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen, særskilte udledere, fælles private spildevandsanlæg, vejanlæg mv.

Der skal også for disse former for spildevandsbortskaffelse tages stilling til, om bortskaffelsen er til hinder for opfyldelse af målsætningerne for de modtagende vandområder, vandløb, søer og kystvande. Hvis der er behov for forbedret spildevandsrensning for disse udledere/udsprøjtninger, bør de nødvendige reduktioner af stofindhold i vandet, der udledes eller udsprøjtes, nævnes i spildevandsplanen.

3.2.9. Udledning til vandområde

Ad 9) Det skal fremgå af spildevandsplanen, hvilket vandområde spildevandet fra de enkelte oplande udledes eller ønskes udledt til, udløbenes placering og de forventede udledte mængder af spildevand, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 9.

3.2.10 Udpegning af ejendomme (afgivelse af areal eller pålæggelse af servitut)

Ad 10) Det skal fremgå af spildevandsplanen, hvilke ejendomme der forventes at skulle afgive areal eller få pålagt servitut ved gennemførelse af projekter i overensstemmelse med spildevandsplanen, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 10.

3.2.11 Forventet gennemførelse

Ad 11) Spildevandsplanen skal indeholde oplysninger om forventet gennemførelse i de enkelte kloakeringsområder mv. Det omfatter både de anlæg, som er ejet af spildevandsforsyningsselskaber og private anlæg, renovering af kloakledninger og anlæg omfattet af påbud efter lovens § 30 og § 7a i betalingsloven. Tidligere skulle det angives, efter hvilken tidsfølge projekterne forudsattes at være udarbejdet og anlæggene udført; i dag er det tilstrækkeligt med en overordnet tidsplan for den forventede gennemførelse.

Tidsplanen bygger på kommunalbestyrelsens egen inddeling af spildevandsplanens forventede gyldighedsperiode i en række år eller andre relevante tidsangivelser. Kommunalbestyrelsen kan da anføre, hvordan forskellige tiltag/projekter tidsmæssigt bør prioriteres i forhold til hinanden.

Det er væsentligt, at kommunalbestyrelsen ved fastlæggelsen af den overordnede tidsplan giver spildevandsforsyningsselskabet et tidsmæssigt handlerum i forhold til at gennemføre nødvendige forberedelser forud for iværksættelse af tiltag/projekter. Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen og selskabet inddrager de tidsmæssige aspekter i deres tilbagevendende drøftelser af spildevandsplan og spildevandshåndtering i kommunen, jf. kapitel 4.5.1.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger som følge af spildevandsplanen kan hensigtsmæssigt fremgå af tidsfølgeplanen, især skal de økonomiske omkostninger til forbedringen af spildevandsrensning i det åbne land specificeres, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 6.

3.2.12 Spildevandsplanens overensstemmelse med anden kommunal planlægning –Kommunalbestyrelsen er ikke afskåret fra at beskrive emner i spildevandsplanen, som vurderes relevante udover, hvad der fremgår af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1 – 11.

F.eks. kan en spildevandsplan indeholde oplysninger om afløbskoefficienter, dvs. f.eks. hvor stor en procentdel af en ejendom, der er befæstet og har afløb til kloak, eller om der i øvrigt er arealer, der er befæstede, så det sikres, at der er overensstemmelse med spildevandsplanen og lokalplanerne. Det gælder

især, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt for f.eks. planlægning af spildevandsforsyningsselskabets håndtering af spildevandet eller kommunalbestyrelsens konkrete afgørelser om tilslutninger til kloak.

Da en spildevandsplan ikke i sig selv er bindende, jf. nærmere kapitel 4.4, kan den enkelte kommunalbestyrelse ikke fastsætte en bestemt afløbskoefficient for udvalgte ejendomme ud fra planen alene.

4. Behandling af forslag til og vedtagelse af spildevandsplan

4.1 Baggrund

Kommunalbestyrelsen udarbejder og vedtager en spildevandsplan og skal i den forbindelse sikre, at planen er i overensstemmelse med vandområdeplanen for vandkvaliteten, jf. også kapitel 3.2.1. Forud herfor skal et forslag til spildevandsplanen forhandles med spildevandsforsyningsselskaberne i kommunen, jf. bekendtgørelsen § 6, stk. 1.

4.2 Den offentlige høring

Kommunalbestyrelsens forslag til spildevandsplan skal offentliggøres med oplysninger om, at der inden for en frist af mindst 8 uger efter offentliggørelsen er adgang til at kommentere det fremlagte forslag, jf. § 6, stk. 2. Offentliggørelse kan ske udelukkende på kommunalbestyrelsens hjemmeside, jf. § 6, stk. 3. Kommunalbestyrelsen beslutter selv, om der herudover er behov for at afholde offentlige borgermøder eller andre tiltag, f.eks. workshops, opslag på de sociale medier (f.eks. Facebook) mv. om forslaget til en ny eller ajourført spildevandsplan.

Hvis der afholdes borgermøder, skal kommunalbestyrelsen sikre, at borgerne får rimelig tid til bagefter at komme med kommentarer til forslaget til spildevandsplan. Det vil være i overensstemmelse med god planlægningspraksis, at kommunalbestyrelsen efter afslutningen af høringsperioden behandler de indkomne høringssvar og samle dem i en hvidbog eller fremgå af et kommenteret høringsnotat mv. Efter endt sagsbehandling af høringssvarene forelægges spildevandsplanen kommunalbestyrelsen til vedtagelse.

Ved offentliggørelse af den vedtagne spildevandsplan træder planen i kraft, med mindre andet er angivet.

4.3 Kommunalbestyrelsens vedtagelse af planforslaget

Som nævnt i kapitel 4.1 er det kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at beslutte det endelige indhold af planen på baggrund af de indkomne kommentarer i høringen. Når spildevandsplanen er vedtaget af kommunalbestyrelsen, offentliggøres den endelige plan, hvilket – ligesom ved høringen – kan ske udelukkende på hjemmesiden, jf. bekendtgørelsens § 7.

4.4 Spildevandsplanens retsvirkning

En vedtaget spildevandsplan udgør det retligt bindende grundlag for en kommunalbestyrelses administration af spildevandsområdet. Spildevandsplanen fastlægger rammerne for håndtering og bortskaffelse af spildevandet i kommunen. Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at udføre eller foretage ændringer af kommunalt ejede anlæg, som er optaget i planen i overensstemmelse med den overordnede fastlagte tidsplan. Ligeledes må det forventes, at kommunalbestyrelsen sørger for, at øvrige anlæg, der er optaget i planen, ved hjælp af tilladelser, påbud mv., udføres i overensstemmelse med den fastsatte tidsplan i spildevandsplanen, i det omfang kommunalbestyrelsen har kompetencen efter lovgivningen.

En spildevandsplan forpligter således ikke kommunens borgere til alene på baggrund af planen at gennemføre konkrete tiltag. Kommunalbestyrelsen må således træffe konkrete afgørelser over for de pågældende borgere, når planens indhold skal gennemføres, herunder følge de processuelle regler herfor, f.eks. vedr. partshøring, jf. lovens § 75. For kommunens borgere og virksomheder er spildevandsplanen således blot en forhåndsorientering om, at kommunalbestyrelsen inden for kortere eller længere tid vil tage initiativ til en ændret spildevandsafledning inden for en række oplande. På baggrund af spildevandsplanen kan de umiddelbart berørte, f.eks. borgere og virksomheder, indrette sig efter planen, ligesom den også er en god orientering til personer eller virksomheder, der overvejer at flytte til kommunen. Alle berørte skal imidlertid (naturligvis) være opmærksom på, at planen kan ændres.

Hvis en kommunalbestyrelse ønsker at udsætte vedtagne tiltag eller i øvrigt ønsker at ændre den vedtagne spildevandsplan, herunder ændring af kloakoplandenes inddeling eller afledningsforholdene inden for et opland, må planen revideres.

4.4.1 Forsyningspligt

Som følge af selskabsudskillelsen af de kommunale spildevandsforsyningsvirksomheder, senest pr. 1. januar 2010, overtog spildevandsforsyningsselskaberne kommunalbestyrelsernes pligter, herunder opfyldelsen af den såkaldte forsyningspligt.

Bestemmelsen om forsyningspligt, der blev indført i loven i 2015 ved lovens § 32 b, præciserede den hidtidige retstilstand og praksis. Se <http://www.ft.dk/samling/20151/lovforslag/191/index.htm>

I bekendtgørelsen findes ikke bestemmelser, som nærmere fastlægger omfanget af forsyningspligten, men da denne er af væsentlig betydning for bekendtgørelsens regler, gennemgås emnet nedenfor. Af lovens § 32 b følger, at spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorloven, er forpligtet til at forsyne ejendomme i selskabets kloakeringsområde som fastlagt af kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen. Efter lovens § 32 b, stk. 3, aftaler kommunalbestyrelsen omfang og tidsfrist for opfyldelse af forsyningspligten i forbindelse med den årlige drøftelse om forsyningsforholdene, jf. nærmere kapitel 4.5.

I almindelighed indebærer forsyningspligten, at spildevandsforsyningsselskabet forpligtes til at føre stikledning frem til grundgrænsen, modtage spildevandet fra ejendommen og transportere dette videre til behandling. Når stikledning er ført frem til grundgrænsen, har ejerne af ejendommen en tilslutningspligt, jf. lovens § 28, stk. 4.

Kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført, jf. lovens § 28, stk. 4, 2. pkt. I overensstemmelse med administrativ praksis betyder det, at en ejendomsejer har ret til at aflede spildevandet ved gravitation fra stueplan.

Gravitationen skal sikre god og effektiv afledning af spildevandet. I tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre, skal spildevandsforsyningsselskabet sikre afledningen på anden vis, f.eks. ved at pumpe spildevandet frem til stik, jf. forarbejderne til lovens § 32 b.

Miljøstyrelsen vurderer, at en ejendom skal kunne aflede sit spildevand uden at skulle udvise særlige hensyn eller under særlige begrænsninger ud over, hvad der må forventes at være ved almindelig belastning og brugsmønstre. En ejendom skal ikke opleve problemer med at aflede spildevandet under normale forhold, f.eks. i form af tilbagestuvning, så længe ejendommen ikke udleder mere, end hvad der kan forventes. Spildevandsforsyningsselskabets anlæg skal derfor være dimensioneret således, at for-

syningspligten kan opfyldes. Kommunalbestyrelsen kan have fastsat serviceniveauer i spildevandsplanen, f.eks. til frekvens for spildevand på terræn. Sådanne serviceniveauer kan forudsætte særlige krav til dimensionerne og udformningen af selskabets anlæg.

I spildevandsplanen udpeges de ejendomme, der skal kloakeres af spildevandsforsyningsselskabet. Udpegningen af kloakeringsområder vil normalt omfatte "almindelig" kloakering, men i princippet kan forsyningspligten opfyldes på anden vis, hvis selskabets løsning opfylder kommunalbestyrelsens krav til forsyning, herunder serviceniveau og forsynings sikkerhed for borgerne. Selskabets anlæg ved en kloakering kan være på en vilkårlig skala: Der kan være tale om et samlet kloaknet med afledning til et centralt liggende renseanlæg, et mindre lokalt renseanlæg med et tilsvarende lokalt ledningsnet eller være i form af servicering af et lokalområde, evt. helt ned til enkeltanlæg for nogle få eller blot en enkelt ejendom.

Denne valgfrihed mellem forskellige løsninger følger af spildevandsforsyningsselskabets ansvar for drift og konkrete løsninger, jf. kapitel 3.1. Uanset løsning vil ejendommene anses for at være kloakerede af selskabet, blot vil kloakken i det sidstnævnte tilfælde være et lokalt beliggende anlæg, som skal være selskabets ejendom i det omfang, det skyldes, at det er nødvendigt for at opfylde forsyningspligten.

Inden for rammerne af lovens § 32 b kan kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen fastlægge forsyningspligtens (geografiske) omfang. I eksisterende kloakoplande antages det, at kommunalbestyrelsen normalt ikke kan begrænse et allerede fastlagt forsyningsniveau, med mindre der indgås aftale med grundejeren om udtræden, jf. § 16, stk. 1, nr. 2.

For så vidt angår nye kloakoplande, kan kommunalbestyrelsen fastlægge forsyningspligten til f.eks. at omfatte husspildevand og ikke tag- og overfladevand. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at denne mulighed også kan omfatte kapaciteten i form af en maksimal belastning i PE, konkrete installationer som en fælles toiletbygning eller en nærmere geografisk afgrænsning af en del af en ejendom, f.eks. et udvalgt område af en større landejendom, hvis der er væsentlige og velovervejede grunde hertil.

Efter lovens 32 b, stk. 2, der også kom til i 2015, og som præciserede den hidtidige praksis, må der ikke anlægges ledningsnet i strid med spildevandsplanen. Dertil kommer, at ledningerne skal dimensioneres således, at spildevandsforsyningsselskaberne som nævnt kan sikre en god og effektiv afledning af alt spildevand, herunder regnvand fra tag- og overfladearealer i overensstemmelse med spildevandsplanen. Reglen svarer til vandforsyningslovens § 14 a, stk. 2.

En del af et spildevandsforsyningsselskabs driftsopgave er at sikre den nødvendige vedligeholdelse af ledningsnettet. Som nævnt går selskabets forsyningspligt i praksis til skelgrænsen, hvorefter de resterende anlæg inde på privat grund er grundejers ansvar med hensyn til etablering og drift, jf. lovens § 28, stk. 4, og bekendtgørelsens § 12. I praksis vil ansvaret som regel skille ved skelbrønden, som typisk står lige indenfor skelgrænsen, men i de enkelte tilfælde, hvor ansvaret/ejerskabet skiller andre steder, jf. ovenfor, vil det fremgå af f.eks. tinglysninger og konkrete kloaktegninger.

Der vil dog ikke ellers være tvivl om, at selve vedligeholdelsen af det private kloakanlæg påhviler grundejer selv, med mindre andet er fastsat, f.eks. i en tinglysning. Det bemærkes, at spildevandsforsyningsselskabet som følge af betalingslovens § 4 c, stk. 1, har mulighed for at indføre en såkaldt abonnementsordning, hvor selskabet påtager sig drift og vedligeholdelse af de omfattede private ledningsnet

mod, at grundejer løbende betaler omkostningerne hertil, dvs. normalt TV-inspektion og evt. efterfølgende vedligeholdelse af hele det omfattede private anlæg. Betalingsloven hører under Energistyrelsen.

Spildevandsforsyningsselskabet vil som regel have en væsentlig interesse i driften af den private del af kloaksystemet, da der ofte er tale om et sammenhængende system uden en klar og væsentlig mekanisk adskillelse. Driften af den private detailkloak vil derfor kunne have stor indflydelse på driften af selskabets anlæg både med hensyn til rottebekæmpelse og forsyningssikkerheden for afledning af spildevand. Selskabet vil derfor kunne vurdere, at det for at kunne opfylde sin forsyningspligt stabilt og driftssikkert har brug for f.eks. at foretage kildesporing. Det kunne være med henblik på at opspore lækager i de private kloakanlæg, der giver anledning til jord, sand og grus i selskabets ledningsnet, og som i øvrigt vil kunne være adgangsvej for rotter til og fra selskabets kloaksystem.

Da ansvaret for det private kloakanlæg ligger hos den enkelte grundejer, skal f.eks. en TV-inspektion udføres af denne, med mindre spildevandsforsyningsselskabet konkret vurderer, at selskabet vil udføre inspektionen som en del af driften af deres eget anlæg. I praksis vil den del af stikledningen, der ligger mellem spildevandsforsyningsselskabets hovedledning i vejen og skelgrænsen, være selskabets anlæg, og det vil derfor selv udføre TV-inspektion af denne del af stikledningen.

Den tekniske dimensionering af selve kloakanlæggene må anses for at være omfattet af spildevandsforsyningsselskabets driftsbeslutninger, så længe kommunalbestyrelsens krav til kapaciteten kan opfyldes. Er der ikke fastsat nærmere herom i spildevandsplanen, må det anses for en del af selskabets almindelige drift at vurdere, hvad der er tilstrækkeligt for at forsyne den pågældende ejendom, idet selskabet i så fald normalt baserer drift og teknisk dimensionering på Spildevandskomiteens standarder, jf. i øvrigt kapitel 2.1.14.

Det er også spildevandsforsyningsselskabet, der for en konkret ejendom vurderer, hvilke ledningsdimensioner og materialer det anvender, hvor kraftig pumpestationen skal være, hvor stik og evt. skelbrønd skal placeres osv., for at opfylde forsyningspligten for den pågældende ejendom og i forhold til de andre ejendomme tilsluttet det samme kloaksystem.

Spildevandsforsyningsselskaber, som er omfattet af vandsektorloven, må ikke udlede spildevand uden forudgående tilladelse fra kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 28, stk. 1. Derimod gælder der ikke et tilsvarende tilladelsessystem for selskabets ledninger, pumpestationer mv., som normalt uden videre kan etableres af selskaberne, efterhånden som der bliver brug for ledningerne på grund af ny tilslutning. Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at stille særlige krav til kloakledningsanlæggene, f.eks. hvis ledningerne siden skal forlænges til yderligere områder eller forbindes med andre ledningsnet, må kravet normalt stilles i spildevandsplanen.

Spildevandsplanen binder imidlertid ikke i sig selv spildevandsforsyningsselskabet, jf. dog lovens § 32 b, stk. 1, om forsyningspligten og stk. 2, som sikrer, at selskabet ikke anlægger ledningsnet i strid med spildevandsplanen. Dvs. i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen har fastsat særlige funktionskrav til f.eks. ledningsnet, evt. forskellige funktionskrav i forskellige oplande, skal selskabet følge disse. Kommunalbestyrelsen bør i den forbindelse sikre sig, at der er tale om proportionale krav på et ensartet og sagligt grundlag. Fastsatte kommunalbestyrelsen ingen krav, fastsætter selskabet selv, hvilke funktionskrav ledningsnettet skal leve op til, f.eks. Spildevandskomiteens standarder, jf. kapitel 2.1.14.

4.5 Forholdet mellem kommunalbestyrelse og spildevandsforsyningsselskab

Forsyningspligten skal konkret udmøntes gennem aftaler mellem kommunalbestyrelsen og spildevandsforsyningsselskabet, jf. lovens § 32 b, stk. 3. Aftalerne skal være en del af den årlige drøftelse om forsyningsforholdene i kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 32 c, og forventes at realisere kommunalbestyrelsens spildevandsplan. Aftalerne vil normalt ikke skulle fornyes årligt, men kun i det tilfælde, der er behov for yderligere udbygning af ledningsnettet mv., eller hvor tidligere indgående aftaler viser sig at blive overflødige eller uhensigtsmæssigt formulerede i forhold til ændrede behov. Det forventes ikke, at spildevandsplanen skal revideres, hver gang der indgås en aftale om forsyning af et område, idet planen skal fungere som rammen for aftalerne. En kommunalbestyrelse kan ikke påbyde spildevandsforsyningsselskaberne opgaver eller forsyning i andre områder, end det der fremgår af spildevandsplanen.

Efter lovens § 32 b, stk. 4, har kommunalbestyrelsen mulighed for at påbyde et spildevandsforsyningsselskab at forsyne et givent område, hvis der ikke kan opnås en aftale på rimelige vilkår, eller hvis selskabet overtræder aftalen. Påbuddet vil kunne indeholde afgørelse om omfanget af forsyningspligten. Dvs. at påbuddet skal forholde sig til det geografiske område, der ønskes forsynet og den forventede mængde

spildevand. Herefter skal selskabet selv foretage en vurdering af, hvordan påbuddet bedst opfyldes. Bestemmelsen kan ikke anvendes til at påbyde ændringer i kloakeringsprincipper for allerede kloakerede områder. Med rimelige vilkår forstås, at påbuddet ikke pålægger spildevandsforsyningsselskabet uforholdsmæssigt store byrder, som selskabet ikke vil kunne opfylde økonomisk eller praktisk. Påbuddet kan ikke meddeles, før kommunalbestyrelsen har vurderet, om aftaleudkastet indeholder rimelige vilkår. Påbuddet vil kunne påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Som en del af klagen vil nævnet kunne tage stilling til, om der har været foretaget de fornødne bestræbelser på at indgå en aftale på rimelige vilkår.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke opfylder påbuddet, vil selskabet kunne pålægges straf efter reglerne i lovens § 110, stk. 1, nr. 2.

4.5.1. Årlig drøftelse om forsyningsforholdene

Efter lovens § 32 c gælder en pligt for kommunalbestyrelsen til at drøfte forsyningsforholdene med kommunalbestyrelsens spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af vandsektorloven. Drøftelsen vil skulle omfatte den fremadrettede forsyningsstruktur, herunder udbygningen og vedligeholdelsen af forsyningsnettet, f.eks. ledningsnet og renseanlæg mv.

Udbygningen kan omfatte etablering af ledninger i nye områder i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens planlægning, herunder udbygning af spildevandsforsyningsselskabernes rensningsanlæg mv. Vedligeholdelsen er afgørende for at sikre den fortsatte forsyning af et område. Drøftelsen vil i vidt omfang kunne sammenkobles med udarbejdelse af spildevandsplaner. Hvis kommunalbestyrelsen eller spildevandsforsyningsselskabet har ønsker om ændring af kloakeringsprincip i allerede forsynede områder, vil dette kunne omfattes af den årlige drøftelse. Ligeledes kan de almene vandforsyningsanlægs og spildevandforsyningsselskabernes strategier drøftes.

Blandt emnerne til drøftelsen kan herudover være performance benchmarking, som består i en sammenligning af vandselskabernes påvirkning af omgivelserne målt på en række parametre inden for temaerne miljø, sundhed, energi, klima og forsyningssikkerhed. Den obligatoriske benchmarking af alle

vandselskabernes performance sker som led i kvalificering af det kommunale styringsgrundlag og giver kommunalbestyrelserne et bedre grundlag for deres styring af vandselskaberne.

Resultaterne af benchmarkingen er tilgængelig på Miljøstyrelsen hjemmeside, se <http://mst.dk/naturvand/vand-i-hverdagen/vandsektoren/performancebenchmarking/>

, hvor det er muligt at sammenligne vandselskabets resultater, idet data kan sorteres på størrelse, urbaniseringsgrad, geografi mv. med henblik på at finde det relevante sammenligningsgrundlag.

Der er ikke fastsat særlige formkrav til drøftelsen, jf. lovens § 32 c, som kommunalbestyrelsen derfor kan gennemføre på den måde, som den vurderer bedst egnet, f.eks. ved at udvide kredsen og invitere det nedsatte koordinationsforum, jf. vandforsyningslovens § 12. Den vil også kunne beslutte, at den årlige drøftelse sker

samlet for alle kommunalbestyrelsens almene vandforsyninger og spildevandsforsyningsselskaber eller enkeltvist. Selskabet skal fastlægge prioriteringer og midler til at gennemføre planens målsætninger og rammer. Hvis spildevandsplanen ikke fastlægger konkrete krav til gennemførelse af projekter eller tidsplanen for investeringer, er det overladt til spildevandsforsyningsselskabet at fastlægge den konkrete prioritering tidsmæssigt og med hensyn til metode, herunder vælge om tag- og overfladevand skal afledes i fælleskloak eller ved separatkloakering. I nogle tilfælde kan der i en spildevandsplan dog være en ret præcis angivelse af, hvordan og hvornår et bestemt projekt skal gennemføres. I sådanne tilfælde skal spildevandsforsyningsselskabet udmønte projektet i overensstemmelse med planens indhold, jf. lovens § 32 b.

Grundlæggende er det vigtigt, at der løbende er en tæt dialog mellem kommunalbestyrelsen og spildevandsforsyningsselskabet om indholdet af og den praktiske implementering af spildevandsplanen. Kommunalbestyrelsen vedtager spildevandsplanen, men det er selskabet, der i praksis bestemmer, hvad der er den bedste løsning til at imødekomme kommunalbestyrelsens ønsker til afledning af spildevandet fra de omfattede områder og ejendomme.

4.6 Klageadgang

Efter lovens § 32, stk. 3, kan kommunalbestyrelsens vedtagelse af en spildevandsplan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Det almindelige kommunaltilsyn, som siden 1. april 2017 varetages af Ankestyrelsen, kan dog efterprøve en konkret afgørelses lovlighed i forhold til spildevandsplanen. En efterprøvelse kan ligeledes foretages af Folketingets Ombudsmand, jf. ombudsmandslovens §§ 7 og 8. Både Ankestyrelsen og ombudsmanden bestemmer dog selv, hvilke sager der behandles. En evt. miljøvurdering af forslag til spildevandsplan kan efter lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

En spildevandsplan kan efter de generelle regler om domstolsprøvelse indbringes for domstolene, jf. hertil lovens § 101 om den særlige søgsmålsfrist på miljøområdet.

Generelt må det forventes, at prøvelsen ikke vil omfatte en indholdsmæssig prøvelse af spildevandsplanen vedr. hensigtsmæssigheden, men vil være begrænset til formelle spørgsmål vedr. høring mv. Se utrykt dom af 6. marts 2018 fra Retten i Næstved, hvor retten fandt, at den indleverede stævning var indkommet rettidigt, selvom den led af mangler, der efter søgsmålsfristens udløb blev afhjulpet ved sagsøgerens indlevering af et nyt processkrift, der betegnede sig som en stævning.

5. Kommunalbestyrelsens registrering af oplysninger til brug for ejendomshandle

5.1. Baggrund

I 2009 besluttede regeringen, at det via one-stop-shopping på internettet skulle være lettere at få adgang til en række offentlige ejendomsoplysninger, som skal bruges ved ejendomshandel. Med lov af 16. december 2010 tilvejebragtes de fornødne hjemler i en række love, herunder miljøbeskyttelsesloven, til at stille krav om, at offentlige oplysninger, som skal anvendes i forbindelse med ejendomshandler, skal registreres og videregives digitalt.

Loven var en forudsætning for at etablere en samlet digital løsning, hvorigennem både professionelle brugere, som f.eks. ejendomsmæglere og advokater, og de borgere, som selv ønsker at sælge deres ejendom, ét sted på internettet kan få adgang til alle de offentlige oplysninger, som er relevante i forbindelse med en ejendomshandel. Dog vil oplysninger, som er omfattet af persondataloven, kun kunne videregives til ejendommens ejer eller med samtykke fra ejeren. Den digitale løsning blev kaldt DIADEM (Digital ADgang til oplysninger i forbindelse med Ejendomsandel).

Kommunalbestyrelsernes opgave vedr. DIADEM blev aftalt mellem Naturstyrelsen, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter og Kommunernes Landsforening (KL).

På den baggrund er der siden udviklet en digital løsning, der letter det administrative arbejde for både borgere, kommuner og professionelle, der arbejder med ejendomsoplysninger i forbindelse med ejendomshandel. Ejendomsdatarapporten blev lanceret i oktober 2012 og giver en samlet digital adgang til ejendomsoplysninger til brug for køb og salg af ejendomme, f.eks. kan man bestille en rapport online på internettet. PlansystemDK er en del af den samlede digitale løsning, som fremgår af bekendtgørelsens § 8.

5.2. Indberetning af oplysninger i PlansystemDK

Efter § 8 indberetter kommunalbestyrelsen digitalt til registret PlansystemDK oplysninger om følgende:

- 1) Eksisterende og planlagte kloakplande, jf. § 5, stk. 1, nr. 2.
- 2) Områder, hvor kommunalbestyrelsen er indstillet på at ophæve tilslutningsretten og - pligten helt eller delvis, jf. § 5, stk. 1, nr. 3.

Oplysninger omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, indberettes samtidig med offentliggørelsen af forslag til eller den endeligt vedtagne spildevandsplan eller tillæg hertil, jf. stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal senest den 31. december 2015 have indberettet alle oplysninger i medfør af stk. 1 til PlansystemDK. Forslag til spildevandsplan eller tillæg hertil indberettes dog først fra 1. januar 2016, jf. stk. 3.

5.3 Indberetning af oplysninger i Bygnings- og Boligregisteret (BBR)

Efter bekendtgørelsens § 9 skal kommunalbestyrelsen digitalt indberette følgende oplysninger til brug for ejendomshandler til registret Bygnings- og Boligregisteret (BBR):

1. Udnyttede tilladelser udstedt i medfør af lovens § 28, stk. 1, og § 19, stk. 1-2, til håndtering af spildevand på ejendomme omfattet af kapitel 14.
2. Tilladelse til hel eller delvis udtræden af et spildevandsforsyningsselskab, jf. § 16, udstedt efter den 1. januar 2012.
3. Afgørelser i medfør af lovens § 28, stk. 4, og § 30, stk. 1.
4. Indgåede kontraktlige medlemskaber i medfør af § 7 a, stk. 1, i betalingsloven m.v.
5. Ejendommens afløbsforhold.

Indberetninger om 1) skal ske senest 14 dage efter, at anlægget er færdigmeldt. Indberetninger efter 2) og 3), skal senest ske 14 dage efter tilladelse eller påbud er meddelt adressat. Indberetninger efter stk. 1, nr. 4, skal ske senest 14 dage efter kommunalbestyrelsens modtagelse af indrapportering fra spildevandsforsyningsselskabet.

Kommunalbestyrelsen skulle senest den 31. december 2015 have indberettet alle eksisterende oplysninger i medfør af stk. 1, nr. 2-5, til Bygnings- og Boligregistret (BBR). Indberetninger efter stk. 1, nr. 5, skal ske i takt med, at oplysninger fra byggesagsbehandling, miljøsagsbehandling mv. tilvejebringes, herunder modtages fra ejendomsejere, jf. § 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1010 af 24. oktober 2012 om ajourføring af Bygnings- og Boligregistret (BBR) med senere ændringer, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 9, stk. 3. Eksisterende udnyttede tilladelser omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, skal indberettes i det omfang, kommunalbestyrelsen i øvrigt foretager sagsbehandling i forbindelse med tilladelsen, jf. stk. 4.

Kommunalbestyrelserne skal således indberette meddelte udledningstilladelser efter lovens § 28, stk. 1, og nedsivningstilladelser efter lovens § 19, stk. 1, til ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse i BBR senest 14 dage efter, at renseanlægget eller nedsivningsanlægget er færdigmeldt. Tilladelse til hel eller delvis udtræden af et spildevandsforsyningsselskab skal registreres i BBR senest 14 dage efter kommunalbestyrelsens modtagelse af indregistrering fra selskabet, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2. Se i øvrigt

https://ki.bbr.dk/file/552749/vejledning_om_spildevandsforhold.pdf

Alle afløbskoder skal fremgå af BBR. Det er vigtigt, at kommunalbestyrelserne har opdateret alle afløbskoder i BBR, idet oplysninger om afløbsforhold i BBR anvendes direkte til opgørelse af stofbelastninger i vandområdeplanernes vandområder. Derudover anvendes registreringer af udledningstilladelser og nedsivningstilladelser til at vurdere, om en ejendom opfylder områdets rensekasse. Registreringer af påbud efter lovens § 30, stk. 1, om forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse og påbud efter lovens § 28, stk. 4, om tilslutning til spildevandsselskabets kloak anvendes i forhold til vandplanlægningen til at vurdere, om kravene i bekendtgørelse nr. 794 af 24. juni 2016 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er opfyldt.

I øvrigt henvises til vejledning af 27. marts 2015 fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter om registrering af kode for afløbsforhold og øvrige oplysninger om spildevandsforhold i BBR, se https://ki.bbr.dk/file/552749/vejledning_om_spildevandsforhold.pdf

6. Klimatilpasning

6.1 Baggrund og historik

Kraftige regnskyl er forekommet i løbet af de senere år og har haft uønskede miljømæssige, sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser for samfundet. Derfor er behovet for kort over og oplysninger om sandsynligheden for oversvømmelser stigende. Med klimaændringerne forventes kraftigere regnskyl end hidtil, og disse øger som udgangspunkt sandsynligheden for uønskede oversvømmelser, herunder som følge af kapacitetsproblemer i spildevandsanlæggene.

Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) foretager modellering af de forventede klimaændringer i Danmark, og de seneste vurderinger viser, at Danmark kan forvente mere nedbør, især om vinteren og med stigende temperaturer. En af de største udfordringer er, at klimaændringerne fører til øget hyppighed, intensitet og varighed af ekstreme vejrbegebenheder. Danmark får således også ændrede nedbørsmønstre med somre præget af længere tørre perioder og kraftige skybrud. Vurderingen af de fremtidige klimaændringer er baseret på scenarier, opstillet af FN's klimapanel IPCC, nedskaleret til danske forhold. I forhold til holdbarheden af de beskrevne forventede klimaændringer kan der være en vis usikkerhed, der løbende søges minimeret, men som ikke kan elimineres.

På baggrund af DMI's forventninger om fremtidige ændringer i nedbørsforholdene og bl.a. forsikringsbranchens opgørelser over skadesomkostninger, som kraftigere regnskyl har haft, er der behov for på forskellig vis at tilpasse sig det ændrede klima. Det forudsætter bl.a., at der foretages en kortlægning af områder i risiko. Data og oplysninger til brug for klimatilpasning om forventede uønskede oversvømmelser udarbejdes ud fra fagligt funderet og ensartede bestemmelser, f.eks. om forventede klimascenarier. Bestemmelserne fastsættes af miljø- og fødevareministeren efter forhandling med energi-, forsynings- og klimaministeren.

For så vidt angår baggrunden for bekendtgørelsens § 10 og 11, kan der endvidere henvises til Aftale om kommunalbestyrelsernes økonomi for 2013 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening (KL). Det fremgår heraf, at kommunalbestyrelserne udarbejder en klimatilpasningsplan, der indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelse, og som skaber overblik og prioriterer indsatsen. Disse planer for klimatilpasning er indarbejdet direkte i kommuneplanen for 2013 eller som et tillæg til denne.

Vurderingen af risikoen for oversvømmelser, der er en følge af kapacitetsproblemer i spildevandsanlæg, er ikke en del af gennemførelsen af det såkaldte oversvømmelsesdirektiv, jf. direktiv 2007/60/EF, og disse oversvømmelser er dermed ikke omfattet af lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisiko fra vandløb og søer.

6.2 Udarbejdelse af oversvømmelseskort

Efter bekendtgørelsens § 10, der er fastsat med hjemmel i lovens § 32 a, stk. 2 og 3, kan kommunalbestyrelsen anmode den, der er ansvarlig for driften af et spildevandsforsyningsselskab, om inden en i anmodningen fastsat rimelig frist og om for egen regning at udarbejde og udlevere, jf. dog stk. 4-6, følgende:

- 1) Oversvømmelseskort, der opfylder kravene nævnt i stk. 2, og som udleveres i et geografisk informationsformat.
- 2) Oplysninger der er omfattet af stk. 3.

Oversvømmelseskort skal udarbejdes i overensstemmelse med følgende krav, jf. stk. 2:

1) Oversvømmelseskort skal udarbejdes på baggrund af en endimensional hydrodynamisk afløbsmodel, hvor der beregnes på voluminer og vandstande. På baggrund af den viden, der kommer ind fra den endimensionelle afløbsmodel kombineret med kortmateriale, der beskriver overfladen, udpeger spildevandsforsyningsselskabet i samarbejde med kommunen områder, hvor der er brug for udarbejdelse af yderligere beregninger. De yderligere beregninger skal gennemføres på baggrund af en kombineret endimensional hydrodynamisk

afløbs- og overflademodel, hvor der beregnes voluminer og vandstande, eller en kombineret én- og todimensional hydrodynamisk afløbs- og overflademodel, hvor der beregnes voluminer og vandstande.

2) Ved udarbejdelsen af oversvømmelseskort skal oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer beregnes for estimerede regnhændelser i år 2050, hvor der beregnes for 5-, 10-, 20-, 50- og 100-års regnhændelser samt for øvrige regnhændelser i år 2050, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 4.

3) Vandløbsdynamikken kan alene medtages i modellen i det omfang, det er nødvendigt for at simulere oversvømmelsen fra spildevandssystemet.

Kommunalbestyrelsen kan i medfør af bestemmelsens stk. 1, nr. 2, anmode om oplysninger om sandsynlighed for oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer i et nærmere angivet spildevandsanlægs separate regnvandsledninger og fællesledninger, jf. stk. 3, herunder:

1) Oplysninger, der bidrager til forståelsen og anvendelsen af oversvømmelseskortet.

2) Oplysninger vedrørende vedtagne, men ikke gennemførte ændringer i spildevandsanlægget.

3) Oplysninger vedrørende viden om konkrete oversvømmelseshændelser.

4) Oplysninger af overordnet art om mulige forebyggende tiltag, der kan forebygge kapacitetsproblemer.

Ved udarbejdelsen af de nævnte oplysninger skal der i forhold til kapacitetsproblemer beregnes for estimerede regnhændelser i år 2050, hvor der beregnes for 5-, 10-, 20-, 50- og 100-års regnhændelser samt for øvrige regnhændelser i år 2050, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 4.

Kommunalbestyrelsen kan anmode om udarbejdelse og udlevering af oversvømmelseskort én gang i forbindelse med udarbejdelse af et tillæg til kommuneplan 2013, jf. stk. 5. De fleste kommunalbestyrelser har nu fået udleveret disse kort, og for de øvrige er der fortsat mulighed for få udarbejdet og udleveret oversvømmelseskort.

Kommunalbestyrelsen kan ikke anmode den, der inden tidspunktet for anmodningen allerede har udleveret et oversvømmelseskort, jf. § 4, stk. 10, som lever op til kravene i stk. 1, nr. 1 og stk. 2, nr. 1 - 3, eller et andet oversvømmelseskort, der opfylder samme formål, om at udarbejde og udlevere et nyt kort, jf. stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan ikke anmode om udarbejdelse af de i stk. 1 nævnte kort eller oplysninger til brug for kommunens planlægning efter lovens § 32, stk. 1, jf. stk. 7.

Efter § 11 kan kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 10, stk. 1, ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. lovens § 32 a, stk. 4.

6.2 Definition af oversvømmelseskort

Et oversvømmelseskort er et kort, der angiver områder, hvor der er sandsynlighed for oversvømmelse som følge af kapacitetsproblemer i et nærmere angivet spildevandsanlægs separate regnvandsudledninger og fællesledninger på arealer, der normalt ikke er dækket af vand, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 10. Evt. kapacitetsproblemer i en grundejers privatejede stikledninger indgår ikke i oversvømmelseskortet. Nogle dele af et spildevandsanlæg belastes af regnvand, hvilket typisk er separate regnvandsledninger og fællesledninger. Andre dele af et spildevandsanlæg belastes ikke af regnvand, hvilket typisk er separate kloakledninger.

Oplysninger om sandsynlighed for oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer i spildevandsanlæg omfatter først og fremmest oplysninger, der skal gøre oversvømmelseskortet forståeligt og anvendeligt. Dertil kommer oplysninger om spildevandsforsyningsselskabets vedtagne, men ikke gennemførte tiltag vedr. kapacitetsproblemer, oplysninger om viden om konkrete tidligere oversvømmelseshændelser og oplysninger om mulige forebyggende tiltag vedr. kapacitetsmæssige forhold.

Lovens bemyndigelsesbestemmelse i § 32 a, stk. 2, omfatter mulighed for fastsættelse af regler om oplysninger om oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer i spildevandsanlæg eller i »dele heraf«. Det indebærer, at det kan bestemmes, at oversvømmelseskort alene skal omfatte oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer i f.eks. spildevandsanlæggets separate regnvandsledninger og fællesledninger, hvilket er sket i § 10, stk. 3.

6.3 Formålet med oversvømmelseskort

Et oversvømmelseskort stiller viden om sandsynligheden for forventede oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer i spildevandsanlæg til rådighed for ejere af fast ejendom, der er tilsluttet disse anlæg. Offentliggørelse af oversvømmelseskortet kan ske på kommunens hjemmeside. Dermed kan de pågældende se, om der er sandsynlighed for, at netop deres ejendom kan blive ramt af uønskede oversvømmelser. Yderligere oplysninger kan også fås efter ansøgning i henhold til miljøoplysningsloven. En kommunalbestyrelse kan også anvende oplysningerne fra oversvømmelseskortet til at supplere de af Miljø- og Fødevareministeriet tidligere udarbejdede kort over oversvømmelser som følge af havvand, grundvand, regnvand og vandløb.

De samlede kort, der i princippet vedrører oversvømmelser fra alle relevante oversvømmelseskilder (dvs. havvand, grundvand, nedbør og vandløb), kan bidrage til et bedre beslutningsgrundlag med henblik på at forebygge uønskede oversvømmelser, herunder medvirke til at identificere eventuelle behov for mere detaljeret kortlægning af udvalgte områder.

6.4 Krav til de udleverede kort

Et oversvømmelseskort skal udarbejdes af spildevandsforsyningsselskabet i to trin, jf. § 10, stk. 2, nr. 1 og 2.

I trin 1 udpeges de kloakker, der ikke vil have kapacitet til de estimerede hændelser i 2050. Der beregnes på voluminer og vandstande i en endimensionel dynamisk afløbsmodel. På baggrund af den viden, der kommer ind fra den endimensionelle afløbsmodel, kombineret med kortmateriale, der beskriver overfladen, udpeger vandselskabet i samarbejde med kommunalbestyrelsen områder, hvor der skal gennemføres yderligere beregninger til brug for udarbejdelse af kortet.

I trin 2 udarbejdes yderligere beregninger, som skal gennemføres på baggrund af en kombineret éndimensionel hydrodynamisk afløbs- og overflademodel, hvor der beregnes voluminer og vandstande eller en kombineret én- og todimensionel hydrodynamisk afløbs- og overflademodel, hvor der beregnes voluminer og vandstande. På baggrund af modellerne udarbejdes oversvømmelseskort. Ved udarbejdelsen af kortene skal oversvømmelser som følge af kapacitetsproblemer beregnes for estimerede regnhændelser i år 2050. Der skal beregnes for 5-, 10-, 20-, 50- og 100-års regnhændelser og for andre regnhændelser, der fastsættes i anmodningen fra kommunalbestyrelsen. Der skal beregnes voluminer og vandstande i alle modelberegningerne for at kunne vise oversvømmelsens udbredelse.

Som grundlag for beregningerne og kortene er der fastsat definitioner for de anvendte modeller, forudsætninger om, hvilke scenarier der skal anvendes, og hvad der skal forudsættes vedrørende regn, havvandstand, landhævninger og sænkninger, vandløb og søer. Beskrivelse af forskellige modeltyper kan findes på dette:

<http://www.klimatilpasning.dk/vaerktoej/klimameter.aspx>

I forbindelse med udarbejdelse af klimatilpasningsplanen blev det anbefalet at bygge de hydrodynamiske afløbs- og overflademodeller på A1B-scenariet, jf. kommuneaftalen for 2013. Ifølge A1B-scenariet toppe de menneskelige udledninger af drivhusgasser omkring 2050, hvorefter de falder. Det forudsætter en hurtig økonomisk vækst med en global befolkning, som kulminerer midt i århundredet. Scenariet indebærer en hurtig introduktion af nye og mere effektive teknologier og forudsætter, at der anvendes en blanding af fossile og ikke-fossile energikilder. DMI har beregnet A1B-scenariet for Danmark for perioden 2021-2050.

I denne periode er det på grund af det hidtidige udslip og naturlige variationer i klimasystemet i praksis umuligt at skelne mellem de forskellige scenarier. A1B kan derfor repræsentere alle scenarierne i denne periode. Modellerne kan kalibreres enten ud fra eksisterende målinger udført i afløbssystemet eller ud fra oplysninger om historiske hændelser. Lokale regnserier fra Spildevandskomiteens regnmålersystem eller fra DMI's regnmålere kan anvendes. Der kan korrigeres for usikkerheder, herunder usikkerheder vedr. klimafaktor og fremtidigt ændret befæstelsesgrad. Nedbøren skal korrigeres med en klimafaktor i forhold til de forventede klimaændringer. Det anbefales at anvende en klimafaktor på henholdsvis 1,18, 1,17, 1,15, 1,14, 1,11 for regnhændelserne 100 år, 50 år, 20 år, 10 år og 5 år, beregnet af DMI for A1B scenariet. Ønskes klimafaktorer for andre gentagelsesperioder, henvises til DMI's dokumentation, som kan findes på dette <http://www.klimatilpasning.dk>

Havvandstanden skal korrigeres til den forventede havvandsstand i 2050 med en stigning på 0,3 m +/- 0,2 m, og der kan korrigeres for landhævninger eller -sænkninger med udgangspunkt i de overordnede betragtninger fra Naturstyrelsen (tidligere Kystdirektoratet), se <http://www.kyst.dk/> Hvis vandselskaberne i samarbejde med kommunalbestyrelserne beslutter, at vandløb skal indgå i modelleringen, kan der tages udgangspunkt i kommunalbestyrelsernes eksisterende viden, f.eks. vandløbsregulativer for udvalgte strækninger. Vandselskabet kan søge uddybende informationer om koter for større søer o. lign. i de natio-

nale vandplaner. Viden om mindre søer må bygge på lokalkendskab i de enkelte kommunalbestyrelser og f.eks. trække på viden om § 3- områder. Vandløbsdynamikken kan tages med i modellen i det omfang, det er nødvendigt for at simulere oversvømmelsen fra spildevandssystemet.

Kommunalbestyrelsen kan anmode spildevandsforsyningsselskabet om at levere kortlægningen inden for en rimelig frist og afholde udgifterne til kortlægningen. Kortet skal leveres digitalt til brug i GIS og skal, hvis kommunalbestyrelsen ønsker det,

suppleres med en beskrivelse af indhold og anvendelsesmuligheder, om der er vedtagne, men ikke realiserede projekter, der har betydning for evt. kapacitetsproblemer, og evt. viden om konkrete oversvømmelser. Tilsvarende kan kommunalbestyrelsen anmode om overordnede informationer om mulige tiltag, der kan forebygge kapacitetsproblemer svarende til 1-2 principskitser for den forebyggende spildevandsindsats, inkl. tekst og økonomisk overslag.

7. Tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg

7.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

Lovens § 28, stk. 3 og 4, omhandler tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1. Det overordnede formål med at regulere tilslutninger til spildevandsanlæg er:

- at sikre, at alt husspildevand fra ejendomme bortskaffes på forsvarlig vis til renseanlæg
- at sikre, at tilledningen af spildevand sker under hensyntagen til:
 - afløbssystemet,
 - renseanlægget, herunder at anlæggets udledningstilladelse kan overholdes
 - renseanlæggets slamkvalitet
 - vandkvaliteten i det modtagende vandområde
- sundhedsfare, særligt arbejdsmiljø for personale, der arbejder med spildevandsanlæg.

I lovens § 29 er der fastsat en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler vedrørende kommunalbestyrelsens behandling af sager efter § 28. Det er sket i bekendtgørelsens §§ 12-15.

7.2 Tilslutningsret- og pligt

Der er tilslutningspligt til spildevandsanlæg, der tilhører spildevandsforsyningsselskaber, omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, for ejendomme, når stikledning er ført frem til grundgrænsen, jf. lovens § 28, stk. 4. Kommunalbestyrelsen har kompetencen til at kræve tilslutning, og kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført. Ejendomme skal være indenfor det i spildevandsplanen godkendte kloakoplands grænse og har både ret og pligt til at aflede spildevand til anlægget, jf. i øvrigt kapitel 4.4.1 om forsyningspligt.

For godkendelsespligtige virksomheder meddeles udledningstilladelsen efter lovens kapitel 5, jf. lovens § 34, stk. 5, således at udledningstilladelsen indgår i den samlede godkendelse af virksomheden. Det har som konsekvens, at der samtidig er 8 års retsbeskyttelse også på udledningstilladelsen, jf. lovens § 41 a, stk. 1. Krav i udledningstilladelsen kan dog i særlige tilfælde ændres ved påbud efter lovens § 41 a, stk. 2.

Godkendelsespligtige virksomheders 8-årige retsbeskyttelse, jf. lovens § 41 a, berører ikke tilslutningspligten efter lovens § 28, stk. 4. Det er således for alle virksomheder, herunder listevirksomheder, kommunalbestyrelsen, der i spildevandsplanen bestemmer, hvilke ejendomme der skal pålægges tilslutningspligt og fra hvilket tidspunkt.

Kommunalbestyrelsen er således ikke i sin afgørelse om tilslutningspligt bundet af retsbeskyttelsen efter lovens § 41a.

Indenfor det i spildevandsplanen fastlagte kloakopland er grundejerne forpligtet til for egen regning at tilslutte spildevand til spildevandsanlægget gennem lukkede ledninger, når stik er ført frem til grundgrænsen, jf. § 12, Efterfølgende skal kommunalbestyrelsen varsle, jf. lovens § 75, stk. 1, og træffe afgørelse om påbud om tilslutning, jf. lovens § 28, stk. 4, 2. pkt.

Se f.eks. utrykt dom afsagt den 9. april 2014 fra Retten i Nykøbing Falster vedr. et varslet påbud på grundlag af spildevandsplan om tilslutning af sanitært spildevand til kloak og bortskaffelse af tag- og overfladevand. I sagen blev de tiltalte pålagt at tilslutte det nævnte spildevand til kloak; det fremgik bl.a., at de tiltalte måtte tåle, at etableringen af en pumpebrønd, der ikke krævede ekspropriation, medførte en tilslutningsafgift for de tiltalte.

Det følger direkte af § 12, at spildevand skal føres i lukkede ledninger. I praksis ses det dog, at tag- og overfladevand, men ikke sanitært spildevand, industrispildevand mv., føres i åbne ledninger, hvis det vurderes at kunne ske teknisk og miljømæssigt forsvarligt. Kommunalbestyrelsen afgør, hvornår den fysiske tilslutning skal være gennemført, jf. lovens § 28, stk. 4.

Begrebet ”grundgrænse” er ikke nærmere defineret i § 12, men den svarer til den enkelte ejendoms skelgrænse, jf. kapitel 1.4.3 i Miljøstyrelsens vejledning til betalingsregler for spildevandsanlæg nr. 3, 2001, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2001/87-7944-688-4/pdf/87-7944-688-4.pdf>

Af vejledningen fremgår:

”Inden for et offentligt kloakeret opland er det den matrikulære grundgrænse til en ejendom, der er snitflade mellem den offentlige stikledning og det private spildevandsanlæg, jf. dog kapitel 1.4.4. Kloakforsyningen skal således føre stik frem til skellet for den matrikulære grundgrænse for at opfylde sin forsyningspligt, og grundejeren skal herefter udføre et privat anlæg på egen grund, således at ejendommen kan tilsluttes. ”

Placeringen af evt. bygninger på ejendommen er ikke definerende for grundgrænsen. Det betyder, at hvis en ejendom ligger langt fra skelgrænsen, vil det være grundejers eget ansvar at etablere en ledning fra bygningen til spildevandsforsyningsselskabets stikledning ved skelgrænsen. Vejarealer (private fællesveje) skal være udskilt i egne matrikler for, at der er tale om en grundgrænse, og spildevandsforsyningssels-

skabet kan fortsat selv vælge, om de vil føre en ledning op via et sådant udmatrikuleret areal, eller om stikket lægges et andet sted på matriklen.

Spildevandsforsyningsselskabet er normalt forpligtet til at lægge stikledningen i en dybde, så bygningen kan aflede spildevand fra stueplan ved gravitation alene frem til stikket. Det kan derfor være nødvendigt for selskabet at etablere en pumpestation, hvis der er meget langt til bygningen eller finde alternative løsninger. En sådan pumpestation skal etableres og drives af selskabet, mens grundejer som udgangspunkt fortsat skal betale for ledninger på privat grund, jf. dog vejledningens kapitel 4.1.1.

Selskabet har mulighed for at reducere tilslutningsbidraget, jf. § 2, stk. 8, i betalingsloven: ”Spildevandsforsyningsselskabet kan i særlige tilfælde fastsætte tilslutningsbidraget lavere end de i stk. 2-7 nævnte bidrag, dog aldrig lavere end de faktisk afholdte udgifter til detailledningsanlægget.” Betalingsreglerne hører under Energistyrelsen.

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter lovens § 28, stk. 4, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Med hensyn til ophævelse af tilslutninger henvises til bekendtgørelsens § 16 og vejledningens kapitel 8. Ankestyrelsen eller Folketingets Ombudsmand kan dog foretage en efterprøvelse af en afgørelse, hvis f.eks. en borger retter henvendelse med anmodning herom.

7.3 Myndighedskompetence for tilslutningstilladelser

7.3.1 Tilslutning til spildevandsanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab

Kommunalbestyrelsen har efter lovens § 28, stk. 3, kompetence til at meddele tilladelse til tilslutning af spildevand til anlæg, der tilhører spildevandsforsyningsselskaber omfattet af vandsektorloven, herunder til tilslutning til udløbsledninger fra spildevandsanlæg, efter lovens § 28, stk. 3. Miljø- og fødevarerministeren giver tilladelse efter til stk. 1 til udledning af spildevand fra listevirksomheder, for hvilke ministeren meddeler godkendelse efter § 40, medmindre anlægget har en kapacitet på 30 personækvivalenter (PE) eller derunder, jf. § 28, stk. 2.

Generelt er det hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen forud for meddelelse af tilladelse til tilslutning inddrager spildevandsforsyningsselskabet efter behov.

7.3.2 Tilslutning til spildevandsanlæg, der ikke er ejet af et spildevandsforsyningsselskab

Kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse til tilslutning af spildevand til spildevandsanlæg, der ikke er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, når spildevandet efterfølgende ledes til et spildevandsanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 1. Tilledningen skal ske inden for kapaciteten af det spildevandsanlæg, der modtager spildevandet, herunder kapacitet af spildevandsførende ledninger og/eller eventuelle renseforanstaltninger. Kommunalbestyrelsen skal således sikre, at afledningen ikke er til hinder for, at det modtagende spildevandsanlæg kan opfylde sin tilladelse til udledning, herunder at miljøkvalitetskravene for det berørte vandområde sikres opfyldt, jf. § 13, stk. 3.

Der skal foreligge en skriftlig accept, jf. bekendtgørelsen § 13, stk. 4, fra den, der er ansvarlig for det modtagende spildevandsanlæg. Bestemmelsen finder typisk anvendelse ved spildevandsafledningen inden for havne- og lufthavnsarealer, hvor flere

virksomheder på lejebasis er beliggende inden for fælles grundgrænse og afleder til et spildevandsanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab, via et privat anlæg.

Tilslutninger til alle spildevandsanlæg er illustreret ved figur 7.1.

7.4 Meddelelse af tilslutningstilladelse

I sager om tilslutning, omfattet af lovens § 28, stk. 3, er det en forudsætning, at der foreligger en ansøgning, der indeholder tilstrækkelige oplysninger om spildevandsmængder og indhold af forurenende stoffer. Kommunalbestyrelsen afgør, hvilke oplysninger der skal foreligge ved behandling af disse sager.

Kommunalbestyrelsen bør, hvis der sker væsentlige ændringer i sammensætningen af spildevandet, der ledes til renseanlægget med hensyn til tungmetaller og miljøfremmede stoffer, vurdere, om der kan være behov for at ændre udledningstilladelsen for renseanlægget med hensyn til disse stoffer. Det kan være nødvendigt at stille udlederkrav for udvalgte stoffer for at overholde vandkvalitetskrav for de modtagende vandområder.

Efter lovens § 72, stk. 3, kan tilsynsmyndigheden revidere vilkårene for en tilladelse for at forbedre virksomhedens egenkontrol eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Bestemmelsen omfatter egenkontrollvilkår i alle godkendelser, tilladelser og påbud, der er meddelt efter loven.

Miljøstyrelsen har udarbejdet generelle retningslinjer for tilslutning af industrispildevand til kommunale spildevandsanlæg i Vejledning nr. 2, 2006, "Tilslutning af industrispildevand til kommunale spildevandsanlæg", hvortil generelt henvises, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1994/dec/tilslutning-af-industrispildevand-til-kommunale-spildevandsanlaeg/>

7.4.1 Tilslutning af almindeligt husspildevand fra boliger til kloak

Efter lovens § 28, stk. 4, er grundejeren pligtig til at tilslutte sig spildevandsforsyningsselskabets anlæg, når der er ført stik frem til grundgrænsen. I praksis gives tilslutningstilladelse for almindeligt husspildevand og tag- og overfladevand gennem byggetilladelsen. Spildevand fra f.eks. offentlige institutioner, særligt hospitaler, anses i denne forbindelse ikke som almindeligt husspildevand, men som industrispildevand, jf. i øvrigt kapitel 7.4.4.

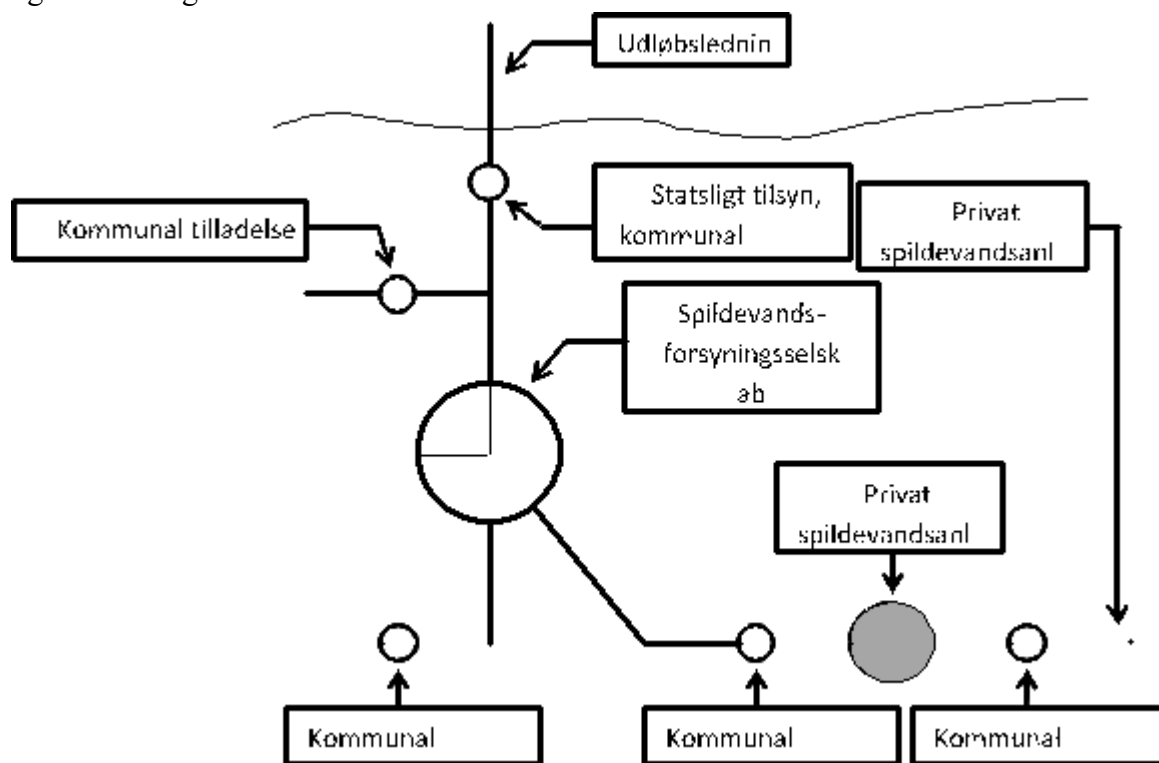
I bygningsreglementet er det fastsat, at afløbsinstallationer skal ske efter DS 432, hvoraf det fremgår, at spildevandsledninger og brønde i jord skal etableres på en sådan måde, at fundering ikke svækkes. Afløbsinstallationer skal anbringes, så de ikke giver risiko for forurening af anlæg for forsyning med drikkevand.

Reglerne for ledningsføring ved bygningsfundamenter er fastsat i DS/EN 1997-1:2007, se <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-en-1997-12007>

DS 439:2009 gælder for vandinstallationer, der er tilsluttet almene vandforsyninger og mindre ikke-almene vandforsyningsanlæg, se <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-4392009>

Vandinstallationer omfatter installationer i bygninger og i jord inden for grundgrænsen. Med hensyn DS 432 se f.eks. <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-4322009>

Regler for den mindste afstand i jord mellem gas- og afløbsinstallationer er fastsat i Gasreglementets kapitel 3, se <http://www.sik.dk/Virksomhed/Gas-kloak-vand-og-afløb-for-fagfolk/Love-og-regler-om-gas-og-vvs/Gasreglementet>

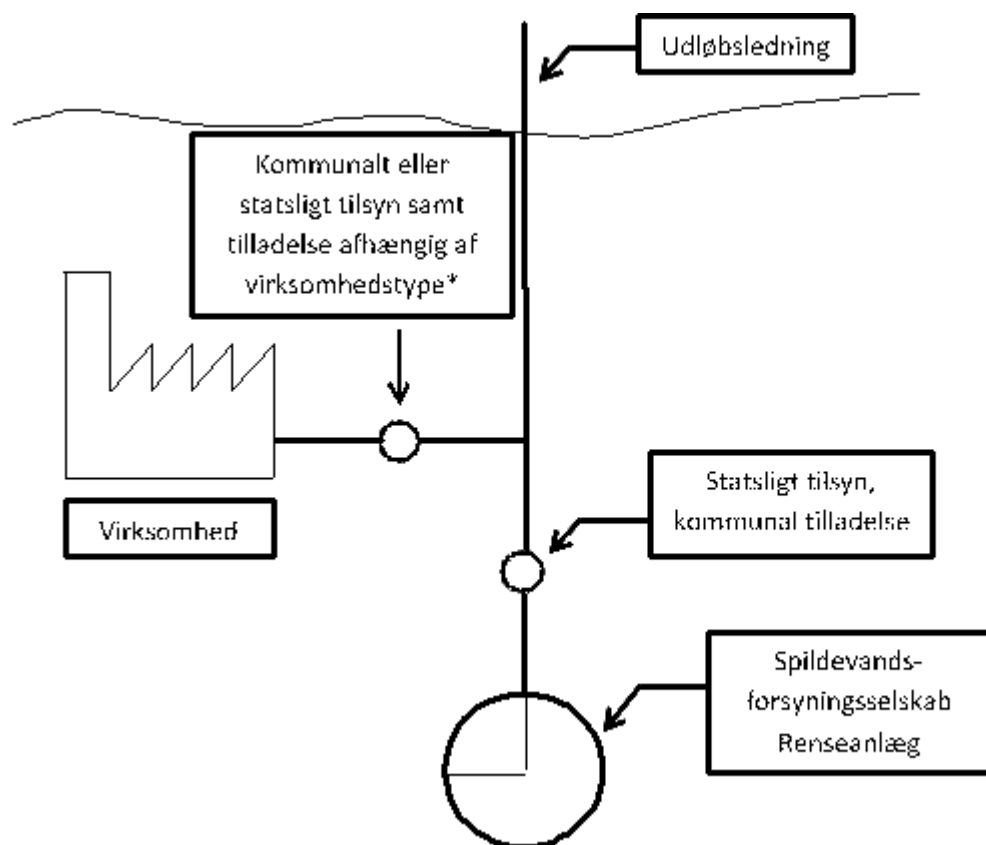

Figur 7.1

Principskitse for tilslutninger og udledninger

Figur 7.1's venstre side illustrerer tilslutning af spildevand til spildevandsforsyningsselskabet hhv. før og efter selskabets rensesanlæg. Tilslutningerne meddeles af kommunalbestyrelsen. Den samlede udledning kontrolleres ved afledning til udløbsledning.

Figur 7.1's højre side illustrerer tilslutning til privat spildevandsanlæg, hvor dette anlæg efterfølgende er tilsluttet spildevandsforsyningsselskabet. Her meddeler kommunalbestyrelsen tilslutningstilladelserne.

Figur 7.2

Principskitse for direkte udledning fra virksomheder via offentlig udløbsledning.

*For listevirksomheder, hvor Miljøstyrelsen er myndighed, fører Miljøstyrelsen tilsyn.

Figur 7.2 illustrerer den særlige situation, hvor en virksomhed er tilsluttet spildevandsforsyningsselskabets udløbsledning efter selskabets renselanlæg. Her vil det i særlige tilfælde være muligt at opnå en særskilt udledningstilladelse for virksomheden. Tilladelsen meddeles af Miljøstyrelsen, hvis det drejer sig om listevirksomheder, som er S-mærket på bilag 1 eller 2 til godkendelsesbekendtgørelsen; ellers er det kommunalbestyrelsen, som er myndighed.

Det er vigtigt, at kontrolpunkter for tilslutninger/udledninger fastlægges, så kontrol kan udføres entydigt. Ved en håndhævelse af en overskredet tilladelse er det vigtigt entydigt at kunne udpege den tilslutning/udledning, der er årsag hertil.

7.4.2 Miljøvurdering af tilslutning af spildevand

Industrispildevand, der tilledes kloaknet, skal efter behov forrenses med henblik på:

- at sikre, at der er anvendt BAT, hvis der er en BAT-konklusion vedr. spildevand enten for den specifikke virksomhedstype eller en produktionsproces, som anvendes i virksomheden
- at beskytte helbredet hos det personale, der arbejder ved kloaknettet og på renselanlæggene,

- at sikre, at kloaknettet, renseanlæggene og dertil knyttede materialer ikke beskadiges,
- at sikre, at renseanlæggenes drift og behandling af slammet ikke hindres,
- at sikre, at udledninger fra renseanlæggene ikke påvirker vandmiljøet i uacceptabel grad og er til hinder for opfyldelse af vandområdernes målsætning,
- at sikre, at slam fra renseanlæggene kan bortskaffes på en forsvarlig og miljømæssig acceptabel måde

Se i øvrigt Miljøstyrelsens brev af 10. december 2015 om nye regler for godkendelsespligtige virksomheder på dette <http://mst.dk/media/92112/brev-til-kommunerne.pdf>

7.4.3 Oplysninger i ansøgning om tilslutning

Ansøgning om tilslutning af spildevand skal rumme oplysninger om spildevandsbelastningen, herunder:

- maksimal belastning (typisk timebelastning)
- døgnbelastning for afledte vandmængder
- sammensætning af spildevand og redegørelse for indhold af næringsstoffer, organisk stof, miljøfremmede stoffer og tungmetaller
- beskrivelse af evt. egen decentral rensning før tilslutning
- det samlede års vandforbrug og afløbsbehov
- flowdiagram af processen der involverer produktion af spildevand
- datablade for anvendte stoffer, evt. A, B og C-vurdering
- evt. eget forslag til kontrol/rensning

Hvis tilslutningen vedrører husspildevand, eller hvad der svarer hertil, vil det normalt være tilstrækkeligt med oplysninger om anslået vandmængde og/eller personækvivalenter.

7.4.4 Tilslutningstilladelser vedr. industrispildevand

Ved tilslutning af andet spildevand end husspildevand fra virksomheder er det nødvendigt for myndighedsbehandlingen, at virksomheden fremlægger den fornødne dokumentation om forhold af betydning for spildevandsproduktionen. En tilladelse til tilslutning bør derfor koordineres med en evt. godkendelse af virksomheden efter lovens kapitel 5, så virksomhedens miljøforhold kan vurderes samlet. Det kan være nødvendigt,

at virksomheden redegør for indretning og drift, herunder oplysninger om art og forbrug af råvarer, mikroorganismer og hjælpestoffer samt procesbeskrivelse. Der skal være dokumentation for, at den pågældende aktivitet bygger på princippet om bedste tilgængelige teknik (BAT) jf. lovens § 3. Det bør være renere teknologi, evt. i kombination med renseteknologi som en integreret del af aktiviteten. Oplysninger om anvendelse af forureningsbegrænsende foranstaltninger i øvrigt skal også fremgå af ansøgningen, jf. lovens § 3. For listevirksomheder vil de nævnte oplysninger normalt være en del af miljøgodkendelsen. Ansøgningen bør endelig indeholde forslag til egenkontrol for tilslutningen af spildevand.

Se i øvrigt kapitel 19 om fælles bestemmelser, herunder om samtidighed i sagsbehandlingen og Miljøstyrelsens vejledning om godkendelse af listevirksomhed vedrørende oplysningskrav i forbindelse med ansøgning om tilslutningstilladelse på dette <http://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2014/jul/ny-vejledning-om-miljoegodkendelse/>

Kommunalbestyrelsen skal især være opmærksom på stoffer, der ikke kan håndteres i spildevandsforsyningsselskabets renseanlæg. Eksempler på sådanne stoffer kan være pesticidholdigt spildevand fra gartnerier eller unedbrydelige vaskeprodukter i spildevandet fra vaskehaller. I den forbindelse kan industrispildevand nærmere vurderes på grundlag af en inddeling af stoffer ud fra en såkaldt "A, B, C-vurdering", hvor A er uønsket i miljøet, B er stoffer, der ikke bør forekomme i så store mængder i spildevandet, at det overskider miljømæssige kvalitetskrav/kriterier, mens C er stoffer, som ikke giver anledning til fastsættelse af grænseværdier. Der henvises i øvrigt til Miljøstyrelsens Vejledning nr. 2, 2006 om tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg, se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2006/87-7052-055-0/pdf/87-7052-055-0.pdf>

Heraf fremgår forslag til grænseværdier, A, B, C-vurdering af en del stoffer samt retningslinjer for den enkelte kommunalbestyrelses tilsvarende vurdering af konkrete stoffer ud fra relevante parametre.

Spildevand fra f.eks. offentlige institutioner, særligt hospitaler, anses ikke som almindeligt husspildevand, men som industrispildevand, og for disse type institutioner vil det være nødvendigt at kræve en tilslutningstilladelse med specificerede vilkår for at lede deres spildevand til renseanlæg. Især ved renovering og nyetablering er det vigtigt at indarbejde håndteringen af spildevandet i projekteringen. Hospitalsspildevand indeholder således medicinrester, herunder antibiotika og medicin til kræftbehandling, som det er uhensigtsmæssigt at udlede til vandmiljøet, og derfor bør de væsentlige kritiske stoffer i spildevandet derfra normalt renses ved selve kilden. Der er betydelig forskel på hospitalernes andel af den samlede belastning af disse stoffer på renseanlæg og på tilledninger, som kommer fra private husstande. Hospitalernes tilledning af medicinrester kan udgøre en væsentlig del af den samlede belastning på spildevandsanlæg, mens f.eks. tilførsler af smertestillende medicin stammer fra det almindelige forbrug i befolkningen. Hospitalsspildevandet kan samtidigt indeholde høje andele af kritiske resistente bakterier, der dermed er fare for spredes til vandmiljøet. En væsentlig indsats for de kritiske stoffer og resistente bakterier kan ske ved anvendelse af bedstetilgængelige teknik (BAT). Der henvises generelt til Miljøstyrelsens hjemmeside, se dette <http://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/spildevand-i-kloakken/hospitalsspildevand/> Endvidere har KL i 2013 udgivet en rapport, som indeholder værktøjer til at udarbejde tilslutningstilladelser til hospitaler og vurderer hospitalernes bidrag som punktkilder, se dette <http://www.kl.dk/Teknik-og-miljo/Endeligt-varktoj-til-hospitalsspildevand-id148365/> Der kan også findes eksempler på tilladelser via Videnscenter for miljøforvaltning af spildevand på dette <http://www.spildevandsinfo.dk/lynette/itf5.50/knw/wit/witwebit.nsf/web/IndexDK.html>

Spildevand (drænvand) fra kunstgræsbaner, der påtænkes tilledt renseanlægget, kan være forurenet med miljøfremmede stoffer fra banerne. Ved behandling af en ansøgning om tilslutningstilladelse kan kommunalbestyrelsen anmode ansøgeren om at rekvirere oplysninger hos leverandøren om det enkelte produkts indholdsstoffer med henblik på en vurdering af miljøeffekten. Det er således hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen, herunder kultur-, fritids- og miljøafdelingerne, med baneejeren har en tæt dialog i planlægnings- og anlægsfasen med henblik på sagens oplysning. Kommunalbestyrelsen kan ved vilkårsfastsættelsen i en evt. tilladelse tage de nødvendige miljøhensyn.

7.4.5 Ændring af tilslutningstilladelse for industrispildevand

En tilslutningstilladelse følger en given produktion på givet sted. Det skal forstås således, at hvis en virksomhed får ny ejer, men ellers fortsætter med uændrede produktionsforhold, gælder den hidtil gældende tilslutningstilladelse, herunder de fastsatte tilslutningsvilkår.

For virksomheder omfattet af godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 vil offentliggørelse af en BAT-konklusion udløse krav om, at en virksomheds godkendelser, herunder spildevandstilladelser, skal revurderes, og at nye BAT-krav, der fastsættes i afgørelsen om revurdering, skal være gennemført senest fire år efter offentliggørelse af BAT-konklusionen. Tilslutningstilladelser skal derfor tilsvarende revurderes ved offentliggørelse af en BAT-konklusion, der omfatter virksomhedens aktiviteter, jf. bekendtgørelsens § 15. Miljøstyrelsen har udsendt et generelt orienteringsbrev til kommunalbestyrelserne om kravet om revurdering i bekendtgørelsens § 15, se <http://mst.dk/media/127813/brev-til-kommuner-170217-vedr-revurdering-af-tilslutningstilladelser.pdf>

7.4.6 Forhold til kapacitet af renseanlæg og opland

En tilslutning af spildevand fra en virksomhed skal ske indenfor den kapacitet, der i spildevandsplanen er udlagt for det konkrete opland. For renseanlægget, hvortil spildevandet ønskes afledt, skal der i udledningstilladelsen og spildevandsplanen være fastsat en maksimal anlægskapacitet, dvs. den maksimale belastning fra et i spildevandsplanen afgrænset kloakopland til renseanlægget.

Hvis hele spildevandsanlæggets kapacitet allerede er opbrugt, eller den pågældende tilleder ligger udenfor oplandsgrænsen til renseanlægget, kan kommunalbestyrelsen ikke meddele tilladelse til tilslutning af spildevand til anlægget, før der er meddelt en revideret udledningstilladelse for renseanlægget, og spildevandsplanen er revideret.

7.4.7 Fastsættelse af vilkår i tilslutningstilladelsen

Kommunalbestyrelsen fastsætter på baggrund af virksomhedens ansøgning vilkår for tilslutning af spildevand. Der skal sondres mellem funktionskrav og krav til spildevandets sammensætning og mængde. Krav om simple renseforanstaltninger, f.eks. ved fedtudskillere på afløb fra større køkkener (restaurationer, institutioner, hospitaler mv.), levnedsmiddelfabrikker m.m., anvendes, hvor der udledes fedtholdigt afløb fra vaske, opvaskemaskiner og andre installationer.

Olieudskillere anvendes ved tilslutninger, hvor der vil kunne forekomme olie og fedt, f.eks. afløb fra tankpladser, garageanlæg, parkeringshuse, bilvaskeanlæg og befæstede arealer, hvor der sker afvaskninger mv., der genererer olieholdigt spildevand, jf. i øvrigt kapitel 18.5.2. Der henvises til SBI-anvisning nr. 255, se <http://sbi.dk/anvisninger/Pages/255-Aflobsinstallationer-systemer-og-dimensionering-1.aspx>, og 256, se <http://sbi.dk/anvisninger/Pages/256-Aflobsinstallationer-anlaeg-og-komponenter-1.aspx>, og 257, se <http://sbi.dk/anvisninger/Pages/257-Aflobsinstallationer-installationsgenstande-og-tilslutning-1.aspx>

På baggrund af ansøgningens dokumentation skal kommunalbestyrelsen endeligt fastsætte den tilladelige vandmængde, indholdet af stoffer og evt. funktionskrav, og kommunalbestyrelsen bør herunder fastsætte krav om egenkontrol for tilslutningen.

Kommunalbestyrelsen skal i tilslutningstilladelsen angive vilkår om udtagning af prøver og evt. analysemetoder. Prøvetagning og analyse skal ske i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger samt Miljøstyrelsens vejledning nr. 2, 2006 "Tilslutning af industrispildevand til kommunale spildevandsanlæg", jf. ovenfor. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte driftskrav i tilladelser, hvorved forstås krav til tømningshyppighed for afløbsinstallationer, frekvens for skift af filtre mv.

Om fællesbestemmelser for behandling af ansøgninger, samtidighed og gensidig orientering ved tilslutningstilladelser henvises til kapitel 19.

7.4.8 Relation til lov om miljø og genteknologi

Er der tale om tilslutning af spildevand fra en produktion, der anvender genmodificerede organismer, gælder særlige forhold. I dette tilfælde reguleres vilkår for afledning af genetisk modificerede organismer i medfør af lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 9 af 4. juni 2017, idet kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse.

7.5 Ændring af tilslutningstilladelser

Miljøbeskyttelseslovens § 30 giver hjemmel til, at tilsynsmyndigheden kan påbyde forbedring eller fornyelse af et spildevandsanlæg, hvis det ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt. Tilsynsmyndigheden kan også ændre vilkår, der må anses for utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige. Der vil typisk være tale om forhold, hvor den gældende tilslutningstilladelse ikke er tidssvarende under hensyn til udbygning af rensesanlægget slammets slutdisponering, udviklingen i renere teknologi, f.eks. nye BAT-konklusioner, ny viden om farlige stoffer, eller hvis sammensætningen af spildevandet er ændret væsentligt. Bestemmelsen kan også anvendes til at påbyde krav, der har til formål at afhjælpe almindelige driftsproblemer med miljømæssige konsekvenser, der ikke forelå oprindeligt. Bestemmelsen forudsætter således, at der er opstået en ny situation, efter at kommunalbestyrelsen meddelte tilladelsen.

Et sådant påbud skal varsles skriftligt over for adressaten, jf. lovens § 75, stk. 1, 1. pkt. Modtageren af påbuddet bør i den forbindelse opfordres til inden for en given frist at bidrage med oplysninger, der kan belyse omkostninger, fordele og ulemper ved kommunalbestyrelsens beslutning, jf. lovens § 75, stk. 2, 2. pkt.

Kommunalbestyrelsen bør i forbindelse med en forvarsling af et påbud sikre sig viden om spildevandets sammensætning ligesom ved behandlingen af en ansøgning om tilslutning. Det kan ske ved at anmode adressaten for påbuddet om oplysninger til vurdering af spildevandsforholdene efter lovens § 72, herunder påbyde virksomheden for egen regning at foretage prøveudtagning, analyser og målinger med henblik på at klarlægge årsagen til eller virkningen af den skete forurening. Se i øvrigt kapitel 14.6 om anvendelse af lovens § 30 ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning i spredt bebyggelse.

7.5.1 Ændringer af vilkår i tilslutningstilladelse

Vurderer kommunalbestyrelsen, at en tilslutning finder sted på vilkår, der er utilstrækkelige, kan kommunalbestyrelsen meddele påbud om ændrede tilslutningsvilkår. I lyset af den tilgængelige viden om industritilslutningernes effekt på spildevandsanlægget og dets biologiske processer samt vandmiljøet er det nødvendigt, at der stilles vilkår til indholdet af bl.a. miljøfremmede stoffer, herunder kontrol med tilledningen.

Ændringer af tilslutningstilladelser kan ikke ske for at skabe ekstra kapacitet på renseanlægget som følge af et for små dimensioneret renseanlæg. Her har virksomheden ret til at aflede spildevand indenfor den kapacitet, der er afsat for det givne opland i spildevandsplanen. Hvis en eksisterende virksomhed ændrer produktionsforholdene, der medfører en ændret mængde eller sammensætning af spildevandet, og som ikke kan rummes inden for den gældende tilslutningstilladelse, er virksomheden forpligtet til at ansøge om en ændret tilslutningstilladelse for den nye produktion.

Kvalitetskrav for de modtagende vandområder, fastsat efter bekendtgørelse nr. 439 af 19. maj 2016 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer overgangsvande, kystvande og grundvand, kan medføre, at der er behov for at revidere vilkår i tilslutningstilladelser, jf. kapitel 9, herunder især 9.9.2 om ændring af vilkår for egenkontrol for virksomheders udledningstilladelser i øvrigt.

7.5.2 Ændringer af fysiske forhold ved spildevandssystemer

Når fælles kloakker ændres til separatkloakering, f.eks. ved renovering af afløbssystemet, kan kommunalbestyrelsen efter lovens § 30 påbyde de nødvendige ændringer ved tilsluttede anlæg eller i øvrigt ændre vilkår for tilslutning til

spildevandsanlægget. Herudover kan kommunalbestyrelsen påbyde ejere at udføre de anlægsarbejder, der er forbundet med en fysisk flytning af stikledningen for tilslutning til spildevandsforsyningsselskabets anlæg, hvis dette er hensigtsmæssigt for afledning af spildevandet i området.

7.6 Relation til byggeloven

På trods af ovenstående afgrænsning af, hvornår en kommunalbestyrelse kan meddele en tilladelse til tilslutning af spildevand i modsætning til kommunalbestyrelsens mulighed for meddelelse af påbud om ændrede tilslutningsvilkår, har der i praksis vist sig administrative uklarheder, når der er tale om nybyggeri og tilslutninger i den forbindelse. Problemet opstår i særlig forbindelse med eksisterende virksomheder, der tidligere har fået meddelt byggetilladelse, uden at kommunalbestyrelsen har været opmærksom på, at der ikke efter ansøgning var meddelt tilladelse til tilslutning af spildevandet.

I Bygningsreglementet (BR15), kapitel 1.10, er der fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen ikke må meddele tilladelse efter stk. 1, før der er meddelt nødvendig tilladelse efter anden lovgivning til det ansøgte, jf. byggelovens § 16, stk. 11. Se i øvrigt bekendtgørelse nr. 1028 af 30. juni 2016 om offentliggørelse af bygningsreglement 2015 (BR15). Kommunalbestyrelsen har således pligt til at påse overholdelse af anden lovgivning, som har væsentlig betydning for et byggeri, før der kan meddeles byggetilladelse. Listen i BR15 er ikke udtømmende.

Det er uden betydning, om den anden lovgivning administreres af kommunalbestyrelsen eller af andre myndigheder. Af hensyn til retshåndhævelsen er det anset for tilstrækkeligt, at kommunalbestyrelsens pligt til at holde byggetilladelsen tilbage kun kommer til at gælde, når en afgørelse efter anden lovgivning kan føre til, at byggeriet ikke kan opføres det ansøgte sted eller til betydelige ændringer af projektet. Forhold, som ikke behøver at være afklaret før byggeriets påbegyndelse, som f.eks. krav til enkeltheder i byggeprojektet vedrørende indretning, er således holdt udenfor de fastsatte bestemmelser i BR15. Se i øvrigt også Bygge- og Boligstyrelsens vejledning nr. 130 af 31. juli 1995 om kommunalbestyrelsens lov gennemgang i byggesager, se <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=55584>

Retspraksis på området har dog vist, at selv om den byggende som udgangspunkt selv bærer ansvaret for, at lovgivningen overholdes og for, at der f.eks. foreligger en tilslutningstilladelse, før afledning i praksis finder sted, så har kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndighed haft vanskeligt ved at håndhæve det. Det kan derfor anbefales, at ansøgeren i forbindelse med en byggetilladelse gøres opmærksom på, at kommunalbestyrelsen også skal ansøges om den fornødne tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven, hvis der er tale om afledning af spildevand fra byggeriet.

I en situation, hvor en virksomhed gennem flere år har tilledt spildevand til spildevandsforsyningsselskabets anlæg uden tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven, men alene på baggrund af en byggetilladelse, må kommunalbestyrelsen være bekendt med tilledningen. Når kommunalbestyrelsen i en sådan situation vurderer, at der er fagligt grundlag for at stille særlige vilkår for tilslutning, vil dette administrativt set kunne ske efter lovens § 30.

For at få opdateret alle forhold af betydning for tilslutningen af spildevand fra virksomheden vil det være hensigtsmæssigt, at virksomheden selv ansøger om en ny tilslutningstilladelse. Drejer det sig derimod om en virksomhed, med eller uden byggetilladelse, der igennem en kortere periode har været tilsluttet det kommunale renseanlæg uden tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven, skal kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndighed foranledige det ulovlige forhold bragt til ophør, når denne bliver vidende om forholdet, jf. lovens §§ 68-69. Retningslinjer herfor findes i Miljøstyrelsens Vejledning nr. 6 fra 2005 om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven. Se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-833-5/pdf/87-7614-834-3.pdf>

Det kræver ikke en byggetilladelse at udføre separatkloakering i forbindelse med enfamiliehuse; kun i forbindelse med etagebyggeri mv. Der er alene krav om byggetilladelse, hvis man udvider etagearealet i et enfamiliehus eller ændrer anvendelsen.

Efter autorisationslovens § 7, stk. 1, må afløbsinstallationer og afløbsanlæg i jord til og med gennemføring i gulv, fundament eller ydermur mod jord og dertil hørende kloakledninger kun udføres og repareres af kloakmestervirksomheder, der har opnået autorisation. De autorisationskrævende arbejder regnes fra og med tilslutningen til hovedkloak og omfatter stikledninger, anlæg til rensning af spildevand og anlæggenes afløbsledninger, nedsivningsanlæg til regnvand, regnvandsledninger tilsluttet offentligt regnvandssystem, tryk- og vakuumafløbssystemer, samletanke og bygnings- og omfangsdræn.

Af bekendtgørelse nr. 560 af 30. maj 2017 om simple arbejder på el, -vvs- og kloakområdet, som enhver må udføre, fremgår af kapitel 2 de VVS-arbejder på installationer, der ikke er beregnet til erhvervsmæssig eller industriel anvendelse, og som må udføres af enhver. Autorisationsloven og den nævnte bekendtgørelse hører under Sikkerhedsstyrelsen, se <https://www.sik.dk/>

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen har udarbejdet en vejledning til loven, hvoraf det bl.a. fremgår, at kommunalbestyrelsen ikke længere har hjemmel til som vilkår for udstedelse af byggetilladelse at kræve, at der indsendes dokumentation for, at arbejdet er udført af en person med en autorisation. Om et arbejde er omfattet af autorisationsordningen, har således ingen sammenhæng med, om et byggearbejde kræver byggetilladelse, da forholdet reguleres i to forskellige regelsæt under to forskellige ressortministerier.

7.7 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter lovens § 28, stk. 3, kan påklages til Miljøstyrelsen, jf. lovens § 91. I bekendtgørelsens § 14 er dog angivet visse sager, der ikke kan påklages:

- 1) Tilslutning af husspildevand fra husstande med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand fra befæstede arealer.
- 2) Tilslutning af processpildevand fra erhvervsvirksomheder med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand, når spildevandet efter sit indhold kan omregnes til PE og i øvrigt ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligvis forekommer i husspildevand.
- 3) Tilslutning af tag- og overfladevand fra befæstede arealer i øvrigt, dog med undtagelse af overfladevand fra befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler samt vand fra veje.

Se i øvrigt vejledningens kapitel 2.1.5 om definitionen af PE.

Ad 1) Dette vil typisk dreje sig om udledning af husspildevand fra enkeltejendomme uden for kloakerede områder, men kan også dreje sig om udledning fra flere ejendomme, der tilsammen bidrager med en belastning svarende til 30 PE eller derunder, når disse er tilsluttet et fælles privat spildevandsanlæg.

Ad 2) En sæsonproduktion eller kampagneproduktion kan ikke udjævnes over hele året. Det bør anføres, hvis udledningen kun foregår i en måned, og det er kapaciteten i denne måned, der skal angives. Forhøjet temperatur, f.eks. på kølevand, medfører ligeledes, at spildevandet ikke er sammenligneligt med husspildevand.

8. Ophævelse af tilslutningsretten og -pligten

8.1 Baggrund

Som nævnt i kapitel 4.5 gælder der efter lovens § 32 b en forsyningspligt for spildevandsforsyningsselskaber omfattet af vandsektorloven. Selskaberne er efter bestemmelsen forpligtede til at forsyne en ejendom, der ligger inden for spildevandsforsyningsselskabets eksisterende og planlagte kloakeringsområde.

På baggrund heraf gælder der en tilslutningsret for ejendomme i eksisterende og planlagte kloakeringsområder til spildevandsforsyningsselskabets anlæg i overensstemmelse med den vedtagne spildevandsplan. Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der afgør, hvilke ejendomme der skal være omfattet af tilslutningsretten- og pligten gennem den afgrænsning af kloakoplande, der finder sted som led i spildevandsplanlægningen.

I forlængelse heraf er det kommunalbestyrelsen, der som led i administrationen af spildevandsplanen træffer afgørelse om, hvorvidt en allerede tilsluttet ejendom kan opnå fritagelse for tilslutningspligten, jf. § 16, stk. 1, og om en sådan afgørelse kræver en ændring af spildevandsplanen.

I bekendtgørelsens § 16 er der fastsat regler for udtræden af et spildevandsforsyningsselskab, der afklarer de økonomiske konsekvenser i den situation. Det er Miljøstyrelsens generelle vurdering, at udtræden kun bør ske, hvor det miljømæssigt og samfundsøkonomisk er fordelagtigt. Tilladelse til hel eller delvis udtræden af spildevandsforsyningsselskabet kan således ske af hensyn til vandmiljøet, spildevandsanlæg-

gets tekniske funktion og selskabets økonomi. Udtræden kræver endvidere, at de betingelser, der omtales nærmere under kapitel 8.3, er opfyldt.

8.2 Ejendomme der kan udtræde af et spildevandsforsyningsselskab

Der er ikke i loven eller i bekendtgørelsen indsat begrænsninger for, hvilke typer ejendomme der kan tillades at udtræde af spildevandsforsyningsselskabet. Det er muligt for både erhvervsvirksomheder og private husstande at udtræde under de angivne betingelser, ligesom det er muligt at udtræde helt eller delvist, dvs. alene for en del af spildevandet.

For en virksomhed med højt indhold af visse forurenende stoffer kan det være en fordel for både virksomhed og spildevandsforsyningsselskabet, at reduktionen af de forurenende stoffer sker på selve virksomheden, hvor stofreduktionen i videst muligt omfang vil kunne ske som en integreret del af håndteringen af restprodukter og den samlede miljøstyring. For listevirksomheder reguleres dette i virksomhedens miljøgodkendelse. I denne situation kan det være miljømæssigt og samfundsmæssigt forsvarligt at lade virksomheden udtræde for industrispildevandet under forudsætning af, at der kan opnås en udledningstilladelse. Forrensning af virksomhedens spildevand er dog ikke altid ensbetydende med, at der kan opnås udtræden.

Hvis en virksomhed kun har ”tyndt” spildevand, f.eks. kølevand, kan det også bevirke, at der kan ske udtræden af spildevandsforsyningsselskabet.

Hvis en virksomhed, som har kvælstofholdigt spildevand, undtages tilslutningspligten og renser selv, vil der på længere sigt kunne ske en merudledning, med mindre kapaciteten på selskabets renseanlæg nedskrives tilsvarende. Når en virksomhed udtræder af selskabet, skal spildevandsplanen revideres i overensstemmelse hermed, og det bør overvejes, om der bør ske en revision af udledningstilladelsen for selskabets renseanlæg.

For private husstande vil udtræden typisk være aktuelt i forbindelse med håndtering af tag- og overfladevand.

8.3 Betingelser for udtræden

8.3.1 Forhold til kommunalbestyrelsens spildevandsplan

Rammerne for spildevandsplanen i den enkelte kommune fastlægges i spildevandsplanen, jf. lovens § 32, stk. 1. Der kan derfor ske udtræden af spildevandsforsyningsselskabet, hvis det indgår som en del af kommunalbestyrelsens spildevandsplanlægning, jf. i øvrigt kapitel 3.

Tilladelse til hel eller delvis udtræden af et spildevandsforsyningsselskab, kan meddeles af kommunalbestyrelsen, hvis følgende forudsætninger er opfyldt:

- 1) Der er overensstemmelse med kommunalbestyrelsens plan for bortskaffelse af spildevand i kommunen, jf. lovens § 32, stk. 1, nr. 2.
- 2) Der er enighed herom mellem grundejeren og kommunalbestyrelsen.

3) Der sker ikke en væsentlig forringelse af spildevandsforsyningsselskabets samlede økonomi.

4) Spildevandsforsyningsselskabet kan fortsat fungere teknisk forsvarligt.

8.3.2 Overensstemmelse med spildevandsplanen

Kravet i bekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1, om overensstemmelse med kommunalbestyrelsens spildevandsplan skal ses i sammenhæng med, at muligheden for at blive fritaget for tilslutningspligten kan betyde en omlægning i spildevandsstrukturen fra central spildevandshåndtering til kombinerede løsninger, hvor industrier og private husstande vil få særskilt udledning og/eller nedsivning. Det stiller krav til spildevandsplanlægningen, således at udtræden af selskabet ikke medfører miljømæssigt mindre acceptable løsninger, jf. nedenfor om kravet om tilladelse til alternativ afledning og overensstemmelse med vandområdeplanens krav.

8.3.3 Aftale mellem kommunalbestyrelsen og grundejeren

En ejendom inden for kloakopland, hvor der er ført stikledning frem til grundgrænsen og påbudt tilslutning til spildevandsforsyningsselskabets anlæg, har pligt til at aflede spildevandet, jf. lovens § 28, stk. 4, og en "ret" til afledning som følge af spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt, jf. lovens § 32 b, stk. 1. Af hensyn til den store økonomiske byrde, der kan pålægges grundejeren ved udtræden og af hensyn til spildevandsforsyningsselskabets økonomi og forsvarlige funktion, er det fundet hensigtsmæssigt, at udtræden af selskabet kun kan ske, hvis kommunalbestyrelsen og grundejeren er enige herom, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 2

8.3.4 Hensyn til spildevandsforsyningsselskabets økonomi

Spildevandsforsyningsselskaberne får løbende fastlagt en økonomisk ramme, der sætter en grænse for det samlede beløb, som selskaberne kan opkræve hos forbrugerne til dækning af omkostninger til varetagelse af de nødvendige opgaver. Udtræden kan derfor kun ske, hvis der ikke sker en væsentlig forringelse af selskabets samlede økonomi, jf. § 16, stk. 1, nr. 3.

Hvis en ejendom udtræder af et spildevandsforsyningsselskab, må det således som udgangspunkt formodes at have konsekvenser for selskabets økonomi. Som følge heraf kan en ejendoms udtræden også få økonomiske konsekvenser ikke blot for den pågældende ejendom, men også for de øvrige ejendomme, der er tilsluttet det pågældende anlæg ejet af spildevandsforsyningsselskabet. Det kan være tilfældet, hvis en ejendom, der ønsker at udtræde af selskabet, har så stor produktion af spildevand, at det udgør en væsentlig del af det håndterede spildevand på et eller flere af selskabets anlæg. I den situation kan spildevandsforsyningsselskabet f.eks. stå tilbage med et overdimensioneret renseanlæg, der fortsat skal drives og afskrives, og hvor udgifterne hertil skal dækkes af de øvrige ejendomme.

Afhængigt af den udtrædende ejendoms andel af spildevandsforsyningsselskabets samlede omkostninger kan selskabet både opleve en økonomisk gevinst eller tab ved, at ejendomme, der hidtil har været tilsluttet, får tilladelse til at udtræde. Det bemærkes hertil, at det som udgangspunkt er ønskeligt, at spildevandsrensningen er så billig som muligt for den enkelte ejendom.

Det fremgår af betalingsloven, at et spildevandsforsyningsselskab kan kræve økonomisk kompensation fra den udtrædende ejendomsejer ved ophævelse af ejendommens tilslutningspligt- og ret. Hvis selskabet

f.eks. kan sandsynliggøre, at den har etableret særlige foranstaltninger eller anlæg til behandling af en ejendoms spildevand, og at disse foranstaltninger eller anlæg endnu ikke er afskrevet, kan selskabet, hvis en ejendom udtræder, kræve økonomisk kompensation. Den kompensation, selskabet kan kræve, fastsættes efter en konkret vurdering af de endnu ikke-afskrevne udgifter til de særlige anlæg eller foranstaltninger.

Bekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 3, skal være med til at sikre, at de øvrige ejendomme

indenfor spildevandsforsyningsselskabet ikke oplever væsentligt forøgede priser i tilfælde af, at en enkelt ejendom får tilladelse til at udtræde. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at selskabet fortsat har likviditet til at dække de nødvendige omkostninger og dermed overholder deres økonomiske ramme. Det er desuden vigtigt, at der ved en ejendoms udtrædelse ikke sker en sådan forringelse af selskabets økonomi, at omkostningerne for de tilbageblevne ejendomme enten forhøjes væsentligt, eller at udtræden sker på bekostning af selskabets varetagelse af nødvendige opgaver, herunder renoverings- og fornyelsestiltag af ledningsnet og renseanlæg.

Det er kommunalbestyrelsen, der samlet set vurderer, om en udtræden kan tillades, herunder skal inddrage, om udtræden vil medvirke til en væsentlig forringelse af spildevandsforsyningsselskabets samlede økonomi.

8.3.5 Tekniske hensyn for spildevandsforsyningsselskabet

Udtræden kan kun ske, hvis spildevandsforsyningsselskabet fortsat kan fungere teknisk forsvarligt, jf. § 16, stk. 1, nr. 4. I dag er renseanlæg typisk udbygget og tilpasset biologisk og driftsmæssigt til at behandle spildevandet ikke blot fra private husstande, men også fra de tilsluttede industrier mv. Derfor vil der ved at tillade visse industrier at udtræde være risiko for, at renseanlægget efter en virksomheds udtræden får sværere ved at opretholde en stabil drift og overholde de gældende udlederkrav.

Før der indgås aftale om, at f.eks. en virksomhed kan udtræde, skal der foretages en afvejning af den positive/negative virkning, virksomhedens udtræden har for den samlede spildevandshåndtering, således at det påses, at den samlede spildevandsmængde ikke renses dårligere end, hvis udtræden ikke var blevet tilladt, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 2, nr. 3, og at de gældende udlederkrav stadig kan overholdes, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 2, nr. 2. I praksis fortolker Miljøstyrelsen det således, at koncentrationerne i den nye udledning ikke må være højere end den hidtidige koncentration i udløbet fra spildevandsforsyningsselskabets renseanlæg.

Når de ejendomme, der har fået tilladelse, er trådt ud af spildevandsforsyningsselskabet, skal det indføres i en spildevandsplan, jf. § 16, stk. 3.

8.4 Tilladelse til alternativ bortskaffelse

Efter bekendtgørelsens § 16, stk. 2, er det en forudsætning for at give adgang til hel eller delvis udtræden af spildevandsforsyningsselskabet, at grundejeren forinden har opnået tilladelse til alternativ bortskaffelse, hvilket kan ske, hvis betingelserne i nr. 1-3 er opfyldt:

1) Målene for kvaliteten og anvendelsen af vandløb, søer og kystvande samt målene for anvendelsen og beskyttelsen af grundvandet, som fastsat i bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer udstedt i medfør af lov om vandplanlægning ikke tilsidesættes.

2) Kravene i bekendtgørelsens kapitel 10 fastholdes, uanset at der sker reduktion i den godkendte kapacitet.

3) Den samlede spildevandsmængde renses ikke dårligere end hidtil.

Udtræden vil for virksomheder typisk kræve en tilladelse til udledning direkte til vandmiljøet i overensstemmelse med målsætningen for området. For private husstande skal der søges kommunalbestyrelsen om tilladelse til alternativ bortskaffelse af spildevandet eller tag- og overfladevandet.

8.4.1 Hensyn til overfladevandområde og grundvandsforekomster

Kommunalbestyrelsens afgørelse skal forebygge forringelse af tilstanden af overfladevandområder og må ikke føre til en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand eller forhindre, at miljømål for vandområderne og grundvandsforekomsterne nås, jf. § 8 i bekendtgørelse nr. 1521 af 15. december 2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Vandplanlægningens miljømål er fastlagt i bekendtgørelse nr. 794 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

8.4.2 Hensyn til indsatsbekendtgørelsen

Ved vurderingen af, om der kan meddeles tilladelse til alternativ bortskaffelse, skal det sikres, at vilkårene i bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner ikke tilsidesættes eller omgås, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 16, stk. 2, nr. 1.

8.5 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelse om tilladelse til udtræden efter bekendtgørelsens § 16 kan efter miljøbeskyttelseslovens almindelige regler påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovens § 91. Ligeledes vil tilladelserne til alternativ bortskaffelse af spildevandet, der kræves i forbindelse med udtræden, kunne påklages efter reglerne herom.

Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af Miljøstyrelsen efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller

§ 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.

9. Udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet

9.1 Miljøbeskyttelseslovens og bekendtgørelsens generelle bestemmelser

Lovens § 27, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod at tilføre vandmiljøet forurenende stoffer. Efter tilladelse kan spildevand dog tilføres vandløb, søer eller havet.

Om overtrædelse af lovens 27, stk. 1, henvises til utrykt dom af 13. februar 2012 fra Retten i Hjørring, hvor retten ikke fandt det bevist, at der i sagen var sket en strafbar udledning af stof, som kunne betegnes som slam, der kunne forurene vandet og ikke kun ”mekanisk-biologisk-kemisk rensed spildevand” i henhold til den meddelte spildevandstilladelse. Se i øvrigt kapitel 20.1 om straf, hvor dommen også er refereret. Endvidere henvises til utrykt dom af 26. oktober 2017 fra Retten i Odense, hvor et spildevandsforsyningsselskab blev straffet med en bøde på 50.000 kr. for overtrædelse af lovens § 27, stk. 1, ved at have udledt spildevand til en å uden tilladelse.

Udledning til vandløb, søer eller havet betegnedes tidligere som udledning til ”recipient”, hvilket dog i dag er erstattet af ordet ”vandområde”.

9.1.1 Myndighedskompetence for udledningstilladelser

Efter lovens § 28, stk. 1, er det som hovedregel kommunalbestyrelsen, der giver tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet.

For de godkendelsespligtige listevirksomheder, hvor Miljøstyrelsen har godkendelseskompetencen efter lovens § 40, er det dog Miljøstyrelsen, der giver tilladelsen, medmindre anlægget har en kapacitet på 30 PE eller derunder. De nærmere regler for meddelelse af tilladelsen fremgår af bekendtgørelsens § 17. Hvis der er flere virksomheder, der udleder via samme fælles ledning, er det fortsat kommunalbestyrelsen, som er myndighed, når hver enkelt udleder har en kapacitet på 30 PE eller derunder.

Tabel 9.1

Oversigt over myndighedernes kompetencefordeling

Type udledning	Tilladelsesmyndighed	Klageadgang	Tilsynsmyndighed
Udledning af husspildevand fra husstande og virksomheder med en anlægskapacitet over 30 PE med tilhørende tag- og overfladevand fra befæstede arealer. Dette omfatter bl.a. spildevandsudledninger fra spildevandsforsyningsselskaber , der er omfattet af § 2, stk. 1, i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold*.	Kommunalbestyrelsen	Tilladelse kan påklages, jf. miljøbeskyttelsesloven s kapitel 11	Miljøstyrelsen
Udledning af husspildevand fra husstande og virksomheder med en anlægskapacitet på 30	Kommunalbestyrelsen	Ingen	Kommunalbestyrelsen

PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand fra befæstede arealer			
Udledning af processpildevand fra virksomheder med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand, når spildevandet efter sit indhold kan omregnes til PE og i øvrigt <u>ikke</u> indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt forekommer i husspildevand, eller har en væsentlig anden sammensætning end husspildevand.	Kommunalbestyrelsen	Ingen	Kommunalbestyrelsen
Særsomt udledning af processpildevand med tilhørende tag- og overfladevand fra listevirksomheder, hvor Miljøstyrelsen har godkendelseskompetencen i henhold til lovens § 40, når anlægskapaciteten er over 30 PE.	Miljøstyrelsen	Tilladelse kan påklages, jf. lovens kapitel 11	Miljøstyrelsen
Særsomt udledning af processpildevand med tilhørende tag- og overfladevand fra listevirksomheder hvor kommunalbestyrelsen har godkendelseskompetencen i henhold til lovens § 40, når anlægskapaciteten er over 30 PE.	Kommunalbestyrelsen	Tilladelse kan påklages, jf. lovens kapitel 11	Kommunalbestyrelsen
Udledning fra øvrige privat ejede renseanlæg når anlægskapaciteten er over 30 PE	Kommunalbestyrelsen	Tilladelse kan påklages, jf. lovens kapitel 11	Kommunalbestyrelsen
Udledning af tag- og overfladevand i øvrigt, med undtagelse af overfladevand fra veje,	Kommunalbestyrelsen	Ingen	Kommunalbestyrelsen

jernbaner og befæstede arealer, der anvendes til parkering for mindre end 20 biler.			
Overfladevand fra veje, jernbaner og befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler.	Kommunalbestyrelsen	Tilladelse kan påklages, jf. lovens kapitel 11	Kommunalbestyrelsen

*) § 2 i vandsektorloven:

Loven omfatter i sin helhed:

1) vand- eller spildevandsforsyningsvirksomheder og vandselskaber, der enkeltvis eller sammen med andre forsyningsvirksomheder eller vandselskaber af samme art, som helt eller delvis, direkte eller indirekte er ejet af en kommune på tidspunktet for lovens ikrafttræden og forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme med vand eller behandler eller transporterer spildevand hidrørende fra mindst ti ejendomme, og

2) vandselskaber, der enkeltvis eller sammen med andre vandselskaber, som helt eller delvis, direkte eller indirekte har samme ejerkreds og leverer mindst 200.000 m³ vand årligt og forsyner eller har til formål at forsyne mindst ti ejendomme eller behandler eller transporterer mindst 200.000 m³ spildevand årligt hidrørende fra mindst ti ejendomme.

Hvis en virksomhed tilsluttes et spildevandsforsyningsselskabs udløbsledning, og tilslutningen sker efter selskabets rensesanlæg, betragtes tilslutningen som en særskilt udledning efter lovens § 28, stk. 1, og bekendtgørelsens kapitel 9. Se figur 7.2.

Bestemmelserne i dette kapitel om udledning finder også anvendelse, når et nedsivningsanlæg ønskes placeret i en afstand til vandløb, søer eller havet på mindre end 25 meter, jf. bekendtgørelsens § 19, stk. 1.

Når der meddeles tilladelse til udledning af spildevand, skal det sikres, at udledningen ikke er til hinder for, at målsætningen for det vandområde, hvortil der udledes, kan opfyldes, jf. § 8 i bekendtgørelse nr. 1521 af 15. december 2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Det kan bl.a. omfatte hensyn til kumulerede effekter af flere udledninger og tilførsler til et vandområde. Vandkvalitetsmålsætningen er fastsat i vandområdeplanerne. Se i øvrigt Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, se <http://mst.dk/media/133301/bilag-1-vejledning-4-juli-2017.pdf>

Etablering af udløb til havet kræver ud over en udledningstilladelse også en tilladelse til ledningens nedlægning på havbunden. Denne tilladelse meddeles af Naturstyrelsen (tidligere Kystdirektoratet), jf. kystbeskyttelsesloven.

Ved nedspuling af havne kan der ske en forstyrrelse af sedimentet, hvilket efter omstændighederne kan være omfattet af lovens § 27, stk. 1, om stoffer der kan forurene havet. I givet fald er det den enkelte kommunalbestyrelse, jf. lovens § 28, stk. 1, der træffer afgørelse. Der kan være således aflejret

miljøfarlige stoffer på det areal i havnen, der spules, som bliver opløst i spulevandet, og som dermed ender på bunden af havnen. Kommunalbestyrelsen bør derfor vurdere forureningsniveauet på det areal, der skal nedspules, før der gives tilladelse hertil.

Af lovens § 27, stk. 2, fremgår det, at stoffer, der er aflejrrede i vandløb, søer eller havet, ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse må påvirkes, så de kan forurene vandet. I en havn kan der ligeledes være aflejret miljøfarlige stoffer i overfladelaget af havbunden, idet der kan ske spild fra skibene, der ligger i havnen eller fra aktiviteter på kajen, der bliver tilført havet i forbindelse med udledning af regnvand.

Hvis der ikke er søgt om tilladelse til klappning, er det kommunalbestyrelsen, der skal give tilladelse til optagning, jf. lovens § 27, stk. 2, hvis der måtte være stoffer i havbundsmaterialet, der ved påvirkning kan forurene havet. Det gælder også ved bortskaffelse på land. I det tilfælde finder bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder anvendelse. Havmiljøloven er således "lex specialis" i forhold til miljøbeskyttelsesloven. Det betyder, at miljøbeskyttelseslovens § 27 ikke skal anvendes på optagning, som reguleres efter havmiljøloven i forbindelse med ansøgning om tilladelse til klappning.

Da der er strømløse i en havn, vil finkornet aflejringsmateriale, herunder delvist nedbrudte planterester kunne bundfældes (sedimentere) i havnen, hvorved indholdet af organisk materiale bliver relativt højt i forhold til de mere vind og strømeksponerede omgivelser. Miljøfarlige stoffer hæfter især på det organiske materiale og vil derfor samles i overfladelaget (sedimentet) i havbunden inde i havnen. Hvis der spules ned i sedimentet, vil det bundfældede forurenede overfladesediment blive hvirvlet op i vandfasen igen.

Organismer, der lever i vandet, vil dermed kunne blive påvirket af det forurenede sediment. Derfor bør der ske en kortlægning af forureningsniveauet i sedimentet, før kommunalbestyrelsen giver tilladelse til en påvirkning af dette.

Se i øvrigt By- og Landskabsstyrelsens vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 om dumpning af optaget havbundsmateriale – klappning, se <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121680>

9.2 Ansøgningsprocedure

9.2.1 Generelt

Ansøgning om tilladelse til udledning af spildevand skal indsendes til kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 17, stk. 1. I sager, omfattet af lovens § 28, stk. 2, dvs. om udledning af spildevand fra listevirksomheder, for hvilke ministeren meddeler godkendelse efter lovens § 40, medmindre anlægget har en kapacitet på 30 PE eller derunder, videregiver kommunalbestyrelsen ansøgningen ledsaget af kommunalbestyrelsens bemærkninger til Miljøstyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 17, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen bør i forbindelse med oversendelsen kommentere ansøgningens overensstemmelse med kommune-, lokal- og spildevandsplaner mv. F.eks. bør kommunalbestyrelsen være opmærksom på, om der søges tilladelse til udledning til vandmiljøet inden for et område, der er planlagt kloakeret, eller et område, hvor det er planlagt, at spildevandet skal nedsives. Der kan også være tale om, at ejendommen, for hvilken der søges om udledningstilladelse, er beliggende inden for kloakoplandet til et spildevandsanlæg. I tilfælde heraf bør kommunalbestyrelsen påse, at det pågældende område i spildevandsplanen

er udlagt til et område, hvor den er indstillet på at ophæve tilslutningspligten for den nævnte type spildevand, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 2.

Miljøstyrelsen træffer afgørelse om, hvem der er tilladelsesmyndighed i de tilfælde, hvor der er uenighed mellem kommunalbestyrelsen og Miljøstyrelsen herom, jf. bekendtgørelsens § 17, stk. 3.

Tilladelsesmyndigheden afgør, hvilke oplysninger der skal foreligge i forbindelse med ansøgningen, jf. bekendtgørelsens § 17, stk. 4, og kan herunder anmode den, der ansøger om tilladelse, om oplysninger. Hvis der søges om udledning til vandløb, kan ansøgeren fremsende oplysninger om vandløbets hydrauliske kapacitet, herunder om der er særlige hydrauliske problemer, som kræver neddrøsling ud over, hvad der svarer til afstrømning fra vandløbets naturlige opland. Hvis der ikke foreligger oplysninger om hydraulisk kapacitet for det konkrete vandløb, kan man evt. sammenligne tilsvarende vandløb, hvor der foreligger data. Herudover vil ansøgningen almindeligvis skulle omfatte oplysninger i form af et kort over oplandsareal og udledningspunkt, UTM- koordinater for udløbet og de samlede vand- og stofmængder og stofkoncentrationer samt oplysninger om, hvilke renseforanstaltninger der iværksættes for at tilgodese målsætningen for det pågældende vandområde. Kommunalbestyrelsen kan også konkret vurdere, at ansøger skal komme med en BAT-redegørelse og oplysninger om fortyndingsforhold af det udledte stof.

For udledninger, der indeholder miljøfremmede stoffer og tungmetaller, finder bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder også anvendelse.

Efter denne bekendtgørelses § 1, stk. 2, omfatter det dog ikke almindeligt belastede separate regnvandsudledninger. Tilladelsesmyndigheden offentliggør tilladelser meddelt efter lovens § 28, stk. 1, til spildevandsforsyningsselskaber, omfattet af vandsektorlovens

§ 2, stk. 1, på sin hjemmeside. jf. bekendtgørelsens § 17, stk. 5.

9.2.2 Listevirksomheder

Oplysningskrav ved ansøgning om udledningstilladelse fra en listevirksomhed er fastsat i bilag 3 og 4 til bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen). Der er tale om minimumskrav, der bør suppleres, hvis tilladelsesmyndigheden vurderer, at virksomhedens aktiviteter giver grundlag for det.

9.3 Myndighedskompetence

9.3.1 Meddelelse af tilslutningstilladelse til spildevandsforsyningsselskabets udledning

Kommunalbestyrelsen meddeler tilslutningstilladelse til spildevandsforsyningsselskabets udløbsledninger, der anses for en særskilt udledning, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 1, 1. pkt. Se i øvrigt kapitel 7.4. Endvidere giver kommunalbestyrelsen tilladelse til udledning af spildevand fra godkendelsespligtige virksomheder og virksomheder, der ikke er omfattet af godkendelsespligt.

Miljøstyrelsen giver dog tilladelse til udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet (dvs. er godkendelsesmyndighed) for virksomheder, der er S-mærket på bilag 1 og 2 til bekendtgørelse nr. 1458 af 12.

december 2017 om godkendelse af listevirksomheder (godkendelsesbekendtgørelsen), hvis kapaciteten er over 30 PE.

Virksomheder, der er godkendelsespligtige efter lovens kapitel 5, hvorefter virksomhedens udledningstilladelse også er reguleret, er ikke omfattet af § 32 og § 35, medmindre virksomheden kun udleder husspildevand og tag- og overfladevand, og den samlede spildevandsbelastning er på 30 PE eller derunder, jf. § 31, stk. 3, nr. 1 og 2.

Ved meddelelse af tilladelse til udledning bør der som minimum tages hensyn til følgende i forhold til det berørte vandområde (recipienten), jf. i øvrigt kapitel 9.4 og 9.5.1:

- BAT (for virksomheder ved udledning af miljøfarlige stoffer)
- Næringsstoffer i spildevandet
- Iltforbrugende processer
- Risiko for forgiftning af biota i det berørte vandområde
- Den hydrauliske belastning af det berørte vandområde ved udledningen
- Gældende miljøkvalitetskrav

9.4 Udledning fra godkendelsespligtige virksomheder Udledningstilladelsen for godkendelsespligtige virksomheder meddeles efter lovens kapitel 5, jf. lovens § 34, stk. 5, således at udledningstilladelsen indgår i den samlede

virksomhedsgodkendelse. Det har som konsekvens, at der er 8 års retsbeskyttelse på en sådan tilladelse, jf. lovens § 41a, stk. 1. Retsbeskyttelsen kan fraviges, når der er kommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, f. eks. ved nye miljøkvalitetskrav.

9.5 Bestemmelser i udledningstilladelser

9.5.1 Vilkår for udledning

Ved meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, til fælles spildevandsanlæg, der ikke er ejet af spildevandsforsyningsselskab, skal kommunalbestyrelsen navnlig påse, at følgende forudsætninger er opfyldt:

- 1) Gennemførelsen af projektet må ikke stride mod hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig byudvikling.
- 2) Gennemførelsen af projektet skal være i overensstemmelse med spildevandsplanen og bekendtgørelser om henholdsvis miljømål og indsatsprogram udstedt i medfør om lov om vandplanlægning.

Som nævnt i kapitel 4.4 har spildevandsforsyningsselskaberne en forsyningspligt, som nærmere skal opfyldes. Det vil sige, at en kommunalbestyrelse ikke kan pålægge

selskabet at etablere en bestemt type anlæg, men kun at anlægget skal kunne opfylde de stillede krav til vandmængder og/eller stofmængder. Kommunalbestyrelsen kan sikre dette ved at stille vilkår, f.eks. om bedste tilgængelig teknik, i overensstemmelse hermed.

Tilladelsesmyndigheden skal især være opmærksom på, om der er stoffer, som reguleres via passende udlederkoncentrationer eller funktionskrav til rensning, eller om stofferne slet ikke må udledes til miljøet, jf. i øvrigt kapitel 7.4.4 om inddeling af stoffer efter en A, B, C-vurdering. Det kan f.eks. være spildevand fra gartnerier, der anvender pesticider, der kun er godkendt til indendørs brug.

Tilladelsesmyndigheden sikrer med de fastsatte udlederkrav, at miljøkvalitetskrav kan opfyldes efter en vis blandingszone, som myndigheden fastsætter, jf. § 12 i bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Som led i sagsbehandlingen skal kommunalbestyrelsen også godkende udløbsledningens hydrauliske kapacitet.

I vandløb vil f.eks. en kontinuerlig udledning af forurenende stoffer typisk skulle vurderes i forhold til vandløbets medianminimums vandføring, regnet med fuld opblanding, i vandløbet, og under hensyntagen til den koncentration, der i forvejen findes i vandløbet af de stoffer, der ønskes udledt. Ved udledninger, der kun sker i forbindelse med regnhændelser, skal der tages højde for, at vandføringen i vandløbet i disse situationer er større end medianminimum.

Ved fastsættelse af vilkår i en tilladelse meddelt efter lovens § 28, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen sikre, at afledningen ikke er til hinder for, at spildevandsanlægget, ejet af et spildevandsforsyningsselskab, kan opfylde sin tilladelse til udledning, herunder at miljøkvalitetskravene for det berørte vandområde (recipient), kan opfyldes, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 3. Med hensyn til fastsættelse af vilkår for udledninger af rensset spildevand fra enkeltejendomme i det åbne land henvises til kapitel 14.3.

Der bør som en del af en udledningstilladelse til en virksomhed udarbejdes et kort i passende målestok, f.eks. 1:500, der viser virksomhedens placering på ejendommen og evt. et oversigtskort af, hvor ejendommen er placeret, f.eks. i 1:4.000. Det er vigtigt på kortet at markere placeringen af renseanlægget eller anden renseforanstaltning (vejbed, sandfilter mv.) og den nøjagtige placering af udledningspunktet. Tilsvarende gælder ved udarbejdelse af et kort i forbindelse med meddelelse af en udledningstilladelse til et spildevandsforsyningsselskab. I sager om projektering af nye virksomheder kan den præcise placering for udledningen ikke altid fastlægges på forhånd, men i disse tilfælde må kommunalbestyrelsen stille vilkår om, at kortmateriale fremsendes sammen med færdigmeldingen ved byggeriets færdiggørelse.

I udledningstilladelsen anføres den tilladelige spildevandsmængde og koncentrationer og/eller mængder af forurenende stoffer samt eventuelt variationer pr. time, døgn eller uge i den udstrækning, det er muligt. Der kan i praksis være særlige omstændigheder, f.eks. midlertidige udledninger, der gør, at det ikke kan opfyldes fuldt ud. Ved regnbetingede udledninger kan det være relevant at opgive oplandsarealet på et kort. Kommunalbestyrelsen sikrer, at der foretages en vurdering af kapaciteten, før der meddeles en udledningstilladelse til et vandløb, og det kan medføre, at det er behov for at gennemføre en reguleringssag efter vandløbsloven. Efter denne lovs § 16 forstås ved regulering af vandløb ”ændring af vandløbets skikkelse, herunder vandløbets forløb, bredde, bundkote og skråningsanlæg”. Efter lovens § 17 må vandløb kun reguleres med vandløbsmyndighedens, dvs. kommunalbestyrelsens godkendelse. Ved fastsættelse af overløbsfrekvens bør der tages hensyn til de konkrete konsekvenser ved overløb (hydraulisk belastning), f.eks. oversvømmelser af terræn, således at der kan sættes skærpede vilkår, hvis overløb

medfører større skader. I øvrigt henvises til Miljø- og Fødevarenevnets generelle praksis i sager om hydraulisk påvirkning af vandløb.

Endvidere bør kommunalbestyrelsen i udledningstilladelsen fastsætte vilkår om afløbskontrol, herunder egenkontrol, og/eller funktionskrav/kontrolkrav for separate udledninger af tag- og overfladevand. Det bør endvidere fremgå af tilladelsen, hvordan tilsynsmyndigheden m.fl. skal have adgang til eller skal modtage disse oplysninger. Et vigtigt princip for vilkårsfastsættelse i en udledningstilladelse er, at det skal være muligt at kontrollere efter en velanskrevet metode. Vilkår, der ikke er kontrollérbare eller dårligt definerede, er i praksis umulige at håndhæve. Med hensyn til vilkårsfastsættelse i øvrigt henvises til den forvaltningsretlige litteratur herom, f.eks. Forvaltningsret af Gammeltoft-Hansen m.fl., 2002.

I kommunalbestyrelsens overvejelse om, hvorvidt der er behov for forsinkelse af udledninger af tag- og overfladevand, bør indgå en konkret vurdering af den udledte vandmængde, indholdet forurenende stoffer, det modtagende vandområdes følsomhed mv. Især for udledninger til vandløb, hvor der er hydrauliske problemer, henvises til Miljøstyrelsens brev af 10. april 2002 til Vejdirektoratet, hvoraf fremgår retningslinjer for udledning af overfladevand til vandløb i forbindelse med en konkret sag om udvidelse af Holbæk-motorvejen, se http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2018/06/978-87-93710-38-2_MST.pdf

”Der findes ingen standardiseret dansk praksis for dimensionering af regnvandsbassiner, og det er desværre Miljøstyrelsens erfaring, at de retningslinjer amterne arbejder efter, ofte ikke er tilstrækkelige til at sikre, at der ikke opstår hydrauliske problemer i vandløbene. Miljøstyrelsen har hidtil og vil fortsat i fremtidige lignende sager lægge kriterier svarende til dem, der er redegjort for i afgørelsen af 1. februar 2002, til grund for sin afgørelse.

Overordnet set betyder det, at udgangspunktet for en tilladelse til udledning af overfladevand til vandløb med risiko for hydrauliske problemer bør være et krav om neddrøsling svarende til naturlig afstrømning, dvs. til 1-2 l/sek. /ha af hensyn til

vandløbets hydrauliske kapacitet og til andre eventuelle fremtidige udledninger. Men ved vandløb med særlige hydrauliske problemer kan det være nødvendigt at neddrøslere en udledning yderligere, lige som det var tilfældet i den konkrete sag i Holbæk Kommune.

Desuden finder Miljøstyrelsen som udgangspunkt, at bassiner bør etableres i en størrelse, så der højst sker et gennemsnitligt overløb fra bassin en gang hvert 5. år, dvs. at overløbshyppigheden som minimum ikke bør overstige $n = 1/5$. Alternativt skal det ved beregninger kunne dokumenteres, at der ikke sker oversvømmelse langs vandløbet hyppigere end hvert 5. år. Igen kan særlige hydrauliske problemer i et vandløb berettige til at overløb bør begrænses yderligere, som det ligeledes var situationen i den konkrete sag.”

På baggrund heraf har Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række sager om hydraulisk belastning af vandløb fra regnvandsbassinerne lagt til grund, at spildevandsforsyningsselskaberne skal følge en bestemt praksis for dimensioneringen af regnvandsbassiner, jf. ”Faktablad om dimensionering våde regnvandsbassiner”, Aalborg Universitet, 2012. Se http://separatvand.dk/download/Faktablad_V%C3%A5de%20bassiner_3.pdf

Miljøstyrelsen kan i øvrigt henvise til Spildevandskomitéens Skrift 30, som bruges til dimensionering af våde regnvandsbassiner, se https://ida.dk/sites/prod.ida.dk/files/regionalregnraekke_ver_4_0.xls

For så vidt angår Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis, henvises til følgende afgørelser:

NMK-10-00654: Se <http://www.nmknafgoerelser.dk/afgoerelse/nmk20160418-000a?highlight=regnvandsbassin>

NMK-10-00767: Se <http://www.nmknafgoerelser.dk/afgoerelse/nmk20151223-000a?highlight=regnvandsbassin>

NMK-10-00590: Se <http://www.nmknafgoerelser.dk/afgoerelse/nmk20131125-000k?highlight=by%C3%A5en>

Ligeledes henvises til NMK-10-00760, se <http://www.nmknafgoerelser.dk/afgoerelse/nmk20150312-000g>

om Odders Kommunes tilladelse til udledning af overfladevand til regnvandsbassin, hvor det fremgår, at der skal tages udgangspunkt i det reducerede oplandsareal ved fastsættelse af afløbsvandføring, og at det ved beregning af udledt vandmængde skal være det reducerede areal, der lægges til grund, dvs. i dette tilfælde det reducerede oplandsareal på 8,74 ha og ikke de 22 ha opland. Desuden fremgår det, at neddroslingskravet skal stilles for det reducerede areal og ikke for det totale areal, hvilket skyldes, at der alene afledes overfladevand fra det reducerede (befæstede) areal, mens den øvrige del af arealet har naturlig afstrømning og dermed fortsat bidrager til vandføringen.

Denne nyere nævnspraksis er en skærpelse af kravet om neddrosling af regnvandsudledninger i forhold til Miljøstyrelsens retningslinjer fra 2002, som er gengivet ovenfor. I øvrigt antager Miljøstyrelsen, at de nævnte afgørelser fra Miljø- og Fødevare-nævnet også kan være relevante med hensyn til private udledninger.

Se i øvrigt Vestre Landsrets dom af 18. februar 2016 om vilkår om beplantede forsinkelsesbassiner i en udledningstilladelse. Retten fandt, at kommunalbestyrelsen ikke havde foretaget en konkret vurdering af, om direkte afledning af spildevandet fra ejendommenes tage indebar en sådan reel risiko for påvirkning af vandløbene, at der var grundlag for at stille krav om beplantede forsinkelsesbassiner med meget betydelige

ekstraomkostninger til følge. Retten fandt således, at der ikke var foretaget den nødvendige risikovurdering i forhold til proportionalitetsprincippet. Endvidere fandt retten, at der ikke var foretaget en selvstændig vurdering af hydrauliske eller forureningsmæssige forhold. Se i øvrigt MAD 2016.88V, der også gengiver dommen, se f.eks. https://www.envina.dk/sites/default/files/u40/2016/TM_15-2016/tm_15_materialesamling_06.12.2016.pdf

Det bør angives, at udledningstilladelsen skal udnyttes inden en vis frist, jf. i øvrigt miljøbeskyttelseslovens § 78a, hvorefter en tilladelse bortfalder, hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Når der ved ændringer af tilladelser til eksisterende anlæg fastsættes nye eller ændrede vilkår, vil der ofte være behov for at fastsætte en tidsramme for en overgangsordning, indtil de nye vilkår skal være opfyldt. Dette gælder ligeledes, hvor der fastsættes ændrede vilkår for udledningen i forbindelse med meddelelse af et påbud.

En udledningstilladelse kan i særlige tilfælde tidsbegrænses, således at den efter et fastsat tidsrum tages op til fornyet overvejelse, jf. bekendtgørelsens § 66, stk. 3. En tidsbegrænsning af en udledningstilladelse kan f.eks. anvendes, hvis der på tilladelsestidspunktet ikke er taget endeligt stilling til målsætningen

for vandkvaliteten i det pågældende vandområde, eller hvor det af andre grunde er nødvendigt senere at revurdere en meddelt udledningstilladelse. Det kan bl.a. være, hvis rensemetodens effektivitet skal dokumenteres, eller hvis der er trinvis ændringer i oplandet.

For fælles private spildevandsanlæg med en godkendt kapacitet større end 1.000 PE kan kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår i udledningstilladelsen om, at driftslederen for anlægget har opnået uddannelsesbevis efter bekendtgørelse nr. 916 af 27. juni 2016 om undervisning af personale, der betjener renseanlæg for spildevand.

9.5.2 Prøveudtagning og analysemetoder

Kommunalbestyrelsen skal i udledningstilladelsen angive evt. vilkår for udtagning af prøver og analysemetoder. Prøvetagning og analyse skal ske i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger.

9.5.3 Kontrol med udledning

De nærmere regler for udledning fra og kontrol af renseanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, fremgår af bekendtgørelsens kapitel 10 og er beskrevet i kapitel 10.2.1. Den godkendte kapacitet for renseanlægget er afgørende for, hvilke krav der stilles til spildevandets indhold af de i § 22, stk. 1, nr. 1-4, nævnte stoffer (COD, BI5 total P og kvælstof N).

Renseanlæg med en godkendt kapacitet på 30 PE eller derover skal udtage egenkontrolprøver (dvs. prøveudtagning og måling forestået eller rekvireret af spildevandsforsyningsselskabet) i tilløb og afløb. Egenkontrolprøverne, der skal måles som akkrediteret teknisk prøvning af et akkrediteret laboratorium, skal være jævnt fordelt over året eller fordelt i forhold til anlæggets drifts- og belastningsmønster, jf.

bekendtgørelsens § 23, stk. 1. Prøvetagningsmetoden, herunder antallet af egenkontrolprøver, skal som minimum udgøre det antal og måles for de parametre, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 1. Ved udlederkrav med koncentrationstværdier eller mængder bør der normalt være krav om egenkontrol.

Antallet af egenkontrolprøver, hvor måling skal ske akkrediteret, skal fastsættes i tilladelsen efter lovens § 28, jf. § 23, stk. 2. Det kan i tilladelsen fastsættes, at der, udover de fastlagte egenkontrolprøver, hvor måling skal ske akkrediteret, skal udtages egenkontrolprøver, hvor måling skal ske certificeret. Hvis det er fastsat i tilladelsen, skal det indgå i kontrolberegningen, jf. § 24, stk. 1.

Renseanlæg skal i prøveudtagningsdøgnet måle vandmængden, der udledes fra renseanlægget. Renseanlæg med en godkendt kapacitet på under 2000 PE kan dog foretage en skønsmæssig beregning af vandmængden, jf. § 23, stk. 3.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at der kan være store afvigelser ved flowmålinger, hvorfor det kan være nødvendigt at kontrollere målingerne.

Vilkår om udtagning, måling og antal af prøver for de parametre, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 1, er fastsat i en tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, eller i et påbud efter lovens § 30, erstattes af kravene nævnt i stk. 1 og 2. Ændring af tilladelser alene for at erstatte kravene er ikke nødvendig, med mindre skærpede krav skal opretholdes i tilladelsen, jf. § 23, stk. 4.

Spildevandsforsyningsselskaber indberetter senest 8 uger efter prøvetagning godkendte og kontrollerede resultater af vilkårs- og bekendtgørelsesfastsatte egenkontrolprøver, herunder analysedata, i et format fastsat af tilsynsmyndigheden til den fællesoffentlige database PULS, jf. bekendtgørelsens § 66, stk. 2, jf. i øvrigt kapitel 19.3.3.

Miljøstyrelsen kontrollerer, om krav til udledning af de parametre, der fremgår af bilag 1 og er fastsat i en tilladelse efter lovens § 28, er overholdt. Kontrollen foretages mindst en gang årligt som en beregning baseret på alle egenkontrolprøver, der er udtaget fra renseanlæggets afløb inden for 12 på hinanden følgende måneder. En ny kontrolperiode kan påbegyndes inden udløbet af den forudgående kontrolperiode. Kontrollen gælder tilsvarende for de i bekendtgørelsen §§ 21-22 nævnte krav til udledning, jf. stk. 2.

I det omfang, der foreligger afløbsprøver udtaget af Miljøstyrelsen som led i tilsynet, indgår disse i kontrollen, jf. stk. 3. I den forbindelse skal renseanlæg med en godkendt kapacitet på 100 PE eller derover kontrolleres ved anvendelse af retningslinjerne i Dansk Standard, DS 2399:2006, Afløbskontrol - Statistisk kontrolberegning af afløbsdata, se <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-23992006> Det samme gælder for de i §§ 21-22 anførte koncentrationer, idet standardens beregningsmetode for transportkontrol skal anvendes, jf. stk. 4.

Vilkår om kontrolberegning, der er fastsat i en tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, eller i et påbud efter lovens § 30, og som vedrører parametrene i bilag 1, erstattes af kravene i denne bestemmelse, jf. stk. 5.

Hvis kontrolomfanget nærmer sig dagligt udtagne prøver, bør det overvejes at planlægge kontrollen som alkontrol, dvs. kontinuerlig kontrol hele året, hvor der ikke er knyttet usikkerhed til valg af prøvetagningsdage, da der foreligger målinger af alt udledt spildevand. Det gælder især store anlæg eller anlæg, hvor det vurderes, at der er stor sandsynlighed for store variationer i forhold til miljøeffekten. Kontrol (transportkontrol) af overholdelse af en alkontrol sker ved, at den registrerede vandføringsvægtede midelkoncentration skal være mindre end eller lig med kravværdien.

Miljøstyrelsen anbefaler endvidere, at afløbskontrol for øvrige renseanlæg også foretages efter den gældende danske standard, selvom der ikke er krav herom i bekendtgørelsen.

Ved små anlæg vil der normalt ikke blive udtaget et tilstrækkeligt antal prøver til at kunne anvende den danske standard, der stiller krav om, at der udtages mindst 6 prøver. I disse tilfælde kan kontrollen udføres efter et simpelt gennemsnit, evt. suppleret med et absolut max. krav, f.eks. 2 gange kravværdien.

For industrivirksomheder med særskilt udledning anbefales det ligeledes at foretage afløbskontrollen efter den gældende danske standard for afløbskontrol. For industrivirksomheder med store variationer i udledning af spildevand kan alternativt anvendes kontrolmetoden beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1981 om afløbskontrol ved særskilt udledning af spildevand, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1981/jan/afløbskontrol-ved-saerskilt-udledning-af-industrispildevand/>

Prøver bør udtages flowproportionalt, men da det kan være vanskeligt ved udledninger med lille flow og evt. stor variation, kan der ved disse udledninger anvendes tidsproportionale prøver. Undtagelsesvis kan der blive tale om, at kontrollen kan ske ved udtagning af øjebliksprøver.

Antallet af prøver fastsættes generelt efter udledningens størrelse og betydning for recipienten samt under hensyn til anlægstypens følsomhed. I kapitel 10.3.2 er angivet kravene til mindste prøveantal. Prøverne analyseres efter de metoder, der fremgår af bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger. Hvis parametrene ikke er medtaget i denne bekendtgørelse, anvendes danske standarder, evt. internationale standarder. Hvis sådanne ikke findes for de pågældende stoffer, baseres analyserne på de bedst tilgængelige forskrifter.

Efter bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger skal BI5 (BOD5) i rensset spildevand bestemmes i overensstemmelse med metoden, der fremgår af metodetablad M045, se https://cdnmedia.eurofins.com/Microsites/media/1103/m045_bod_aflob_01.pdf

Dvs. ”Reflab metode 2 (seneste udgave), der er anvendelig for måling af BOD5 fra 0,5-15 mg/l O₂, se <http://www.reference-lab.dk/>

9.6 Nedsivningsanlæg tæt på vandløb, søer og havet

Bestemmelserne i bekendtgørelsens kapitel 9 om udledning finder også anvendelse, når et nedsivningsanlæg, der ellers behandles efter bekendtgørelsens kapitel 15, ønskes placeret i afstand til vandløb, søer eller havet på mindre end 25 meter, jf. bekendtgørelsens § 19, stk. 1. Det skyldes, at anlæg, der er placeret tæt på det berørte vandområde (recipient), må forventes at have reduceret renseseffekt i forhold til andre nedsivningsanlæg. Disse anlæg vil dog typisk medføre væsentlig bedre rensning af spildevandet end ved en direkte udledning via en bundfældningstank.

Udover de almindelige hensyn til vandkvalitet i vandmiljøet skal kommunalbestyrelsen under sagsbehandlingen sikre, at undersøgelser/vurderinger af de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at afledning vil kunne ske uden risiko for forurening af vandindvindingsanlæg, jf. bekendtgørelsens § 19, stk. 2, nr. 1. Det bør tilstræbes, at en afstand på mindst 300 meter fra nedsivningsanlæg til vandindvindingsanlæg med krav om drikkevandskvalitet er opfyldt og tilsvarende 150 meter til anlæg uden krav om drikkevandskvalitet.

Ved behandling af en ansøgning om nedsivning tæt på et vandløb (udledning) skal kommunalbestyrelsen ligeledes sikre, at afledning ikke vil medføre forurening af grundvandsressourcer, der er anvendelige til vandforsyningsformål, jf. § 19, stk. 2, nr. 2.

9.7 Fastsættelse af et anlægs kapacitet

Ved meddelelse af en udledningstilladelse til et spildevandsanlæg skal tilladelsesmyndigheden, jf. bekendtgørelsens § 20, fastsætte anlæggets kapacitet, dvs. mængden af spildevand med indhold af fremmede stoffer i PE, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 8. Når et anlægs kapacitet er fastsat af tilladelsesmyndigheden, omtales kapaciteten herefter som anlæggets ”godkendte kapacitet”. Fastsættelse af et anlægs kapacitet kan forudsætte samarbejde med nabokommunen for at sikre den nødvendige sammenhæng.

For visse typer industrispildevand kan der ikke fastsættes en kapacitet i PE, da spildevandet ikke kan ækvivaleres til husspildevand. Tilsvarende kan der for visse typer spildevandsanlæg ikke fastsættes en kapacitet, f.eks. ved regnvandsbetingede udløb, og her må tilladelsen på anden måde forholde sig til belastningens størrelse via oplandsareal, udledt vandmængde mv.

Ved fastlæggelse af et anlægs kapacitet skal kommunalbestyrelsens vedtagne spildevandsplan anvendes som udgangspunkt, idet eksisterende samt planlagte oplande fremgår heraf. Kapaciteten, der fastsættes ved meddelelse af udledningstilladelse, er dermed en administrativ størrelse og ikke nogen målelig størrelse og kan således være forskellig fra anlæggets fysiske kapacitet.

Når nye oplande skal tilsluttes et spildevandsanlæg som følge af en revision af kommunens spildevandsplan, forudsætter det derfor, at udledningstilladelsen til det pågældende spildevandsanlæg revideres med bl.a. det formål at justere kapaciteten.

9.8 Tilsyn og håndhævelse

Miljøstyrelsen fører tilsyn med udledninger af spildevand fra spildevandsforsyningsselskaber med direkte udledning til vandløb, søer og havet, jf. lovens § 66, stk. 4. Miljøstyrelsen har også tilsyn med, at driftslederen har opnået bevis efter bekendtgørelse nr. 916 af 27. juni 2016 om undervisning af personale, der betjener renselanlæg for spildevand.

Kommunalbestyrelsen fører som udgangspunkt tilsyn med private spildevandsanlæg, jf. lovens § 65. Tilsynet med listevirksomheder, herunder med disses direkte udledninger til vandløb, søer eller havet, foretages af Miljøstyrelsen.

Som følge af lovens generelle tilsynsbestemmelser, jf. lovens § 65, fører kommunalbestyrelsen tilsyn med godkendelsespligtige virksomheder med en spildevandsafledning på 30 PE eller derunder, og hvor kommunalbestyrelsen har godkendelseskompetencen. I sager, hvor tilladelses- og tilsynsmyndighed ikke er den samme, skal tilsynsmyndigheden, hvis den konstaterer overtrædelse af tilladelser, videresende sagen til tilladelsesmyndigheden, der træffer beslutning om retshåndhævelse. Hvis tilladelsesmyndigheden bliver opmærksom på overtrædelser af tilladelser, kan denne efter omstændighederne underrette tilsynsmyndigheden om dette.

9.9 Ændring af udledningstilladelser for spredt bebyggelse

Tilsynsmyndigheden kan påbyde forbedret spildevandsrensning og ændre vilkår fastsat i en tilladelse efter lovens § 28, hvis de tidligere fastsatte krav må anses for utidssvarende, utilstrækkelige eller uensigtsmæssige, jf. lovens § 30. Hertil kommer i øvrigt bekendtgørelsens § 27 om de betingelser, der skal være opfyldt for, at lovens § 30 kan finde anvendelse. En forudsætning er, at det eksisterende anlæg ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt, f.eks. som følge af udviklingen af BAT på området, herunder at udledningen er en medvirkende årsag til, at målsætningen for det vandområde, hvortil der udledes, ikke er opfyldt, jf. i øvrigt kapitel 14.6.

Vandområdet, der udledes til, skal således være forurenet i et omfang, der gør, at målsætningen ikke er opfyldt, for at der kan meddeles påbud efter lovens § 30. I visse tilfælde kan der dog også meddeles påbud efter lovens § 30, selvom målsætningen er opfyldt, f.eks. hvis der er tale om et uhygiejnisk forhold, men i disse tilfælde kan den manglende opfyldelse af målsætningen for vandområdet ikke anvendes som begrundelse for at meddele påbuddet.

I praksis kan der opstå tvivl om, hvorvidt et spildevandsanlæg kan dokumenteres at omfatte nedsivning eller udledning, hvilket har betydning for, om indgreb kan ske med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 20 eller § 30. Det generelle udgangspunkt er, at miljøbeskyttelseslovens § 20 vedrører anlæg, hvor der

sker nedsivning i jorden, og at lovens § 30 tilsvarende finder anvendelse, hvor der sker udledning til et berørt vandområde (recipient). I lovens § 20 henvises således til § 19, der omfatter kommunalbestyrelsens tilladelser af hensyn til beskyttelse af jord og grundvand, og i § 30 henvises til § 28 (og 29) vedrørende tilførsel efter tilladelse til vandløb, søer eller havet.

Herudover bemærkes, at mens lovens § 20 bl.a. giver mulighed for at tilbagekalde en tilladelse, jf. lovens § 19, giver lovens § 30 som nævnt mulighed for at påbyde den nødvendige forbedring eller fornyelse af anlægget samt ændre vilkår i en tilladelse. Det fremgår således af U 1998 705 H, at lovens § 30 finder anvendelse for spildevandsanlæg, som afleder eller behandler spildevand.

9.9.1 Ændring af vilkår i virksomheders udledningstilladelse som følge af BAT- konklusioner

Virksomheder, der er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, er omfattet af IE-direktivets regler om BAT.

EU-Kommissionen fastsætter, hvad der betragtes som den bedste tilgængelige teknik i BAT-konklusioner og tilhørende BREF-dokumenter (BAT reference documents) for en given industriel sektor. BAT-konklusionerne offentliggøres som bindende retsakter og udløser krav om, at en virksomheds godkendelser, herunder spildevandstilladelser, skal revurderes. Nye BAT-krav, der fastsættes i afgørelsen om revurdering, skal være gennemført senest fire år efter offentliggørelse af BAT-konklusionen.

I en BAT-konklusion er der ofte fastsat bindende udlederkrav i relation til udledning til vandmiljøet, herunder vandløb, søer eller havet. Udledningstilladelsen for en virksomhed er en del af miljøgodkendelsen, jf. lovens § 34, stk. 5, og behandles derfor efter reglerne i lovens kapitel 5. Der kan også være fastsat BAT-krav, der kan have indflydelse på indholdet i en tilslutningstilladelse efter lovens § 28, stk. 3, for den omfattede virksomhedstype. Tilslutningstilladelsen er ikke en del af en virksomheds miljøgodkendelse og dermed ikke omfattet af reglerne i lovens kapitel 5.

9.9.2 Ændring af vilkår for egenkontrol for virksomheders udledningstilladelser i øvrigt

Efter lovens § 72, stk. 3, kan tilsynsmyndigheden revidere vilkårene for en tilladelse for at forbedre virksomhedens egenkontrol eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Formålet er at sikre, at der kan opbygges et mere effektivt tilsyn med forurenende virksomheder. Tilsynsmyndigheden skal således i takt med den teknologiske udvikling løbende sikre, at konkrete tilladelser indeholder tilstrækkelige krav til prøveudtagning, analyser og målinger, og at resultaterne af egenkontrollen til enhver tid er tilgængelig for tilsynsmyndigheden på den mest hensigtsmæssige måde. Med hensyn til egenkontrol henvises til bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger.

Lovens § 72, stk. 3, kan anvendes, selvom tilladelsen, der ønsket ændret, ikke indeholder vilkår om egenkontrol. Det er tilstrækkeligt, at udviklingen har nødvendiggjort, at der indsættes vilkår om egenkontrol i en tilladelse, hvor det ikke allerede indgår. § 72, stk. 2,

kan ikke anvendes til at skærpe vilkår om grænseværdier for stofudledning (emissionsværdier). Der kan kun meddeles forbud over for en tilladelse meddelt efter lovens § 28, hvis forureningen ikke kan afhjælpes, jf. lovens § 30, stk. 2, eller hvis der er overhængende alvorlig fare for sundheden, jf. lovens § 30, stk. 3.

9.10 Klageadgang

Følgende afgørelser, truffet af kommunalbestyrelsen, efter lovens § 28, stk. 1, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1:

- 1) Udledning af husspildevand fra husstande og virksomheder med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand fra befæstede arealer.
- 2) Udledning af processpildevand fra virksomheder med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder med tilhørende tag- og overfladevand, når spildevandet efter sit indhold kan omregnes til PE og i øvrigt ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligt forekommer i husspildevand, eller har en væsentlig anden sammensætning end husspildevand.
- 3) Udledning af tag- og overfladevand i øvrigt, dog med undtagelse af overfladevand fra veje, jernbaner og befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler.

Det bemærkes, at der er klageadgang for tilladelser til udledning af spildevand fra anlæg med en kapacitet på 30 PE eller derunder fra en listevirksomhed, hvor kommunalbestyrelsen har godkendelseskompetencen, da disse tilladelser meddeles efter lovens kapitel 5.

Kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. § 91, medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser. Efter § 92 kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for miljøbeskyttelsen, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Det gælder dog ikke kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 42, når disse vedrører kommunalbestyrelsens egne virksomheder.

10. Særligt om udledning fra og kontrol med renseanlæg der er ejet af spildevandsforsyningsselskab

I bekendtgørelsens kapitel 10 fastsættes udlederkrav for renseanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab. Kravene blev fastsat som en opfølgning på Vandmiljøplanen fra 1987 og som en implementering af EU's byspildevandsdirektiv fra 1991. Kravene indebærer, at der i en udledningstilladelse ikke kan fastsættes højere (dvs. lempeligere) grænseværdier for iltforbrugende organiske stoffer kontrolleret som BI5(mod.) og COD, total kvælstof og total fosfor, end hvad der fremgår af reglerne.

Lavere (dvs. skærpede) grænseværdier skal fastsættes i en udledningstilladelse under hensyn til opfyldelse af de fastsatte miljømål for det vandområde, hvortil der udledes, jf. bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2017 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Reglerne finder også anvendelse i tilfælde af ændring af tidligere meddelte udledningstilladelser, når et anlægs samlede kapacitet ved den fornyede tilladelse vurderes at være større end tidligere og derved kommer over de fastsatte kapacitetsgrænser i bekendtgørelsens §§ 21 og 22, jf. nærmere nedenfor.

Driftsledere på renseanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, omfattet af vandsektorloven, skal i øvrigt have gennemført den obligatoriske driftslederuddannelse, jf. bekendtgørelse nr. 916 af 27. juni 2016 om undervisning af personale, der betjener renseanlæg for spildevand.

10.1 Fastsættelse af anlægskapacitet

Det enkelte anlægs kapacitet er afgørende for, om reglerne om de faste udlederkrav finder umiddelbar anvendelse. Fastlæggelse af kapaciteten opgøres ved den spildevandsmængde, som kommunalbestyrelsen har tilladt afledt fra det pågældende spildevandsanlægs opland. Efter bekendtgørelsens § 20 fastsætter tilladelsesmyndigheden anlægskapaciteten i udledningstilladelsen. Ejendomme med spildevand tilsluttet udløbsledningen fra et spildevandsanlæg ejet af et spildevandsforsyningsselskab indgår i kapacitetsfastsættelsen, når ejendommen er beliggende indenfor kloakoplandet til anlægget, jf. lovens § 28, stk. 3.

Hvis der til det godkendte opland i spildevandsplanen ikke er angivet en opgørelse af antallet af PE, skal den fastsættes i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 20. I disse tilfælde skal definitionen af 1 PE i bekendtgørelsens § 4, stk. 5, lægges til grund, jf. kapitel 2.1.5.

10.2 Anlæg omfattet af udlederkrav

Bekendtgørelsens § 21, stk. 1, fastsætter krav for reduktion af udledninger af organisk stof målt som BI5 (modificeret) og COD fra renseanlæg med en anlægskapacitet på

2.000 PE eller derover med udledning til ferske vande, vandløb og søer, jf. nærmere § 22, stk. 1, nr. 1 og 2. Det er en implementering af EU's byspildevandsdirektiv.

Som følge af Vandmiljøplanen fra 1987 blev der i bekendtgørelsens § 21, stk. 2, stillet krav for reduktion af udledninger af total fosfor for anlæg med en godkendt kapacitet på 5.000 PE eller derover. Som følge af EU's byspildevandsdirektiv kræves for disse anlæg yderligere reduktion af udledninger af BI5(mod.) og COD. Efter bekendtgørelsens § 21, stk. 3, skal anlæg med en kapacitet fra og med 5.000 PE og op til på 15.000 PE, der har en eksisterende tilladelse, hvor der ikke er stillet krav til kvælstof, dog alene overholde de i § 22, stk. 1, nr. 1-4, anførte krav til organisk stof og fosfor, indtil tilladelsen ændres i forbindelse med etablering af nyt renseanlæg eller forøgelse af anlæggets allerede godkendte kapacitet, jf. nærmere kapitel 10.3.

Bekendtgørelsens § 21, stk. 2, omfatter ikke ændringer af udledningstilladelser, hvor utidssvarende krav justeres, eller ved mindre justeringer af udlederkrav, som ikke kræver større ombygninger af renseanlæg. Ligeledes vil en ændring af en udledningstilladelse ved et påbud efter § 72, hvor der alene stilles krav til anvendelse af ny kontrolmetode efter Dansk Standard, ikke udløse opfyldte kravene i § 22, stk. 1.

I bekendtgørelsen stilles således følgende krav til renseanlæg, jf. § 22, stk. 1 og 2:

Tabel 10.1.

Udlederkrav til renseanlæg

Anlægskapacitet BI ₅ (mod.)	COD	Total-N	Total-P	Bemærkninger
<2.000 PE	-	-	-	
2.000-4.999 PE	+	-	-	Udledninger til ferske vande

2.000-4.999 PE	-	-	-	Udledninger til marine vande
5.000-14.999 PE	+	-	+	Eksisterende anlæg
5.000-14.999 PE	+	+	+	Nye anlæg
>15.000 PE	+	+	+	Eksisterende anlæg
>15.000 PE	+	+	+	Nye anlæg
>100.000 PE*	+	+	+	Udledninger til ferske vande

* Ved anlægskapacitet fra og med 100.000 PE må Total-fosfor P ikke overstige 1,5 mg/l ved udledninger til ferske vande

- : Ingen krav

+: Udlederkrav er gældende

Krav: BI5(mod.) < 15 mg/l, COD < 75 mg/l, Total-N < 8 mg/l og Total-P < 1,5 mg/l Ved nye anlæg forstås anlæg, hvor der er meddelt udledningstilladelse efter 1988.

Koncentrationerne i § 22, stk. 1, nr. 1-4, må ikke overskrides. Dvs. at den enkelte kommunalbestyrelse efter en konkret vurdering kan skærpe kravene som følge af særlige beskyttelseshensyn, ligesom den også kan stille udlederkrav for andre relevante parametre.

Den godkendte anlægskapacitet er afgørende for, hvilke krav et renseanlæg er omfattet af. Ved et anlægskapacitet forstås den i udledningstilladelsen angivne godkendte

kapacitet, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 8.

10.2.1 Kontrolmetode for udledninger

Med hensyn til kontrol af udledninger henvises til kapitel 9.5.3.

10.2.2 Mindste antal afløbsprøver

Kravene til prøvetagning for renseanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab, herunder minimum for antal afløbsprøver, fremgår af bekendtgørelsens bilag 1 og er sammenfattet i tabel 10.2:

Tabel 10.2

Årlige prøvetagninger for COD, BI₅, total-N og total-P for renseanlæg

Godkendt	Mindste antal egenkontrolprøver pr. år, der skal analyseres som akkrediteret teknisk prøvning af	Parametre	Prøvetagningsmetode
----------	--	-----------	---------------------

kapacitet (PE)		akkrediteret laboratorium	Totalkvælstof	Totalfosfor	BI ₅ (mod)	COD ²⁾	SS	NH ₃ -N	
30-99	Afløb		2	X	X	X1)	X1)	X1)	Stikprøver ³⁾
100-199	Tiløb		2	X	X				Tidsproportional eller flowproportional prøve
	Afløb		6	X	X	X1)	X1)	X1)	
200-999	Tiløb		6	X	X				Tidsproportional eller flowproportional døgnprøve
	Afløb		6	X	X	X1)	X1)	X1)	
1.000-1.999	Tiløb		6	X	X				Vandføringsvægtet døgnprøve
	Afløb		12	X	X	X1)	X1)	X1)	
2.000-49.999	Tiløb		6	X	X	X4)	X		Vandføringsvægtet døgnprøve
	Afløb		12	X	X	X	X	X1)	
> 50.000	Tiløb		12	X	X	X4)	X		Vandføringsvægtet døgnprøve
	Afløb		24	X	X	X	X	X1)	

¹⁾Gælder kun, hvis der i tilladelsen efter lovens § 28, stk. 1, eller i et påbud efter lovens § 30, er fastsat krav til den pågældende parameter i det udledte spildevand, eller hvis anlægget er omfattet af bekendtgørelsens §§ 20-21.

²⁾COD-måling kan erstattes af NVOC-måling. Resultatet af NVOC-målingen omregnes til COD. Omregningsfaktoren skal bestemmes for hvert enkelt renseanlæg ved minimum 12 sammenhængende målinger af NVOC og COD.

³⁾Tidsproportionale prøver, vandføringsvægtede prøver eller stikprøver.

⁴⁾Kan erstattes af BI₅.

10.3 Administrative bestemmelser

Det er hovedreglen, at der ikke skal ansøges om ny udledningstilladelse som følge af bestemmelserne i bekendtgørelsens §§ 18-19. Hvis der i øvrigt skal foretages ændringer i spildevandsanlægget, f.eks. nyt udledningssted eller fastsættelse af supplerende bestemmelser af hensyn til gennemførelsen af den nødvendige kontrol med bekendtgørelsens overholdelse, skal der indhentes ny udledningstilladelse efter lovens §

28. Det samme gælder ved ændringer i oplandet eller ved overskridelse af den godkendte kapacitet, jf. i øvrigt bekendtgørelsens § 2.

11. Begrænsning af udledning af kvælstof og fosfor i forbindelse med større industrielle virksomheders udledning af spildevand til vandløb, søer eller havet

11.1 Definitioner

Ved et industrielt spildevandsanlæg forstås et spildevandsanlæg, jf. definitionen i bekendtgørelsens § 4, stk. 7, der kun håndterer spildevand fra en enkelt industrivirksomhed, idet der dog kan håndteres spildevand eller delstrømme af spildevand fra andre industrivirksomheder, når dette udelukkende sker af hensyn til optimering af processerne i spildevandsanlægget. Ved en industriel udledning forstås de samlede udledninger til vandløb, søer eller havet fra en enkelt industrivirksomhed.

Fællesindustrielle spildevandsanlæg er spildevandsanlæg, der samlet håndterer spildevand fra flere enkelte industrivirksomheder. Hvis spildevandsanlægget håndterer andet end spildevand fra industrivirksomheder, er udledningen omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelsens kapitel 7.

Ved afgrænsningen af, om en industriel udledning er omfattet af bestemmelserne i kapitel 7 eller 11, vil det normalt være kalenderåret, der skal lægges til grund for udledningens størrelse, selvom det i visse tilfælde kan være naturligt at vælge et andet referenceår end kalenderåret, f.eks. i forbindelse med faste årstidsbestemte variationer i produktionen. Referenceåret bør fastlægges i udledningstilladelsen, evt. som følge af begrundet ønske herom i ansøgningen.

Visse industrielle spildevandsanlæg er omfattet af selvstændig godkendelsespligt, jf. lovens kapitel 5. Disse anlæg fremgår af bilag 1, pkt. 6.11 i bekendtgørelse nr. 725 af 6. juni 2017 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen).

Spildevandsanlæggene omfatter selvstændigt drevne renseanlæg, der ikke er omfattet af direktiv 91/271/EØF om rensning af byspildevand, og som behandler spildevand fra et anlæg på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1.

11.2 Virksomhederne

Kapitel 11 omhandler de foranstaltninger, der skal iværksættes i sager om meddelelse af udledningstilladelse til større industrielle virksomheder med direkte udledning af kvælstof og fosfor til vandløb, søer eller havet. Bestemmelserne i kapitlet skal anvendes, når der meddeles tilladelse til samlede udledninger fra en enkelt industrivirksomhed eller fra et enkelt spildevandsanlæg, herunder et fælles industrielt spildevandsanlæg, som efter rensning overstiger 22 tons kvælstof eller 7,5 tons fosfor om året, jf. § 25, stk. 1.

For listevirksomheder omfattet af godkendelsesbekendtgørelsen er udledningstilladelsen en del af miljøgodkendelsen og er omfattet af reglerne i lovens kapitel 5, jf. i øvrigt Miljøstyrelsens vejledning for miljøgodkendelse af listevirksomheder, se <http://miljogodkendelsesvejledningen.dk/> Når den samlede afledning fra en virksomhed tilsluttet udløbsledningen efter et renseanlæg, ejes

af et spildevandsforsyningsselskab, der er omfattet af vandsektorloven, overstiger enten 22 tons kvælstof eller 7,5 tons fosfor om året, bliver virksomheden ifølge bekendtgørelsens § 25, stk. 2, omfattet af bestemmelserne i dette kapitel og reguleres derfor som en virksomhed med direkte udledning til vandløb, søer eller havet.

Hvis to eller flere industrielle virksomheder benytter den samme udløbsledning, skal der som hovedregel meddeles udledningstilladelse til hver enkelt industriel udledning. Industrielle udledninger til vandløb, søer eller havet med mindre årlig udledning af kvælstof og fosfor end henholdsvis 22 tons og 7,5 tons samt industrielle udledninger med indhold af alene tungmetaller og/eller miljøfremmede stoffer er ikke omfattet af bestemmelserne i bekendtgørelsens kapitel 11. Disse udledninger behandles efter de generelle regler i bekendtgørelsens kapitel 9.

Dambrug med større udledning af kvælstof og fosfor reguleres ikke efter bestemmelserne i kapitel 11, men efter bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug samt bekendtgørelse nr. 1451 af 7. december 2015 om anvendelse af fodertyper ved saltvandsbaseret fiskeopdræt.

11.3 Omfang af renskravene, herunder nedbringelsen af udledningen

Bekendtgørelsens § 26, stk. 1, fastsætter, at udledning af kvælstof og fosfor, der er omfattet af § 25, skal nedbringes mest muligt ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. lovens § 3, medmindre bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og bekendtgørelse nr. 1521 af 15. december 2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter stiller strengere krav til kvaliteten af vandområderne.

Udledning af kvælstof og fosfor må ikke være til hinder for opfyldelse af det fastsatte miljømål for vandområdet, jf. § 26, stk. 2. Det er således en forudsætning, at den pågældende udledning skal være medvirkende årsag til, at den målsatte kvalitet ikke kan opfyldes eller bevares, for at der kan stilles yderligere krav om rensning/reduktion til virksomheden. Ved bedste tilgængelige teknik (BAT) forstås både produktions- og renseteknik, jf. i øvrigt kapitel 2.1.

Med begrebet "virksomhedstype" skal forstås en helhedsvurdering af virksomheden. Ved store sammensatte virksomheder og produktioner kan det være vanskeligt at fastlægge, hvilken virksomhedstype kravet om anvendelse af BAT skal relateres til. I disse tilfælde bør der for hvert af de enkelte anlæg, der bidrager med spildevand til udledningen, anvendes BAT for den pågældende virksomhedstype.

Der er tale om et mindstekrav, der skal opfyldes i forbindelse med behandling af sager om udledningstilladelser efter bekendtgørelsen.

Som nævnt i kapitel 9.3 kan der ligeledes stilles yderligere krav udover, hvad der er fastsat af udlederkrav i relevante BAT-konklusioner, af hensyn til opfyldelse af målsætningen i vandområdeplaner, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 1, nr. 2.

Baggrunden for opstilling af mindstekravet om anvendelse af BAT for de industrielle udledninger er, at det i forbindelse med Vandmiljøplanens vedtagelse i 1987 blev vurderet, at en række af de omfattede virksomheder ville have svært ved at overholde dens emissionsgrænseværdier på 8 mg/l for kvælstof

og 1,5 mg/l for fosfor for de daværende kommunale renseanlæg. Det skyldtes især den meget store forskellighed i virksomhederne og deres muligheder for at nedbringe udledningerne af kvælstof og fosfor.

Tilladelsesmyndigheden tager stilling til den enkelte virksomheds anvendelse af BAT og må træffe afgørelse på baggrund af en konkret afvejning i lyset af formålet med vandområdeplanen, der er udgangspunkt for bekendtgørelsens kapitel 11, og som indebærer den størst mulige nedbringelse af udledningerne fra industrien af kvælstof og fosfor.

Som led i indsatsen for at nedbringe udledningen af næringssalte fra de større industrielle udledninger stilles der derfor skærpede krav til de pågældende virksomheder om at dokumentere, at udledningen af kvælstof og fosfor nedbringes ved BAT. Bekendtgørelsens § 27, stk. 1, indeholder en beskrivelse af, hvilke oplysninger der som minimum skal fremgå af en ansøgning om tilladelse til udledning med de afvigelser som følger af den enkelte virksomhed eller det enkelte spildevandsanlæg:

- 1) Redegørelse for det valgte projekt til fjernelse eller nedbringelse af kvælstof og fosfor i udledningen af spildevandet. Der skal herunder redegøres for de grænseværdier for og mængder af kvælstof og fosfor, som udledningen kan nedbringes til. Desuden skal der redegøres for de foranstaltninger, virksomheden agter at foretage for at opnå de lavest mulige grænseværdier og mængder.
- 2) Oplysninger om det valgte projekts forhold til de på området eksisterende alternative teknologier samt oplysninger om de afledte økonomiske virkninger med henblik på en begrænsning af udledningen af kvælstof og fosfor.
- 3) Redegørelse for mulighederne for teknisk udviklingsarbejde med henblik på forbedrede muligheder for fjernelse af eller yderligere nedbringelse af kvælstof og fosfor.
- 4) Redegørelse for mulighederne for at nedbringe eller fjerne udledningen af kvælstof og fosfor, herunder ved ændret råvareanvendelse, reduktion eller fjernelse af den pågældende produktion fra virksomheden.
- 5) I fornødent omfang sådanne økonomiske eller regnskabsmæssige oplysninger vedrørende virksomheden og dennes drift, som kan danne grundlag for tilladelsesmyndighedens vurdering af, hvilke foranstaltninger der kan gennemføres for at fjerne eller nedbringe udledningen af kvælstof og fosfor.

Tilladelsesmyndigheden afgør endvidere, hvilke oplysninger der udover de nævnte oplysningerne skal indgå i en ansøgning og dermed ligge til grund for tilladelsesmyndighedens afgørelse, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. 3.

Hvis ansøgningen ikke indeholder de efter tilladelsesmyndighedens skøn nødvendige oplysninger, skal virksomheden skriftligt have meddelelse herom. Det skal angives, hvilke yderligere oplysninger der ønskes, og der skal fastsættes en tidsfrist for virksomheden til at fremsende oplysningerne, jf. stk. 2. Vurderingen bør ske ud fra dels en bedømmelse af de oplysninger, virksomheden har indsendt sammen med ansøgningen, dels myndighedens egen vurdering af forholdet mellem oplysningerne og resultatet af myndighedernes egne undersøgelser og viden på området.

Efter § 28, stk. 1, træffer tilladelsesmyndigheden afgørelse om tilladelse til udledning af kvælstof og fosfor i overensstemmelse med § 26. En tilladelse skal indeholde en redegørelse for og en vurdering af

de oplysninger, som virksomheden har givet i ansøgningen, herunder en angivelse af de hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen. Desuden skal tilladelsen indeholde vilkår for den tilladte udledning af kvælstof og fosfor, herunder fastsættelse af den egenkontrol, som virksomheden skal foretage, jf. bestemmelsens stk. 2.

Det "integrerede princip" om forebyggelse og bekæmpelse af forurening antages endvidere at følge af lovens § 3 og § 4, hvor det ikke er begrænset til listevirksomheder, men generelt gælder i forbindelse med begrænsning af forurening og således også bør finde anvendelse ved myndighedernes vurdering af, hvad der må anses for bedste opnåelige teknik (BAT) mere generelt. Det integrerede princip og bedst tilgængelige teknik blev introduceret med IPPC-direktivet og er siden afløst af IE-direktivet. Der ligger de samme hensyn bag, dvs. renere teknologi, der sammen med forebyggelse skal give en bedre ressourceudnyttelse og mindre miljøbelastning. Se i øvrigt kapitel 2.1.13.

11.4 Afløbskontrol

Tilsynsmyndigheden skal føre kontrol med den årlige udledning af kvælstof og fosfor i spildevandet sammen med den øvrige afløbskontrol for virksomheden. Vilkår for afløbskontrollen fastsættes i virksomhedens udledningstilladelse. jf. bekendtgørelsens § 28, stk. 2. Udledningen kan kontrolleres efter Dansk Standard, DS 2399:2006, Afløbskontrol - Statistisk kontrolberegning af afløbsdata, se <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-23992006>, eller efter anden specificeret kontrolmetode. Alternativt kan udledningerne kontrolleres efter Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1981 om afløbskontrol ved særskilt udledning af spildevand, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1981/jan/afløbskontrol-ved-saerskilt-udledning-af-industrispildevand/>

11.5 Retsbeskyttelse

Der henvises til kapitel 9.4 om udledning fra godkendelsespligtige virksomheder.

12. Forbud mod tilførsel af visse stoffer direkte til grundvandet

12.1 Forbuddet i lovens § 19

Efter lovens § 19 er der forbud mod tilførsel af stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund. Bestemmelsen omfatter ikke landbrugets almindelige spredning af sædvanlige gødningsstoffer på jorden, når der ses bort fra slam, der er reguleret af bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål nr. 843 af den 23. juni 2017 (slambekendtgørelsen).

Efter bekendtgørelsens § 29, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen ikke meddele tilladelse til direkte tilførsel til grundvandet for de stoffer, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 2. Bilaget omfatter de enkeltstoffer, som indgår i de anførte grupper af stoffer, bortset fra stoffer, der må anses for irrelevante på grund af deres ringe risiko for toksicitet, persistens og evne til bioakkumulation:

- 1) Organiske halogenforbindelser og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i vandmiljøet.
- 2) Organiske fosforforbindelser
- 3) Organiske tinforbindelser

- 4) Stoffer og præparater eller nedbrydningsprodukter heraf, som har vist sig at have kræftfremkaldende eller mutagene egenskaber eller egenskaber, som kan påvirke steroidogene thyroide, eller reproduktions- eller andre endokrine funktioner i eller via vandmiljøet
- 5) Persistente kulbrinter og persistente og bioakkumulerbare organiske giftstoffer
- 6) Cyanider
- 7) Metaller og metalforbindelser
- 8) Arsen og arsenforbindelser
- 9) Biocider og plantebeskyttelsesmidler
- 10) Opslæmmede stoffer
- 11) Stoffer, som bidrager til eutrofiering (navnlig nitrater og fosfater)
- 12) Stoffer, som har negativ indflydelse på iltbalancen (og kan måles ved parametre som BOD, C osv.)

Bestemmelsen er en implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger. Listen over forurenende stoffer er angivet i direktivets bilag.

12.2 Dispensation

Forbuddet i lovens § 19, stk. 1, nr. 1-3, indebærer, at de pågældende stoffer, produkter og materialer ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse må nedgraves, udledes eller oplægges eller afledes til undergrunden.

Efter bekendtgørelsens § 29, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering give tilladelse til tilførsel af de i bilag 2 nævnte stoffer, hvis dette sker til videnskabeligt formål til karakterisering, beskyttelse eller genopretning af vandområder. Det er

forudsat, at stofferne er begrænset til den mængde, der er strengt nødvendig for de pågældende videnskabelige formål, og at stofferne forekommer i mængder, der er så ringe, at det modtagende grundvands kvalitet ikke forringes. Der skal altid indhentes en konkret tilladelse til tilførsel af stofferne i forskningsøjemed, og tilladelsen må først udstedes efter undersøgelse af hele det vandmiljø, hvortil der udledes, herunder en vurdering af tilførselens forureningspåvirkning af grundvandsressourcerne.

Kommunalbestyrelsens tilladelser meddelt efter lovens § 19 kan til enhver tid og uden erstatning ændres eller tilbagekaldes, jf. lovens § 20, af hensyn til:

- 1) fare for forurening af vandforsyningsanlæg,
- 2) gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en spildevandsplan
- 3) miljøbeskyttelsen i øvrigt

Under samme betingelser som angivet i stk. 1 kan den kompetente myndighed bestemme, at forhold, som med eller uden tilladelse var lovlige ved lovens ikrafttræden, skal ændres eller ophøre, jf. stk.

2. Sker tilbagekaldelse efter stk. 1 som led i gennemførelsen af en spildevandsplan efter lovens § 32, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 4. Tilbagekaldelsen anses i disse tilfælde for sket ved tilslutningen til det nye anlæg.

12.3 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter bekendtgørelsens § 37 og 38 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. § 42. Afgørelser efter § 40 kan i visse tilfælde påklages. Øvrige afgørelser efter lovens § 19 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovens § 91.

13. Anvendelseskrav til bundfældningstanke

13.1 Kapitlets anvendelsesområde

Bekendtgørelsens kapitel 13 finder anvendelse for bundfældningstanke. Reglerne gælder kun, hvis myndigheden stiller krav om en bundfældningstank som en del af spildevandsanlægget. Hvis der i afgørelsen ikke er krav om en bundfældningstank, finder kapitlets bestemmelser ikke anvendelse, jf. § 30, stk. 1. Hvis bundfældningstanken er en integreret del af et minirensesanlæg, finder kapitlets bestemmelser heller ikke anvendelse, jf. § 30, stk. 2, jf. i øvrigt kapitel 14.5 om biologiske minirensesanlæg.

Ved bundfældningstanke, der tidligere blev kaldt trixtanke eller septiktanke, forstås septiktanke, trix-tanke (emscherbrønde) og flerkammertanke, hvor der foregår en simpel mekanisk rensning af spildevandet. Bundfældningstanke har til formål at fjerne bundfældelige stoffer og flydestoffer fra spildevandet, før det ledes til videre behandling eller udledes. Det tilbageholdte stof (slam) skal opbevares, og der vil ske en vis nedbrydning af stoffet, indtil tanken tømmes.

For bundfældningstanke anvendt i forbindelse med etablering af nedsivningsanlæg, biologiske sandfiltre og rodzoneanlæg på op til 30 PE henvises til Miljøstyrelsens vejledninger om lavteknologiske løsninger, nr. 1-3, 1999, se [http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/? year=1999](http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/?year=1999)

Kapitlets bestemmelser følger bl.a. af EU's byggevareforordning (forordning nr. 305/2011 af 9. marts 2011), jf. i øvrigt bekendtgørelse nr. 688 af 17. juni 2013 om markedsføring, salg og markedskontrol af byggevarer. En bundfældningstank er en byggevare omfattet af CE-mærkning, jf. DS/EN 12566-1 og DS/EN 12566-4. Der må derfor kun markedsføres og sælges CE-mærkede bundfældningstanke i Danmark. Se evt. dette <https://www.teknologisk.dk/godkendte-bundfaeldningstanke/30120> hvoraf en liste fremgår.

De harmoniserede standarder omfatter kun anlæg op til maks. 50 PE. Større bundfældningstanke er således ikke omfattet af standarderne og kravet om CE-mærkning og derfor heller ikke af kravene i § 30, stk. 1, nr. 3. Resten af kravene i kapitlet finder stadig anvendelse uanset bundfældningstankens størrelse.

Med vedtagelsen af EU's byggevareforordning er reguleringen af bl.a. minirensesanlæg omfattet af totalharmoniseret EU-regulering, idet forordningen sammenholdt med anvendelsen af CE-mærkning og fælleseuropæiske standarder for byggevarers ydeevne udtømmende fastsætter de krav, der må stilles for at markedsføre byggevarer og bringe dem i omsætning i EU.

EU's byggevareforordning og de dertil knyttede standarder har til formål at afskaffe nationale standarder og i stedet etablere et frit indre marked uden potentielle handelshindringer i form af tekniske krav og specifikationer, der kan afskære producenter i en medlemsstat fra at markedsføre deres produkter i en anden medlemsstat.

Dvs. at der ikke må stilles yderligere funktionskrav i lovgivningen ud over, hvad der følger af CE-mærkningen. Det er Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen, som er ansvarlig for CE-mærkningen af byggevarer, se <http://byggevareinfo.dk/>

Bundfældningstanke, der er opbygget på stedet, skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

13.2 Myndighedens vilkår i afgørelser

Bestemmelserne i kapitel 13 fastsætter de vilkår, tilladelsesmyndigheden som minimum skal stille i tilladelsen til etablering af bundfældningstank, dvs. at de skal fremgå af afgørelsen.

Hvis ansøgeren ønsker at genanvende en eksisterende bundfældningstank, der ikke opfylder kravene i kapitel 13, til et nyt spildevandsanlæg, er det kun muligt, hvis tanken tjener et andet formål, f.eks. til hydraulisk udligning. Tilladelsesmyndigheden bør da overveje, om bevarelsen af en gammel bundfældningstank, der ikke er nødvendig for spildevandsanlæggets funktion, kan udgøre en risiko for miljøet og i givet fald påbyde bundfældningstanken sløjfet med hjemmel i lovens § 30, stk. 1.

Tilladelsesmyndigheden skal i den forbindelse også vurdere, i hvilket omfang bundfældningstanken fortsat skal være omfattet af en evt. obligatorisk tømningsordning, jf. bekendtgørelsens § 58, stk. 1. Her bør myndigheden især overveje risikoen for forurening, der følger af utætheder i bundfældningstanken, hvilket kan ske over længere tid, hvis der ikke længere føres regelmæssigt tilsyn med tanken, jf. kapitel 18 om tømningsordninger for bundfældningstanke og samletanke mv.

Tilladelsesmyndigheden kan stille yderligere vilkår i sin afgørelse udover, hvad der fremgår af bekendtgørelsens kapitel 13, herunder skærpede krav hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til miljøet. F.eks. vil vilkår om minimum tømningsfrekvens typisk være en del af den kommunale afgørelse. Myndigheden kan desuden med fordel forholde sig til de krav til f.eks. tilgængelighed og arbejdsmiljø, der måtte fremgå af et eventuelt tømningsregulativ.

13.3 Dispensation

Tilladelsesmyndigheden kan ikke fravige kravene, der fremgår af § 30, stk. 1 – 3.

13.4 Krav til bundfældningstanke

Af bekendtgørelsens § 30, stk. 1, fremgår kravene til bundfældningstanke i de tilfælde, hvor kapitlet finder anvendelse.

1) Tilbageholdelse af bundfældeligt stof og flydestof: Bundfældningstanken skal kunne tilbageholde bundfældeligt stof og flydestof.

2) Tømning mulig fra terræn: Bundfældningstanken skal være placeret således, at tømning af alle kamre kan foregå fra terræn.

3) Bundfældningstanken skal være CE-mærket.

Efter § 6 i bekendtgørelse nr. 688 af 17. juni 2013 om markedsføring, salg og markedskontrol af byggevarer skal bundfældningstankens ydeevnedeklaration og CE- mærkning foreligge på dansk eller engelsk, og brugsanvisning og sikkerhedsinformation skal foreligge på dansk.

Derudover stilles følgende supplerende krav til CE-mærkningen af bundfældningstanken:

a) Krav til resultat af hydraulisk prøvning: Der må kun være et udslip på 5 gram eller mindre.

b) Krav til resultat af styrketest: Der findes flere forskellige testmetoder, men den mest anvendte er en ”pit-test”. Her sættes tanken ned i et stort hul i jorden, og hullet fyldes op med grus og fabrikanten angiver selv, hvor stor jorddækningen over tanken skal være. Efterfølgende fyldes der vand i hullet, og fabrikanten deklarerer så, hvor højt grundvandet må stå over bunden af tanken.

For de andre testmetoder er det et krav i standarden, at fabrikanten omsætter dem i en deklaration til en maksimal tilladelig jorddækning og en tilladelig grundvandshøjde over bund af tank. Det fremgår dog ikke altid af selve CE-mærket, men skal findes i den bagvedliggende dokumentation. Uanset testmetode skal tanken kunne tåle 1,5 m jorddækning over udløbet og samtidig grundvandsstand i terræn. Det bemærkes, at en del tanke i praksis kan have svært ved at overholde disse krav til styrke, og at CE-mærkningen skal angå den type tank, som der ansøges om godkendelse af.

14. Spildevandsbortskaffelse fra spredt bebyggelse

14.1 Baggrund

Bekendtgørelsens kapitel 14 er en del af den administrative opfølgning på lov nr. 325 af

14. maj 1997 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. (Spildevandsrensning i det åbne land m.v.) Formålet med loven var især at styrke indsatsen for en forbedret spildevandsrensning for ejendomme i det åbne land og herved medvirke til, at vandløb og søer kan opfylde de i regionplanerne vedtagne målsætninger, der i dag er afløst af vandområdeplanerne. Indsatsen for at forbedre afløbsforholdene er særligt møntet på de ikke-kloakerede ejendomme med en spildevandsbelastning på mindre end 30 PE uden for kloakolandene.

Se i øvrigt forarbejderne: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/199612K00128>

; og Miljøstyrelsens betænkning nr. 3, 1996, om spildevandsafledningen i det åbne land, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1996/87-7810-687-7/pdf/87-7810-687-7.pdf>

I bekendtgørelsens kapitel 14 er fastsat regler om anvendelse af krav til renseniveau ved meddelelse af tilladelser eller påbud samt regler om, hvilke dokumentationskrav der skal være opfyldt ved meddelelse af påbud. Formålet med reglerne er at sikre sammenhæng med vandområdeplaner og spildevandsplanlægningens udpegning af områder med krav til renseniveau og for at forenkle procedurerne i forbindelse

med meddelelse af udledningstilladelser efter lovens § 28 eller ved påbud efter lovens § 30 om forbedret rensning i spredt bebyggelse.

For andre spildevandsudledninger, der ikke er omfattet af bestemmelserne i kapitel 14, finder lovens og bekendtgørelsens almindelige regler fortsat anvendelse.

14.2 Definition på spredt bebyggelse

Ved spredt bebyggelse forstås i bekendtgørelsen enke! It eller fælles udledninger fra ejendomme med en samlet spildevandsbelastning på 30 PE eller derunder, jf. bekendtgørelsens § 31.

Virksomheder godkendt efter lovens kapitel 5 er ikke omfattet af bekendtgørelsens kapitel 14, medmindre virksomheden alene udleder husspildevand og/eller tag- og overfladevand med en samlet spildevandsbelastning svarende til 30 PE eller derunder, jf. bekendtgørelsens § 31, stk. 3.

Ikke-godkendelsespligtige virksomheders udledning af spildevand er derimod som udgangspunkt omfattet, hvis virksomhedens samlede udledning svarer til en samlet spildevandsbelastning på 30 PE eller derunder, når spildevandet efter sit indhold kan omregnes til PE. Spildevandet fra disse udledninger må endvidere ikke indeholde andre stoffer end, hvad der sædvanligvis forekommer i husspildevand eller have en væsentlig anden sammensætning, jf. i øvrigt kapitel 2.1.1.

En mindre virksomhed, f.eks. et bageri, kontor el. lignende, hvor der kun udledes sanitært spildevand eller spildevand, der efter sit indhold kan omregnes til PE, vil således være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 14. En landejendom, hvor der kun sker afledning af husspildevand fra stuehuset, er ligeledes omfattet af kapitlet, ligesom en erhvervsvirksomhed, f.eks. maskinstation, hvor der kun er afledning af husspildevand fra en beboelsesejendom på grunden også er omfattet af reglerne.

Bekendtgørelsens kapitel 14 omfatter ikke udledninger af processpildevand, f.eks. udledninger fra vaskeladser ved maskinstationer, hvor udledningen i øvrigt ikke indeholder nævneværdige mængder af organiske iltforbrugende stoffer, ammoniumammoniak eller fosfor, da dette spildevand ikke er omfattet af § 31, stk. 2 eller stk. 3.

14.3 Udlederkrav i udledningstilladelse eller påbud

Indsatsen, der skal forbedre spildevandsrensningen fra ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, er en proces med tre faser:

I første fase angives rensklasseoplandene, hvor spildevandsrensningen fra ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal opfylde en af de fire rensklasser, der er angivet i spildevandsbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

I anden fase angives rensklasseoplandene i spildevandsplanerne, idet disse ikke må stride mod den nævnte bekendtgørelse. I spildevandsplanerne fastlægger kommunalbestyrelserne således, om ejendomme, der ligger i rensklasseoplande, skal kloakeres eller have installeret decentrale renselanlæg.

I tredje fase realiseres indsatsen i spildevandsplanerne ved, at kommunalbestyrelsen meddeler påbud om forbedret spildevandsrensning til ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse efter lovens § 30. Tilladelser til nedsivning og udledning af spildevand meddeles efter lovens §§ 19 og 28.

Efter bekendtgørelsens § 32 er kommunalbestyrelsen forpligtet til at fastsætte udlederkrav i en udledningstilladelse, der som minimum svarer til udlederkrav til spildevandsplanernes renseklassesoplande.

Det skal ifølge bekendtgørelsens § 32, stk. 3, ske ved anvendelse af de 4 renseklasser, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 3, jf. tabel 14.1:

Tabel 14.1

Udlederkrav til renseklasser

Renseklasser	BI ₅ (mod.) (mg/l)	Eller COD (mg/l)	NH ₃ +NH ₄ - N (mg/l)	Total-P (mg/l)
SOP	10	75	5	1,5
SO	10	75	5	
OP	30	125		1,5
O	30	125		

O: Reduktion af organisk stof.

SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation. P: Reduktion af fosfor.

BI₅ (mod.): Modificeret BI₅ analyse, hvor nitrifikationen forhindres. COD: Organisk Stof. Kan benyttes alternativt til BI₅.

14.4 Spildevandsløsninger, der opfylder de fire renseklasser

Miljøstyrelsen har udarbejdet retningslinjer for en række spildevandsløsninger, der opfylder de fire renseklasser, dvs. om udformning af nedsivningsanlæg, små biologiske sandfilteranlæg, rodzoneanlæg samt pileanlæg.

I forbindelse med meddelelse af tilladelse efter lovens § 28, stk. 2, og påbud efter lovens

§ 30 om forbedret spildevandsrensning for ejendomme omfattet af bekendtgørelsens § 32 vil følgende spildevandsanlæg kunne opfylde følgende renseklasser, hvis de etableres og drives efter de nævnte retningslinjer:

- Rodzoneanlæg: klasse O, jf. Vejledning for rodzoneanlæg op til 30 PE, nr. 1 1999, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1999/aug/rodzoneanlaeg-op-til-30-pe/>
- Biologiske sandfilteranlæg: klasse O og SO, jf. Vejledning for biologiske sandfiltre op til 30 PE, nr. 3 1999, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1999/aug/biologiske-sandfiltre-op-til-30-pe/>

- Nedsivningsanlæg: kan opfylde alle klasser, jf. Vejledning for nedsivningsanlæg op til 30 PE, nr. 2 1999, revideret pr. 16. oktober 2000, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1999/87-7909-308-6/pdf/87-7909-308-6.pdf>
- Pileanlæg med nedsivning, jf. Retningslinjer for etablering af pileanlæg med nedsivning op til 30 PE, nr. 25, 2003, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2003/maj/retningslinier-for-etablering-af-pileanlaeg-op-til-30-pe/>
- Beplantede filteranlæg jf. Retningslinjer for etablering af beplantede filteranlæg op til 30 PE, se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2004/87-7614-454-2/pdf/87-7614-455-0.pdf>

For øvrige spildevandsløsninger med alternativ spildevandsbortskaffelse er der ikke vejledninger med retningslinjer for disse anlæg. Det forhindrer dog ikke, at kommunalbestyrelsen kan meddele udlednings-tilladelser for spildevandsløsninger, der gør brug af andre metoder til bortskaffelse af spildevand. Før der meddeles tilladelse til en sådan spildevandsløsning, bør det imidlertid kræves, at der udarbejdes et konkret projekt med dokumentation for anlæggets opbygning, renseeffektivitet mv., der skal forelægges kommunalbestyrelsen i forbindelse med ansøgningen.

Det må desuden anses for hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen stiller krav om et egenkontrolprogram for udledninger fra anlæg, hvor der ikke er udarbejdet retningslinjer for opbygning af anlæg, og hvor dokumentation for anlæggets renseevne er begrænset. Bl.a. har kommunalbestyrelsen mulighed for at stille krav om etablering af en serviceordning for andre anlæg i spredt bebyggelse, hvis det vurderes nødvendigt under hensyn til anlæggets indretning og risiko for nedbrud, jf. bekendtgørelsens § 33, stk. 3.

14.5 Minirensenanlæg

Den tidligere typegodkendelsesordning, der fremgik af bekendtgørelse nr. 1444 af 11. december 2007 om minirensenanlæg blev ophævet pr. 1. juni 2015 som følge af ny EU-lovgivning. Et minirensenanlæg er en byggevare og omfattet af EU's byggevarerforordning, der gælder direkte i Danmark. Det betyder, at alle minirensenanlæg skal være CE-mærkede for at kunne markedsføres i Danmark og udelukker samtidig, at Danmark kan have andre godkendelsesordninger for produkter, som er omfattet af en harmoniseret EU-standard. Der henvises i øvrigt til Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen, som er ansvarlig for CE-mærkningen af byggevarer, se <http://byggevarerinfo.dk/>

Et CE-mærket minirensenanlæg er testet i laboratorier efter en fælles europæisk teststandard. CE-mærket forholder sig ikke til, om det rensede husspildevand i praksis lever op til de danske udlederkrav. Tidligere var typegodkendelsesordningen med til at sikre, at et minirensenanlæg kunne fungere og opfylde udlederkravene i Danmark, fordi det var testet med husspildevand under naturlige forhold her i landet. Med henblik på fortsat at sikre kvaliteten af det rensede husspildevand fra nye minirensenanlæg fremgår der udlederkrav af bekendtgørelsens bilag 3 svarende til renseklasserne i vandområdeplanerne. Minirensenanlæg, der var etableret før den 15. januar 2016, jf. bekendtgørelse nr. 46 af 12. januar 2016 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, er ikke omfattet af bekendtgørelsens §§ 33 og 34.

I det følgende vejledes om reglerne for anvendelse og drift af minirensenanlæg til rensning af almindeligt husspildevand, primært i områder med spredt bebyggelse, til brug for kommunalbestyrelsens sagsbehandling ved meddelelse af tilladelse til etablering af minirensenanlæg (præfabrikerede biologisk og/eller kemiske spildevandsrenseanlæg).

14.5.1 Standarder for minirenseanlæg

En række produkter, herunder minirenseanlæg, skal CE-mærkes, før de må markedsføres, sælges og anvendes i EU-landene. Det drejer sig bl.a. om alle byggevarer, der er omfattet af en harmoniseret standard eller en europæisk teknisk vurdering. Et minirenseanlæg skal i EU være CE-mærket efter en af følgende standarder:

- DS/EN 12 566-3 - Renseanlæg til husspildevand, præfabrikerede og/eller bygget på stedet eller
- DS/EN 12 566-6 - Præfabrikerede behandlingselementer til spildevand fra septiktank

Standarderne omfatter små spildevandsanlæg op til 50 PE og er harmoniseret i overensstemmelse med EU-forordningen 305/2011/EU om byggevarer.

14.5.2 CE-mærket

En CE-mærkning af en byggevare angiver, at dens ydeevne opfylder kravene i den pågældende standard. Som følge heraf kan et CE-mærket minirenseanlæg frit bringes i omsætning på det fælles europæiske marked uden yderligere krav om national prøvning og godkendelse.

Generelt henviser en CE-mærkning kun til et produkts egenskaber, f.eks. vedr. et minirenseanlægs procentvise renseevne, ikke til om det kan opfylde evt. krav til det udledte spildevand i et EU-medlemsland. Den deklarerede renseevne beregner producenten ud fra testmålinger af koncentrationer i tilført spildevand og rensset vand. CE-mærkningen af minirenseanlæg angiver således renseevnen som en procentsats for den reduktion af en given mængde husspildevand, der sker fra indløb til udløb af minirenseanlægget. En fast værdi, f.eks. i milligram pr. liter i det udledte spildevand, fremgår ikke af CE-mærket.

Koncentrationen af det tilførte spildevand og temperaturen, hvorunder testen er udført, fremgår heller ikke af CE-mærket. Der er pt. ingen testfaciliteter i Danmark, dvs. at CE-mærkede anlæg primært er laboratorietestet i udlandet, hvor

spildevandssammensætningen og temperaturforholdene kan være anderledes end under naturlige forhold i Danmark. Der kan derfor være usikkerhed om, hvorvidt et minirenseanlæg, der er CE-mærket, kan fungere optimalt under danske forhold og dermed leve op til de danske vandområdeplaner i enhver henseende.

CE-mærket på minirenseanlægget kan se ud som nedenfor:

	
Any Co Ltd, P.O. Box 21, B-1050	
13	
EN 12566-3 Packaged domestic wastewater treatment plant for treatment of domestic wastewater	
- Product's reference code:	"BWV 714"
- Material:	CONCRETE
Effectiveness of treatment:	
Treatment efficiency ratios (at tested organic daily load BOD ₅ = 0,9 kg/d)	COD: 80 % BOD ₅ : 80 % SS: 80 % P NPD KN 30 %
Treatment capacity (nominal designation):	
- Nominal organic daily load (BOD ₅)	1,2 kg/d
- Nominal hydraulic daily flow (Q _N)	3 m ³ /d
Watertightness: (water test)	Pass
Crushing resistance: (pit test)	Backfill 0,5 m WET 1,20 m
Durability	Pass
Reaction to fire	A1
Release of dangerous substances	NPD

Producentens navn og adresse

Reference til den anvendte harmoniserede standard

Anlæggets typebetegnelse

De viste felter er udtryk for anlæggets ydeevne.

Renseeffekten er bestemt som en procentreduktion af indløb- og udløbsresultater. (NPD: No Performance Determined – i dette eksempel er der ikke dokumenteret rensning for fosfor)

Som det fremgår af tabellen, angiver CE-mærket anlæggets ydeevne i procenter, der henviser til, hvor stor en del af den enkelte forureningsfraktion, der er rensat fra spildevandet i test.

Efter byggevarereforordningen påhviler ansvaret for CE-mærkningen af anlægget producenten, importøren eller distributøren, der i det følgende er omtalt som producent. Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen varetager markedsovervågning af byggevarer, dvs. kontrollerer, at CE-mærket er dokumenteret, se <http://byggevarereinfo.dk/>

Den enkelte kommunalbestyrelse giver tilladelse til etablering af minirensesanlæg, men der må som nævnt ikke stilles krav til selve produktet, der er CE-mærket.

Kommunalbestyrelsen skal give tilladelse til udledning fra minirensesanlægget og stille vilkår til udledningen fra det enkelte anlæg, der som minimum skal opfylde udlederkravene til den enkelte rensklasse, der er fastsat i vandområdeplanerne, ligesom anlægget skal være omfattet af en serviceaftale, jf. §§ 32-34. Det er afgørende, at minirensesanlægget skal kunne fungere og overholde udlederkravene under de lokale danske forhold, f.eks. temperaturforhold.

Udlederkrav skal stilles ifølge bekendtgørelsens bilag 3, som fremgår af tabel 14.1 om udlederkrav til rensklasser.

14.5.4. Dokumentation i ansøgningen

Når en borger søger kommunalbestyrelsen om tilladelse til etablering af et minirensesanlæg, skal denne indsende relevant dokumentation for rensesanlægget, hvilket normalt bør omfatte:

- Oplysninger om CE-mærke
- Oplysninger om producent og model
- Dimensionerings- og kapacitetsdata for minirensesanlægget
- Tegninger, der viser anlæggets placering, forbindelse til kloaksystemet på matriklen og afledning af det rensede spildevand
- Dokumentation for anlæggets sikkerhed og drift ved de lokale grundvandsforhold
- Kopi af udkast til serviceaftale
- Hvem der etablerer anlægget med påtegning (f.eks. stempel og/eller underskrift) af den pågældende autoriserede kloakmester
- Oplysning fra ansøgeren om, i hvilket omfang, det kan antages, at anlægget kan opfylde udlederkravene i den lokale rensklasse
- Oplysninger om bundfældningstanken og den samlede dimensionering

Miljøstyrelsen er bekendt med, at der på forskellige producenters hjemmesider kan findes dokumentation for de enkelte anlægs udlederværdier og deres funktion under lokale danske forhold. Kommunalbestyrelsen anmoder ansøgeren om de oplysninger, som den finder nødvendige for at vurdere, om etablering af minirensesanlægget er miljømæssigt forsvarligt, når tilladelsen meddeles.

Vilkår skal stilles om serviceordning med serviceeftersyn indeholdende egenkontrol af overholdelse af udlederkrav af alle minirensesanlæg mindst en gang årligt, jf. §§ 33 og 34. Hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af en ansøgning vurderer, at det er sandsynligt, at den lokale rensklasse kan overholdes, vil det være tilstrækkeligt at stille krav om en enkelt egenkontrollmåling ved den årlige service. Kommunalbestyrelsen kan ud fra en vurdering af de miljømæssige forhold på ejendommen stille krav om supplerende egenkontrol (dvs. flere gange pr. år).

Hvis egenkontrolmålinger viser, at de lokale udlederkrav ikke overholdes, kan kommunalbestyrelsen stille vilkår om yderligere egenkontrol indeholdende 2-4 målinger af de relevante parametre, jf. den pågældende rensklasse. Prøveantal kan sættes ned, hvis de efterfølgende års målinger viser god kravo-verholdelse.

14.5.5 Serviceordning for minirensanlæg

Ejeren af et minirensanlæg er ansvarlig for, at der inden idriftsættelse af anlægget etableres en skriftlig serviceaftale med en serviceansvarlig for driften af spildevandsanlægget, jf. § 33. Den serviceansvarlige kan være anlæggets producent, dets leverandør eller et kvalificeret servicefirma. Hvis minirensanlægget er etableret efter § 7 a i lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v., er det dog spildevandsforsyningsselskabet, der er ansvarlig for, at der er indgået en serviceordning, og i det tilfælde kan selskabet fungere som serviceansvarlig.

Den serviceansvarlige skal følge anlæggets manualer og anvisninger, for så vidt angår kvalitet, montering, installation, drift og vedligeholdelse, herunder anvende de foreskrevne produkter og reservedele, jf. § 34, stk. 1, 1. pkt. Manualen vil normalt indeholde beskrivelser, specifikationer og tegninger af anlægget samt procedure ved opstart af anlæg, herunder efter hæmning af den biologiske proces eller strømodfald. Manualen indeholder typisk også en beskrivelse af, hvordan den serviceansvarlige/brugeren skal forholde sig ved alarm og fejlmelding mv.

Som minimum skal den serviceansvarlige ved hvert eftersyn foretage egenkontrol for overholdelse af rensniveauet for området (dvs. målinger af udløbsvand), jf. § 34, stk. 1,

2. pkt., og bør føre visuel kontrol med komponenter, materialer og konstruktioners tilstand og funktions-ejne samt kontrol af alarmer og registrerede driftsfejl mv. Endvidere bør det påses, at tømning af slam og efterfyldning er foretaget forskriftsmæssigt af den tømningsansvarlige.

Prøvetagningen kan med fordel foretages efter tilsyn og evt. udskiftning eller reparation af anlægsdele med henblik på at få et retvisende prøveresultat. Hvis kommunalbestyrelsen stiller krav herudover, skal service også omfatte disse krav.

På grundlag af eftersynet udarbejder den serviceansvarlige en rapport om egenkontrollens resultater, jf. bekendtgørelsens § 34, stk. 1, 4. pkt., der skal sendes til anlæggets ejer og kommunalbestyrelsen og evt. også til producenten. Der er ikke i reglerne fastsat en frist for dette, men kommunalbestyrelsen kan efter en konkret vurdering stille vilkår i tilladelsen herom.

Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med, om ejeren af minirensanlægget har indgået en serviceaftale, og om den til enhver tid overholdes. Hvis ejeren undlader at etablere eller

opretholde en serviceordning eller undlader at modtage serviceeftersyn, kan den pågældende straffes med bøde, jf. § 67, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal føre register over givne tilladelser, jf. § 65, og enhver (borger, producent, brancheorganisation mv.) kan søge om aktindsigt i disse oplysninger efter miljøoplysningsloven.

14.5.6 Opmærksomhedspunkter for kommunalbestyrelsen

I tilladelsen skal kommunalbestyrelsen stille vilkår om slamtømning af bundfældningstanken, driftsefter-syn og egenkontrolprøver, jf. § 33, stk. 1, og det bør fremgå, at anlæggets konstruktion, installationer mv., skal være i overensstemmelse med lovgivningen, faglige standarder og branchenormer for produk-tet. Hvis anlægget tømmes, er det vigtigt, at anlægget efterfyldes.

Endvidere bør kommunalbestyrelsen sikre, at anlægget placeres således, at der er adgang til tømning ved hjælp af slamsuger og mulighed for vedligeholdelse. Anlægget etableres, så der er mulighed for prøveud-tagning i udløb, og anlægget bør altid være aflåst for at sikre mod uautoriseret adgang. Ved strømudfald eller fejl på pumper bør anlægget fungere sikkert og være sikret mod høj grundvandsstand. Endelig kan der forekomme situationer, hvor ejeren skal tage særlige hensyn til omkringliggende matrikler vedrørende lyd og lugt.

Da kommunalbestyrelsen skal stille krav til det udledte spildevand, skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på, at en ansøgning kan omfatte et minirenselanlæg, der opfylder rensklassen SO, hvor der efterfølgende tilføjes et fosforfældningsanlæg, således at den samlede løsning opfylder rensklassen SOP. Indgår der flere dele i anlægget, f.eks. en ekstern bundfældningstank, skal alle dele indgå i kommunalbestyrelsens vurdering af anlæggets dimensionering. Dimensioneringen, herunder slamlagerets volumen, afhænger blandt andet af tønningsfrekvensen, der normalt fastsættes til én gang årligt.

Af hensyn til anlæggets funktion bør spildevandet i øvrigt ikke indeholde væsentlige mængder af miljø-fremmede stoffer som tungmetaller, organiske opløsningsmidler, toksiske stoffer, kraftige rengøringsmid-ler, malerrester, fenoler, klor eller lignende. Det er husejerens ansvar, at rensningsanlægget ikke tilledes væsentlige mængder heraf eller stoffer, der i øvrigt er hæmmende for biologien. Det er også husejerens ansvar, at der ikke er flere beboere eller lejere/gæster på ejendommen, end anlægget er dimensioneret til, at anlægget ikke tilledes andet end almindeligt husspildevand, og at regnvand er frasepareret. Visse anlæg bør i øvrigt ikke stå ubenyttet hen i en længere periode.

Kommunalbestyrelsen bør ikke meddele tilladelse til anlæg under 5 PE svarende til belastningen fra en husstand med maksimalt 5 fastboende personer.

14.5.7 Tilsyn med egenkontrol

Kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed vedr. minirenselanlæg, jf. lovens § 65, og påser, at udlederkra-vene i bekendtgørelsen opfyldes, og om vilkår i tilladelsen overholdes. Hvis et anlæg vedvarende ikke kan overholde kravene, kan kommunalbestyrelsen indskærpe, at forholdet lovliggøres, jf. lovens § 68-69 eller, hvis der er tale om et forhold, der er lovligt, men det ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt mv., meddele påbud, jf. lovens § 30.

14.6 Forudsætninger for påbud om forbedret spildevandsrensning

Spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i det åbne land gennemføres for at opnå god til-stand i vandløb og søer. Indsatsen realiseres ved at påbyde forbedret spildevandsrensning via installation af decentrale private renselanlæg på de berørte ejendomme eller ved at kloakere de berørte ejendomme og aflede spildevandet til spildevandsselskabets renselanlæg.

Forudsætningen for at give et påbud efter lovens § 30 er, at det eksisterende spildevandsanlæg ikke funge-rer miljømæssigt forsvarligt. Hvad der nærmere skal forstås ved miljømæssigt forsvarligt, er fastlagt i den

administrative praksis og ud fra domstolsafgørelser om spørgsmålet. Bestemmelsen finder anvendelse på både tilladninger til spildevandsanlæg og på særskilte udledninger til vandløb, søer eller havet. For så vidt angår særskilte udledninger fra listevirksomheder, jf. lovens kapitel 5, skal disse dog godkendes efter reglerne herom.

Da påbud om forbedret spildevandsrensning som nævnt gennemføres for at opnå god tilstand i vandløb og søer, kan påbud ikke meddeles af hensyn til beskyttelsen af grundvandet, jf. f.eks. utrykt dom af 1. maj 2017 fra Retten i Helsingør, hvor et påbud af den nævnte grund blev fundet ugyldigt. Retten henviste til, at lovens § 30 fremgår af lovens kapitel 4, der omfatter beskyttelse af overfladevand.

Med hensyn til baggrunden for forudsætningerne for påbud om forbedret spildevandsrensning henvises til lovforarbejderne, se <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/199612K00128>

Kommunalbestyrelsen kan ændre vilkårene i tidligere meddelte udledningstilladelser, hvis det tidligere fastsatte vilkår må anses for utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige. Det kan ske i situationer, hvor en spildevandsudledning isoleret betraget ikke medfører miljømæssigt uforsvarligt forhold, men hvor en ændring af vilkårene er nødvendig for at skabe plads i det berørte vandområde (recipienten) med henblik på at imødekomme en anden berettiget ansøgning i afstrømningsområdet.

Ved meddelelse af påbud efter lovens § 30 om forbedret spildevandsafledning skal følgende forudsætninger, jf. bekendtgørelsens § 35, være opfyldt:

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, ikke er opfyldt.

Det følger af bekendtgørelsens § 35, stk. 2, at nr. 2 og 3 i stk. 1 ikke finder anvendelse ved meddelelse af påbud om forbedring af uhygiejniske forhold affødt af udledningen på særskilte udledninger direkte til vandløb, søer eller havet.

Forudsætningerne i bekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 1-3, skal ses i lyset af Højesterets dom i UfR 2002.1820. Den første betingelse må ses som et udslag af officialprincippet, idet et påbud forudsætter, at den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst. Den anden betingelse er et krav om årsagssammenhæng mellem udledningen og forureningen af vandområdet. Den tredje betingelse er kravet om, at der er fastsat en målsætning for vandområdet, som er ikke opfyldt. De tre betingelser er kumulative, dvs. alle betingelser skal være opfyldt ved meddelelse af påbud, jf. lovens § 30. I øvrigt skal et påbud også være i overensstemmelse med det almindelige proportionalitetsprincip, dvs. at indgrebet skal stå i rimeligt forhold til forureningen, ligesom det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at der gælder et skærpet hjemmelskrav for udstedelse af et påbud.

Udledninger fra den spredte bebyggelse er væsentligt anderledes end større spildevandsudledninger. For større spildevandsudledninger kan der typisk konstateres en påvirkning direkte ved udledningsstedet, hvis

f.eks. vandkvaliteten måles op- og nedstrøms i et vandløb. Det vil typisk ikke være muligt for enkeltejendomme, hvor det i mange tilfælde vil være den summerede påvirkning fra flere små udledninger, der giver forureningspåvirkningen i vandløb eller søer.

Det fremgår ikke af lovgivningen, hvem påbuddet skal rettes til, men normalt vil det skulle rettes til ejendommens ejer. Det kan f.eks. blive relevant at tage stilling til i de tilfælde, hvor der er tale om eget hus på lejet grund eller en lejer af en ejendom, som er årsag til en given forurening, f.eks. en virksomhed. Efter omstændighederne kan påbuddet i det tilfælde rettes til den, der er ansvarlig for forureningen. Påbuddet kan evt. tinglyses på ejendommen, og det vil i givet fald kunne give evt. kommende ejere viden om påbuddets eksistens, men tinglysningen er ikke en gyldighedsbetingelse for det meddelte påbud. Hvis ejendommen skifter ejer, før fristen for påbuddet er udløbet, kan kommunalbestyrelsen være nødt til over for den nye ejer at varsle og udstede påbuddet igen, hvis grundlaget herfor fortsat er til stede.

14.6.1 De konkrete dokumentationskrav ved påbud

Det fremgår af bekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 1-3, at kommunalbestyrelsen forud for meddelelse om påbud om forbedret spildevandsrensning ved en decentral renseløsning skal foretage en konkret vurdering af, om en ejendom udleder spildevand til et vandområde, og om udledningen bidrager til forurening af det pågældende vandområde, for hvilket der er fastsat en spildevandsindsats i de statslige vandområdeplaner.

Kommunalbestyrelsen beslutter, hvilken metode de vil anvende til at fastlægge afløbsforholdene fra en ejendom, jf. bekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 1, og nedenfor er angivet nærmere retningslinjer herfor. Afløbsforholdene på den enkelte ejendom bør allerede fremgå af de kommunale registre (BBR), men hvor disse mangler, kan oplysningerne efter omstændighederne indhentes fra grundejerne med hjemmel i lovens § 72.

I U 1999 1444 er det dog antaget, at lovens § 72 ikke kan anvendes til at pålægge en privat parcelhusejer undersøgelsespligt i forbindelse med olieforurening fra ejendommens olietanksanlæg. Se ligeledes Peter Pagh i JUR 1992 80. Landsretten lagde særlig vægt på en fortolkning af ordlyden af § 72, der efter en naturlig sproglig forståelse ikke regulerer privatpersoners ansvar for forhold, der opstår i forbindelse med at de ejer et parcelhus. I Miljøretten III, af Ellen M. Basse, s. 188, 2001, fremgår, at landsretten fortolkede begrebet ”virksomhed” restriktivt ud fra legalitetsprincippet. Dvs. at der efter forfatterens opfattelse skulle være en klarere hjemmel, hvis ordet ”virksomhed” ikke måtte forstås snævert, netop fordi der var tale om et indgreb overfor en borger.

Lovens anvendelse af ordet ”virksomhed” er herefter ikke entydig, og det vil derfor bero på en konkret vurdering af de kompetencer, som er fastlagt i lovens enkelte kapitler, om begrebet virksomhed kan bruges om alle aktiviteter, eller om det alene kan anvendes i relation til de erhvervsaktiviteter, der foregår på en fast ejendom. På trods af klare forarbejder til lovens § 2, stk. 1, nr. 1, vedr. lovens anvendelse af ”virksomhed”, er den gældende retstilstand på dette punkt til en vis grad usikker, hvorfor kommunalbestyrelsen i den enkelte sag må foretage en konkret vurdering.

I tilfælde af, at en ejendom udleder til et drænsystem, hvor spildevandet transporteres til det forurenede vandområde, kan påbuddet, for så vidt angår fastlæggelse af drænsystemet, baseres på kommunalbestyrelsens oplysninger dvs. ved hjælp af BBR, eksisterende kortmateriale og hydrologiske oplande med vandskel.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at hvis der er angivet et forkert vandområde (recipient) i et påbud om forbedret spildevandsrensning, vil forudsætningerne for påbuddet bortfalde. Er der usikkerhed om oplysningernes kvalitet, bør oplysningerne suppleres med en selvregistrering af grundejeren, og det er kommunalbestyrelsen, som anmoder grundejeren om at berigtige oplysningerne.

Hvis der efter denne registreringsproces alligevel er tvivl om udledningen, f.eks. via et drænsystem, og om den har forbindelse til det forurenede vandområde, kan det blive nødvendigt at gennemføre en egentlig kortlægning af udledningen på stedet, herunder vil også sporstofundersøgelser kunne anvendes til at påvise til, hvilket vandområde der udledes. Ejendommens udledning skal alene bidrage til faktisk forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er i den forbindelse underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan f.eks. være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor vandløbet løber ud i en sø, der er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Med hensyn til § 35, stk. 1, nr. 2, er det ikke afgørende for meddelelse af påbud, om ejendommens bidrag til forureningen af et vandområde er stort eller lille, herunder om forureningen sker gennem lange drænstræk eller kun en del af året, idet ingen ejendom har krav på en ret til at forurene i et eller andet ubestemt, mindre omfang, jf. bl.a. Vestre Landsretsdom fra 18. maj 1995, der er en stadfæstelse af utrykt dom af 14. december 1994 fra Retten i Skanderborg. Det er efter § 35, stk. 1, nr. 2, alene et krav, at ejendommens udledning påvirker (forurener) et nedstrøms liggende vandområde, der ikke lever op til målsætningen på grund af spildevandsforurening.

I praksis kan det vise sig vanskeligt via målinger at afgøre, om en ejendoms spildevand på et tidspunkt over året bidrager til forurening af det nedstrøms liggende vandområde, der ikke lever op til målsætningen på grund af spildevandsforurening. At der ikke kan konstateres en spildevandsbelastning fra en ejendom jævnt over hele året, men kun dele af året, har ikke betydning for meddelelse af påbuddet. Det samme gælder et lavt forbrug, begrænset anvendelse af ejendommen eller andre forhold, som kan give et begrænset behov for afledning af spildevand.

Vurderingen af forholdene, jf. § 35, stk. 1, nr. 2, kan ske ”bag skrivebordet”. Modtageren af påbuddet kan således ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser. Et generelt krav om spildevandsrensning af en vis mindste effektivitet må betragtes som sagligt begrundet og antages i domstolspraksis at være hjemlet i loven uden nærmere analyse af spildevandet, jf. Vestre Landsretsdom fra 18. maj 1995. Det er beskrevet yderligere i betænkning fra Miljøstyrelsen, nr. 3 fra 1996, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1996/nov/betaenkning-om-spildevandsafledningen-i-det-aabne-land-mv/> Efter Miljøstyrelsens erfaring støtter kommunerne sig normalt til den dokumentation, der følger af den statslige overvågning af kvaliteten i vandområderne, men kommunerne kan vælge at supplere den statslige viden med egne undersøgelser. Se <http://www.ft.dk/samling/20151/almDEL/mof/spm/564/svar/1311972/1615261/index.htm>

forureningen af vandområdet (recipienten) være dokumenteret ved en bedømmelse af miljøkvaliteten i relation til den aktuelle målsætning for vandområdet, jf. bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Efter fast administrativ praksis er det tilstrækkeligt, at det modtagende vandområde er udpeget i vandområdeplanerne 2015-2021 som forurenede af spildevand, idet der således normalt ikke forudsættes at

blive foretaget konkrete målinger vedr. spildevandsbelastningen for det konkrete vandområde forud for meddelelsen af det enkelte påbud. Det skal bl.a. ses i lyset af Højesterets dom i UfR 2002.1820, hvoraf det fremgår, at det (blot) er en (af 3) betingelse(-r), at der er fastsat en målsætning for vandområdet, som er ikke opfyldt. Det er således ikke Miljøstyrelsens hensigt, at kommunerne ved meddelelse af påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 særskilt skal

dokumentere, at spildevand er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i vandløbet eller søen.

Retspraksis er på det seneste bekræftet i flere domme: I utrykt dom af 15. juni 2017 fra Retten i Aarhus vedr. påbud om forbedret spildevandsrensning, hvor manglende efterkommelse af påbud medførte en bøde på 2500 kr., hvortil kom tvangsbøder pr. uge indtil påbuddets opfyldelse. Tilsvarende henvises til utrykt dom af 31. oktober 2017 fra Retten i Holstebro om undladelse af at efterkomme påbud efter lovens § 30, stk. 1, idet ejeren af en ejendom blev straffet med bøde på 5000 kr. og tvangsbøder på 2500 pr. måned, indtil en forbedret spildevandsrensning etableres. Ligeledes henvises til utrykt dom af 23. november 2017 fra retten i Herning, hvor samme straf blev idømt for manglende opfyldelse af påbud, jf. lovens § 30. I alle tre domme fandt retten således, at der var udstedt et gyldigt påbud, jf. lovens § 30.

Det bemærkes dog, at Retten i Roskilde i en straffesag ved utrykt dom af 21. november 2017 frifandt en tiltalt for manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. lovens § 30. Retten begrundede sit resultat med, at der under de foreliggende omstændigheder i denne sag ikke fandtes at være dokumentation for, at det var spildevand, der havde forurenset det pågældende vandløb i et omfang, så miljømålet for vandområdet ikke var opfyldt. Derved fandt retten, at bekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3, ikke var opfyldt. Anklagemyndigheden har anket den pågældende dom fra Retten i Roskilde med påstand om domfældelse.

I dom af 6. marts 2018 fra Retten i Næstved havde en grundejer rejst påstand om, at et påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. lovens § 30, for en enkeltejendom var ugyldigt. Retten frifandt kommunen, idet de fandt, at kommunen havde dokumenteret, at det pågældende vandløb var forurenset i et omfang, der havde gjort, at vandløbet ikke opfyldte målsætningen for vandkvaliteten som fastlagt i vandområdeplanen, og at dette bl.a. skyldtes udledning af spildevand fra ikke-kloakerede ejendomme i området.

Som følge af, at et påbud skal varsles over for den enkelte grundejer, jf. lovens § 75, og da kommunalbestyrelser typisk fastsætter en lang tidsfrist for efterkommelse, som f.eks. 1-3 år, kan der i praksis opstå den situation, at målsætningen for vandområdet opfyldt, inden udløb af påbudsfristen, fordi de øvrige grundejere i oplandet har efterkommet kommunalbestyrelsens påbud, evt. alene på baggrund af varslingen.

Spørgsmålet er her, hvordan denne situation skal håndteres af kommunalbestyrelsen. Afgørelsen må træffes på grundlag af en konkret vurdering og under iagttagelse af de almindelige forvaltningsretlige principper om f.eks. hjemmel, sagsoplysning, proportionalitet og partshøringsreglerne. Vedr. princippet om proportionalitet henvises til utrykt dom af 6. marts 2018 fra Retten i Næstved, hvor et meddelt påbud ikke fandtes at stå i misforhold til den forventede rensning af spildevandet.

Udgangspunktet er som nævnt, at ingen har en forureningsret, selvom forureningen må anses for lille, jf. ovenfor. Men forudsætningerne i bekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 1-3, skal være opfyldt på tidspunktet

for udstedelsen af påbuddet. Dvs. at forureningen af vandområdet (recipienten) f.eks. skal være dokumenteret på tidspunktet for påbuddet.

Det bemærkes, at det er summen af en række små tillædninger, der giver effekten i det modtagende vandområde, og det følger af den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, at ensartede udledere som udgangspunkt skal behandles ens. I visse tilfælde kan der på den anden side være forudsætninger, der har ændret forholdene for vandområdet væsentligt, og som øver så stor indflydelse på opfyldelse af det berørte vandområdes kvalitet, at der må tales om ændrede forudsætninger i grundlaget for varslingen af påbuddet. Er afgørelsen truffet, kan principperne om administrativ kontrol og håndhævelse medføre, at kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering i særlige situationer må tilbagekalde afgørelsen.

For om muligt at undgå problemet er det Miljøstyrelsens holdning, at kommunalbestyrelsen så vidt muligt skal følge op på spildevandsplanlægningen ved at meddele påbud om forbedret rensning til et helt område/opland på samme tid, og at kommunalbestyrelsen i øvrigt hurtigst muligt efter fristen for opfyldelse af påbuddet skal anvende lovens almindelige retshåndhævelsesmidler, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 6, 2005, "Håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven", se <https://www2.mst.dk/udgiv/Publikationer/2005/87-7614-833-5/pdf/87-7614-834-3>. PDF. Om anvendelse af lovens § 30 i øvrigt henvises til utrykt dom af 8. november 2017 fra Retten i Herning om manglende efterkommelse af påbud om frakobling af tag- og overfladevand, hvilket blev straffet med bøde på 5000 kr. og månedlige tvangsbøder på 1000 kr. indtil påbuddets opfyldelse.

14.7 Hjelpeordning ved påbud om forbedret spildevandsrensning, tilslutning til kloak

Bekendtgørelse nr. 108 af 29. januar 2015 om afdragsordninger, fristfastsættelse for spildevandshåndtering og tilslutningsbidragets forfaldstidspunkt omfatter en hjelpeordning, der skal lette byrden for de økonomisk mest udsatte borgere ved påbud om forbedret spildevandsrensning og tilslutning til kloak.

Bekendtgørelsens regler og indholdet af hjelpeordningen er nærmere beskrevet på Energistyrelsens hjemmeside vedr. "Støtteordning for grundejere ved påbud", se <https://ens.dk/ansvarsomraader/vand/drikkevand-spildevand-og-vandselskaberne> Her findes bl.a. en introduktion til bekendtgørelsens regler og hjelpeordningen, ansøgningsblanketter og tilhørende vejledende notater, ofte stillede spørgsmål og svar samt forslag til standardformuleringer til brug for kommunalbestyrelserne. Ansvar for bekendtgørelsen er delt mellem Miljøstyrelsen, der har ansvaret for de dele, der relaterer sig til fristen for påbud, og Energistyrelsen, der har ansvaret for de dele, der handler om tilslutningsbidragets forfald og afdragsordningen med spildevandsforsyningsselskabet.

14.7.1 Anvendelsesområde

Efter den pågældende bekendtgørelses § 1 finder den anvendelse ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4, 2. pkt., og § 30, stk. 1, dvs. ved:

- Påbud om forbedret spildevandsrensning i det åbne land
- Påbud om tilslutning til kloak
- Andre påbud om at bringe kloakforhold i orden efter miljøbeskyttelseslovens § 30, stk. 1,

- Ændringer i vilkår fastsat i tidligere tilladelser efter miljøbeskyttelseslovens § 28, hvis de er utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige, jf. miljøbeskyttelseslovens

§ 30, stk. 1,

Bekendtgørelsen finder derimod ikke anvendelse for:

- Påbud om separering af eksisterende fælleskloak
- Ejendomme kun til erhverv
- Påbud efter rottebekendtgørelsen
- Påbud efter miljøaktivitetsbekendtgørelsen (kapitel 5 om uhygiejniske forhold)

14.7.2 Kriterier for adgang til hjælpeordningen

Grundejere kan få adgang til hjælpeordningen, hvis grundejers samlede årlige husstandsindkomst ligger under afskæringskriteriet med et tillæg for hvert hjemmeboende barn (maks. 4 børn) under 18 år. Afskæringskriteriet blev i 2015 fastsat til 300.000 kr./år og tillægget til 39.300 kr./barn, hvilket fremskrives årligt. De gældende tal kan findes på Energistyrelsens hjemmeside, se <https://ens.dk/ansvarsomraader/vand/drikkevand-spildevand-og-vandselskaberne> jendomme ejet af virksomheder, foreninger, kommunalbestyrelser mv. har ikke adgang til hjælpeordningen, da de ikke har en husstandsindkomst.

14.7.3 Kommunalbestyrelsens pligter

Inden kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om påbud, skal den forventede adressat informeres om muligheden for at søge om adgang til hjælpeordningen, herunder om fristen for ansøgning. Kommunalbestyrelsen er i den forbindelse forpligtet til at gøre en ansøgningsblanket tilgængelig på sin hjemmeside, f.eks. den der stilles til rådighed på Energistyrelsens hjemmeside, hvor der også er vejledning til sagsbehandlingen. Se <https://ens.dk/ansvarsomraader/vand/drikkevand-spildevand-og-vandselskaberne>

Fristen for at søge om adgang til hjælpeordningen skal fastsættes til en dato, der ligger forud for kommunalbestyrelsens afgørelse. Kommunalbestyrelsen kan med fordel informere om hjælpeordningen i forbindelse med varsel om påbud og fastsætte samme frist for ansøgning om adgang til hjælpeordningen som fristen for at komme med kommentarer til det påtænkte påbud.

14.7.4 Afgørelse om adgang til hjælpeordningen

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ansøgers adgang til hjælpeordningen senest samtidig med afgørelsen om påbud. Afgørelsen træffes ved, at kommunalbestyrelsen sammenholder oplysningerne i ansøgningsblanketten med den af ansøger vedlagte dokumentation fra SKAT. Hvis ansøger opfylder kriterierne, er vedkommende berettiget til hjælpeordningen. Det forventes ikke, at kommunalbestyrelsen kvalificerer ansøgers oplysninger hos SKAT eller andre myndigheder. Kommunalbestyrelsen skal i sin afgørelse informere om de frister, grundejer har i medfør af bekendtgørelsen, jf. nedenfor.

Der er ikke dispensationsmuligheder fra kriterierne for at blive omfattet af ordningen. Kommunalbestyrelsen kan således ikke give en ansøger adgang til hjælpeordningen, hvis kriterierne ikke er opfyldt, uanset om der måtte foreligge andre grunde til, at det ville være hensigtsmæssigt at give adgang til hjælpeordnin-

gen. Kommunalbestyrelsen kan ikke basere sin afgørelse på andre nøgletal end dem, der skal angives i ansøgningsblanketten og vedlægges som dokumentation fra SKAT. F.eks. kan kommunalbestyrelsen ikke lægge vægt på nyere tal fra SKAT.

Der er ikke klagemulighed over kommunalbestyrelsens afgørelse, men hvis den bliver bekendt med, at der er ansøgt på ukorrekt grundlag, dvs. at ansøger har opgivet forkerte tal i forbindelse med ansøgningen, bortfalder kommunalbestyrelsens afgørelse.

Grundejer kan ikke søge om adgang til ordningen på andre tidspunkter end i forbindelse med kommunalbestyrelsens afgørelse om påbud. Der kan således ikke søges om adgang senere, f.eks. hvis grundejers økonomiske situation ændrer sig. Hvis kommunalbestyrelsen trækker sit påbud tilbage og udsteder et nyt, træder bekendtgørelsens regler i kraft, og ansøger har igen mulighed for at søge om adgang til ordningen.

Hvis grundejer opfylder hjælpeordningens betingelser, opnår grundejer følgende:

- Fristen for kommunalbestyrelsens påbud skal være mindst 3 år (gælder dog ikke for påbud udstedt pga. uhygiejniske forhold).
- Grundejer får mulighed for af egen drift selv at søge om adgang til en afdragsordning hos spildevandsforsyningsselskabet.
- Ved påbud om tilslutning til kloak forfalder tilslutningsbidraget først, når tilslutningen fysisk er udført.

Kommunalbestyrelsen skal i sin afgørelse om adgang til hjælpeordningen desuden informere om de frister, som grundejeren skal imødekomme for at kunne få adgang til hjælpeordningen:

- Grundejer skal senest 1 år og 6 måneder inden fristen for kommunalbestyrelsens påbud anmode spildevandsforsyningsselskabet om et tilbud, hvis grundejer ønsker at søge om adgang til en afdragsordning hos selskabet.
- Grundejer skal senest 1 år inden fristen for kommunalbestyrelsens påbud acceptere spildevandsforsyningsselskabets tilbud om en afdragsordning.

Hvis grundejeren ikke overholder de nævnte frister, bortfalder retten til at få en afdragsordning hos spildevandsforsyningsselskabet.

14.8 Klageadgang mv.

Som omtalt i kapitel 4 kan kommunalbestyrelsens spildevandsplan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Tilsvarende gælder for kommunalbestyrelsens kortlægning/dokumentation af udledningsforholdene på en ejendom. Der er her tale om en konstaterende forvaltningsakt til brug for den senere forvaltningsafgørelse i form af et påbud.

Kommunalbestyrelsens meddelelse af påbud om forbedret rensning efter lovens § 30, stk. 1, eller påbud om nedsivning efter lovens § 30, stk. 5, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, når spildevandsanlæggets kapacitet er på op til 30 PE, jf. lovens § 30, stk. 4. Kommunalbestyrelsens kortlægning, spildevandsplanlægning og påbud om forbedret rensning til anlæg på op til 30 PE kan efter lovens generelle regler om domstolsprøvelse indbringes for domstolene, jf. lovens § 101.

15. Afledning af spildevand til jorden (nedsivning)

Formålet med bestemmelserne i kapitel 15 er at sikre, at afledning af spildevand til jorden, typisk ved nedsivning, sker på en forsvarlig måde, herunder at sikre beskyttelse af overfladevand og grundvand og at sikre mod hygiejniske risici ved spildevandsafledningen. Det kan f.eks. være afledning (nedsivning) ved brug af en faskine eller afledning (nedsivning) ved brug af et pileanlæg.

15.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

I lovens § 19 er der fastsat regler for meddelelse af tilladelse til nedsivning af spildevand til jorden, og i lovens § 20 er fastsat bestemmelser for ændringer eller tilbagekaldelse af meddelte nedsivningstilladelser. Det er efter lovens § 19, stk. 4, kommunalbestyrelsen, der giver nedsivningstilladelser, medmindre ministeren fastsætter andre regler.

I bekendtgørelsens § 36-38, og § 40 er der fastsat regler om kommunalbestyrelsens behandling af ansøgning om tilladelser. Hvornår en tilladelse i øvrigt er nødvendig, er behandlet i kapitel 1. Der henvises i øvrigt til kapitel 9.10 vedr. hjemmel for afgørelser, jf. lovens § 20 eller § 30.

15.2 Ansøgningsprocedure

Ansøgninger om nedsivning af spildevand skal sendes til kommunalbestyrelsen. Ansøgningen kan indgives via Byg og Miljø, jf. i øvrigt kapitel 19.1. Kommunalbestyrelsen påser, om ansøgningen er i overensstemmelse med spildevandsplanen, herunder om der er eller er planlagt en anden afledningsform, typisk kloakering, i det opland, hvor der ansøges om nedsivning. I givet fald kan kommunalbestyrelsen afslå at give tilladelse til nedsivning.

15.3 Tilladelser til nedsivning af husspildevand mv.

15.3.1 Generelt

Tilladelse til nedsivningsanlæg med en anlægskapacitet på 30 PE eller derunder, hvor spildevandet ikke indeholder stoffer, end hvad der sædvanligvis forekommer i husspildevand, jf. i øvrigt kapitel 2.1.1, kan meddeles af kommunalbestyrelsen, når en række betingelser i bekendtgørelsens § 37, stk. 1, nr. 1-10, er opfyldt.

Tilladelse til afledning af tag- og overfladevand til nedsivningsanlæg, hvortil der ikke afledes husspildevand eller processpildevand, kan meddeles, når betingelserne i § 38, stk. 1, nr. 1-4, er opfyldt. Er betingelserne i § § 37-38 ikke opfyldt, kan tilladelsen dog meddeles, når betingelserne i § 40, stk. 1-5, er opfyldt. Hvis afstanden fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer eller havet er mindre end 25 meter, finder § 19 anvendelse. Ved meddelelse af tilladelse til disse nedsivningsanlæg skal kommunalbestyrelsen sikre, at betingelserne i § 19, stk. 2, nr. 1-2, er opfyldt.

Mælkerumsspildevand, dvs. vand fra rengøring af malkeanlæg, bør som udgangspunkt bortskaffes på anden vis end ved nedsivning, f.eks. ved opsamling og udbringning på landbrugsjord. Spildevand fra mælkerum er dog tidligere blevet fortolket som sammenligneligt med husspildevand og tilladt nedsivet efter bekendtgørelsens § 37.

Eksisterende godkendte nedsivningsanlæg for mælkerumsspildevand er fortsat lovlige. Mælkerumsspildevandets karakter kan være varierende afhængigt af, om det er alle skyl, der ønskes nedsivet og afhængigt af, hvilke rengørings- og desinfektionsmidler der anvendes. Efter bekendtgørelsens § 37, stk. 1, har kommunalbestyrelsen kompetence til at meddele tilladelse til etablering af nedsivningsanlæg for spildevand op til højst 30 PE. Dette svarer typisk til 10 husstande uanset ejendommens fysiske placering.

Spildevand (drænvand) fra kunstgræsbaner, der påtænkes nedsivet, kan være forurenset med miljøfremmede stoffer fra banerne. Ved behandling af en ansøgning om tilladelse til nedsivning kan kommunalbestyrelsen anmode ansøgeren om at rekvirere oplysninger hos leverandøren om det enkelte produkts indholdsstoffer med henblik på en vurdering af miljøeffekten. Det er således hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen, herunder kultur-, fritids- og miljøafdelingerne, har en tæt dialog med ejeren af banen i anlægsfasen med henblik på sagens oplysning mv. Kommunalbestyrelsen kan ved at fastsætte vilkår i en evt. tilladelse tage de nødvendige miljøhensyn.

Kommunalbestyrelsen bør herudover være tilbageholdende med at meddele tilladelse til nedsivning af industrispildevand og tilsvarende spildevand med indhold af miljøfremmede stoffer, f.eks. pesticidholdigt spildevand, uden forudgående rensning.

Det kan således være vanskeligt at sikre, at nedsivningen ikke medfører forurening af jord eller grundvand, da det er svært at spore og overvåge spildevandets indhold af miljøfremmede stoffer i jorden. Kommunalbestyrelsen skal især være opmærksom på, om stofferne i givet fald nedbrydes eller blot bindes, og om der opstår nedbrydningsprodukter henholdsvis over og under grundvandsspejlet.

De forhold, der skal være afklaret, for at kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse til nedsivning, omfatter følgende forhold, der i øvrigt gennemgås nedenfor, jf. bekendtgørelsens § 37:

- 1) Der er udført undersøgelser, der viser, at jordbunden på ejendommen er egnet til nedsivning.
- 2) Nedsivningsanlægget dimensioneres, placeres og udføres således, at der ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener, uhygiejniske forhold eller gener i øvrigt.
- 3) Spildevandet passerer en bundfældningstank, forinden det ledes til nedsivningsanlæg.
- 4) Nedsivningsanlægget og de tilhørende afløbsinstallationer udformes og drives i overensstemmelse med de af myndighederne fastsatte retningslinjer.
- 5) Nedsivningsanlægget udformes som sivedræn, med undtagelse af nedsivning af spildevand, der er rensat i et anlæg, der mindst opfylder rensklasse SO, jf. bilag 3.
- 6) Bunden af nedsivningsanlægget placeres mindst 1 meter og så vidt det er teknisk muligt 2,5 meter over højeste grundvandsstand.
- 7) Nedsivningsanlægget respekterer beskyttelsesområder fastlagt efter lovens § 22.
- 8) Afstanden fra nedsivningsanlægget til anlæg til indvinding af vand, hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet, er mindst 300 meter.
- 9) Afstanden fra nedsivningsanlægget til anlæg til indvinding af vand, hvortil der ikke stilles krav om drikkevandskvalitet, er mindst 150 meter.

10) Afstanden fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer og havet er mindst 25 meter.

Generelt bør kommunalbestyrelsen ved planlægning af "tæt" nedsivning i større områder inddrage hensyn til grundvandskvaliteten i området, herunder mulighed for anvendelse af grundvandsressourcen til vandforsyningsformål. F.eks. kan nævnes intensiv nedsivning i et større sommerhusområde beliggende i et område med ubeskyttet grundvand, der anvendes til drikkevandforsyning, hvor det kan være uhensigtsmæssigt at etablere nedsivning for husspildevand.

Generelt henvises til Miljøstyrelsens vejledning nr. 2, 1999, om "Nedsivningsanlæg op til 30 PE", revideret i 2000, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1999/aug/nedsivningsanlaeg-op-til-30-pe/> I relation til de enkelte krav i § 37 bemærkes følgende:

Ad nr. 1) Det skal sikres, at der er udført undersøgelser, der viser, at jordbunden på ejendommen er egnet til nedsivning. I Miljøstyrelsens vejledning beskrives de undersøgelser af jordbunden, som det anbefales at få foretaget, forud for etablering af et nedsivningsanlæg på en ejendom. På lokaliteter, hvor jordbunden er forurenede, vil udvaskning af forurenende stoffer kunne ske til grundvandet, hvis der etableres nedsivningsanlæg. Kommunalbestyrelsen må konkret vurdere, om der kan ske nedsivning, uden at det medfører udvaskning af sådanne forurenende stoffer.

Ad nr. 2) Nedsivningsanlæg udføres og dimensioneres således, at der, når anlægget tages i drift, ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener eller uhygiejniske forhold eller gener i øvrigt.

Ad nr. 3) Inden spildevandet nedsives, skal det ledes gennem en bundfældningstank. Se i øvrigt kapitel 13.

Ad nr. 4) Nedsivningsanlæg skal udføres og dimensioneres således, at der, når anlægget tages i drift, ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener eller uhygiejniske forhold i øvrigt. Udførelse og dimensionering af nedsivningsanlægget er i øvrigt beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning.

Ad nr. 5) Nedsivningsanlæg skal derfor udformes som sivedræn med undtagelse af nedsivning af spildevand, der er rensede i et anlæg, der mindst opfylder renseklasse SO, jf. bekendtgørelsens bilag 3. For boliger bør det etableres mindst 30 meter sivedræn pr. husstand. For at sikre en lav spildevandsbelastning pr. areal skal nedsivning ske som en fladebelastning og ikke ved en punktbelastning som f.eks. i sivebrønde. Udførelse og dimensionering af nedsivningsanlægget er i øvrigt beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning. Siden 1981 har nedsivningsanlæg ikke kunnet etableres som sivebrønde, da sivearealet i en sådan generelt ikke vurderedes at være tilstrækkeligt med henblik på at sikre en miljømæssig forsvarlig nedsivning. Eksisterende sivebrønde, hvor den oprindelige belastning ikke er ændret væsentlig, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, kan som udgangspunkt fortsat anvendes, med mindre kommunalbestyrelsen vurderer, at det er miljømæssigt forsvarligt. I sidstnævnte tilfælde kan tilladelsen tilbagekaldelse efter lovens § 20.

Ad nr. 6) Bunden af nedsivningsanlægget skal placeres mindst 1 meter og så vidt det er teknisk muligt 2,5 meter over højeste grundvandsstand. Kravet er fastsat for at sikre den bedst mulige nedbrydning af forurenende stoffer i spildevandet. Dette kan evt. opnås ved hævede anlæg, alternativt at sænke grundvandsspejlet, jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Ad nr. 7) Nedsivningsanlægget skal respektere de beskyttelsesområder, der er fastlagt for visse vandindvindingsanlæg efter lovens § 22. Sådanne beskyttelsesområder fastlægges normalt omkring indvindingsanlæg for almene vandforsyningsanlæg, der kræver tilladelse efter vandforsyningslovens § 20. Ved almene vandforsyningsanlæg forstås anlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme.

Desuden fastlægges normalt beskyttelsesområder omkring indvindingsanlæg for visse virksomheder, der kræver vand af drikkevandskvalitet (f.eks. virksomheder, der fremstiller levnedsmidler eller lægemidler). Inden for beskyttelsesområdet fastsættes der i almindelighed et forbud mod nedsivningsanlæg. Normalt vil beskyttelsesområderne være udstrakt til området inden for 300 meter fra indvindingsboringer. Under særlige forhold kan afstanden være mere end 300 meter fra indvindingsboringer. Det bør overvejes at betragte vandforsyning og spildevandsafledning til de små bysamfund som et hele. F.eks. vil det i visse tilfælde kunne være hensigtsmæssigt at tilslutte enkeltejendomme med egne vandindvindinger til fælles vandforsyning og herved opnå, at der kan etableres nedsivningsanlæg på de enkelte ejendomme.

Ad nr. 8) Ud over beskyttelse af vandindvindingsanlæg gælder det, at nedsivningsanlægget skal ligge mindst 300 meter fra indvindingsanlæg, hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet, hvis kommunalbestyrelsen skal kunne meddele tilladelse til det ansøgte. Anlæg til vanding og vask i gartnerier, der dyrker spiselige afgrøder, må som hovedregel kræve vand af drikkevandskvalitet, jf. bekendtgørelse nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Derimod kræver markvandingsanlæg og vandindvindingsanlæg ikke vand af

drikkevandskvalitet. Det samme gælder anlæg, der alene indvinder vand til kølevand eller procesvand i en virksomhed, der fremstiller ikke-spiselige varer.

Ad nr. 9) Afstanden til vandindvindingsanlæg, hvortil der ikke stilles krav om drikkevandskvalitet, skal være mindst 150 meter. Afstandskravene fra nedsivningsanlægget til vandindvindingsanlæg gælder uden hensyn til, om nedsivningsanlægget modtager husspildevand eller modtager andet lignende spildevand.

Ad nr. 10) Der er fastsat krav om mindst 25 meters afstand fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer eller havet. Hvis afstanden fra nedsivningsanlægget er mindre end 25 meter, skal ansøgningen om tilladelse til afledning ske efter bestemmelserne om udledning, jf. § 19 i bekendtgørelse nr. 802 af 1. juni 2016 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. For anlæg til indvinding af vand som nævnt i § 37, stk. 1, nr. 9, og anlæg til indvinding af vand, som forsyner eller har til formål at forsyne mindre end 10 ejendomme med vand, hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet, kan afstanden fra nedsivningsanlægget nedsættes til 75 meter. Det gælder i tilfælde af, at de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at nedsivningen vil kunne ske uden risiko for forurening af anlæg til indvinding af vand. Kommunalbestyrelsens kompetence omfatter ligeledes husspildevand fra toiletbygninger, spejderhytter, erhvervsvirksomheder mv., når spildevandet efter sit indhold kan omregnes til PE, og hvis spildevandsmængden højst svarer til 30 PE.

15.3.2 Nedsættelse af afstandskrav til vandindvindingsanlæg

Ifølge bekendtgørelsens § 37, stk. 2, er det under særlige forhold muligt for kommunalbestyrelsen at nedsætte afstandskravet til mindst 75 meter fra nedsivningsanlæg til nærmeste vandindvindingsanlæg.

Følgende afstandskrav kan nedsættes:

- afstanden til vandindvindingsanlæg, hvor der ikke stilles krav om drikkevandskvalitet,
- afstanden til vandindvindingsanlæg som forsyner eller har til formål at forsyne mindre end 10 ejendomme, og hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet.

En nedsættelse af afstandskravene kræver, at en vurdering af de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at nedsivningen vil kunne ske uden risiko for forurening af indvindingsanlæg, f.eks. at grundvandsstrømmen ikke fører fra nedsivningsanlægget mod vandindvindingsanlægget. Man skal være opmærksom på, at vandindvindingsanlæg kan ændre grundvandets naturlige strømningsretning, og at en indvinding skaber en sænkningstragt omkring indvindingsanlægget.

Grundvandsstrømmen vil - afhængig af indvindingens størrelse og de hydrogeologiske forhold i øvrigt - altid være rettet mod vandindvindingsanlægget op til en vis afstand fra dette.

Der kan endvidere være tale om at nedsætte afstandskravene, hvis f.eks. indvindingsanlægget ligger på den ene side af et vandløb, og nedsivningsanlægget ønskes anbragt på den modsatte side af vandløbet. Det forudsætter dog, at vandstanden i vandløbet afspejler grundvandsstanden, og at forurenede grundvand ikke kan passere under vandløbet.

15.3.3 Vejledende afstandskrav

Ud over de i bekendtgørelsen § 37 anførte krav skal kommunalbestyrelsen tilstræbe, at følgende afstandskrav overholdes:

- Nedsivningsanlæg placeres mindst 50 meter fra nærmeste andet nedsivningsanlæg for husspildevand. Formålet med kravet er at sikre den bedst mulige spredning af spildevandet og for at undgå forsumpning i et område. Kravet kan fraviges efter en konkret vurdering af, at der er gode nedsivningsforhold. En nedsættelse af afstandskravet kan i øvrigt være hensigtsmæssig, hvis der derved opnås en bedre placering af nedsivningsanlægget i forhold til vandindvindingsanlæg.
- Nedsivningsanlæg placeres mindst 5 meter fra bygninger og skel.

15.4 Tilladelse til nedsivning af tag- og overfladevand fra befæstede arealer

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 38 i visse afgrænsede tilfælde meddele tilladelse til nedsivning af tag- og overfladevand, jf. nærmere nedenfor.

15.4.1 Karakter og mængde af tag- og overfladevand

Kommunalbestyrelsen har kompetence til at meddele tilladelse til afledning af tag- og overfladevand til nedsivningsanlæg, hvortil der ikke afledes husspildevand eller procesvand, når følgende betingelser er opfyldt, jf. § 38, stk. 1, nr. 1 - 4:

- 1) Afstanden til anlæg til indvinding af vand, hvortil der stilles krav til drikkevandskvalitet, er mindst 25 meter.
- 2) Nedsivningsanlægget dimensioneres, placeres og udføres således, at der ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener eller gener i øvrigt.

3) Afstanden fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer og havet er mindst 25 meter.

4) Tag- og overfladevand kommer ikke fra offentlige veje, jernbanearealer eller befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler.

Vejvand, der bortledes gennem drænledninger efter nedsivning gennem græsrabatter og grøfter samt trug med dræn, vil normalt være rensat og hydraulisk neddroset i en sådan grad, at afledning til et vandområde ikke medfører forurening og hydraulisk belastning, men det må afhænge af en konkret vurdering. Hvis vejvand fra mindre veje, uanset om de er i offentlig eller privat eje, nedsiver i vejsiden uden at blive afledt til et nedsivningsanlæg eller et vandområde, kræves normalt ikke tilladelse. Det samme gælder som udgangspunkt for afledning af bagatelagtig karakter af overfladevand fra

f.eks. en bygning uden tagrender.

Ansvar for håndteringen af vejvand på overfladen påhviler som udgangspunkt vejens ejer. For offentlige fællesveje er det kommunen, for private fællesveje er det vejlavet. Ansvar kan dog ligge anderledes, hvis der står andet i f.eks. kommunens spildevandsplan, en tinglysning eller en afgørelse fra kommunen om f.eks. tilslutning til kloak.

Hvor meget regn, vejens afløb skal håndtere, afhænger af de konkrete forhold. Det kan f.eks. fremgå af et serviceniveau fastsat i spildevandsplanen eller en konkret dimensionering for den pågældende vejafvanding. Der kan derfor være situationer, hvor det regner så meget, at vejafvandingen ikke har kapacitet til at håndtere regnen og løber over, f.eks. til tilstødende grunde. Der er ikke regler i loven eller bekendtgørelsen om afstrømning af overfladevand fra én grund til en anden. Hvis en oversvømmelse fra én grund forårsager skader på en anden grund, vil det derfor normalt være et naboretligt anliggende mellem de to grundejere. Hvis den ene grund er en vej, vil det være vejejer, der er den ene part i sagen.

Vandet, der ønskes nedsivet, kan indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligvis forekommer i overfladevand fra tagarealer eller befæstede arealer og have en anden sammensætning end normalt. Det gælder typisk ved overfladevand fra befæstede arealer fra en virksomhed med udendørs aktiviteter, f.eks. vaskepladser, af- og påfyldningspladser mv. I disse tilfælde må tilladelsesmyndigheden vurdere, hvilken betydning anvendelsen af f.eks. vaskepladsen har for overfladevandets karakter.

Typisk vil f.eks. overfladevand fra vaskepladser ved maskinstationer, hvor der sker rengøring af materiel, kunne medføre olie i overfladevandet, og det må således vurderes at have en anden sammensætning end almindeligt overfladevand. Nedsivning af vand fra vaskepladser er ikke tilladt, hvorfor overfladevand skal føres til lukket beholder eller gyllebeholder. Vaskepladser er omfattet af bekendtgørelse nr. 906 af 24. juni 2016 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

15.4.2 Udformning af nedsivningsanlægget

De nærmere betingelser i bekendtgørelsens § 38, stk. 1, nr. 1- 4, gennemgås nedenfor. Forudsætningen om, at skal afledningen ske til et nedsivningsanlæg, hvortil der ikke afledes hverken husspildevand eller procesvand (processpildevand) er fastsat af hensyn til anlæggets funktion, idet overfladevand kan skylle det øvrige spildevand for hurtigt gennem den biologiske aktive øverste jordzone.

Ad 1) Afstanden fra nedsivningsanlæg til vandindvindingsanlæg skal være mindst 25 m, hvilket skyldes, at tag- og overfladevand typisk indeholder en vis mængde forurenende stoffer af forskellig slags. Hvis tag- og overfladevand afviger fra, hvad det normalt indeholder, kan tilladelse meddeles efter bekendtgørelsens § 40.

Ad 2) Desuden skal nedsivningsanlægget dimensioneres, placeres og udføres, så der ikke opstår overfladisk afstrømning eller gener i øvrigt. Det betyder, at jordbunden skal kunne dræne den tilførte vandmængde. I tilfælde, hvor jordbunden er forurenet, skal kommunalbestyrelsen konkret vurdere, om det er forsvarligt at etablere nedsivning, og det skal sikres, at der ikke sker udvaskning af forurenede stoffer til grundvandet. Der er ikke stillet andre specifikke krav til udformning af nedsivningsanlæg for tag- og overfladevand, men nedsivningsanlægget bør udføres ifølge Rørcenter-anvisning 016 Anvisning for håndtering af regnvand på egen grund, maj 2012, se <https://www.teknologisk.dk/ydelser/roercenter-anvisninger-og-rapporter-fra-roercentret/roercenter-anvisninger-og-rapporter/486> Se i øvrigt

NMK-10-00924 se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20170126-000q>, hvor nævnet fandt, at kommunens vurdering af anlæggets dimensionering var sket på fejlagtigt grundlag, idet den dermed ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af, om nedsivningsanlægget var dimensioneret således, at der ikke opstår overfladisk afstrømning, overfladegener eller gener i øvrigt, jf. bekendtgørelsens § 38, stk. 1, nr. 2.

Ad 3) Der er fastsat krav om mindst 25 meter fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer eller havet. Det skal forstås således, at hvis afstanden er kortere, skal ansøgningen om tilladelse til afledning ske efter bestemmelserne om udledning, jf. bekendtgørelsens § 38, stk. 1, nr. 3.

Ad 4) Tilladelsesmyndigheden skal være særligt opmærksom på risiko for forurening af grundvand og vandindvindingsanlæg ved nedsivning af større spildevandsmængder.

15.4.3 Meddelelse til tilladelse til spildevand, der afviger fra almindeligt husholdningsspildevand

Kommunalbestyrelsen kan endvidere meddele nedsivningstilladelse, når spildevandet har en karakter, der afviger fra almindeligt husspildevand, f.eks.:

- Processpildevand fra virksomheder, herunder landbrug, værksteder, maskinstationer
- Vand/skyllevand fra svømmebassiner, herunder spabade

Det processpildevand, der må anses som egnet til nedsivning, er let omsætteligt, næringsholdigt processpildevand. Processpildevand indeholdende en betydende mængde miljøfremmede stoffer må anses som uegnet til nedsivning af hensyn til grundvandsbeskyttelsen, med mindre der foreligger sikker viden om, at stofferne nedbrydes fuldstændigt i jorden uden risiko for forurening af omgivelserne. Spildevand indeholdende toksiske (giftige), bioakkumulerbare (tendens til ophobning) eller persistente (tungt nedbrydelige) stoffer bør ikke afledes til nedsivningsanlæg.

Klorholdigt vand eller vand indeholdende andre desinfektionsmidler fra svømmebassiner, spabade mv. betragter Miljøstyrelsen generelt som processpildevand. Kommunalbestyrelsen kan som udgangspunkt meddele tilladelse, når anlægget udnyttes mere intensivt, end det er tilfældet ved anvendelse for almindelige husstande, f.eks. ved udlejning af sommerhuse eller i tilknytning til hoteldrift eller kursusaktiviteter. I øvrige tilfælde anses dette spildevand som værende en del af det almindelige spildevand fra en

bolig. Begrundelsen for denne sontring er, at der må forventes et større behov for afledning af vand fra swimmingpools til det førstnævnte formål i forhold til pools til almindelig privat brug. Et andet eksempel på tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har mulighed for at meddele tilladelse til nedsivning af overfladevand, er fra jernbanearealer, herunder fra trinbræt.

15.4.4 Afstandskrav i øvrigt

Kommunalbestyrelsen skal tilstræbe, at afstanden mellem nedsivningsanlæggene for tag- overfladevand skal være mindst 20 meter. Afstandskravet er fastsat for at undgå forsumpning af nedsivningsarealer og kan fraviges, når der ikke vurderes at være en sådan risiko, dvs. gode nedsivningsforhold og passende lavt grundvandsspejl. Afstand til skel og bygninger bør være mindst 5 meter, jf. SBI 185, se <http://sbi.dk/anvisninger/Pages/185-Afloebinstallationer-2.aspx>, eller DS 440, se <https://www.danskbyggeri.dk/servicebutik/byggeteknik/normer-standarder-og-anvisninger/ds-440-dansk-ingenioerforenings-norm-for-mindre-afloebsanlaeg-med-nedsivning/>

Vejledende afstandskrav ved minimalrisiko er 2 meter. Den konkrete vurdering kan foretages af en autoriseret kloakmester, men kommunalbestyrelsen skal godkende det.

15.4.5 Hensyn til kommunal planlægning for området

Er betingelserne i §§ 37-38 ikke opfyldt, kan kommunalbestyrelsen dog meddele tilladelse, når følgende betingelser er opfyldt, jf. § 40:

- 1) Tilladelsen er ikke i modstrid med områdets vandforsynings-, spildevands- kommuneplaner- og bekendtgørelser om henholdsvis miljømål og indsatsprogram udstedt i medfør af lov om vandplanlægning.
- 2) De hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at nedsivningen vil kunne ske uden risiko for forurening af anlæg til indvinding af vand.
- 3) Nedsivningen vil ikke medføre forurening af grundvandsressourcer, der er anvendelige til vandforsyningsformål.
- 4) Nedsivningen er ikke til hinder for, at de miljømål for kvaliteten af grundvand, vandløb, søer og havet, der er fastsat for vandområdet i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, kan opfyldes.
- 5) Afstanden til vandløb, søer og havet er mindst 25 meter

15.4.6 Beskyttelse af vandindvindinger og grundvandsressourcer

Ad 1) Kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at en evt. tilladelse ikke strider mod de nævnte planer og bekendtgørelser.

Ad 2) Det skal ved hydrogeologiske undersøgelser i området sikres, at nedsivning ikke vil forurene eksisterende vandindvindingsanlæg eller grundvandsressourcer, som vil være anvendelige til fremtidige vandindvindingsanlæg. En hydrogeologisk undersøgelse kan omfatte et eller flere af de nedenfor opstillede elementer:

- Fastlæggelse af grundvandets strømningsretning (ved små afstande til vandindvindinger bør grundvandet strømningsretning ikke være mod indvindingen)
- Undersøgelse af om vandindvindinger er beskyttede mod nedsivende spildevand (f.eks. af et impermeabelt lerlag).
- En vurdering af de potentielle stoffer i forhold til om de bevæger sig med vandfasen eller lodret i materialet, uafhængig af beskyttende lag.

Ad 3) Det skal ved grundvandskemiske undersøgelser vurderes, om grundvandet har en kvalitet, der egner sig til drikkevand, og at de potentielle nedsivende stoffer ikke vil ændre denne kvalitet. Det forudsættes, at indvindingsoplande og områder med særlig drikkevand, OSD, har en sådan kvalitet.

Ad 4) Bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster indeholder miljømål for vandområder i vandløb, søer og kystvande samt for grundvandsforekomster. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, hvornår miljømålene skal være opfyldt. Nedsivningstilladelsen må ikke være til hinder for, at miljømålene opfyldes i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

Ad 5) Afstandskravet betyder, at hvis der ansøges om at placere et nedsivningsanlæg nærmere end 25 meter fra et vandområde, skal ansøgningen behandles efter reglerne om udledning, og ikke efter reglerne om nedsivning, jf. bekendtgørelsens § 16. Ved meddelelse af en sådan udledningstilladelse bør tilladelsesmyndigheden varetage hensynet til såvel nærtliggende vandindvindingsanlæg som vandkvaliteten i det pågældende vandområde. Ligger grundvandsspejlet under vådområderne, så der kan ske grundvandsdannelse, skal tilladelsen også vurderes i forhold til, at nedsivningsanlægget ikke må påvirke grundvand, der kan anvendes til drikkevand.

15.4.7 Udformning af anlæg til nedsivning af klorholdigt spildevand

Udformning af anlæg til nedsivning af klorholdigt spildevand for anlæg som nævnt i

15.4.2 bør ske efter følgende retningslinjer:

- Klorholdigt spildevand nedsives i et separat nedsivningsanlæg. Det skal udformes med sivedræn efter DS 440. Mindre afløbsanlæg med nedsivning. Der skal benyttes mindst 10 meter sivedræn, og afstanden til nedsivningsanlæg for husspildevand skal være mindst 10 meter.
- Bundfældningstanken udformes som en en-kammertank.
- Krav i bekendtgørelsen § 38, stk. 1, nr. 3, vedrørende afstande til vandindvindinger, vandløb, søer og havet, samt afstandskrav på mindst 1 m til højeste grundvandsspejl bør være overholdt.
- Udledning af klorholdigt vand skal betjenes manuelt, tømning må ikke foregå automatisk f.eks. via et overløb eller lignende. Inden udledning i sivedræne skal spildevandet passere en udligningstank på mindst 1 m³, der skal tømmes for slam efter behov.

Nedsivningsanlæg til klorholdigt spildevand skal kunne klare tømning af spabade og overskudsvand samt vand fra returskyl af filtre i mindre svømmebassiner. Der findes spabade, der fungerer som almindelige badekar uden tilsætning af klor. Spildevandet herfra kan føres til nedsivning sammen med normalt husspildevand. Hvis spabadet er væsentlig større end et normalt badekar (ca. 250 l), kan det medføre

ophvirvling af bundslam i en normal bundfældningstank, når karret tømmes. I disse tilfælde kan man overveje at gøre bundfældningstanken større end normalt.

Nedsivningsanlæg kan ikke dimensioneres til tømning af svømmebassiner, fordi vandvolumenet er alt for stort. Hvis svømmebassinet skal tømmes, kan man overveje at gøre det ved udsprøjtning på jordoverfladen, jf. kapitel 16. Hvis det gøres på et tidspunkt, hvor bassinet ikke har været kloret i en måned eller mere, skulle risikoen for afsvidning være minimal.

15.5 Nedsivning hvor afstandskrav til grundvandsspejl ikke er opfyldt

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 40 meddele tilladelse til nedsivning selvom betingelserne i § 37-38 ikke er opfyldt, f.eks. for husspildevand, hvor afstand til det maksimale grundvandsspejl er under 1 meter. I forbindelse med etablering af nedsivningsanlæg indenfor et afgrænset område kan det dog undertiden være nødvendigt, at der foretages en sænkning af grundvandsstanden, fordi nedsivningsanlæggene ikke kan placeres med den tilstrækkelige afstand til grundvandsspejlet.

En grundvandssænkning skal gennemføres i medfør af vandløbslovens § 21, jf. § 3, stk.

1. De herved etablerede drænledninger eller -grøfter får status som vandløb omfattet af vandløbslovens regler. Udgifterne forbundet med en grundvandssænkning afholdes efter lovens § 22 af de grundejere, der ønsker anlægget udført, og af de grundejere, der ønsker at benytte det. Hvis et sådan nedsivningsanlæg ønskes etableret i en afstand mindre end 25 meter fra drænledningerne, kræves en tilladelse til udledning efter bekendtgørelsens § 16, jf. i øvrigt kapitel 7.

I områder, hvor afstand til grundvandsspejl ikke kan opfylde kravet for en kommunal tilladelse på 1 meter, jf. bekendtgørelsens § 37, stk. 1, nr. 6, kan nedsivningsanlægget anlægges som et hævet anlæg. Det vil sige, at der anlægges en sandmile over jorden i en sådan højde, at både krav til frostfri dækning over sivedrænene og krav om mindste afstand til højeste grundvandstand kan respekteres.

Myndighedskompetence for meddelelse af tilladelse for nedsivningsanlæg i områder med sænket grundvandsspejl og for hævede nedsivningsanlæg følger den generelle afgrænsning af kompetence, der er angivet for nedsivning af spildevand tidligere i dette kapitel.

15.6 Etablering af nedsivningsanlæg

Som nævnt i kapitel 15.3.1. skal nedsivningsanlæg etableres efter de gældende retningslinjer herfor. For nedsivning af husspildevand gælder vejledning nr. 2, 1999, om ”Nedsivningsanlæg op til 30 PE”, revideret i 2000, se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/1999/aug/nedsivningsanlaeg-op-til-30-pe/> Derudover findes, DS 440 ”Norm for mindre afløbsanlæg med nedsivning”, der udover nedsivning af husspildevand også omfatter nedsivning af overfladevand. For så vidt angår ensionering af LAR-anlæg (faskine, regnbed, grøft og permabel belægning), se <http://www.laridanmark.dk/dimensionering-af-lar-anlaeg/31582>.

15.7 Ændring eller tilbagekaldelse af nedsivningstilladelser

Efter lovens § 20 kan nedsivningstilladelser meddelt efter lovens § 19 til enhver tid og uden erstatning ændres eller tilbagekaldes af hensyn til:

- 1) fare for forurening af vandforsyningsanlæg,
- 2) gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en spildevandsplan efter lovens § 32
- 3) miljøbeskyttelsen i øvrigt

Under de samme betingelser som nævnt i punkterne ovenfor kan kommunalbestyrelsen bestemme, at forhold, som med eller uden tilladelse var lovlige ved lovens ikrafttræden, skal ændres eller ophøre, jf. lovens § 20, stk. 2. Der findes en række sager om anvendelse af denne hjemmel. Se f.eks. FOB 1989.130, hvor ombudsmanden ikke anså betingelserne for tilbagekaldelse for opfyldt, der også er gengivet i ”Forvaltningsret”, af Gammeltoft-Hansen m.fl., 2002, s. 326, og i øvrigt Karnovs Lovsamling note 372 til miljøbeskyttelsesloven.

Hvis et område kloakeres som led i gennemførelse af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en spildevandsplan, giver lovens § 20 adgang til at kræve nedsivningsanlægget sløjfet uden erstatning. Tilbagekaldelse af tilladelse til nedsivning anses i disse tilfælde for sket ved tilslutning til det nye kloakanlæg, jf. lovens § 20, stk. 4.

Lovens § 20, stk. 4, omfatter den situation, hvor der sker en egentlig kloakering og tilslutning til spildevandsforsyningsanlægget.

15.8 Administrative procedurer ved påbud om nedsivning

Med ændringen af miljøbeskyttelsesloven i 1997 kom der i lovens § 30 mulighed for at give påbud om nedsivning i visse nærmere angivne tilfælde. Kommunalbestyrelsen kan herefter give et direkte påbud om nedsivning efter § 30, stk. 5, når forudsætningerne for at nedsive i øvrigt er til stede, se kapitel 15.3 og bekendtgørelsens §§ 37, 38 og 40.

Kommunalbestyrelsen kan alternativt vælge at give påbud om rensning svarende til et givent rensniveau i forhold til de 4 renseklasser, jf. kapitel 14.3, og samtidig vejlede grundejeren om, at etablering af et nedsivningsanlæg vil kunne opfylde påbuddet.

For nærmere beskrivelse af procedure ved meddelelse af påbud efter lovens § 30 henvises til Miljøstyrelsens vejledning om ”Nedsivningsanlæg op til 30 PE”, der bl.a. indeholder standardskema, der kan anvendes ved ansøgning om etablering af nedsivningsanlæg.

15.9 Ansvar ved tilladelse eller påbud om nedsivning

Kommunalbestyrelsen bør være særligt opmærksom på ansvarsforhold i forbindelse med påbud om etablering af nedsivningsanlæg. Tilladelsesmyndigheden skal sikre, at en række betingelser og forudsætninger er opfyldt, herunder at jordbunden skal være egnet til nedsivning, jf. bekendtgørelsens § 37, 38 og 40. Desuden henvises der til Miljøstyrelsens vejledning om ”Nedsivningsanlæg op til 30 PE”, herunder om f.eks. udtagning og vurdering af sigteprøver af jordbunden, hvor der ønskes nedsivning, pejling af grundvandspejl mv. Der henvises endvidere til Rørcenterets anvisning 013, se <https://www.teknologisk.dk/ydelser/roercenter-anvisninger-og-rapporter-fra-roercentret/roercenter-anvisninger-og-rapporter/486>

Det følger af bekendtgørelsens § 41, at hvis afstanden fra nedsivningsanlægget til vandløb, søer eller havet er mindre end 25 meter, finder § 19 anvendelse, hvorefter to betingelser skal opfyldes ved meddelelse af tilladelse, jf. kapitel 9.6.

15.10 Klageadgang mv.

Afgørelser efter bekendtgørelsens §§ 37-38 vedrørende nedsivning af husspildevand med en kapacitet på 30 PE eller derunder kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 42, stk. 1.

1. Kommunalbestyrelsens afgørelser om nedsivning af tag- og overfladevand efter bekendtgørelsens § 38, stk. 1, kan ligeledes ikke påklages efter bekendtgørelsens § 42, stk. 1.

Afgørelser efter bekendtgørelsens § 40 kan i følgende tilfælde ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. § 42, stk. 2:

1) Tilladelse eller afslag for nedsivning af spildevand for anlæg med en kapacitet på 30 PE eller derunder, når spildevandet ikke indeholder andre stoffer, end hvad der sædvanligvis forekommer i husspildevand eller har en væsentlig anden sammensætning end dette.

2) Tilladelser eller afslag på ansøgning om nedsivning af tag- og overfladevand, med undtagelse af overfladevand fra offentlige veje, jernbaner og befæstede arealer, der anvendes til parkering for mere end 20 biler.

Som forsøgsordninger kan kommunalbestyrelserne i Gentofte, Gladsaxe og Viborg Kommuner i spildevandsplanen, eller i et tillæg hertil, udlægge områder, hvor nedsivning af tag- og overfladevand kan ske uden forudgående tilladelse efter lovens § 19, hvis området er egnet til nedsivning og ikke indeholder jordforureninger, som kan medføre forurening af jord eller grundvand, jf. bekendtgørelsens § 43, stk. 1.

1. I de udlagte områder kan nedsivning dog kun ske i nærmere afgrænsede tilfælde, der fremgår af bestemmelsens stk. 2 og 3.

16. Udledning og udsprøjtning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi

Formålet med at regulere udledning og udsprøjtning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi er at sikre mod risiko for forurening af overfladevand og grundvand, at sikre mod risiko for sundhedsfare for mennesker og dyr, og at sikre omboende mod gener af miljø- og sundhedsmæssig karakter.

16.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

I lovens § 19 er der fastsat regler for meddelelse af tilladelse til udledning og udsprøjtning af spildevand uden jordbrugsmæssigværdi på jordoverfladen, og i lovens

§ 20 er der fastsat bestemmelser for ændringer eller tilbagekaldelse af meddelte tilladelser af denne type.

Efter lovens § 19, stk. 4, er det som udgangspunkt kommunalbestyrelsen, der kan give tilladelse til, at stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund må udledes eller oplægges på jorden. Dette gælder, medmindre miljø- og fødeministeren fastsætter andre regler. Ministeren kan som følge af lovens § 19, stk. 5, fastsætte nærmere regler for denne type spildevandsbortskaffelse, hvilket er sket med bekendtgørelsens kapitel 16.

16.2 Anvendelsesområde

Bekendtgørelsens kapitel 16 finder anvendelse i de situationer, hvor det spildevand, der ønskes udledt eller udsprøjtet på jordoverfladen, ikke kan anvendes efter øvrig gældende lovgivning, dvs. ikke er reguleret efter af bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen), bekendtgørelse nr. 1324 af 15. nov. 2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter.

Spildevand, der kan udledes eller udsprøjtes efter spildevandsbekendtgørelsen, kan være husspildevand, gråt spildevand, tag- og overfladevand, oppumpet let forurennet grundvand, afværgevand, filterskyllevand fra vandværker, kølevand og visse former for industrispildevand. De former for spildevand, der er nævnt, må ikke have en jordbrugsmæssig værdi, gødningsmæssigt eller som jordforbedringsmiddel, idet de så vil være omfattet af slambekendtgørelsen. Som eksempler på produkter med jordbrugsmæssig værdi kan nævnes opsamlede humane affaldsprodukter (urin og fæces), jf. kapitel 13.2.2. For at kunne anvende spildevand mv. til jordbrug efter slambekendtgørelsen må affaldsprodukterne dog ikke have et væsentligt indhold af miljøskadelige stoffer.

Den ovenstående afgrænsning mellem spildevandsbekendtgørelsen og slambekendtgørelsen skal ikke forstås således, at alt spildevand, der ikke kan udbringes efter reglerne i slambekendtgørelsen, kan udbringes efter spildevandsbekendtgørelsen. Ved meddelelse af tilladelse til udledning eller udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen efter spildevandsbekendtgørelsen skal kommunalbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om det er miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

16.2.1 Afgrænsning til anden lovgivning

Spildevand, der har en jordbrugsmæssig værdi, kan anvendes til jordbrugsformål, omfattet af slambekendtgørelsen, der omfatter affald fra husholdninger, institutioner og virksomheder, herunder biologisk behandlet eller bioforgasset affald, industrispildevand og spildevandsslam, i det omfang affaldet er egnet til jordbrug, herunder til privat havebrug.

For at affaldsprodukter kan anvendes til jordbrug, skal de have en jordbrugsmæssig værdi. Herved forstås en ønskelig tilstandsændring af et areal, hvor produktet enten har en værdi som gødning eller en værdi som jordforbedringsmiddel.

Ved gødning forstås et middel til fremme af planter vækst, og hvis virkning helt eller overvejende beror på gødningens indhold af plantenæringsstoffer. Et jordforbedringsmiddel skal forstås som et middel til ændring af jords eller voksemediers fysiske, kemiske eller biologiske tilstand, og hvis virkning ikke eller kun i ringe grad beror på et indhold af plantenæringsstoffer. Det kan f.eks. være kalk, papirrestprodukter med mere.

Privat havebrug skal forstås i sin almindelige betydning, men er i slambekendtgørelsen defineret som ikke-erhvervsmæssig plante- og træproduktion, som kun er til brug for en enkelt eller få husstande. Der kræves ligeledes ved udbringning af affaldsprodukter til privat havebrug, at de har en jordbrugsmæssig værdi. Der henvises i øvrigt til Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 1, 2010, om "Anvendelse af affald til jordbrugsformål", se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2010/aug/anvendelse-af-affald-til-jordbrugsformaal/>

Mælkerumsspildevand og vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift reguleres efter bekendtgørelse nr. 1324 af 15. november 2016 om husdyrgødning.

Latrin, hvorved forstås ubehandlet urin og fæces, er reguleret af bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter.

16.2.2 Anvendelse af affaldsprodukter fra alternative toiletformer

I det følgende beskrives anvendelsen af affaldsprodukter fra fem typer helt eller delvist afløbsfrie toiletter:

1. Komposttoiletter/multitoiletter
2. Kompost/multitoiletter med urinseparation
3. Vandskylende toiletter med urinseparation
4. Vakuumtoiletter
5. Kemiske toiletter, (f.eks. i campingvogne)

Disse toiletter tilføres både fæces og urin, som opsamles i samme beholder. Udgangspunktet for disse toiletter er, at der ikke anvendes vandskyl.

Der kan dog være eksempler på nogle typer komposttoiletter, der anvender vand til transport af fæces til beholderen. Vandet tilføres dog ikke opsamlingsbeholderen, idet der lige inden denne er placeret en cyklotron eller lignende, der fjerner det meste af vandet fra fæces, inden det ledes i kompostbeholderen. En sådan mekanisme vil naturligvis også lede urin uden om opsamlingsbeholderen. Det vand, der har været brugt til transporten, er blevet forurenet af fæces og kan sidestilles med sort spildevand og bør derfor som udgangspunkt tilføres samletank eller renseanlæg.

Affaldsprodukterne fra disse typer toiletter sidestilles som udgangspunkt med latrin og skal myndighedsbehandles efter bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter.

Hvis der er sket en viderebehandling af slutproduktet fra disse toiletter på en sådan måde, at det kan sidestilles med slam fra renseanlæg, ejet af et spildevandsforsyningsselskab, vil kommunalbestyrelsen have mulighed for at meddele tilladelse til anvendelse af slutproduktet til jordbrugsformål på eller uden for producentens egen grund efter lovens § 19, jf. § 29 i slambekendtgørelsen. De hygiejniske begrundede anvendelsesrestriktioner fremgår af denne bekendtgørelses bilag 3.

Hvis affaldet kun er stabiliseret, må det ikke anvendes til fortærbare afgrøder eller på rekreative arealer og privat havebrug. Endvidere skal det nedbringes inden 6 timer efter tilførsel. Hvis affaldsproduktet er kontrolleret komposteret, må det ikke anvendes til fortærbare afgrøder eller på rekreative arealer og privat havebrug. Hvis affaldsproduktet er kontrolleret hygiejniseret, kan det anvendes uden hygiejnisk begrundede anvendelsesrestriktioner. Det kan anvendes til jordbrug og privat havebrug, herunder til fortærbare afgrøder.

Se i øvrigt Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 1, 2010, om "Anvendelse af affald til jordbrugsformål", se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2010/aug/anvendelse-af-affald-til-jordbrugsformaal/>

I et komposttoilet med urinseparation ledes urinen til separat opsamlingsbeholder og håndteres separat. Ideen med et toilet med urinseparation er at opsamle urinen, der har den største næringsværdi. For at undgå tilstopning af urintransportsystemet anvendes en smule vand til at skylle urinopsamlingsskålen for derefter at lede urinen til opsamlingsbeholderen. Fæces tilføres en opsamlingsbeholder som ved et almindeligt komposttoilet, dvs. normalt uden tilførsel af vand. Regulering af anvendelse af det opsamlede urin og fæces sker efter samme bestemmelser som angivet under 1) komposttoiletter. I et vandskylende toilet med urinseparation opsamles urinen i en separat beholder, og der kan anvendes en smule vand til skylning af urinen.

For så vidt angår fæces, bortskaffes det som ved normalskylende toiletter og sidestilles derfor med sort spildevand, der bortskaffes ved tilførsel til renseanlæg, herunder samletank, nedsivningsanlæg, minirensesanlæg mv.

Den opsamlede urin kan anvendes på jordbrug, hvis den har en jordbrugsmæssig værdi. Med henblik på udspreddning af urinen på jordbrug eller privat havebrug gælder samme bestemmelser som angivet under 1) komposttoiletter.

I vakuumtoiletter opsamles og transporteres toiletaffaldet med minimalt vandforbrug til en opsamlingsbeholder, der på grund af skylles størrelse (typisk 0,2 - 0,5 liter) kan være lille, hvorfor toiletterne oftest anvendes på skibe og andre steder med begrænset plads. Toiletterne kan dog også anvendes i almindelige beboelser. Det opsamlede toiletaffald er som udgangspunkt husspildevand og skal behandles efter reglerne i spildevandsbekendtgørelsen. Bortskaffelse kan ske ved tilførsel til renseanlæg, herunder samletank, nedsivningsanlæg, minirensesanlæg mv.

Drejer det sig imidlertid om koncentreret toiletaffald (med relativt lavt vandindhold), kan det også sidestilles med affaldsproduktet fra et komposttoilet, og der er mulighed for at anvende affaldsproduktet på jordbrug og privat havebrug, hvis det har en jordbrugsmæssig værdi. For så vidt angår bestemmelserne for anvendelse af affaldsprodukterne fra disse typer toiletter, henvises til 1) komposttoiletter.

Tabel 16.1 giver en oversigt over, hvilke myndigheder og hvilket lovgrundlag der skal anvendes ved tilladelse til udbringning af affaldsprodukterne fra de fire beskrevne toilettyper. Med hensyn til opsamling, tømning og transport af affaldsprodukterne henvises til kapitel 18.

Tabel 16.1

Udbringning af affaldsprodukter fra helt eller delvist afløbsfrie toilettyper

Toilettype	Tilladelsesmyndighed og lovgrundlag
1. Kompost- og multitoiletter	Miljøaktivitetsbekendtgørelsen
Affaldsproduktet sidestilles med latrin	
Behandlet slutprodukt -latrin*- kan udbringes på jordbrug og privat havebrug	Kommunalbestyrelsen jf. slambekendtgørelsen § 29

2. Kompost- og multitoiletter med urin- separation Fæces kan sidestilles med latrin Behandlet slutprodukt -latrin* og urin- kan udbringes på jordbrug og privat havebrug	Miljøaktivitetsbekendtgørelsen Kommunalbestyrelsen jf. slambekendtgørelsen § 29
3. Vandskyllende toiletter med urinseparation Behandlet slutprodukt – urin - kan udbringes på jordbrug og havebrug	Kommunalbestyrelsen jf. slambekendtgørelsen § 29
4. Vakuumtoiletter Såfremt affaldsproduktet ikke er behandlet, betragtes det som alm. husspildvand, dog kan affaldsproduktet sidestilles med latrin, såfremt affaldet er behandlet, kan det udbringes på jordbrug og privat havebrug.	Spildevandsbekendtgørelsen Miljøaktivitetsbekendtgørelsen Kommunalbestyrelsen jf. slambekendtgørelsen § 29

Bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter Bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

*) Hvis der er sket en viderebehandling af slutproduktet i form af stabilisering, kontrolleret kompostering eller kontrolleret hygiejniserings, således at slutproduktet ikke længere kan betragtes som latrin, kan slutproduktet anvendes efter slambekendtgørelsen.

**) Det behandlede slutprodukt (latrin og urin) kan sidestilles med spildevandsslam for så vidt angår de hygiejniske begrundede anvendelsesrestriktioner ved meddelelse af tilladelse efter slambekendtgørelsen, hvortil henvises.

16.3 Ansøgningsprocedure efter spildevandsbekendtgørelsen

Ansøgninger om tilladelse til udledning og udsprøjtning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi indsendes til kommunalbestyrelsen, der bør forholde sig til, om det ansøgte er i overensstemmelse med den lokale planlægning, herunder spildevandsplanen. Kommunalbestyrelsen bør også inddrage evt. foreliggende viden om lokale forhold i relation til bl.a. risikoen for forurening af vandindvindinger og grundvandsressourcer.

16.4 Tilladelse til udsprøjtning og udledning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi

Ved meddelelse af tilladelse til udledning eller udsprøjtning på jordoverfladen af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi efter bekendtgørelsens § 44, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efter stk. 2 sikre, at der ikke er risiko for:

- 1) forurening af grundvand
- 2) forurening af overfladevand
- 3) sundhedsfare for mennesker eller dyr
- 4) gener for omboende eller
- 5) overfladeafstrømning

Vurderingen af punkterne 1-5 svarer som udgangspunkt til den vurdering, kommunalbestyrelsen skal foretage i forbindelse med nedsivningstilladelser suppleret med særlige hensyn til sundhed og hygiejne. De sundhedsmæssige hensyn medfører, at det generelt ikke bør tillades at udsprøjte eller udlede husspildevand på jordoverfladen, idet husspildevand normalt vil indeholde smitstoffer i et omfang, som gør, at det vil indebære en stor risiko for sundhedsfare for mennesker og dyr.

Generelt skal følgende tre grundlæggende betingelser være opfyldt for, at spildevandet kan have en jordbrugsmæssig værdi, jf. bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen):

1) Spildevandet skal have en gødsknings- eller jordforbedrende effekt. Det vil sige, at det anvendes som erstatning for et normalt anvendt gødningsprodukt eller som et jordforbedringsmiddel i forbindelse med dyrkning af jorden.

2) Spildevandet må ikke indeholde større mængder af miljøskadelige stoffer end angivet i bekendtgørelsens bilag 2. Derudover må spildevandet heller ikke indeholde væsentlige mængder af andre miljøskadelige stoffer udover de stoffer, der er omfattet af affaldsbekendtgørelsens bilag 2. Med væsentlige mængder menes indhold, der vurderes at kunne give negative effekter på miljøet og menneskers og dyrs sundhed.

3) Der skal være en bruger, f.eks. en landmand, der ønsker at anvende spildevandet på sit areal.

Den type af spildevand, som er omfattet af slambekendtgørelsen, kommer fra husholdninger, institutioner og virksomheder, processpildevand og spildevandsslam, i det omfang spildevandet er egnet til jordbrugsformål, jf. ovenfor.

I øvrigt henvises til Miljøstyrelsens vejledning nr. 1, 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål. Se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2010/aug/anvendelse-af-affald-til-jordbrugsformaal/>

Eksisterende udledninger af urensset husspildevand direkte på jorden er ikke lovlige, med mindre der foreligger en særlig tilladelse hertil. Der har ikke været praksis for at tillade udledning og udsprøjtning

af spildevand direkte på jordoverfladen på grund af sundhedsmæssige og hygiejniske risici. Derimod kan det for industrispildevand tillades, når spildevandet er relativt ubelastet, og når der ikke er risiko for spredning af smitstoffer.

16.4.1 Evt. udtalelse fra Sundhedsstyrelsen

Er der tvivl om, hvorvidt der kan være risiko for sundhedsfare for mennesker, kan kommunalbestyrelsen forud for meddelelse af tilladelse til udledning eller udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen indhente udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 44, stk. 3. Formålet er at få en vurdering af, om f.eks. tagvand, der ønskes udledt/udsprøjtet, vil udgøre en sundhedsmæssig risiko for mennesker og dyr, og om der f.eks. gennem fastsættelse af vilkår skal ske en begrænsning i den påtænkte anvendelse af tagvandet.

16.4.2 Beskyttelse af grundvand og overfladevand

Ved vurdering af ansøgninger om tilladelser efter bekendtgørelsens § 44, stk. 2, nr. 1 og 2, skal det sikres, at udledningen eller udsprøjtningen af spildevand ikke indebærer en risiko for eller medfører forurening af grundvand og overfladevand.

Spildevand indeholdende miljøfremmede stoffer bør som udgangspunkt ikke udbringes på jordoverfladen af hensyn til beskyttelsen af både grundvandet og overfladevandet. Kun i de tilfælde, hvor der foreligger sikker viden om, at stofferne nedbrydes uden risiko for forurening af hverken jord, grundvand eller overfladevand, kan udledningen eller udsprøjtningen tillades. Spildevand indeholdende toksiske, bioakkumulerbare eller persistente stoffer bør ikke udbringes på jordoverfladen.

Hvis der er tale om udsprøjtning af spildevand i en mængde og/eller med en sammensætning, der vurderes at kunne udgøre en risiko for forurening af eksisterende vandindvindingsanlæg eller grundvandsressourcer, som vil være anvendelige til fremtidige vandindvindingsanlæg, kan det være nødvendigt, at kommunalbestyrelsen tager konkret stilling til, hvorvidt de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at udledningen eller udsprøjtningen vil kunne ske uden risiko for en sådan forurening.

En undersøgelse af de hydrogeologiske forhold kan blandt andet omfatte:

- Fastlæggelse af grundvandets strømningsretning (ved små afstande til vandindvindinger bør grundvandets strømningsretning ikke være mod indvindingen).
- Undersøgelse af om vandindvindinger er beskyttet mod nedsivende spildevand (f.eks. af et impermeabelt lerlag).

Kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at udledningen eller udsprøjtningen af spildevand på jordoverfladen ikke er til hinder for, at den planlagte vandkvalitet for vandløb, søer eller havet, som fastlagt i vandområdeplanen, kan opfyldes. Det skal herunder sikres, at der ikke på nogen årstid sker overfladisk afstrømning i den forbindelse. Det skal desuden sikres, at der ikke ved store spildevandsbelastninger af arealer nær vandområder (recipienter) kan ske afstrømning af ikke-nedbrudte stoffer enten direkte eller gennem de øverste jordlag.

16.4.3 Hensyn til sundhedsfare og gener for omboende

En forudsætning for meddelelse af tilladelse er, at spildevandet ikke indeholder kemiske stoffer eller smittestoffer i et omfang, som indebærer sundhedsmæssige risici for mennesker eller dyr eller indebærer risiko for gener for omboende, jf. bekendtgørelsens § 44, stk. 2, nr. 3, 4 og 5. De nødvendige hygiejniske forholdsregler indebærer, at der skal udvises stor påpasselighed, når der meddeles tilladelse til udledning eller udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen.

Spildevand fra husholdninger, især ubehandlet toiletspildevand, kan indeholde store mængder mikroorganismer, herunder sygdomsfremkaldende bakterier, og bør derfor som udgangspunkt ikke afledes til jordoverfladen. Spildevand fra animalsk produktion, f.eks. slagterier, der ligeledes indeholder mikroorganismer, herunder sygdomsfremkaldende bakterier, indebærer ligeledes en potentiel smitterisiko.

Selv spildevand renses med videregående biologiske og kemiske processer, herunder kvælstof og fosforfjernelse, bør ikke uden særlige foranstaltninger, f.eks. indhegning og/eller afskærmning, udledes eller udsprøjtes på jordoverfladen. Det skyldes, at spildevandet indeholder bakterier og vira mv., der kan udgøre sundhedsmæssig risiko for mennesker og dyr, som derfor ikke bør kunne komme i kontakt med det udsprøjtede spildevand.

I praksis er givet tilladelse til udsprøjtning af mejerispildevand og spildevand fra levnedsmiddelvirksomheder. Udspreddning/udsprøjtning af spildevand skal ske på en sådan måde, at der ikke dannes aerosoler, idet disse kan indeholde sygdomsfremkaldende bakterier og dermed udgøre en sundhedsmæssig risiko for dyr og mennesker.

Ved kommunalbestyrelsens vurdering af, om der kan gives tilladelse, og om der i givet fald skal stilles særlige vilkår, f.eks. indhegning, skal det undersøges, hvor spildevandet kommer fra, og hvor det ønskes udsprøjtet. Endvidere kan der stilles særlige vilkår om, at spildevandet undergår en behandling, inden det udbringes på jorden, eller om at spildevandet ikke må spredes på fortærbare afgrøder eller steder, hvor børn har adgang. Vilkår kan yderligere stilles om, at spildevandet ikke må indeholde sundhedsfarlige stoffer eller smittekim. Der skal samtidig tages hensyn til den potentielle risiko for lugtgener, der kan opstå ved udledning eller udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen.

Det skal desuden sikres, at der ikke på nogen årstid sker en overfladisk afstrømning til omkringliggende ejendomme, og at arealet, der tænkes anvendt, ikke ligger således, at der opstår gener for omboende og for færdsel på offentlige veje mv. Den spildevandsmængde, der årligt udsprøjtes på jorden, bør ikke væsentligt overstige 3.500 m³/ha, svarende til en netto nedbør på 350 mm. Tilladelse til udledning af større mængder bør kun gives efter en konkret bedømmelse af jordbunds- og terræn forhold, herunder afstrømningsmuligheder mv. Det skal også sikres, at spildevandet fordeles jævnt over arealet. Ansamlinger af spildevand må ikke forekomme på nogen tidspunkter af året. Derudover bør der i tilladelsen være taget hensyn til, at der ved driftsforstyrrelser skal være mulighed for midlertidigt at opsamle eller bortlede spildevandet på anden forsvarlig måde.

16.4.4 Hensyn til kommuneplanlægning for området

Kommunalbestyrelsens tilladelser efter bekendtgørelsens § 44, stk. 1, bør ikke stride mod vandforsynings-, spildevands- og kommuneplanlægning for området.

16.4.5 Kontrakt om udledning/udsprøjtning

Ved meddelelse af tilladelse til udledning eller udsprøjtning af spildevand på fremmed ejendom bør kommunalbestyrelsen påse, at der er indgået en kontrakt mellem spildevandsproducenten og ejeren af det areal, hvor spildevandet ønskes udledt eller udsprøjtet. Kontrakten bør indeholde bestemmelser om det privatretlige ansvar for anlæggets drift og vedligeholdelse, herunder hvem der har ansvaret for evt. gener. Kontrakten bør endvidere angive, hvem der skal afholde udgifterne ved afhjælpning af eventuelle skader, og hvem der er ansvarlig for anlæggets drift og vedligeholdelse i almindelighed. Kontraktens opsigelsesmulighed og løbetid bør ligeledes anføres.

Kommunalbestyrelsen bør i tilladelsen fastsættes en tidsbegrænsning under hensyntagen til kontraktens løbetid, således at det i god tid kan afgøres, om kontraktens løbetid kan forlænges, eller om der skal søges om tilladelse til en ændret udledningsform.

16.5 Tilsyn og håndhævelse

Efter lovens § 65 er det generelt kommunalbestyrelsens forpligtelse at føre tilsyn med udledning og udsprøjtning af spildevand på jordoverfladen, herunder at påbud og forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i forbindelse med en tilladelse efter bekendtgørelsens § 44 overholdes.

16.6 Ændring eller tilbagekaldelse af tilladelse

Kommunalbestyrelsens tilladelser efter bekendtgørelsens § 44 kan efter lovens § 20 til enhver tid og uden erstatning ændres eller tilbagekaldes, hvis det er nødvendigt af hensyn til:

- 1) fare for forurening af vandforsyningsanlæg
- 2) gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med en spildevandsplan efter miljøbeskyttelseslovens § 32 eller
- 3) miljøbeskyttelsen i øvrigt

16.7 Tvivl om spildevandets har jordbrugsmæssige værdi

Hvis der måtte være tvivl om, hvorvidt spildevandet, der tænkes udledt eller udsprøjtet på jordoverfladen har en jordbrugsmæssig værdi eller ej, afgør Miljøstyrelsen dette på baggrund af skriftlig henvendelse i den konkrete sag, jf. bekendtgørelsens § 46, stk. 1.

16.8 Klageadgang

Miljøstyrelsens afgørelse om, hvorvidt spildevandet har en jordbrugsmæssig værdi, kan efter bekendtgørelsens § 46, stk. 2, ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Kommunalbestyrelsens afslag på en ansøgning om tilladelse til udledning eller udsprøjtning af spildevand uden jordbrugsmæssig værdi på jordoverfladen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 45.

Kommunalbestyrelsens tilladelse efter bekendtgørelsens § 44 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet efter lovens generelle bestemmelse herom, jf. lovens § 91.

Miljøstyrelsens afgørelser af klager over kommunalbestyrelsens tilladelser efter bekendtgørelsens § 44 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. lovens § 103.

17. Etablering af samletanke for spildevand og lukkede pileanlæg - opsamling, tømning og transport

17.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

I dag er udbredelsen af samletanke øget, da anvendelsen er bredere, f.eks. i kolonihaver, på husbåde, i kirker og i autocampere. Samletanke kan også anvendes til opsamling af industrispildevand.

I lovens § 19 er der fastsat regler for meddelelse af tilladelse til nedgravede beholdere, der indeholder stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund. Bestemmelsen omfatter ikke tilladelse til beholdere for opsamling af spildevand mv., der etableres inde i huse og øvrige bygninger, idet disse er reguleret efter Transport-, Bygnings- og Boligministeriets regler, herunder bygningsreglementet (BR15).

Kommunalbestyrelsen må i det konkrete tilfælde vurdere, om det er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 17. Kommunalbestyrelsen meddeler efter lovens § 19, stk. 4, tilladelse til nedgravede beholdere, medmindre ministeren fastsætter andre regler.

I bekendtgørelsens kapitel 17 er der fastsat nærmere regler for meddelelse af tilladelse til afledning af spildevand til samletanke for spildevand og pileanlæg, herunder om opsamling, tømning og bortskaffelse. I lovens § 20 er der fastsat generelle bestemmelser om tilbagekaldelse eller ændring af meddelte tilladelser.

17.2 Kommunalbestyrelsens kompetence

Kommunalbestyrelsen kan give tilladelse efter lovens § 19, stk. 1 og 2, til afledning af husspildevand, herunder humane affaldsprodukter samt tag- og overfladevand fra en ejendom med én eller to husstande til samletanke, der er helt eller delvist nedgravet i jorden, jf. bekendtgørelsens § 47, stk. 1. Ved en ejendom med to husstande forstås f.eks. et dobbelthus eller en villa med to separate lejligheder.

Kommunalbestyrelsen har også kompetencen, hvis det drejer sig om afledning af spildevand fra et toilet til en samletank, jf. definitionen på husspildevand i bekendtgørelsens § 4, stk. 2. Det kan være tilfældet, hvor man alene ønsker at nedsive det øvrige grå spildevand. I den forbindelse skal det påses, at tilladelse til nedsivning gives efter bekendtgørelsens kapitel 15. Med hensyn til slutdisponering og anvendelse af affaldsprodukterne fra afløbsfrie toiletter henvises til vejledningens kapitel 16.

Regler om anvendelse for tagvand til brug for toiletskyl og tøjvask i private husholdninger findes i bekendtgørelse nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg. Heraf fremgår, at anlæg til opsamling af regnvand fra tage til brug for wc-skyl og tøjvask i maskine skal være udført i overensstemmelse med gældende Rørcenteranvisning, der er udarbejdet af Økonomi- og Erhvervsministeriet og Miljøministeriet, se <https://www.teknologisk.dk/ydelser/roercenter-anvisninger-og-rapporter-fra-roercentret/486>

Der er særlige regler om anvendelse af tagvand i institutioner og bygninger med offentlig adgang om brug af regnvand til WC-skyl. Her kræves en tilladelse fra kommunalbestyrelsen efter drøftelse med Sundhedsstyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan ikke give tilladelse til brug af regnvand til WC-skyl og tøjvask i institutioner for børn under 6 år, f.eks. vuggestuer og børnehaver, hospitaler og plejehjem og andre institutioner for særligt følsomme grupper som fysisk og psykisk handicappede.

17.2.1 Krav til samletankens kvalitet

Kommunalbestyrelsen skal ved meddelelsen af tilladelsen sikre, at samletanken opfylder en eller flere af følgende 4 betingelser, jf. bekendtgørelsens § 47, stk. 2, nr. 1-4.

- 1) Samletanken er typegodkendt af Prøvningsudvalget for Olietanke, jf. bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines af 10. december 2015 (olietankbekendtgørelsen)
- 2) Samletanken efter kommunalbestyrelsens vurdering opfylder lignende kvalitetskrav til opbevaring af husspildevand, humane affaldsprodukter eller tag- og overfladevand.
- 3) Samletanken kan af kommunalbestyrelsen godkendes til at indgå i et toiletsystem, hvis funktion forudsætter fuldstændig beholdertæthed, vacuumsystemer.
- 4) Samletanken er udført i en betonkonstruktion af en autoriseret kloakmester efter en af kommunalbestyrelsen godkendt tegning.

En eksisterende tank, der har været anvendt til et andet formål, kan efter en konkret vurdering godkendes af tilladelsesmyndigheden til anvendelse som samletank. Det skal dog sikres og kunne dokumenteres, at tanken har en tilstrækkelig kvalitet, så den kan anvendes til opsamling af spildevand. Udgangspunktet bør være, at tanken opfylder de kvalitetskrav, der stilles til nye samletanke.

Ved tanke, der er udført på stedet som en betonkonstruktion, skal tilladelsesmyndigheden vurdere betonens kvalitet og tankens tæthed samt sikre, at der ikke er aflejret materiale i tanken. Det kan ske ved inspektion og spuling af tanken for at fjerne eventuelle aflejringer. Tætheden kan undersøges ved inspektion, herunder om der er revner i betonen, men kan også undersøges ved hjælp af en tæthedsprøve, hvor beholderen fyldes med vand, og det efter f.eks. et døgn konstateres, om beholderen lækker.

For andre typer end betontanke, f.eks. tanke af plast, fiberglas mv. gælder de samme kriterier for vurderingen af tankens anvendelighed. Sløjfede ajle- og gyllebeholdere kan også i nogle tilfælde tænkes anvendt til opsamling af spildevand. I den forbindelse er det vigtigt, at tilladelsesmyndigheden foretager en nøje vurdering af, hvorvidt den konkrete tank er egnet, idet den kan være utæt.

Miljøstyrelsen kan ikke anbefale, at gamle olietanke genanvendes som f.eks. regnvandstanke, da det er vanskeligt at få rensat tanken tilstrækkeligt for olie. Tanken vil skulle renses inden brug, og den eneste effektive måde at rense en olietank på er ved en højtryksspuling. Det er kun tanke større end 600 liter, der er bygget, så man kan komme ned og undersøge dem nærmere. Mindre tanke må derfor graves op og skæres op, så de kan højtryksspules.

17.2.2 Samletankens placering og størrelse

De samletanke, kommunalbestyrelsen kan give tilladelse til, skal efter bekendtgørelsens

§ 47, stk. 1 og 2, være helt eller delvist nedgravet på ejendommen, dvs. samletanken skal kunne relateres til den pågældende ejendoms matrikelnummer/numre.

Tilladelsesmyndigheden skal derudover efter bekendtgørelsens § 47, stk. 6, sikre, at afstanden fra samletanken til veje og skel er mindst 2 meter.

Med hensyn til afstanden til bygninger henvises til Bygningsreglementet (BR15). I nærheden af bygninger placeres tanken, så kravene i DS/EN 1997-1 Geoteknik, Generelle regler med tilhørende DS/EN 1997-1 DK NA overholdes, se http://bygningreglementet.dk/br15_01_id69/0/42 Der kan i øvrigt findes supplerende vejledning i Fundering af mindre bygninger jf. SBI-anvisning 231, se <https://sbi.dk/anvisninger/Pages/231-Fundering-af-mindre-bygninger-1.aspx>

Samletanken skal endvidere efter bekendtgørelsens § 47, stk. 3, nr. 2, placeres og indrettes således, at der er uhindret adgang for en slamsuger til tømning af samletanken. Det betyder, at dækslet til samletanken skal være frit tilgængeligt, og det skal være muligt for én person at løfte dækslet af, og dækslet må ikke være tildækket af hverken jord, græs eller andre materialer.

Samletanken skal have en passende størrelse i forhold til den tilførte spildevandsmængde, drift og til den ønskede tømningshyppighed, jf. bekendtgørelsens § 47, stk. 3, nr. 1. Hvad passende størrelse er, afhænger af beboelsestype (sommerhus eller helårsbeboelse), den tilladte spildevandsmængde (både gråt og sort spildevand eller evt. kun en delmængde), forbrugsmønster, og hvor ofte tanken påtænkes tømt samt slamsugerens tankstørrelse. Ifølge ”Afløbsanlæg i jord – Kloakmesterarbejde”, udgivet af Teknologisk Institut i 2015, bør sommerhuse have en tankstørrelse på 2.500-3.000 l, og helårsbeboelser bør have en tankstørrelse på 6.000 l, se [https://www.teknologisk.dk/ydelser/roercenter-anvisninger-og-rapporter/486?cms.query=r%F8rcenter%2Danvis](https://www.teknologisk.dk/ydelser/roercenter-anvisninger-og-rapporter-fra-roercentret/roercenter-anvisninger-og-rapporter/486?cms.query=r%F8rcenter%2Danvis)

17.2.3 Sundhedsrisici og gener for omboende

Når der meddeles tilladelse til etablering af samletanke, skal det efter bekendtgørelsens

§ 47, stk. 2, nr. 3, sikres, at der ikke opstår sundhedsfare for mennesker og dyr eller gener for omboende.

17.2.4 Afstand til vandindvindingsanlæg

Ved meddelelse af tilladelse efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen sikre sig, at følgende afstandskrav til anlæg til indvinding af vand, hvor der stilles krav om drikkevandskvalitet, er opfyldt:

- Afstanden fra samletanken til anlæg til indvinding af vand, som forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme, er mindst 50 meter.
- Afstanden fra samletanken til anlæg til indvinding af vand, som forsyner eller har til formål at forsyne mindre end 10 ejendomme, er mindst 30 meter.
- Afstanden fra samletanken til anlæg til indvinding af vand, som forsyner eller har til formål at forsyne en enkelt ejendom, er mindst 15 meter.

Nedennævnte tabel viser de gældende afstandskrav:

Tabel 17.1

Afstand mellem samletank og vandindvindingsanlæg.

Vandindvindingsanlæggets karakter	Minimumsafstand mellem samletank og vandindvindingsanlæg	Bekendtgørelsens regler
Anlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindst 10 ejendomme	50 m	§ 47, stk. 4, nr. 1
Anlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne mindre end 10 ejendomme	30 m	§ 47, stk. 4, nr. 2
Anlæg, der forsyner eller har til formål at forsyne en enkelt ejendom	15 m	§ 47, stk. 4, nr. 2
Øvrige anlæg, hvortil der ikke stilles krav om drikkevandskvaliteten	15 m	§ 47, stk. 5

Kommunalbestyrelsen kan nedsætte afstandskravene, hvis de hydrogeologiske forhold sandsynliggør, at der ikke er øget risiko for forurening af anlæg til indvinding af vand.

17.2.5 Tømning og bortskaffelse

Hvis en ejendom ikke er omfattet af en kommunal obligatorisk tønningsordning, skal kommunalbestyrelsen inden der meddeles tilladelse til etableringen af en samletank sikre, at tanken vil blive tømt af en slamsuger på en forsvarlig måde, og at indholdet føres til et renseanlæg. Dette omfatter bl.a. dokumentation for transport, og at der foreligger tilladelse til slutdeponeringen. Ved almindeligt husspildevand er udgangspunktet, at spildevandet tilføres renseanlæg.

Hvis der er en kommunal tønningsordning, der omfatter den pågældende ejendom, er grundejeren forpligtet til at anvende denne ordning, jf. bekendtgørelsens § 59. Pligt til

obligatorisk tømning er dog ikke gældende, hvis der foreligger tilladelse til genanvendelse af spildevandet, jf. bekendtgørelsens § 52, 1. og 3. pkt.

Når kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse til etablering af samletank for andet end husspildevand, f.eks. humane affaldsprodukter eller industrispildevand, skal det sikres, at tømning, transport og slutdisponering sker på forsvarlig vis, og ansøgeren skal dokumentere, at der foreligger tilladelse til slutdisponering. Der henvises endvidere til kapitel 18.2, for så vidt angår opsamling og tømning af samletanke indeholdende humane affaldsprodukter.

Af bekendtgørelsens kapitel 18 fremgår de nærmere regler om tønningsordninger, men kapitlet finder ikke anvendelse for samletanke indeholdende humane affaldsprodukter og visse typer spildevand, opsamlet i samletank, når der er opnået tilladelse til alternativ slutdisponering eller genanvendelse, jf.

bekendtgørelsens § 47, stk. 3. Anvendelse af opsamlet tag- og overfladevand sker efter de almindelige bestemmelser, der fremgår af bekendtgørelsens kapitel 16.

17.2.6 Afgrænsning til anden lovgivning

Visse former for spildevand, som typisk findes på landbrugsejendomme, reguleres også efter bekendtgørelse nr. 1324 af 25. november 2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Det drejer sig om mælkerumsvand, dvs. vand fra rengøring af malkeanlæg, vand fra rengøring af produkter og lignende, vand fra rengøring af foderrekvisitter og vand fra nedvaskning af fjerkræstalde. Disse former for spildevand kan tilføres beholdere for flydende husdyrgødning eller separate beholdere og følger derfor endvidere reglerne om opbevaring, tømning og bortskaffelse, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

17.2.7 Tømning og bortskaffelse

Med hensyn til tømning af samletanke, der anvendes til henholdsvis husspildevand, humane affaldsprodukter eller tag- og overfladevand, henvises der til bekendtgørelsens § 52 og § 53 og vejledningens kapitel 17.2.5.

Med hensyn til tømning og bortskaffelse af samletanke, der anvendes til opsamling af andre former for spildevand, henvises til bekendtgørelsens § 53 og ovenfor vejledningens kapitel 17.2.5. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at tømning, transport og slutdisponering sker på forsvarlig vis, og ansøgeren skal dokumentere, at der foreligger tilladelse til slutdisponering.

F.eks. skal ansøgeren, hvis det drejer sig om spildevand, der ønskes udbragt på jordoverfladen, angive stedet for udbringningen. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund heraf sikre, at samletanken bliver tømt og indholdet transporteret og slutdisponeret på en af kommunalbestyrelsen godkendt måde.

For spildevand uden jordbrugsmæssig værdi, der ønskes udledt eller udsprøjtet på jordoverfladen efter bekendtgørelsens § 44 eller til jordbrugsformål efter bestemmelserne i slambekendtgørelsen, skal kommunalbestyrelsen sikre, at de fornødne tilladelser hertil er meddelt. Se i øvrigt kapitel 16.4.

17.3 Ikke-nedgravede samletanke

Ved etablering af ikke-nedgravede samletanke for spildevand og for humane affaldsprodukter, bortset fra tag- og overfladevand, finder bestemmelserne i § 47, stk. 2 og 3, § 47, stk. 6 og 7, og § 48 tilsvarende anvendelse, jf. § 49. Samletanke for tag- og overfladevand, der ikke nedgraves, kræver ikke en tilladelse, men skal anmeldes til kommunalbestyrelsen senest 3 uger før etablering, jf. bekendtgørelsens § 50.

17.3.1 Tømning og bortskaffelse

Reglerne om tømning og bortskaffelse finder tilsvarende anvendelse på spildevandet fra de i bekendtgørelsens § 49 nævnte samletanke, jf. bekendtgørelsens § 47, stk. 3, nr. 1-3, og §§ 52 og 53, jf. i øvrigt kapitel 18.

17.4 Etablering og tømning af samletanke for affaldsprodukterne fra alternative toiletsystemer

Som nævnt i kapitel 16.2.2 omfatter denne vejledning følgende alternative former for helt og delvist afløbsfrie toiletter:

- Komposttoiletter, multitoiletter
- Kompost- og multitoiletter med urinseparation
- Vandskylende toiletter med urinseparation
- Vakuumtoiletter

Tilladelse til etablering af samletanke for de fire nævnte toilettyper meddeles efter bekendtgørelsens §§ 47-49.

Imidlertid skal kommunalbestyrelsen, når der meddeles tilladelse til etablering af samletanke for disse toilettyper, sikre, at tømning, bortskaffelse og slutdisponering sker på forsvarlig vis, jf. bekendtgørelsens §§ 52 og 53. Affaldsprodukterne fra disse typer toiletter sidestilles som udgangspunkt med latrin. Kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse til bortskaffelse og transport, jf. bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter. Som udgangspunkt skal latrin efter dette regelsæt føres til renseanlæg. Tilladelse til anvendelse af affaldsprodukterne på jorden er beskrevet i vejledningens kapitel 16.2.2.

Visse dele af de opsamlede affaldsprodukter fra afløbsfrie toiletter skal som udgangspunkt håndteres efter reglerne for almindeligt husspildevand. Det drejer sig om:

- Tanke for opsamling af "transportvand" ved toiletsystemer, hvor fæces bortskylles med vand (dvs. sort spildevand)
- Tanke for opsamling af sort spildevand (vacuumtoiletter, fæces opsamlet fra vandskylende toiletter med urinseparation)

Tømning og bortskaffelse af spildevand fra disse tanke sker efter bekendtgørelsens kapitel 17, hvis der ikke er sket en videregående behandling af affaldsprodukterne, jf. bekendtgørelsens kapitel 16.

Tabel 17.2

Tømning og bortskaffelse af affaldsprodukter fra 4 helt eller delvist afløbsfrie toilettyper.

Toilettype	Tilladelsesmyndighed og lovgrundlag
------------	-------------------------------------

1. Kompost- og multtoiletter Affaldsproduktet sidestilles med latrin og som udgangspunkt skal latrin tilføres renseanlæg.	Kommunalbestyrelsen, jf. miljøaktivitetsbekendtgørelsen
Behandlet slutprodukt -latrin*- kan udbringes på jordbrug eller havebrug.	Kommunalbestyrelsen, jf. slambekendtgørelsens
Evt. ”sort transportvand”, der opsamles i separat samletank og/eller føres til renseanlæg.	§ 29 Kommunalbestyrelsen, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 47-49
2. Kompost- og multtoiletter med urin- separation Fæces sidestilles med latrin	Kommunalbestyrelsen jf. miljøaktivitetsbekendtgørelsen
Behandlet slutprodukt -latrin* og urin- kan udbringes på jordbrug og privat havebrug	Kommunalbestyrelsen, jf. slambekendtgørelsens § 29**
Evt. ”sort transportvand”, der opsamles i separat samletank og/ eller føres til renseanlæg.	Kommunalbestyrelsen, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 47-49
3. Vandskyllende toiletter med urinseparation Behandlet slutprodukt -urin- kan udbringes på landbrugsjord.	Kommunalbestyrelsen, jf. slambekendtgørelsen § 29**
Fæces sidestilles med sort spildevand og opsamles og/eller føres til renseanlæg.	Kommunalbestyrelsen jf. spildevandsbekendtgørelsen
4. Vakuumtoiletter Ubehandlet affaldsprodukt betragtes som alm. hus-spildevand, der opsamles og tilføres renseanlæg. Dog kan affaldsproduktet sidestilles med latrin (hvis vandindhold er lavt), og endelig kan behandlet slutprodukt - latrin*- udbringes på landbrugsjord.	Kommunalbestyrelsen, jf. spildevandsbekendtgørelsen Kommunalbestyrelsen, jf. miljøaktivitetsbekendtgørelsen Kommunalbestyrelsen, jf. slambekendtgørelsen § 29**

Bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter (miljøaktivitetsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen):

*) Såfremt der er sket en hygiejnisering af slutproduktet, der bevirker en generel hygiejnisk kvalitetsforbedring, kan slutproduktet anvendes efter slambekendtgørelsen. Ved meddelelse af tilladelse kan det

behandlede slutprodukt (latrin og urin) sidestilles med spildevandsslam, for så vidt angår de hygiejniske begrundede anvendelsesrestriktioner.

**) Slambekendtgørelsen indeholder bestemmelser for opbevaring af afhændelse af affaldsprodukterne. Vilkår herom stilles i en tilladelse efter § 29.

17.5 Afløbsfrie bassinanlæg (pileanlæg)

17.5.1 Anvendelsesområde

Bekendtgørelsens § 54 omfatter pileanlæg med tæt bund og tætte sider (dvs. uden nedsivning eller udledning). Hvis anlægget ønskes etableret uden tæt bund og tætte sider (dvs. med nedsivning), anvendes i stedet bestemmelserne i bekendtgørelsens kapitel 15 om afledning af spildevand til jorden (nedsivning). Kommunalbestyrelsen er ikke afskåret fra at meddele tilladelse til evt. andre typer af bassinanlæg end pileanlæg. I så fald finder reglerne i §§ 47-53 anvendelse.

Da pileanlæg er lukkede og uden afløb, optages spildevandet i planter eller fordamper, og anlægget skal følgelig dimensioneres, så spildevandet kan magasineres i de perioder, hvor spildevandet ikke kan optages i planterne. De kritiske faktorer ved dimensionering af et pileanlæg vil derfor som oftest være den hydrauliske belastning fra både ejendom og nedbør kombineret med pilebevoksningens evne til at fordampe. Pileanlæg kræver som følge heraf normalt et væsentligt større areal og volumen end andre typer af decentrale renseanlæg.

17.5.2 Kommunalbestyrelsens vilkår i afgørelser

Kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse til afledning af spildevand til pileanlæg efter bekendtgørelsens § 54, stk. 1, jf. lovens § 19, stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal ved meddelelse af tilladelse sikre, at betingelserne i § 54, stk. 1, 1-5, jf. dog stk. 2, om fravigelse af afstandskrav, som minimum er overholdt, jf. nærmere nedenfor i kapitel 17.6.3.

Kommunalbestyrelsens afgørelse skal omfatte hele spildevandsanlægget, herunder andre dele, der skønnes nødvendige for, at anlægget kan fungere tilfredsstillende og overholde tilladelsen. Hvis kommunalbestyrelsen f.eks. vurderer, at det er nødvendigt med en bundfældningstank før pileanlægget, skal det fremgå af afgørelsen, jf. i øvrigt vejledningens kapitel 13 om krav til bundfældningstanke.

Kommunalbestyrelsen kan stille yderligere vilkår i sin afgørelse udover, hvad der fremgår af § 54, herunder skærpede krav, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til miljøet. F.eks. vil vilkår om pleje og drift af anlægget typisk være en del af den kommunale afgørelse. I øvrigt henvises til Miljøstyrelsens retningslinjer af 1. maj 2003 for etablering af pileanlæg op til 30 PE, der dog alene er vejledende for kommunalbestyrelserne. Se <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2003/maj/retningslinier-for-etablering-af-pileanlaeg-op-til-30-pe/>

17.5.3 Krav

Kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse efter lovens § 19, stk. 1 og 2, til afledning af spildevand til pileanlæg, når følgende betingelser er opfyldt, jf. bekendtgørelsens § 54, stk. 1, nr. 1-5:

- 1) Pileanlægget udføres med tæt bund og tætte sider

- 2) Der opstår ikke overfladisk afstrømning fra anlæg
- 3) Der er ikke risiko for sundhedsfare for mennesker og dyr
- 4) Der opstår ikke gener for omboende
- 5) Afstandskrav til anlæg til indvinding af vand, som angivet i § 47, stk. 4 og 5, overholdes

Ad 1) Hvis ikke bund og sider er tætte, anses anlæg som et anlæg med nedsivning og/eller udledning og behandles derefter, jf. bekendtgørelsens kapitel 15.

Ad 2) Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der er kapacitet i anlægget, så overbelastning ikke kan forekomme. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse stille krav om en maksimal varig belastning, dvs. hvor mange PE anlægget i daglig drift må belastes med. Erfaring viser, at der kan opstaves vand i nye pileanlæg første og evt. andet år efter etableringen. Det skyldes, at piletræerne ikke har opnået fuld kapacitet, og fordampningen derfor endnu ikke modsvarer nedbør og spildevandsproduktion.

Opstuvningen kan medføre overfladisk afstrømning med deraf følgende hygiejniske problemer, men kan også risikere at beskadige anlægget på sigt, idet piletræerne har sværere ved at etablere sig effektivt. Kommunalbestyrelsen kan derfor overveje at kombinere tilladelsen til pileanlægget med en midlertidig udledningstilladelse, jf. kapitel 17.6.5.

Ad 3) Kommunalbestyrelsen skal bl.a. sikre, at der ikke kan opstå hygiejniske og sundhedsmæssige risici ved direkte eller indirekte kontakt med spildevand fra anlægget, og det bør vurderes, om der er behov for en afskærmning af anlægget.

Ad 4) Af gener, der ikke må opstå for omboende, kan nævnes lugtgener.

Ad 5) Bekendtgørelsens § 54, stk. 2, giver kommunalbestyrelsen mulighed for at fravige afstandskravene i § 47, stk. 4 og 5, hvis det kan sandsynliggøres, at anlægget kan etableres uden risiko for forurening af anlæg til indvinding af vand.

17.5.4 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 47, stk. 1, og § 49, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 56, stk. 1, 1. pkt.

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 54, stk. 1, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, når tilladelsen omhandler afledning af spildevand fra en eller flere husstande, jf. bekendtgørelsens § 56, stk. 1, 2. pkt.

Øvrige afgørelser, herunder tilladelse til pileanlæg med afledning af spildevand fra mere end to husstande og afslag på tilladelse til pileanlæg generelt, kan påklages, jf. lovens § 91.

17.5.5 Midlertidig udledningstilladelse

Kommunalbestyrelsen kan kombinere en tilladelse til pileanlæg med en midlertidig (f.eks. 1 eller 2-årig) tilladelse til udledning af spildevand. Det kan være aktuelt i

forbindelse med etableringsfasen af et nyt pileanlæg eller ved en væsentlig udvidelse af et eksisterende pileanlæg, hvor det kan være nødvendigt at fjerne spildevand fra anlægget for at undgå overfladisk afstrømning og risiko for, at piletræerne hæmmes i deres etablering og vækst. Se i øvrigt vejledningens kapitel 9 om udledning af spildevand til vandløb søer eller havet.

17.6 Tilsyn og håndhævelse

Kommunalbestyrelsen fører generelt tilsyn med samletanke og afløbsfrie bassinanlæg, jf. lovens § 65, og skal i den forbindelse påse, at tilladelser overholdes. Desuden fører kommunalbestyrelsen tilsyn med, at påbud eller forbud givet efter lovens bestemmelser efterkommes. Hvis kommunalbestyrelsen konstaterer overtrædelse af afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen efter bekendtgørelsens § 47 og § 49 samt § 54, skal kommunalbestyrelsen håndhæve de ulovlige forhold efter lovens kapitel 9 om tilsyn.

17.7 Ændring eller tilbagekaldelse af tilladelser

Tilladelser meddelt efter bekendtgørelsens §§ 47-49 og § 54 kan til enhver tid ændres eller tilbagekaldes uden erstatning af kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 20 eller § 30, jf. i øvrigt kapitel 9.10.

Behovet herfor kan f.eks. opstå i forbindelse med hensynet til risikoen for forurening af vandforsyningsanlæg/vandindvindingsanlæg. En ødelagt/utæt nedgravet samletank kan være en potentiel kilde til forurening af vandindvindingsanlæg, selvom samletanken overholder de krav, der er angivet i bekendtgørelsens § 47, stk. 3 og 4.

Tilsvarende kan det i forhold til miljøbeskyttelsen i øvrigt være påkrævet at tilbagekalde eller ændre en tilladelse. Det kan være tilfældet, hvor samletanken giver anledning til overfladisk afstrømning, forurening af overfladevand eller uacceptable hygiejniske forhold på grund af utætheder, uhensigtsmæssig tømning, bortskaffelse mv.

I forbindelse med gennemførelsen af en ændret spildevandsafledning i overensstemmelse med spildevandsplanen kan kommunalbestyrelsen tilbagekalde tilladelsen, hvis dette er påkrævet som led i gennemførelsen af en spildevandsplan. Tilbagekaldelsen anses i disse tilfælde for sket ved tilslutning til det nye anlæg, jf. lovens § 20, stk. 4. En sådan afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Øvrige afgørelser efter lovens § 20 kan påklages efter lovens § 91.

18. Tømningsordninger for bundfældningstanke og samletanke m.v.

Baggrunden for at indføre obligatoriske kommunale tømningsordninger er, at afløbsinstallationernes renseseffektivitet hænger nøje sammen med en tilstrækkelig hyppig tømning. Med en obligatorisk tømningsordning sikres det endvidere, at bortskaffelsen af slam/spildevand sker på en forsvarlig måde.

Desuden vil der som led i en kommunal tømningsordning kunne lokaliseres fejl og mangler ved tankene, således at disse kan udbedres. I givet fald må kommunalbestyrelsen i det enkelte tilfælde vurdere, hvilken grad af dokumentation der er nødvendig for at belyse sagen med henblik på at indskærpe forholdet overfor tankens eje samt evt. om nødvendigt meddele påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. lovens § 30.

18.1 Miljøbeskyttelseslovens generelle bestemmelser

Efter lovens § 19, stk. 2, må beholdere, der indeholder stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke uden tilladelse nedgraves i jorden. Efter lovens § 19, stk. 5, kan ministeren fastsætte nærmere regler for meddelelse af tilladelse, hvilket er sket i bekendtgørelsens kapitel 18.

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 57-59 bestemme, at der i hele eller dele af kommunen skal gennemføres fælles bortskaffelse af spildevand eller humane affaldsprodukter fra samletanke, bundfældningstanke og øvrige udskillere, herunder sandfang. I bekendtgørelsens § 60 er der fastsat nærmere regler for de kommunale tønningsordninger, herunder om omfang og tilrettelæggelse. De nærmere regler for de enkelte tanke mv. gennemgås nærmere nedenfor.

Tilførsel af slam, spildevand mv. til renseanlæg kræver en tilladelse af kommunalbestyrelsen efter lovens § 28, stk. 3. Visse stoffer bør ikke tilføres renseanlæg, og kemisk slam fra industrielle virksomheder bør kun tilledes, efter at der er sket en konkret vurdering af spildevandets karakter og renseanlæggets egnethed til behandling af spildevandet.

18.2 Tønningsordning for samletanke mv.

Efter bekendtgørelsens § 57, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at der i hele eller dele af kommunen skal gennemføres en tønningsordning for samletanke. I så fald er enhver grundejer forpligtet til at gøre brug af ordningen. De nærmere regler for tønningsordningen, herunder om omfang og tilrettelæggelse, i et tønningsregulativ, jf. bekendtgørelsens § 60, stk. 1, jf. i øvrigt kapitel 18.5.1.

Efter bekendtgørelsens § 57, stk. 4, skal den, der er ansvarlig for tønning af samletanken, jf. bestemmelsens stk. 1, typisk grundejeren, anmode kommunalbestyrelsen om tønning. Samletanke skal generelt tømmes efter behov, dvs.

når de er fyldte. Kommunalbestyrelsen fastsætter frist for, hvornår og hvordan dette skal meddeles kommunalbestyrelsen. For samletanke omfattet af kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet skal ejeren af anlægget efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelser anmode om tønning af tanken, jf. bekendtgørelsens § 57, stk. 5.

18.2.1 Generelt om samletanke

Ved samletanke forstås traditionelt samletanke for husspildevand, dvs. tanke hvor hele eller dele af husspildevandet opsamles. Før miljøbeskyttelseslovens vedtagelse opsamlede samletanke i mange tilfælde kun toiletspildevandet, mens det grå spildevand enten blev udledt eller nedsivet. Ved etablering af nye samletanke omfatter disse typisk alt husspildevand fra en eller flere husstande. Med hensyn til indretning og godkendelse af samletanke henvises til kapitel 14.

Traditionelt omfatter tønningsordninger for samletanke almindelige samletanke, men der må i de kommende år forudses et større behov for tønningsordninger for restprodukter fra grønne spildevandsløsninger, dvs. multitoiletter, separationstoiletter mv.

18.2.2 Samletanke mv. omfattet af kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet

For anlæg, hvor der er indgået en kontrakt mellem grundejeren og kommunalbestyrelsen om medlemskab af kloakforsyningen efter lov om betalingsregler for spildevandsanlæg mv., er det efter bekendtgørelsens § 57, stk. 2, kommunalbestyrelsen eller et udpeget selskab, der er ansvarlig for tømning af samletanken. Kommunalbestyrelsen kan herunder bestemme, at tanken skal være omfattet af den kommunale tømningsordning for samletanke, jf. § 57, stk. 2. For humane affaldsprodukter og visse typer spildevand, der er opsamlet i samletank efter reglerne i kapitel 17, er en tømningsordning efter stk. 1 ikke obligatorisk, når der er opnået tilladelse til alternativ slutdisponering eller genanvendelse, jf. § 57, stk. 3.

Ved kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet skal kommunalbestyrelsen eller et udpeget selskab varetage etablering, drift og vedligeholdelse af samletanke. Når der er behov for tømning af samletanken, tømmes tanken på grundejerens anmodning, jf. § 57, stk. 5. I praksis har denne løsning dog en begrænset udbredelse som følge af de økonomiske omkostninger, der er forbundet med den.

18.3 Tømningsordning for bundfældningstanke

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 58, stk. 1, bestemme, at der i hele eller dele af kommunen skal gennemføres en fælles tømningsordning for slam mv. fra bundfældningstanke. De nærmere regler for tømningsordningen, herunder om omfang og tilrettelæggelse, i et tømningsregulativ, jf. bekendtgørelsens § 60, stk. 1. Se i øvrigt Østre Landsrets dom af 30. maj 2017 om betaling af vandafledningsbidrag, jf. betalingsloven, uanset at der på samme ejendom var etableret en bundfældningstank, som tømmes af spildevandsforsyningsselskabet.

18.3.1 Generelt om bundfældningstanke

Ved bundfældningstanke, der tidligere blev kaldt trixtanke eller septiktanke, forstås septiktanke, trix-tanke (emscherbrønde) og flerkammertanke, hvor der foregår en simpel mekanisk rensning af spildevandet. Bundfældningstanke har til formål at fjerne bundfældelige stoffer og flydestoffer fra spildevandet, før det ledes til videre behandling eller udledes. Det tilbageholdte stof (slam) skal opbevares, og der vil ske en vis nedbrydning af stoffet, indtil tanken tømmes.

18.4 Tømningshyppighed for bundfældningstanke

Behovet for tømning af bundfældningstanke afhænger primært af tankens belastning set i forhold til dens størrelse og af dens udformning (antal kamre). Den optimale tømningsfrekvens fastsættes på baggrund af ovennævnte forhold set i forhold til tankens størrelse og dens udformning (antallet af kamre). De ældste og mindste bundfældningstanke har et volumen på omkring 1 m³.

Nyere tanke har et volumen, der er ca. dobbelt så stort eller mere. Er der tale om tanke med 2 eller flere kamre, er tankens evne til at tilbageholde forurenende stoffer væsentlig bedre end for tanke med færre kamre. I tabel 18.1 er angivet retningslinjer for tømningshyppighed som funktion af belastning, volumen og udformning af bundfældningstankene.

Da forholdene og forudsætningerne varierer meget, dels mellem forskellige geografiske områder, dels indenfor det enkelte område, vil der i praksis ofte ikke være nogen økonomisk fordel ved at indføre tømningsordninger med differentierede tømningshyppigheder. Årsagen er, at disse vil kræve øget administration og mere kørsel.

I disse tilfælde kan man fastsætte en ensartet tømningshyppighed for hele eller geografisk afgrænsede områder af kommunen, baseret på tankstørrelse, dens udformning og de belastningsforhold, f.eks. hvis der er tale om et sommerhusområde, der er dominerende for området. Men der kan også være politisk ønske om at indføre differentierede tømningshyppigheder, f. eks. i forhold til sommerhuse og helårshuse.

Inden der iværksættes differentierede tømningsordninger, er det nødvendigt at fremskaffe den nødvendige viden om tankenes belastningsforhold mv. Derfor vil det være hensigtsmæssigt, at der det første år foretages tømning af alle tanke en gang, og at der foretages inspektion i forbindelse hermed.

Tabel 18.1

<i>Vejledende retningslinjer for tømningshyppighed for bundfældningstanke</i>	Tankvolumen (V) 3 M	Antal kamre	Tømningshyppighed (antal gange pr. år)
1-2	$V < 1,2$	1	2
1-2	$1,2 \leq V < 1,8$	1	1
1-2	$V \geq 1,8$	> 1	1 gang hvert andet år
2-5	$V < 1,2$	1	4

Belastning (personer)	Tankvolumen (V) 3 m	Antal kamre	Tømningshyppighed (antal gange pr. år)
2-5	$1,2 \leq V < 1,8$	1	2
2-5	$V \geq 1,8$	> 1	1
6-10	$1,2 \leq V < 1,8$	1	4
6-10	$V \geq 1,8$	> 1	2

Belastningen og tømningshyppighed er baseret på antallet af fastboende personer. I sommerhuse kan påregnes tømningshyppigheder svarende til halvdelen af den, der er angivet for helårsbeboelser.

18.4.1 Ejendomme omfattet af tømningsordning for bundfældningstanke

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 58, stk. 1, bestemme, at der i hele eller dele af kommunen skal gennemføres en fælles tømningsordning. I så fald er enhver grundejer forpligtet til at gøre brug af ordningen, jf. § 58, stk. 1, 2. pkt. jf. dog stk. 2.

Argumenterne for at lave en tømningsordning, der kun dækker dele af kommunen, bør være miljømæssigt begrundet, f.eks. hensyn til særligt følsomme vandområder. Herunder må også regnes forskel i tæthed af ukloakerede bebyggelser med udledninger, hvor behovet for en tømningsordning vil være størst i områder med størst bebyggelsestæthed.

Områder med en obligatorisk kommunal tømningsskema skal så vidt muligt være geografisk sammenhængende, og der kan altså ikke undtages/inddrages enklaver/enkelte ejendomme i ordningen. Der kan ligeledes ikke skelnes mellem ejendommens karakter, helårsboliger eller sommerhuse.

18.4.2 Bundfældningstanke omfattet af kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet

For anlæg, omfattet af kontraktligt medlemskab efter § 7 a i lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., er det spildevandsforsyningsselskabet, der er ansvarlig for tømning af bundfældningstanken, jf. bekendtgørelsens § 58, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan herunder bestemme, at tanken skal være omfattet af den kommunale tømningsskema, jf. § 58, stk. 2, 2. pkt. Kommunalbestyrelsens eller spildevandsforsyningsselskabets forpligtelse omfatter udelukkende tømning af tankene, mens omkostninger til etablering og vedligeholdelse af tanken påhviler grundejeren.

18.5 Tømningsskema for øvrige udskillere, herunder sandfang

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 59 fastsætte en fælles tømningsskema for øvrige udskillere, herunder sandfang og andre tilsvarende afløbsinstallationer som f.eks. fedtudskillere. I så fald er enhver grundejer forpligtet til at gøre brug af ordningen, jf. bekendtgørelsens § 59, stk. 1, 2. pkt. De nærmere regler for tømningsskema, herunder om omfang og tilrettelæggelse, fastsættes i et regulativ, jf. bekendtgørelsens § 60, stk. 2. Tømningsskema hyppigheden fastsættes efter behov af kommunalbestyrelsen.

18.5.1 Tømningsskema for fedtudskillere og sandfang

Fedtudskillere kræves hovedsageligt på afløb, hvor spildevandet har et særligt højt fedtindhold. Dette kan være:

- Levnedsmiddelindustrier
- Erhvervskøkkener (ved restauranter m.m.)

Formålet med at etablere fedtudskillere er for det første at undgå fedtaflejringer i afløbssystemer og undgå slid på pumper og øvrige mekaniske dele i afløbssystemet. For det andet kan et højt fedtindhold i spildevandet medføre driftsproblemer på renseanlæg.

Sandfang etableres på afløbssystemer til afvanding af tag- og overfladevand fra befæstede arealer. Der er typisk to formål med at etablere sandfang. For det første for at undgå, at sand udledes til vandløb og søer, og for det andet for at undgå at sandet slider unødigt på pumper og andre mekaniske dele i spildevandssystemet. Sandfang vil dog typisk være kommunale og dermed en del af kloakforsyningens almindelige drift. Der kan dog også være behov for sandfang på udløb fra mindre private virksomheder, f.eks. vaskepladser.

18.5.2 Tømning af olie- benzinudskillere

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18. december 2012 om affald (affaldsbekendtgørelsen) fastsætter regler for affaldsprodukter fra olie- og benzinudskillere, herunder om tømning af disse installationer. Olie- og benzinudskillere (herefter kaldet olieudskillere) anvendes ved tilslutninger, hvor der vil kunne forekomme

olie og benzin, f.eks. afløb fra tankpladser, garageanlæg, parkeringshuse, bilvaskeanlæg, og befæstede arealer, hvor der sker afvaskninger mv., der genererer olieholdigt spildevand.

Formålet med olieudskillere er at undgå, at der tilføres olieprodukter til spildevandssystemet og det berørte vandområde (recipienten). I olieudskilleren opsamles olien ved, at den flyder ovenpå vandet, mens udløbet er dykket under vandet.

Olieudskilleren bør være dimensioneret korrekt, dvs. den skal være stor nok til, at opholdstiden bliver lang nok til, at der sker en tilstrækkelig udskilning. Udskilleren bør desuden være tæt, således at der ikke sker jordforurening, og den bør inspiceres for lagtykkelse af olie og bundfald og tømmes, når disse bliver for store. Ellers vil olien løbe ud af afløbet og ud i spildevandssystemet.

Om krav til etablering og drift af olieudskillere henvises til bekendtgørelse nr. 555 af 9. juni 2001 om forebyggelse af jord- og grundvandsforurening fra benzin- og dieselsalgsanlæg (benzinstationsbekendtgørelsen). Formålet med kravene er primært beskyttelse af spildevandssystemet og det berørte vandområde (recipienten), men også forebyggelse af jord- og grundvandsforurening. For Miljøstyrelsens vejledning 11/1998, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1998/87-7909-082-6/pdf/87-7909-082-6.pdf>

Krav til listevirksomheder om etablering og drift kan stilles i tilslutningstilladelser, i udledningstilladelser eller i miljøgodkendelser. Specielt for benzinstationer er kravene dog på forhånd normerede og kan således kun afviges, hvis særlige forhold vedr. renseanlægget eller det berørte vandområde gør sig gældende.

Efter § 24 i affaldsbekendtgørelsen gælder et krav om, at kommunalbestyrelsen skal etablere indsamlings- eller anvisningsordning for affald, jf. § 24, og at ordningen skal fremgå af affaldsregulativet. Hvis kommunalbestyrelsen har etableret en indsamlingsordning for ikke-genanvendeligt farligt, hvilket dette affald tilhører, er virksomhederne, jf. § 47, forpligtet til at anvende ordningen, med mindre virksomheden, godtgør, at affaldet kan håndteres miljømæssigt forsvarligt ved virksomhedens egen foranstaltning, jf. § 48. Hvis kommunalbestyrelsen har etableret en indsamlingsordning, kan kommunalbestyrelsen stille diverse krav knyttet til tømningen.

18.6 Tømningshyppighed

18.6.1 Generelt

Som nævnt i kapitel 18.2 er kommunalbestyrelsen ansvarlig for administration af tømningsordning. Tømningsordninger administreres og forestås af kommunalbestyrelsen eller det af kommunalbestyrelsen udpegede selskab, jf. bekendtgørelsens § 60, stk. 3. De nærmere regler for tømningsordninger, herunder om omfang og tilrettelæggelse, fastsættes i et regulativ, der udarbejdes af kommunalbestyrelsen, jf. bekendtgørelsens § 60, stk. 1, og skal offentliggøres på kommunalbestyrelsens hjemmeside, jf. § 60, stk. 4.

Efter bekendtgørelsens § 60, stk. 2, kan regulativet bl.a. indeholde:

- 1) adgangsforhold til tanke,
- 2) tømning af tanke, og

3) differentierede tømningshyppigheder afhængig af størrelse, udformning eller belastning af den enkelte samletank, bundfældningstank, udskiller eller lignende.

Regulativer, der således gerne må indeholde andet end emnerne nævnt i punkterne 1-3, udarbejdes individuelt for:

- Samletanke
- Grønne løsninger
- Bundfældningstanke
- Øvrige afløbsinstallationer

Tømningsordninger skal hvile i sig selv, og der skal derfor foreligge særskilte regnskaber for hver type tømningsordning, jf. lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., (betalingsvedtægtsloven).

18.7 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelser om tømningsordninger efter bekendtgørelsens §§ 57- 60 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 61.

19. Fælles bestemmelser

19.1 Byg og Miljø

Som opfølgning på Vækstplan Fødevarer og Aftale om en Vækstpakke fra 2014 er der gennemført en anmeldeordning for mindre miljøbelastende virksomheder. Er en virksomhed omfattet af bilag 1 og bilag 2 i bekendtgørelse nr. 725 af 6. juni 2017 om godkendelse af listevirksomheder (godkendelsesbekendtgørelsen), skal den ansøge digitalt om miljøgodkendelse via den digitale selvbetjening, Byg og Miljø.

Formålet var at indføre en gennemgribende digitalisering af miljøadministrationen gennem øget digitalisering af tilsyns- og godkendelsesområdet, herunder transparens og videndeling af tilsyns- og godkendelsesoplysninger bl.a. med henblik på at tilvejebringe et ensrettet forvaltningsgrundlag i hele landet. Gennemførelsen af anmeldeordningen på spildevandsområdet skete ved bekendtgørelsens § 13, stk. 2, og § 39 samt § 63 og § 64, der nærmere gennemgås nedenfor.

I Byg og Miljø bliver ansøgeren/anmelderen guidet igennem ansøgningen trin for trin. Processen har fem faser. Det sikrer, at virksomheden får indtastet alle relevante oplysningskrav. En række af oplysningerne bliver automatisk indhentet i Byg og Miljø fra en vilkårsdatabase. Når virksomheden har tastet alle oplysninger ind, sendes ansøgningen automatisk til den rette myndighed. Når myndigheden fra starten får en ansøgning med alle relevante oplysninger, bliver sagsbehandlingstiden kortere. Det betyder, at virksomheden kan igangsætte investeringer tidligere.

Byg og Miljø er inddelt i 3 dele:

- en byggedel

- en miljødel
- en virksomhedsmiljødel

Byggedelen er for borgere og virksomheder, der skal søge om byggetilladelse, f.eks. til tilbygning eller ombygning.

Miljødelen indeholder ansøgninger i forhold til vand, varme, affald, energi, miljø og natur. Det kan f.eks. være anmeldelse, sløjfning og afmelding af olietanke, ansøgning, anmeldelse eller sløjfning af vandrette og lodrette jordvarmeanlæg og udledning, nedsivning og opsamling af husspildevand. Miljødelen er primært rettet mod borgere og entreprenørvirksomheder.

Virksomhedsmiljødelen, der primært er rettet mod godkendelses- eller anmeldelsespligtige virksomheder, kan der ansøges om miljøgodkendelse og ske anmeldelse af virksomhed, søges om tilslutning af industrispildevand til kloak eller foretage en VVM- anmeldelse. Hvis der søges om en godkendelse eller anmeldelse på en

virksomhed, er det muligt samtidig at søge om alle typer af spildevandstilladelser (nedsivning, samletank, direkte udledning osv.). Er det ikke en ansøgning om godkendelse eller en anmeldelse, kan der kun søges selvstændigt om en tilslutningstilladelse.

Om Byg og Miljø henvises generelt til dette <http://mst.dk/erhverv/industri/digital-anmeldeordning-og-miljoeoplysninger/byg-og-miljoe-trin-for-trin/>

Digitaliseringen af miljøadministrationen er også gennemført ved at etablere en platform for virksomhedsrettede miljødata. Platformen Digital Miljøadministration (DMA) samler og stiller miljø- og tilsynsdata på virksomheds- og husdyrområdet til rådighed for alle.

DMA vil på længere sigt også indeholde alle offentliggørelser i forbindelse med miljøgodkendelser, eventuelle dispensationer eller skærpede eller supplerende krav til maskinværksteder og miljøtilsyn.

19.1.1 Anvendelse af Byg og Miljø

Virksomheder, der er omfattet af følgende 3 bekendtgørelser, skal indgive ansøgning til kommunalbestyrelsen om tilladelse efter lovens § 19 og § 28, stk. 3, ved anvendelse af den digitale selvbetjening, Byg og Miljø, jf. § 39 og 13, stk. 2:

- Bekendtgørelse nr. 725 af 6. juni 2017 om godkendelse af listevirksomhed (bilag 2)
- Bekendtgørelse nr. 1734 af 21. december 2015 om virksomheder, der forarbejder emner af jern, stål eller andre metaller (maskinværkstedsbekendtgørelsen) samt
- Bekendtgørelse nr. 1478 af 12. december 2017 om miljøkrav for mellemstore fyringsanlæg

Kommunalbestyrelsen afviser ansøgninger, der ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, med mindre der foreligger særlige forhold, der gør, at virksomheden ikke må kunne forventes at anvende digital selvbetjening, jf. § 63, stk. 1 og 2.

Imidlertid kan kommunalbestyrelsen undlade at afvise en ansøgning, jf. stk. 1, efter lovens § 19, stk. 1, nr. 3, og § 28, stk. 3, som ikke er indgivet ved anvendelse af digitale selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare økonomiske fordele for kommunalbestyrelsen ved at behandle ansøgningen.

Kommunalbestyrelsen har pligt til ved anvendelse af Byg og Miljø at registrere, hvornår en sag, omfattet af § 13, stk. 2, og § 39, er fuldt oplyst, og hvornår sagen er afgjort, jf. § 62.

19.1.2 Samtidighed i sagsbehandlingen

Efter § 63 skal kommunalbestyrelsen tilrettelægge sagsbehandlingen med henblik på at meddele afgørelser efter lovens § 19, stk. 1, nr. 3, eller § 28, stk. 3, og lovens § 33, jf. de nævnte 3 bekendtgørelser, når virksomheden samtidig har indgivet ansøgninger efter § 13, stk. 2, § 39 og lovens § 33.

Træffer Miljøstyrelsen afgørelse efter lovens § 33 ved ansøgninger nævnt i § 63, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen snarest videresendes ansøgningerne til Miljøstyrelsen ved anvendelse af digital selvbetjening. Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge sagsbehandlingen af ansøgninger nævnt i § 63, stk. 1, med henblik på at meddele disse samtidig.

Hvis virksomheden samtidig med indgivelse af ansøgninger nævnt i stk. 1 har indgivet en anmeldelse efter § 2, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 447 af 10. maj 2017 om samordning af miljøvurderinger og digital selvbetjening m.v. for planer, programmer og konkrete projekter omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), skal kommunalbestyrelsen eller Miljøstyrelsen så vidt muligt træffe afgørelse efter denne bekendtgørelses § 3, stk. 2, samtidig med afgørelserne nævnt i stk. 1 og 2.

19.2 Register over tilladelser

Efter § 65 skal tilladelsesmyndigheden skal føre register over de tilladelser, der er meddelt efter bekendtgørelsen. Registeret skal indeholde oplysninger om beliggenheden af de spildevandsanlæg, der gives tilladelse til, og oplysninger om til hvilket vandområde, spildevandet tillades udledt til.

Miljø- og fødevarerministeren kan efter lovens § 83, stk. 1, pålægge kommunalbestyrelsen at udlevere oplysningerne, der indføres i registeret, til brug for vurdering af forhold, der reguleres efter loven.

Tilladelsesmyndigheden offentliggør tilladelser meddelt efter lovens § 28, stk. 1, til spildevandsforsyningsselskaber omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1, på sin hjemmeside, jf. § 17, stk. 5. Bestemmelserne blev indsat ved (spildevands-

)bekendtgørelse nr. 153 af 24. februar 2016 og afløste den hidtidige bestemmelse om tilladelsesmyndighedens pligt til at sende udledningstilladelser til udledninger over 30 PE til tilsynsmyndighedens orientering. Miljøstyrelsen anbefaler generelt, at tilladelserne ligger på den enkelte kommunes hjemmeside.

19.3. Indberetning af egenkontrolldata (PULS)

Den fællesoffentlige database PULS ligger i Danmarks Miljøportal, der er en platform til opsamling og opbevaring af natur- og miljødata. Portalen er etableret i et partnerskab mellem kommunalbestyrelser, regioner og Miljø- og Fødevarerministeriet. Samarbejdets formål er at samle miljødata ét sted og skabe

digitale løsninger til forvaltning af Danmarks miljø samt formidle miljødata til myndigheder og offentlighed.

Danmarks Miljøportal har ansvaret for drift og udvikling af PULS. Parterne bag Miljøportalen har indgået en såkaldt dataansvarsaftale, som fastsætter principper for data og datatilgængelighed. Miljøstyrelsens og den enkelte kommunalbestyrelses forpligtelser følger således ikke af en lovmæssig regulering, men er en aftalebaseret ansvarsfordeling.

Desuden fastsætter aftalen, hvilke myndigheder der har ansvar for de enkelte datasæt og for at stille dem til rådighed. Ansvar for data i PULS fremgår af bilag 4 til dataansvarsaftalen om punktkilder. Nærmere information om Miljøportalen og dataansvar findes på Miljøportalens hjemmeside, se <http://www.miljoportal.dk/borger/Sider/Borger.aspx>

Spildevandsforsyningsselskaber og virksomheder godkendt efter lovens kapitel 5 med tilladelse til direkte udledning til vandløb, søer eller havet indberetter senest 8 uger efter prøvetagning godkendte og kontrollerede resultater af vilkårs- og bekendtgørelsesfastsatte egenkontrolprøver, herunder analysedata, i et format fastsat af tilsynsmyndigheden til den fællesoffentlige database PULS, jf. § 23, stk. 5 og § 66, stk. 2.

Spildevandsforsyningsselskabernes renseanlæg og de fleste af ovennævnte godkendelsespligtige virksomheder har i udledningstilladelsen/miljøgodkendelsen vilkår om udtagning prøver af spildevandet, herunder vilkår om analyse på et akkrediteret laboratorium og oversendelse af data til tilsynsmyndigheden.

I praksis sker indberetningen ved, at det pågældende analyselaboratorium overfører måle- og analyse-resultater direkte til PULS, hvorefter kvalitetssikringen foretages af spildevandsforsyningsselskabet/virksomheden, der har ansvaret, at alle egenkontrolldata findes som kvalitetssikrede data i PULS under overholdelse af fristerne jf. § 23, stk. 5 og

§ 66, stk. 2.

Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelserne er ansvarlige for at indberette og kvalitetssikre fanebladende ”grunddata” og ”retsgrundlag” for de omfattede spildevandsanlæg i PULS, jf. dataansvarsaftalen. De indberettede oplysninger vedrører den enkelte udledningstilladelse og de givne forudsætninger for disse. Tilladelsesmyndigheden forestår registreringen og ajourføringen af data i PULS. For så vidt angår private udledninger, der er større end 30 PE, hvor kommunalbestyrelsen både er tilladelsesmyndighed og tilsynsmyndighed, har den enkelte kommunalbestyrelse ansvaret for hele dataindberetningen i PULS.

Miljøstyrelsen anbefaler, at gældende udledningstilladelser tilknyttes retsgrundlagene i PULS som vedhæftede dokumenter, og at oplysningerne ajourføres straks, når der sker ændringer.

De indberettede data i PULS anvendes i øvrigt som grundlag for vandområdeplanerne og ved udarbejdelse af den årlige punktkilderapport, som Miljøstyrelsen udgiver.

Miljøstyrelsen anvender som tilsynsmyndighed desuden data fra PULS til kontrol af, om spildevandsforsyningernes renseanlæg overholder de stillede krav i udledningstilladelserne, herunder ved tilsyn på anlæggene.

19.4 Generelt om vilkår for spildevandstilladelser

Generelt skal spildevandstilladelser meddeles på baggrund af en ansøgning fra grundejeren/virksomheden. Godkendelses- eller tilsynsmyndigheden kan altså ikke forlange, at der ansøges om at få revideret en eksisterende tilladelse, med mindre grundejeren/virksomheden er pligtig til at ansøge efter bekendtgørelsens § 2.

Ved revision af en eksisterende spildevandstilladelse til en virksomhed kan tilladelsesmyndigheden påbyde den ansvarlige for en virksomhed, der kan give anledning til forurening, at give de nødvendige oplysninger efter lovens § 72. Se i øvrigt kapitel 14.6.1. om begrebet ”virksomhed”. På baggrund heraf kan der herefter meddeles påbud om ændrede vilkår for spildevandsudledninger efter lovens § 30 eller ved afledning til jorden efter lovens § 20, jf. i kapitel 9.9 om anvendelsesområdet for § 20 og

§ 30. Der henvises i øvrigt til Vestre Landsrets dom af 18. februar 2016 vedr. fastsættelse af vilkår om beplantede forsinkelsesbassiner i en udledningstilladelse.

19.4.1 Tidsbegrænsning af tilladelser

Efter bekendtgørelsens § 66, stk. 3, kan meddelelser af tilladelser efter bekendtgørelsen tidsbegrænses.

Det kan f.eks. være hensigtsmæssigt i en række situationer, f.eks. ved udledninger fra renseanlæg, hvor der er usikkerhed om permanente krav vil kunne overholdes under hensyntagen til den anvendte renseteknologi. Her kan man sætte vejledende krav en periode, og herefter kan tilladelsesmyndigheden vurdere, om krav kan gøres permanente. I nogle tilfælde, f.eks. i byggeanlægssager, der kun foregår i afgrænsede perioder, kan kommunalbestyrelsen meddele midlertidige tilladelser. Det kan også anvendes ved industrielle tilslutninger til kommunale renseanlæg, hvor man ønsker en successiv reduktion af virksomhedens tilledning, afhængigt af hvad der kan opnås af reduktion på industrien ved renere teknologi mv.

19.4.2 Bestemmelser om tilsyn og kontrol

Kommunalbestyrelsen kan fastsætte vilkår i forbindelse med meddelelse af tilladelse, herunder om egenkontrol, jf. § 66. Omfanget af tilsyn og kontrol bør fastsættes ud fra proportionalitetsprincippet, dvs. jo større forureningsmæssig betydning en tilladelse har, jo større vil behovet for tilsyn og kontrol være.

For renseanlæg er der i bekendtgørelsens kapitel 10 angivet minimumskrav til egenkontrolprøver for udledningerne. Herudover er det op til tilladelsesmyndigheden at vurdere behovet for tilsyn og kontrol. For udledninger fra renseanlæg i øvrigt er der i DS 2399:2006, afløbskontrol, Statistisk beregning af afløbsdata, angivet retningslinjer for kontrol og prøveantal, se <https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/ds-23992006>

For industrielle tilslutninger til kommunale spildevandsanlæg er der i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 fra 2006 om ”Tilslutning af industrispildevand til offentlige spildevandsanlæg” angivet retningslinjer for kontrol (kapitel 5). Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 22 om tilsyn og håndhævelse.

19.5 Tinglysning

I lovens kapitel 8 fremgår reglerne for ekspropriation til fordel for spildevandsanlæg. Det omfatter både anlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, og anlæg som ikke er, jf. lovens § 58, stk. 4. I

nogle tilfælde må et spildevandsanlæg af tekniske eller planmæssige årsager placeres på ejendomme, der ikke tilhører spildevandsforsyningsselskaber. Placering af et spildevandsanlæg kan i denne situation ske ved indgåelse af en frivillig aftale med den berørte grundejer om placering af anlægget. Hvis det ikke er muligt at indgå en aftale med grundejeren, må kommunalbestyrelsen i stedet foretage ekspropriation til anlægget, jf. i øvrigt lovens kapitel 8.

For at sikre anlæggets placering mod indsigelser fra fremtidige ejere af ejendommen og mod retsforfølgning i øvrigt skal der som udgangspunkt tinglyses en deklaration på ejendommen. Det gælder både, når der foreligger en frivillig aftale, og når der er foretaget ekspropriation. Deklarationen skal beskrive den erhvervelse af ejendomsret til arealer, begrænsning i brugsret eller rådighedsindskrænkning, der er opnået med aftalen eller ekspropriationen.

En deklaration bør endvidere fastslå spildevandsanlæggets status, således at det af tingbogen fremgår, om der er tale om et spildevandsanlæg, der er omfattet af vandsektorloven, eller om det er privatejet. Dette har også betydning i forhold til lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., hvorefter spildevandsforsyningsselskabet ikke kan operere på privat grund med selskabets midler, medmindre der er tale om etablering af et anlæg efter særlige regler i lov om betalingsregler for spildevandsanlæg

m.v. som f.eks. § 7 a.

20. Straf

20.1 Straf for overtrædelse af spildevandsbekendtgørelsen

I almindelighed er straffen for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven bøde, hvilket som udgangspunkt også gælder for overtrædelse af bekendtgørelsen. jf. nærmere nedenfor.

Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven følger normalt af straffelovens 10. kapitel. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

På miljøbeskyttelsesområdet skal det ved udmåling af sanktionen særligt tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet eller er fremkaldt fare herfor. Ved bødefastsættelsen har mængde og farligheden af det ulovligt udledte forurenende stof, evt. suppleret med oplysninger om udgiften ved rensning efter udledning, tillige betydning.

Det er en skærpende omstændighed, hvis miljøet har taget skade eller været udsat for fare herfor, eller hvis overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, jf. også miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2. Andre skærpende omstændigheder er forsætlige forhold, gentagelse eller manglende efterkommelse af påbud eller indskærper.

Formildende omstændigheder kan medføre en nedsættelse af straffen. Dette kan f.eks. være tilfælde, hvor gerningsmanden har genoprettet eller søgt at genoprette den skade, han har forvoldt. Andre eksempler på formildende omstændigheder er gerningsmandens personlige og økonomiske forhold og hvis der er

gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelsen af den sædvanlige straf er unødvendig.

Ved udmåling af straf skal der efter lovens § 110, stk. 5, lægges vægt på lovens formål i

§ 1 og på, at det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået som led i udøvelse af erhverv. Der bør udmåles en ensartet bøde, uanset om der er tale om landbrugets eller industriens overtrædelser.

Ved en ændring af miljøbeskyttelsesloven i 2008 fremgik af bemærkningerne vejledende bødeniveauer. Af disse fremgik, at bødeniveauet for overtrædelser af lovens § 110,

stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, i førstegangstilfælde i almindelighed bør være på minimum kr. 5.000. Foreligger der skærpende omstændigheder ved overtrædelser af lovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, bør

bødeniveauet i førstegangstilfælde i almindelighed være på minimum kr. 10.000. Er der i forbindelse med en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, skal denne konfiskeres, jf. lovens § 110, stk. 5. Konfiskationen bør kombineres med en passende bøde, som i almindelighed vurderes at være en fjerdedel af den opnåede økonomiske fordel. Anden gang, der sker en overtrædelse af reglerne, bør der i almindelighed ske en fordobling af det vejledende bødeniveau.

Om sanktionsfastsættelse se i øvrigt forarbejderne, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=113642>

Der henvises f.eks. til dom af 26. oktober 2017 fra Retten i Odense, hvor et spildevandsforsyningsselskab blev straffet med en bøde på 50.000 kr. for overtrædelse af lovens § 27, stk. 1, ved at have udledt spildevand til en å uden tilladelse. Se også dom af

31. oktober 2017 fra Retten i Holstebro om påbud efter lovens § 30, stk. 1., hvor der idømtes ejeren af en ejendom en bøde på 5000 kr. for overtrædelse af lovens § 30, stk. 1, hvortil kom tvangsbøder på 2500 kr. pr. måned indtil opfyldelse af påbuddet. Se ligeledes dom af 15. juni 2017 fra Retten i Aarhus vedr. påbud til ejeren af en ejendom om forbedret spildevandsrensning, hvor manglende efterkommelse af påbud medførte en bøde på 2500 kr., hvortil kom tvangsbøder på 500 kr. pr. uge indtil påbuddets opfyldelse.

Efter bekendtgørelsens § 67, stk. 1, straffes således med bøde den, der:

- 1) undlader at efterkomme en anmodning udstedt i medfør af § 10, stk. 1, eller afgiver urigtige oplysninger,
- 2) tilsidesætter de i §§ 21 og 22 anførte krav til udledning,
- 3) undlader at foretage egenkontrol efter § 23,
- 4) undlader at foretage anmeldelse efter § 50,
- 5) undlader at etablere og opretholde serviceordning efter § 33, stk. 2, eller

6) undlader at modtage serviceeftersyn for præfabrikerede og CE-mærkede biologiske og/eller kemiske spildevandsanlæg minimum en gang årligt, jf. § 34, stk. 1, eller for andre anlæg, jf. § 33, stk. 3, i overensstemmelse med vilkår i tilladelse.

Ad 2): Tilsidesættelse af de i § 21 og 22 anførte krav til udledningen vil i praksis bestå af overtrædelser af vilkår i den meddelte udledningstilladelse, hvilket således kan straffes.

For at kunne straffe for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven, herunder spildevandsbekendtgørelsen, stilles visse krav til bevisførelsen. Se f.eks. dom af 13. februar 2012 fra Retten i Hjørring om evt. overtrædelse af lovens 27, stk. 1, hvor man ikke med den sikkerhed, som må kræves for at kunne dømme i en straffesag, fandt det bevist, at der fra renseanlægget var sket en udledning, som ikke var omfattet af den meddelte spildevandstilladelse.

Straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelserne er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelserne er:

- 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

20.2 Straf for overtrædelse af kommunale forskrifter

Ligeledes kan der for overtrædelse af forskrifter om tømningsordninger, der udstedes af kommunalbestyrelsen i medfør af kapitel 18, fastsættes straf i form af bøde, jf. § 67, stk. 2.

20.3 Strafansvar for juridiske personer m.v.

Af bekendtgørelsens § 67, stk. 4, fremgår, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Bestemmelsen svarer til andre strafhjemmelter i særlovgivningerne. Straffelovens 5. kapitel indeholder ikke i sig selv hjemmel til strafansvar for juridiske personer, men skal særskilt fastsættes i den enkelte særlov, således det er sket i miljøbeskyttelsesloven, herunder i spildevandsbekendtgørelsen.

Efter straffelovens § 26 omfatter strafansvar for selskaber m.v., enhver juridisk person, herunder aktieanparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommunalbestyrelser og statslige myndigheder, medmindre andet er fastsat i særlovgivningen. I motiverne til straffelovens § 26 fremgår det, at bestemmelser om strafansvar for andre end enkeltpersoner, herunder også allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar, omfatter alle organisationsformer mv., der kan optræde i retsforhold.

Strafansvar efter bekendtgørelsen kan således pålægges grundejere, virksomheder, og spildevandsforsyningsselskaber mv., og det må antages, at der kan pålægges strafansvar uanset selskabskonstruktion og -form, ligesom også kommunale fællesskaber kan ifalde ansvar efter bestemmelsen.

21. Miljøbeskyttelseslovens administrative bestemmelser

Når en kommunalbestyrelse træffer en afgørelse efter bekendtgørelsen, skal myndigheden påse, at de administrative bestemmelser i lovens kapitel 10 er overholdt. Disse bestemmelser foreskriver den fremgangsmåde og de retssikkerhedshensyn, som kommunalbestyrelsen skal følge, når myndighederne træffer afgørelse efter loven.

Reglerne suppleres af forvaltningslovens almindelige regler om udformning af afgørelser, herunder dens regler om partshøring, klagevejledning og begrundelse af forvaltningsakter. For afgørelser om spildevandstilladelser kan særligt fremhæves følgende administrative bestemmelser i loven, som myndighederne skal efterkomme:

En afgørelse efter bekendtgørelsen skal meddeles skriftligt til adressaten og øvrige klageberettigede personer, organisationer eller myndigheder samt de myndigheder, der har været inddraget i sagens behandling, f.eks. i forbindelse med udtalelser i sagen, jf. lovens § 74.

Hvis der ikke gives parten fuldt ud medhold, skal afgørelser, der kan påklages, endvidere indeholde en fyldestgørende klagevejledning, hvoraf det fremgår, at afgørelsen kan påklages skriftligt til Miljøstyrelsen. Hvis afgørelsen ikke kan påklages, skal dette ligeledes fremgå af afgørelsen. Endelig skal afgørelsen indeholde oplysninger om klagefristens udløb og søgsmålsfrist til domstolene.

Efter lovens § 75 skal alle afgørelser om påbud og forbud efter loven eller regler udstedt i medfør af denne underrettes adressaten forud for afgørelsen. Bestemmelsen supplerer forvaltningslovens § 19 om partshøring. For spildevandsreguleringen er dette særligt relevant for påbud efter lovens § 30, men kravet om underretning gælder også afgørelser efter lovens § 20 om tilbagekaldelse af § 19-tilladelser til afledning af spildevand ved nedsivning m.v.

Underretningen efter lovens § 75, stk. 1, skal ske skriftligt til adressaten for påbuddet eller forbuddet og skal indeholde oplysninger om retten til aktindsigt og retten til at udtale sig efter reglerne i forvaltningslovens § 19 om partshøring. Underretningen, der er begrundet i retssikkerhedshensyn med henblik på at skabe den bedst mulige retsbeskyttelse for parten, skal give mulighed for at bidrage med oplysninger til belysning af omkostninger ved gennemførelse af påbuddet.

Underretningen skal endvidere udformes som en "agterskrivelse", dvs. et brev, hvoraf afgørelsen, myndigheden agter at træffe, fremgår. Hvis en øjeblikkelig afgørelse er nødvendig, kan underretningen undlades, jf. § 75, stk. 2, 1. pkt.

For yderligere vejledning om varsling af påbud og forbud henvises til Miljøstyrelsens vejledning nr. 6, 2005 om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven, se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-833-5/pdf/87-7614-834-3.pdf>

21.1 Klage og søgsmål

For klager over afgørelser truffet efter bekendtgørelsen gælder bestemmelserne i lovens kapitel 11 om klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet og § 101 om søgsmål.

21.1.1 Klageadgang

Kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, med mindre andet fremgår af loven eller bekendtgørelsen, jf. lovens § 91. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af Miljø- og fødevareministeren efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a, afgørelser truffet i medfør af § 25 eller

§ 82 samt afgørelser efter § 70 a, § 70 b og § 72, når disse afgørelser vedrører sager efter regler udstedt i medfør af lovens § 7, stk. 1, nr. 8, lovens kapitel 4-6 og 9 a og afgørelser truffet i medfør af § 25 eller § 82.

Efter lovens § 93 er klagefristen 4 uger fra den dag afgørelsen, påbuddet eller beslutning er meddelt. Hvis beslutningen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog først fra tidspunktet herfor.

Klagen skal indsendes skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. lovens § 94, stk. 1, jf. dog § 18 b, stk. 2-4 i lov om nævnet. Denne myndighed skal, hvis den vil fastholde afgørelsen snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til nævnet. Klagen skal videresendes sammen med den pågældende afgørelse, de dokumenter der er indgået i sagens bedømmelse og en udtalelse fra myndigheden med bemærkninger til sagen samt de anførte klagepunkter, jf. lovens § 94, stk. 1.

En klage over et påbud eller et forbud har efter lovens § 95 opsættende virkning, med mindre andet bestemmes af nævnet. Det gælder dog ikke, hvis den myndighed, der som

1. instans har meddelt påbuddet eller forbuddet, har fastsat, at forbuddet eller påbuddet af særlige grunde skal efterkommes straks, jf. lovens § 78.

En klage over en tilladelse, godkendelse eller dispensation efter bekendtgørelsen har ikke opsættende virkning efter lovens § 96, med mindre nævnet bestemmer andet.

Hvis en tilladelse udnyttes før klagefristens udløb eller før den pågældende tilladelse mv. er behandlet af klagemyndigheden, sker dette på pågældendes eget ansvar, og indebærer ingen indskrænkninger i klagemyndighedens ret til at ændre, ophæve tilladelsen, godkendelsen eller dispensationen mv.

Af lovens §§ 98-100 fremgår, hvem der kan klage over afgørelser efter bekendtgørelsen. Som udgangspunkt er afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, klageberettiget. Heri ligger normalt, at afgørelsen skal berøre den pågældende personligt, og det skal være af en vis styrke og intensitet, f.eks. kan det være begrundet i bopæl nær den forurenende virksomhed.

Endvidere gælder det efter lovens § 98, stk. 3, at Sundhedsstyrelsen kan påklage myndighedernes afgørelser, der er truffet efter lovens kapitel 3-5, eller med hjemmel heri, dvs. herunder også afgørelser efter spildevandsbekendtgørelsen. Som følge af en ændret opgavevaretagelse er det i dag Styrelsen for Patientsikkerhed, der i praksis er tillagt den pågældende klageret i de omfattede sager. Indtil videre bør kommunalbestyrelsen dog fortsat sende evt. afgørelser til Sundhedsstyrelsen, som har ansvaret for at videresende det til rette myndighed, jf. forvaltningslovens § 7, stk. 2.

Alle afgørelser efter bekendtgørelsen kan efter lovens § 101 indbringes for domstolene. Efter lovens § 101 skal sagen være anlagt inden 6 måneder fra datoen for afgørelsens meddelelse til adressaten. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

22. Tilsyn og håndhævelse

22.1 Tilsyn

Kommunalbestyrelsen fører, jf. lovens § 65, generelt tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med, at den er nærmest forureningskilderne og derfor har mulighed for at kunne føre tilsyn med konkrete forureningskilders overholdelse af fastsatte regler og konkrete afgørelser.

Som led heri fører kommunalbestyrelsen tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilladelser overholdes, og at miljøkrav fastsat i en aftale efter lovens § 10, stk. 2, om miljøforbedringer, overholdes. Tilsynet omfatter endvidere, om påbud og dispensationer mv. overholdes, og at påse, at forureningen fra virksomheder, private, renseanlæg mv. er forenelige med lovens formål og ikke overstiger et acceptabelt niveau.

Hvis kommunalbestyrelsen konstaterer overtrædelse af tilslutningstilladelser, skal den håndhæve de ulovlige forhold, jf. lovens kapitel 9.

Miljø- og fødevareministeren (herefter Miljøstyrelsen) overvåger miljøtilstanden i omgivelserne, jf. lovens § 66, stk. 1, hvilket dog ikke er rettet mod nogen bestemt aktivitet eller virksomhed, men skal forstås i modsætning til kommunalbestyrelsens konkrete tilsynsforpligtelse.

Miljøstyrelsen fører tilsyn med de bestående listevirksomheder, herunder med deres direkte udledninger af spildevand til vandløb, søer eller havet, hvis godkendelseskompetencen er henlagt til ministeren, jf. lovens § 66, stk. 2. Efter § 5, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomhed fastlægges Miljøstyrelsens godkendelseskompetence. Dvs. hvis der også udføres aktiviteter, der er omfattet af andre listepunkter på listerne i bilag 1 og 2, er Miljøstyrelsen godkendelses- og tilsynsmyndighed for alle godkendelsespligtige anlæg og aktiviteter på virksomheden.

Endvidere er Miljøstyrelsen tilsynsmyndighed i sager omfattet af lovens § 65, stk. 4, og ved forureninger eller risiko for forureninger, der er en følge af tidligere virksomhedsdrift, som ministeren havde tilsyn med, jf. lovens § 66, stk. 3.

Miljøstyrelsen fører desuden tilsyn med spildevandsudledninger fra spildevandsforsyningsselskaber, omfattet af vandsektorloven, jf. lovens § 66, stk. 4. Tilsynet omfatter hele renseanlægget, herunder f.eks. lugt- og støjgener fra anlægget, og selve udledningen, herunder de regnbetingede udledninger og i tilfælde, hvor der forekommer nødoverløb fra pumpestationer. Som grundlag for tilsynet tages udgangspunkt i den givne udledningstilladelse, herunder de stillede vilkår.

For godkendelsespligtige virksomheder er tilsynet med direkte udledninger omfattet af reglerne i bekendtgørelse nr. 866 af 23. juni 2017 om miljøtilsyn (tilsynsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 845 af 23. juni 2017 om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om anvendelse af gødning m.v. (brugerbetalingsbekendtgørelsen), da udledningstilladelsen gives efter lovens kapitel 5.

Generelt må et passende tilsyn antages at omfatte konkrete eftersyn og undersøgelser, når konkrete afgørelser i form af f.eks. tilladelser eller påbud tilsiger dette. Lovgivningen stiller ikke nærmere krav til tilsynets tilrettelæggelse, omfang eller gennemførelse, men det ligger i sagens natur og som en klar forudsætning for reguleringen, at tilsynsmyndigheden har pligt til at føre et aktivt tilsyn, således at det kan konstateres, om loven og de administrativt fastsatte regler og tilladelser/påbud overholdes.

Det er vigtigt, at tilsynsmyndigheden taget de nødvendige analyser af det, der skal belyses, og på det rette tidspunkt i forhold, hvad der undersøges, med henblik på dokumentation, f.eks. i tilfælde af en efterfølgende retssag. Se f.eks. dom af 13. februar 2012 fra Retten i Hjørring, hvor retten ikke fandt en sammenhæng mellem udledningen og vandløbets tilstand. Retten henviste til manglende oplysninger om kommunens prøveudtagning og analysen heraf, herunder for det tidspunkt hvor gerningsforholdet stod på.

Hvis tilsynsmyndigheden modtager anmeldelse af forhold, der kan forårsage skade på miljøet, skal myndigheden undersøge baggrunden for anmeldelsen. Tilsynet afhænger endvidere af fastsættelse af vilkår om egenkontrol og indberetning, men tilrettelæggelsen og til en vis grad omfanget af tilsynet er i øvrigt udlagt til den enkelte tilsynsmyndigheds skøn. Heri kan indgå et generelt proportionalitetshensyn, dvs. jo større risiko, der er for en forurening eller en evt. skadevirkning heraf, jo større er behovet for tilsyn og kontrol.

I Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 7/1997 "Miljøtilsyn 1995" er opstillet visse minimumskrav til tilsynets omfang. God tilsynspraksis er endvidere beskrevet i vejledning nr. 3, 1994, Tilsyn med landbrug, se <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1994/87-7810-158-1/pdf/87-7810-158-1.pdf>, samt Miljøstyrelsens vejledning nr. 6, 2006, om miljøtilsyn med industrivirksomheder, se http://mst.dk/media/mst/9040799/vejledning_om_milj_tilsyn_nr._6_2006.pdf

22.2 Håndhævelse

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning, jf. lovens § 68. Tilsynsmyndigheden skal i det enkelte tilfælde meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden:

- 1) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden fjernet,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand,
- 3) påbyde producenten eller importøren at tilbagetage et ulovligt produkt eller en ulovlig vare fra markedet og
- 4) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Der er tale om en klar håndhævelsespligt for tilsynsmyndigheden, som skal sikre en effektiv håndhævelse af loven. Pligten består, selv om vedkommende anmelder ikke ønsker, at der bliver foretaget mere af hensyn til f.eks. naboskab.

Det er altid en konkret vurdering, om en sag er egnet til strafferetlig forfølgning ved domstolene. Uvæsentlige og bagatelagtige sager bør således normalt ikke politianmeldes, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Langt de fleste sager i forbindelse med tilsyn og håndhævelse bør og kan klares ad administrativ vej.

Tilsynsmyndigheden bør således altid overveje, om administrative midler er tilstrækkelige og egnede til at standse et ulovligt forhold.

Af forarbejderne til en ændring af miljøbeskyttelsesloven i 2008 fremgik, at det ikke var formålet med lovforslaget at anbefale politianmeldelse af alle simpelt uagtsomme overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Omvendt bør simpelt uagtsomme overtrædelser, der f.eks. har medført skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, efter omstændighederne strafforfølges, se <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=113642>

Med hensyn til håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbekendtgørelsen henvises generelt til Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 6, 2005, om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven, der er udformet til brug for tilsynsmyndigheden i den konkrete sagsbehandling, se <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-833-5/pdf/87-7614-834-3.pdf>

23. Oversigt over love, bekendtgørelser, vejledninger, og udvalgte domme og klagenævnsafgørelser

23.1 Vejledninger mv.

- Miljøstyrelsens vejledning af 22. december 2016 om godkendelse af listevirksomhed vedrørende oplysningskrav i forbindelse med ansøgning om tilslutningstilladelse
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1981 om afløbskontrol ved særskilt udledning af spildevand
- Miljøstyrelsens vejledning for rodzoneanlæg op til 30 PE, nr. 1, 1999
- Miljøstyrelsens vejledning for biologiske sandfiltre op til 30 PE, nr. 3 1999
- Vejledning fra Miljøstyrelsen for nedsivningsanlæg op til 30 PE, nr. 2 1999, rev. 16. oktober 2000
- Miljøstyrelsens retningslinjer for etablering af pilanlæg op til 30 PE, 2003
- Miljøstyrelsens retningslinjer for etablering af pileanlæg med nedsivning op til 30 PE, nr. 23 2003
- Miljøstyrelsens vejledning om beplantede filteranlæg op til 30 PE, nr. 52, 2004
- Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 1, 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål
- Miljøstyrelsens vejledninger om lavteknologiske løsninger, nr. 1-3, 1999
- By- og Landskabsstyrelsens vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 om dumpning af optaget havbundsmateriale – klappning
- Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters vejledning af 27. marts 2015 om registrering af kode for afløbsforhold og øvrige oplysninger om spildevandsforhold i BBR
- Miljøstyrelsens vejledning af 7. juli 2017 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Miljøstyrelsens branchevejledning 11/1998 for benzin- og olieforurenede grunde
- Bygge- og Boligstyrelsens vejledning nr. 130 af 31. juli 1995 om kommunalbestyrelsens lovgennemgang i byggesager

23.2 Love

- Lov om miljøbeskyttelse – Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse (LBK nr. 966 af 23/06/2017)
- Lov om vandforsyning – Bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v. (LBK nr. 125 af 26/01/2017)
- Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold (lov nr. 469 af 12/06/2009 med senere ændringer)
- Lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. – Bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. (LBK nr. 633 af 07/06/2010)
- Lov om behandling af persondata (lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer)
- Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

- Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (LBK nr. 448 af 10/05/2017)
- Lov om kystbeskyttelse – bekendtgørelse af lov om kystbeskyttelse (LBK nr. 78 af 19/01/2017)
- Lov om autorisation af virksomheder på el-, vvs- og kloakinstallationsområdet (LOV nr. 401 af 28/04/2014 med senere ændringer)
- Byggelov – bekendtgørelse af byggeloven (LBK nr. 1178 af 23/09/2016)
- Lov om miljø og genteknologi – bekendtgørelse af lov om miljø og genteknologi (LBK nr. 9 af 04/01/2017)
- Lov om vurdering af styring og oversvømmelsesrisiko for vandløb og søer – bekendtgørelse af lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer (LBK nr. 1085 af 22/09/2017)
- Lov om vandløb – bekendtgørelse af lov om vandløb (LBK nr. 127 af 26/01/2017)
- Lov om Natur- og Miljøklagenævnet (lov nr. 1715 af 27/12/2016 med senere ændringer)
- Straffeloven – bekendtgørelse af straffeloven (LBK nr. 977 af 09/08/2017)
- **23.3 Bekendtgørelser**
- Bekendtgørelse nr. 1469 af 12. december 2017 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4
- Bekendtgørelse nr. 843 af 23. juni 2017 om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål
- Bekendtgørelse nr. 1375 af 30. november 2015 om særbidrag for særligt forurenede spildevand
- Bekendtgørelse nr. 159 af 20. februar 2016 om spildevandsforsyningsselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand
- Bekendtgørelse nr. 1010 af 24. oktober 2012 om ajourføring af Bygnings- og Boligregistret (BBR)
- Bekendtgørelse nr. 1521 af 15. december 2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger
- Bekendtgørelse nr. 439 af 19. maj 2016 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer overgangsvande, kystvande og grundvand
- Bekendtgørelse nr. 1028 af 30. juni 2016 om offentliggørelse af bygningsreglement 2015 (BR15)
- Bekendtgørelse nr. 1010 af 24. oktober 2012 om ajourføring af Bygnings- og Boligregisteret (BBR) pesticidholdigt spildevand
- Bekendtgørelse nr. 560 af 30. maj 2017 om simple arbejder på el-, vvs- og kloakområdet, som enhver må udføre
- Bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster
- Bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner
- Bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomheder
- Bekendtgørelse nr. 1734 af 21. december 2015 om virksomheder, der forarbejder emner af jern, stål eller andre metaller
- Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder
- Bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger
- Bekendtgørelse nr. 916 af 27. juni 2016 om undervisning af personale, der betjener renseanlæg for spildevand
- Bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2017 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.
- Bekendtgørelse nr. 914 af 27. juni 2016 om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer mv.
- Bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug

- Bekendtgørelse nr. 1451 af 7. december 2015 om anvendelse af fodertyper ved saltvandsbaseret fiskeopdræt
- Bekendtgørelse nr. 688 af 17. juni 2013 om markedsføring, salg og markedskontrol af byggevarer.
- Bekendtgørelse nr. 108 af 29. januar 2015 om afdragsordninger, fristfastsættelse for spildevandshåndtering og tilslutningsbidragets forfaldstidspunkt
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. oktober 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines
- Bekendtgørelse nr. 1324 af 15. november 2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.
- Bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter
- Bekendtgørelse nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg
- Bekendtgørelse nr. 555 af 9. juni 2001 om forebyggelse af jord- og grundvandsforurening fra benzin- og dieselsalgslanlæg
- Bekendtgørelse nr. 906 af 24. juni 2016 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler
- Bekendtgørelse nr. 447 af 10. maj 2017 om samordning af miljøvurderinger og digital selvbetjening m.v. for planer, programmer og konkrete projekter omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).
- Bekendtgørelse nr. 1734 af 21. december 2015 om virksomheder der forarbejder emner af jern, stål eller andre metaller.
- Bekendtgørelse nr. 1478 af 12. december 2017 om miljøkrav for mellemstore fyringsanlæg
- Bekendtgørelse nr. 866 af 23. juni 2017 om miljøtilsyn
- Bekendtgørelse nr. 845 af 23. juni 2017 om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om anvendelse af gødning m.v.
- **23.4 Domsregister**
- Utrykt dom af 14. december 1994 fra Retten Skanderborg om manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning
- Utrykt dom fra Vestre Landsret fra 18. maj 1995 om påbud om forbedret spildevandsrensning
- U 1999.444 vedr. miljøbeskyttelseslovens § 72
- UfR 2002.1820 fra Højesteret om forudsætningerne for udstedelse af påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30
- Utrykt dom af 13. februar 2012 fra Retten i Hjørring om udledning af forurenende stoffer
- Utrykt dom af 9. april 2014 fra Retten i Nykøbing Falster om varslet påbud på grundlag af spildevandsplan om tilslutning af sanitært spildevand til kloak og bortskaffelse af tag- og overfladevand
- Utrykt dom af 18. februar 2016 fra Vestre Landsret om vilkår om beplantede forsinkelsesbassiner i en udledningstilladelse
- Utrykt dom af 1. maj 2017 fra Retten i Helsingør om manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning
- Utrykt dom af 30. maj 2017 fra Østre Landsret om betaling af vandaflædningsbidrag
- Utrykt dom af 15. juni 2017 fra Retten i Aarhus om manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning
- Utrykt dom af 26. oktober 2017 fra Retten i Odense om udledning af forurenende stoffer
- Utrykt dom af 31. oktober 2017 fra Retten i Holstebro om manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning
- Utrykt dom af 8. november 2017 fra Retten i Herning om manglende opfyldelse af påbud om separat-kloakering
- Utrykt dom af 21. november 2017 fra Retten i Roskilde om manglende opfyldelse af påbud om forbedret spildevandsrensning

- Utrykt dom af 23. november 2017 fra Retten i Herning om påbud om forbedret spildevandsrensning
- Utrykt dom af 6. marts 2018 fra Retten i Næstved om lovlighed af påbud om forbedret spildevandsrensning for en enkeltejendom
- **23.5 Afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet (og tidligere Miljøklagenævnet)**
- NMK-10-00654: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20160418-000a?highlight=regnvandsbassin>
- NMK-10-00767: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20151223-000a?highlight=regnvandsbassin>
- NMK-10-00590: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20131125-000k?highlight=by%C3%A5en>
- NMK-10-00760: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20150312-000g>.
- NMK-42-00390: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20140627-000i?highlight=nmk-42-00390>.
- NMK-10-00924: Se <http://www.nmknafoerelser.dk/afgoerelse/nmk20170126-000q>
- Miljøklagenævnet: Se <https://www2.mst.dk/NMKN/afgfradec97/12014.html>

Spildevandsvejledning

Denne vejledning beskriver med udgangspunkt i spildevandsbekendtgørelsen og kapitel 3 og 4 i miljøbeskyttelsesloven den samlede regulering og den gældende praksis på spildevandsområdet.

Vejledningen er alene retningsgivende for fortolkningen af lovgivningen, idet lov og bekendtgørelse naturligvis har forrang ved tvivl om gældende ret. Den endelige fortolkning af reglerne og afgørelse af enkeltsager ligger hos domstolene og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Vejledningen henvender sig først og fremmest til kommunerne, men også andre interessenter, organisationer, rådgivere, borgere mv. vil kunne have interesse for dens indhold.

Vejledningen erstatter Miljøstyrelsens vejledning fra 1999 til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 samt Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings vejledning nr. 9735 af 14. juli 2016 om minirenses- anlæg efter ophævelse af typegodkendelsesordningen.

Miljø- og Fødevareministeriet, den 30. juni 2018

KATRINE RAFN